Z Novotehno v novo leto
OD 20. NOVEMBRA 1992 DO KONCA LETA MOŽNOST NAKUPA POD POSEBNIMI POGOJI

DOLENJSKI LIST

Št. 50 (2260) • Leto XLIII • Novo mesto • četrtek, 10. decembra 1992 • Cena: 70 SIT

VSAK ČETRTEK DOLENJSKI LIST

Volilna zmaga M. Kučana in LDS

Od vseh Dolenjcev, Posavcev in Kočevcev so si poslanca v državnem zboru na nedeljskih volitvah neposredno izvolili le Trebanjci, in to kar dva

NOVO MESTO — Letošnjega Miklavža si v Sloveniji ne bodo zapomnili le otroci, ki so v nastavljenih posodah v nedeljo zjutraj našli razna darila, ampak tudi kar vsi ljudje. Sovpadel je namreč z volitvami, drugimi večstrankarskimi in prvimi v samostojni državi Sloveniji, ki bodo ustoličile prvi pravi slovenski parlament in prvega predsednika države. To bo Milan Kučan, dosedanji predsednik predsedstva, ki je kljub obilici kandidatov že v prvem krogu dobil potrebno večino glasov. Zanj je glasovalo skoraj 64 odst. tistih, ki so se udeležili nedeljskih volitev.

V šesti volilni enoti, v katero so spadale tudi občine širše Dolenjske (Trebnje, Novo mesto, Črnomelj, Metlika, Brežice, Krško, Sevnica), je Milan Kučan dobil še nekaj več glasov, 64,9 odst. vodam volilo kar 86,5 odst. od 180.186 volilnih upravičencev. Neveljavnih je bilo 10.952 oddanih glasovnic.

Za volitve v državni zbor, enega od obeh domov novega slovenskega parlamenta, je bila šesta volilna enota enako kot vse druge razdeljena na enajst volilnih okrajev s približno enakim številom prebivalcev. Prvega sta predstavljali občini Črnomelj in Metlika, drugega in tretjega občina Novo mesto, četrtega Trebnje, petega Brežice, šestega Krško, sedmega Sevnica, osmega Laško, devetega Hrastnik, desetega Trbovlje in enajstega Zagorje ob Savi. Volilni izidi so se ugotavljali v volilni enoti kot celoti, so pa, vsaj pri vrhu, enaki, kakršni veljajo za vso Slovenijo. Od vseh 21 strankarskih list, ki so se po ostri predvolilni borbi ponudile volilcem v šesti volilni enoti, je največ glasov, 27,02 odst., zbrala Liberalno demokratska

(Nadaljevanje na 2. strani)

• Na osnovi takšnih volilnih izidov je šesta volilna enota neposredno »zasedla« le pet od enajstih možnih sedežev v državnem zboru slovenskega parlamenta. LDS sta pripadla dva, in sicer dr. Janezu Drnovšku, za katerega je v desetem in enajstem okraju dalo glas kar 55,62 odst. volilcev, ter Miranu Jeriču, ki je kandidiral v devetem volilnem okraju. En poslanski sedež, ki si ga je neposredno priborila SKD, bo zasedel Lojze Peterle, ki je kandidiral v četrtem okraju in dobil 23,01 odst. glasov. Prav tako je v četrtem okraju kandidiral Alojz Metelko, ki bo zasedel neposredno dobljeni sedež SLS. En sedež je neposredno dobila še Združena lista, zasedel pa ga bo Miran Potrč, ki je kandidiral v devetem okraju. Kar šest mandatov v šesti volilni enoti po veljavni volilni zakonodaji ni bilo moč podeliti neposredno, ampak bo to naredila republiška volilna komisija po seštevku vseh glasov.

•Volilci so v nedeljo neposredno volili tudi 22 svetnikov za sicer 40-članski državni svet, drugi dom parlamenta. Prebivalci trebanjske in novomeške občine so se odločili, da bo njihov zastopnik v svetu Tone Hrovat, kandidat SLS. V petnajsti volilni enoti (Črnomelj, Metlika) je bil izvoljen Brane Matkovič, kandidat ZL. V dvajseti volilni enoti (Brežice, Krško, Sevnica) pa so se volilci večinsko odločili za Franca Glinška, kandidata SLS.

Za Ivana Bizjaka je dalo glas 21,4, za Jelka Kacina 6,9, za dr. Stanka Buserja 2, za Darjo Lavtižar-Bebler 1,6, za Alenko Žagar-Slana 1,5, za dr. Ljuba Sirca 1 in za Franceta Tomšiča 0,6 odst. volilcev. V tej enoti je na 633 voliščih kljub zelo slabim vremenskim razmeram in v posameznih krajih naraslim

DOBRA VOLILNA UDELEŽBA — Zadnja, Miklavževa, nedelja je sovpadla s prvimi volitvami v samostojni državi Sloveniji. Volilci so jih kljub bojazni, da ne bo tako, vzeli zares in se dokaj množično odpravili na volišča, da izvolijo prvega predsednika Republike Slovenije in nov dvodomni parlament. Ali jih bo izbira zadovoljila, je pa že drugo vprašanje. Na sliki: v krajevni skupnosti Otočec so volišče uredili v kulturnem domu. (Foto: J. Pavlin)

Poplave so vznemirile Boštanjčane

Zelo živ je še spomin na november 1990

SEVNICA — »Preteklo soboto ob 23. uri so v Radečah namerili vodostaj Save 490 cm, v nedeljo zjutraj ob 8.30 pa že 670 cm. Tedaj je Sava pričela tudi upadati,« nam je v ponedeljek povedal Ivan Jazbinšek, predstavnik sevniškega občinskega štaba civilne zaščite. Razumljivo je, da so ponovne poplave v Savinjski dolini prestrašile tudi Boštanjčane, ki so že bili prizadeti v katastrofalni povodnji novembra 1990, zato so konec tedna bolj bdeli, kot spali. Vrednejše predmete in pohištvo so že začeli prestavljati v višje ležeče prostore. Pri tem so jim bili pripravljeni pomagati tudi gasilci, a kot nam je povedal poveljnik GD Boštanj Alojz Zalašček, so se ljudje, poučeni s slabo izkušnjo ob ujmi 1990, že sami ustrezno organizirali, pomagali so le Bohorjevi trgovini v Dolenjem Boštanju pri prestavitvi nekaterega blaga.

V nedeljo sta bila zaradi poplave zaprta cestna odseka od Sevnice proti Blanci in Bregu, kjer je v vodi obstalo nekaj avtomobilov, a brez hujših posledic. Na terenu, tudi v Šentjurju na Polju, so bili predstavniki sevniške vlade in civilne zaščite, na čelu s predsednikom IS SO Marjanom Kurnikom. Pri Dragarjevih je zasilno utrjena brežina preprečila večjo škodo ali morebitno katastrofo, Sava pa je odnesla še nekaj travnika Dragarjevih.

P. P.

"DA" ZA SAMOPRISPEVEK

ŠMARJETA - V krajevni skupnosti Šmarjeta so imeli v nedeljo poleg volitev tudi referendum o podaljšanju samoprispevka za naslednjih pet let, ki naj bi jim omogočil ostati ena boljših krajevnih skupnosti v zdajšnji novomeški občini. Pripravili so program nadaljnje izgradnje in posodabljanja cest, vodovoda, kanalizacije, gradnje avtobusnih postajališč in javne razsvetljave, pomagali pa naj bi tudi pri obnovi cerkve na Vinjem vrhu in pri gradnji mrliške vežice v Slapah. Program je ocenjen na 85 milijonov tolarjev, od česar bodo četrtino zbrali s samoprispevkom, ostalo pa iz drugih virov. Krajani so se v nedeljo 51,8-odstotno odločili, da bodo za pripravljeni program naslednjih pet let plačevali 2 odst. od svojih prejemkov.

V TREBNJEM KONCERT JAZZOVSKE GLASBE

TREBNJE - V ponedeljek, 7. decembra, zvečer sta Tomaž Zlobko (klarinet, saksofon) in Blaž Jurjevčič (klavir) v avli stare osnovne šole v Trebnjem izvajala dela D. Ellingotna, C. Basiega, L. Armstronga, C. Parkerja, S. Rollinsa in drugih skladateljev jazzovske glasbe. To je bil eden prvih koncertov tovrstne glasbe v Trebnjem.

TO BI BILO ZA SLOVENIJO PREVEČ

KRŠKO - V Sloveniji je med strokovnjaki, ki iščejo pravi način za rešitev države iz sedanjih težkih gospodarskih razmer, nekaj zelo odločnih. Mislijo, da je Slovenija bogata Amerika, in bi iz slovenskih podjetij naenkrat postavili na cesto vse odvečne delavce. Zanje naj bi poskrbela država, vendar ima Slovenija za to daleč premalo denarja. To opaža Jožica Puhar, ministrica za delo, ki je o tej temi spregovorila tudi na obisku v Krškem. Govorila je na okrogli mizi, kamor jo je 3. decembra - torej še pred volitvami - povabila združena lista.

V RIBNICI NAPRODAJ UMETNIŠKA DELA

RIBNICA - V petek, 4. decembra, ob 18. uri so na Gorenjski cesti 7 v Ribnici odprli nov razstavno-prodajni prostor. Ob otvoritvi so bila v treh sobah prvega tovrstnega prostora v Ribnici razstavljena dela akademskega slikarja Jožeta Cente. Gre za prostore, v katerih bo v bodoče sedež podjetja Proneko, ki ga upravlja Igor Grebenc iz Jurjevice pri Ribnici. Za razstavni prostor umetniških del, v katerem bo razstavljena dela moč tudi kupiti, se je mladi podjetnik odločil, da bi Ribničanom približal slike kot tisto trajno vrednost, za katero naj bi se ljudje odločali namesto varčevanja deviz v nogavicah. Razstavno-prodajni prostor bo le ena izmed dejavnosti podjetja, katerega ime ima dvojni pomen, saj je sestavljeno kot okrajšava za proizvodnjo nekovin, progres in ekološko neoporečnost.

PREIZKUS PRVE TURBINE HE VRHOVO

VRHOVO - "V začetku decembra sicer še ne bo poskusnega obratovanja HE Vrhovo, pač pa bodo narejeni prvi testi na obratovanju prve turbine na znižani koti. S tem smo pričeli 3. decembra. V teh štirih, petih mesecih je bil narejen kar velik posel, finančna sredstva so bila zagotovljena, žal pa nas do končnega obratovanja, do finalne kote, čaka še veliko dela. Pričakujemo, da bi bila vrhovska elektrarna dokončno predana svojemu namenu ob koncu prihodnjega leta," je povedal inž. Peter Filipčič iz Smelta.

Danes v Dolenjskem listu

na 2. strani:
• Delavci ne vedo, za koga delajo
na 4. strani:
• Črnograditeljev ni strah kazni
na 5. strani:
• Sporni lokali ob cesti
na 8. strani:
• Novinarji Dolenjskega lista komentirajo
na 9. strani:
• Znamke na čast božiča
na 10. strani:
• Obsojen na izgubo državljanstva
na 11. strani
• Od četniških nožev do birokratskih mlinov
na 16. strani:
• Nikoli nisem zahteval milijon mark

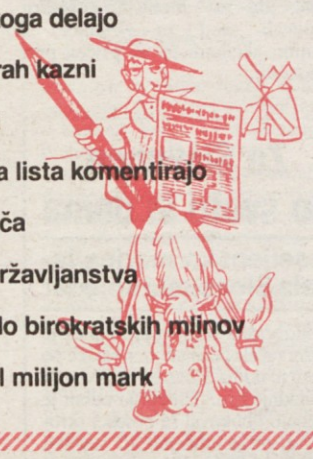

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj

Protestni zbor delavcev občinske uprave in Doba

Trebnjem: nezadovoljstvo zaradi premajhnih plač

TREBNJE — Prejšnji teden je bil na občini Trebnje protestni zbor delavcev, zaposlenih v občinski upravi in upravi za javne prihodke — izpostava Trebnje. Delavci so protestirali, ker jih je republiška vlada zaradi nezakonitih sklepov glede določanja njihovih osebnih dohodkov prikrajšala za razlike, ki jim po zakonu pripadajo.

Zakon določa, da je osnova za obračun osebnega dohodka v državnih organih povprečni osebni dohodek na delavca v gospodarstvu za pretekli mesec. Glede na proračunske možnosti vlada osebni dohodek lahko, vendar ne za več kot polovico. Vlada je s sklepom 21. maja sledila tem izhodiščem zakona in je upoštevala statistično ugotovljeno povprečno plačo v gospodarstvu za marec. Že naslednji mesec je ta sklep postal nezakonit, saj je znesek plač v državnih organih padel pod 5 odstotnih točk in bi moralo priti do ponovne uskladitve plač. Kasneje se je zaostajanje samo še povečevalo iz meseca v mesec,

V Trebnjem so podprli zahtevo republiškega odbora sindikatov državnih in družbenih organov Slovenije, ki zahteva od republiške vlade in izvršnih svetov, da se delavcem razlike v plačah od 1. junija do 30. septembra izplačajo skladno z odločitvijo ustavnega sodišča. Delavci so se obrnili tudi na predsednika trebanjskega IS, Jožeta Rebolja, z zahtevo, da naj pripadajočo razliko osebnih dohodkov izplača občinska vlada, vendar je predsednik odgovoril, da republiška vlada ne dovoli tega izplačila, niti jim za to ne zagotavlja denarja.

J. DORNIŽ

• V četrtek so imeli protestni zbor tudi delavci, zaposleni v slovenskih zaporih in tudi v KPD na Dobu. S protestom so želeli opozoriti na nepravilnosti in neizpolnjene obljube vlade, predvsem glede njihovih plač.

urarstvo budna
BOGATA NOVOLETNA PONUDBA ROČNIH UR IN PAŠČKOV
NOVO MESTO, GLAVNI TRG 16, tel. (068) 25-698

MIKLAVŽ NA TRGU — Sveti Miklavž se dokončno postavlja ob bok dedku Mrazu. Pa ne zato, da bi slednjega pregnal z njegovih dobrohotnih popotovanj, dogovarjata se o sodelovanju. Lepo in prav v korist otrok, ki bi bili še bolj veseli, če bi se pojavil še tretji dobrotnik. V soboto se je Miklavž s spremstvom že četrto leto zapored popeljal na novoletno okrašeni Glavni trg, kjer ga je pozdravila množica otrok in odraslih. Obdaroval je le toliko otrok, kolikor rok je v gneči lahko dosegel. Tiste, ki niso mogli dobiti njegovih dobrot, je razveselil s čudovitim ognjemetom nad mestom. (Foto: J. Pavlin)

VREME

V drugi polovici tedna bodo padavine postopno prenehale, delno zjasnilo se bo, temperature pa se bistveno ne bodo spremenile.

Brez večjih presenečenj

Prve volitve v samostojni državi Sloveniji, sicer pa druge večstrankarske in tako demokratične, so za nami in glasovi prešteti. Izidi so v glavnem pričakovani, deloma pa tudi presenetljivi, na primer velik uspeh Jelinčičevih nacionalistov, ali fiasko demokratov in socialnih demokratov. V zmagovitih strankah se kajpada veselijo, v manj uspešnih gotovo na tihem že delajo analize, kje so ga polomili. Povsem resno se govori tudi o povolilnih koalicijah, v katerih se znajo znajti, tako vsaj kaže, tudi stranke, ki po svojem bistvu ne gredo najbolje skupaj. Če se bodo res znale vsesti za skupno mizo in če bo to prineslo boljši parlament od dosedanje skupščine ter boljšo, stabilnejšo in učinkovitejšo vlado, ki bo ljudstvo navduševala s svojim dobrim delom, ne pa z raznimi aferami, razsipništvom davkoplačevalskega denarja in z brezplodnimi razpravami, potem to ne bo nič slabega. V nasprotnem bodo največja razočaranja šele sledila.

Novomeška občina, ki sama ustvari skoraj petino slovenskega izvoza, si neposredno ni zagotovila niti enega poslanca v državnem zboru, čeprav je dobil novomeški premier Boštjan Kovačič trikrat več glasov od Trebanjca Alojza Metelka, ki poslanec je. Sicer pa jih je bilo takih, ki so dobili več glasov, v šesti volilni enoti 13. Volilni sistem je pač tak. Enako je v neposredni izvolitvi ostala brez poslanca Bela krajina in celo Posavje. Upajo lahko le, da bodo kaj iztržili z delitvijo mandatov na republiški ravni in da bodo poslanci poleg strankarskih hoteli in znali zastopati in se boriti za interese ljudi. Želeti si več bi bilo že kar pregrešno.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Delavci ne vedo, za koga delajo

Ker nimajo več svoje tovarne, veljavnih pogodb o delu, pravega dela in niti ne plač, so delavci nekdanjega Adriinega obrata zasedli tovarno

BREŽICE — 174 delavcev nekdanjega tozda, potem obrata IMV in še pozneje obrata Adrie Caravan v Brežicah, se je ujelo v kremplje, za katere pa nihče noče jasno povedati, zakaj se okrog njih vse bolj stiskajo. Pred tednom dni so se zato odločili za stavko in povrh še zavzeli tovarno. Vztrajali bodo, dokler Adria ne bo poravnala dolgov do delavcev in dokler politiki in direktorji ne bodo storili vsega, da bi delavci ohranili delovna mesta.

V začetku tega tedna so bile v objektu še vedno delavske straže, ki ne dovolijo odpeljati oblazinjenega pohištva in materialov. Odkar se je pred meseci ustavila proizvodnja v obratu, so delavci namreč izgubili delo, potem jim je Adria odpeljala iz obrata vse stroje in slednjič tudi 30 počitniških prikolic, ki so jih zadrževali zaradi neporavnanih dolgov matičnega podjetja do njihovega obrata.

1. oktobra je brežiški obrat s podpisom pogodbe prevzelo podjetje Tom z Mirne, hči Adrie Caravan, in obljubilo delo vsem delavcem. Tom je začel uvajati novo proizvodnjo in zanjo na tečajih že usposobil 90 delavcev. Na zunaj je bilo videti, da bo obrat vendarle zaživel, ko se je izkazalo, da se okrog njega vendarle pletejo čudne igrice.

Direktor Toma Janez Dulc se čuti prevaranega, saj se je izkazalo, da je brežiški obrat še vedno v lasti IMV, in ne Adrie Caravan. Dva meseca po podpisu pogodbe še vedno ni narejen prenos tovarniške lastnine, Adria še ni plačala prometnega davka, poleg tega pa so nedavno celo ugotovili, da objekt sploh nima potrebne dokumentacije. Ker Tom dejansko še ni prevzel nobene lastnine, tudi delavcev samih noče prevzeti na svoja pleča niti z njimi podpisati pogodb o zaposlitvi.

V Tomu ocenjujejo, da gre za kampanjo vodstva Adrie Caravan, IMV in Sklada za razvoj proti njihovem podjetju. Drugače si ne morejo razložiti odločitve, da je sanacije potreben tudi Tom, čeprav posluje brez izgub in brez kreditov že odkar je samostojen. Računali so na kredite Sklada za razvoj, a so spoznali, da ta zmore sredstva za presežne delavce, ne pa tudi za ohranitev delovnih mest. Obrnili so se tudi na ministrstvo za delo, da bi pridobili sredstva za odpiranje novih delovnih mest, tu pa jim je nasproti stopil še brežiški izvršni svet.

Ta sicer podpira Tomov prevzem obrata, a poudarja, da morajo vsi delavci dobiti delo, poleg tega naj bi obrat imel tudi možnost, da se finančno osamosvoji (npr. kot hči Toma). Ostro pa nasprotuje, da bi Tom nelegalno dobil nepovratna sredstva za odpiranje novih delovnih mest na račun občine Brežice, kajti omenjeni delavci niso bili nikoli odpuščeni niti uvrščeni med presežne delavce. Prepričani so, da mora za njihov obrat poskrbeti Sklad za razvoj na enak način kot za Adrio Caravan v Novem mestu. V Brežicah že od začetka dvomijo o prodaji obrata po poti poravnave dolgov, saj so prepričani, da do kupčij sploh ne bi prišlo, če bi bile zares koristne za obrat.

B. DUŠIČ-GORNIK

• Delavci nekdanjega (?) Adriinega obrata si tako sploh niso na jasnem, ali so na čakanju ali delajo, in če so še zaposleni, za koga delajo. Olje na ogenj je prililo še obvestilo glavnega direktorja Adrie Danila Plesničarja, da plač, ki jih zaposleni niso prejeli še niti za oktober, za zdaj še ne bo. Ker se kljub protestu zaplet ne obrača na bolje, so v ponedeljek zvečer sklicali sestanek s predstavniki Adrie, Sklada za razvoj, Toma in občinskih oblasti, da bi skupno rešili nastali zaplet.

NA TRIBUNI TUDI HRVAŠKI VELEPOSLANIK

NOVO MESTO - Na decembrski tribuni Sreda ob osemnajstih, ki je bila minuli teden v modri dvorani hotela Metropol, je predavala prof. Agneza Szabo o temi Ugledni Slovenci na Hrvaškem v 19. in 20. stoletju. Kot smo že pisali, prireja to tribuno enkrat na mesec, in sicer prvo sredo v mesecu, novomeška podružnica kulturnega društva Hrvaški kulturni dom v Sloveniji. Udeležence decembrske tribune je pozdravil tudi mag. Miljenko Žagar, hrvaški veleposlanik v Sloveniji, in med drugim napovedal, da se bosta hrvaški in (novi) slovenski predsednik najbrž še pred božičem sestala na Brionih.

Nagrada za 15-tisočega lastnika Active

Pačilna kartica LB

NOVO MESTO — Ljubljanska banka Dolenjska banka d. d. Novo mesto se je oktobra kot osma banka LB pridružila k licenčni pogodbi za poslovanje s plačilno kartico Activa. V banki ugotavljajo, da je bila le redkokatera novost v bačni ponudbi doslej sprejeta pri varčevalcih s tolikšno naklonjenostjo, kot prav plačilna kartica. Novost se je še posebej prijela na Dolenjskem, tako da ni veliko presenečenje, da je nagrado za 15 tisočega imetnika Active, ki je bila podeljena v torek, prejel ravno varčevalec LB Dolenjske banke, in sicer Jože Žugelj iz Semiča

S plačilno kartico Activa trenutno torej posluje že prek 15 tisoč imetnikov, ki lahko z njo nakupujejo na več kot 1.700 prodajnih mestih po vsej Sloveniji. Activo lastniki s pridom uporabljajo tako za vsakodnevne nakupe kot za nakupe blaga večje vrednosti. K njeni priljubljenosti prispeva predvsem sodoben in enostaven način plačevanja. Pred nakupom ni treba skrbeti, ali je v denarnici dovolj gotovine, v trgovini pa se ni treba muditi s pisanjem čeka. Vabljiv pa je tudi zamik dejanskega plačila kupljenega in možnost kreditiranja imetnika Active v obliki dovoljenega negativnega stanja na tekočem računu do višine petkratnega povprečnega osebnega dohodka.

Volilna zmaga...

(Nadaljevanje s 1. strani)

stranka. Sledijo Slovenski krščanski demokrati s 15,32 odst. glasov. Za Združeno listo (Delavska stranka, Demokratična stranka upokojencev, Socialdemokratska unija in SDP) je glasovalo 13,35 odst. volilcev. Slovenska ljudska stranka je dobila 9,42, Slovenska nacionalna stranka pa 8,74 odst. glasov. Sledijo: Socialistična stranka Slovenije s 4,69, Demokratska stranka s 4,18, Zeleni Slovenije s 3,09, Narodni demokrati in Slovenska gospodarska stranka z 2,89, Socialdemokratska stranka Slovenije z 2,14 odst. glasov. Druge liste so dobile manj kot 2 odst. glasov volilcev.

KOČEVJE, RIBNICA — V kočevski občini, ki je enako kot ribniška volila v četrti volilni enoti, se je volitev udeležilo 86,11 odst. od 13.962 volilnih upravičencev. Za predsednika države je 74,05 odst. volilcev dalo svoj glas Milanu Kučanu, 14,19 odst. Ivanu Bizjaku, 6,21 odst. Jelku Kacinu, 1,72 odst. Darji Lavtižar-Bebler, 1,27 odst. dr. Ljubu Sircu, 1,12 odst. Alenki Žagar-Slana, 0,9 odst. dr. Stanku Buserju in 0,55 odst. Francu Tomšiču. Med kandidati za svetnika v državnem svetu je največ glasov dobil Miroslav Cerar, nekaj manj pa Anton Starc. Na volitvah v državni zbor je največ glasov, 21,26 odst., dobil kandidat LDS. Druga je Združena lista s 15,9, tretja SKD z 12,24 in četrta SNS z 9,49 odst. glasov. Več kot 4 odst. glasov sta prejela še neodvisni kandidat Ive Stanič in SSS.

• Eno poslansko mesto, dobljeno neposredno na nedeljskih volitvah, je v četrti volilni enoti pripadlo tudi kandidatu, ki je kandidiral v ribniškem volilnem okraju. Gre za kandidata SKD Benjamina Henigmana.

V Ribnici se je nedeljskih volitev udeležilo 88,25 odst. od 9.270 volilnih upravičencev. Za predsednika države je jih je 44,85 odst. glasovalo za Milana Kučana, 42,69 odst. za Ivana Bizjaka, za Kacina 4,81, dr. Buserja 2,76, Žagar-Slano 1,76, Lavtižar-Beblerjevo 1,35, dr. Sirca 1,22 in Tomšiča 0,57 odst. volilcev. Na volitvah v državni svet je največ glasov dobil Anton Starc, le nekaj manj pa Miroslav Cerar. Na volitvah v državni zbor so največ glasov zbrali SKD. Za njihovega kandidata Benjamina Henigmana je dalo glas 26 odst. volilcev. Kandidat SLS je dobil 15,4, LDS 11,91, SNS 10,5 in ZL 9,86 odst. glasov.

M. L.-S.

VIDEM V DRŽAVNEM SKLADU ZA RAZVOJ

KRŠKO - V krškem Vidmu so se zaposleni z osebnim izjasnjevanjem na zborih delavcev pred dnevi izrekli za prenos kapitala družbenega podjetja Videm v Sklad Republike Slovenije za razvoj. Za prenos Vidmove lastnine v Sklad je glasovalo po nekaterih podatkih nekaj čez 58 odst. glasujočih in po drugih podatkih nekaj več kot 59 odst. tistih delavcev, ki so glasovali. Vsekakor so zaposleni dali soglasje za prenos Vidmovega kapitala v Sklad Republike Slovenije za razvoj.

NOVA "ČRPALKA"

KRŠKO - Po nekaterih napovedih bo Krško dobilo še eno bencinsko postajo. "Črpalko" naj bi gradil Istrabenz. Doslej je v Krškem prodajal naftne derivate samo Petrol.

SPOMINSKI ZNAKI — Med dobitniki spominskih znakov za akcije v minuli vojni je bil tudi Tomaž Lozar (na desni). Priznanja je izročil poveljnik TO Dolenjske Rado Klisarič. (Foto: M.B.-J.)

Spominski znaki za zaslužne v minuli vojni

62 znakov za zasluge v akcijah pri Vražjem kamnu in na Otovcu

ČRNOMELJ — Pretekli teden je poveljnik Teritorialne obrambe Dolenjske Rado Klisarič v Črnomlju podelil pripadnikom TO iz Bele krajine, ki so se v lanskoletni vojni izkazali v akcijah Otovec in Vražji kamen, 62 spominskih znakov. Za naklonjenost in prispevek k nastajanju vojaškega muzeja RS pa sta prejela pohvali 23. območni štab TO Črnomelj ter Branko Kobetič.

Jasna Ravnikar z republiškega štaba TO je zaslužnim v minuli vojni za osamosvojitev Slovenije dejala, naj nosijo spominski znak s ponosom, saj ga imajo le oni. Rado Klisarič pa je dodal, da imajo znaki veliko moralno vrednost. Poudaril je, da se je pri nas vojna začela že 17. maja 1990, in če se ne bi nanjo pripravljali, bi nas konec junija 1991 JA pohodila. »Tudi zaradi dobre pripravljenosti Slovencev je trajala le deset dni. Toda to je bila vojna in tega ne more nihče zanikati. Res, da v Beli krajini ni počil noben strel, a zavzetje skladišč na Otovcu in pri Vražjem kamnu ni prav nič manj vredno, saj je s tem TO dobila pogum in orožje. Danes slovenska vojska še ni dovolj močna, je pa na najboljši poti, da to postane. Država je mlada in lahko jo obrani le slovenska vojska. To pa ste vi in ne boste pozabljeni,« je med drugim dejal v nagovoru dobitnikom spominskega znaka Drago Klisarič.

M.B.-J.

MED ZA BEGUNSKE OTROKE

METLIKA - Člani metliške čebelarske družine so pred dnevi podarili otrokom iz črnomaljskega begunskega centra 30 kg medu kot darilo za Miklavža. To je bilo že tretjič, da so metliški čebelarji prispevali med za begunce, s takšnimi akcijami pa so pričeli prvi v Sloveniji.

Za Slovence po svetu in doma

Izseljenska matica izdala Slovenski koledar

Slovenska izseljenska matica je te dni začela pošiljati med rojake po svetu in doma Slovenski koledar za prihodnje leto. Uredniški odbor je vsebino oblikoval še posebej skrbno, saj gre za jubilejno, 40. številko koledarja. S prispevki okrog 60 sodelavcev je pripravil raznoliko, vsebinsko in oblikovno bogato knjigo, v kateri je veliko zanimivega branja in tudi paše za oči. Koledar je razdeljen v več tematskih sklopov: v koledarski, izseljenski in literarni del, dodan pa je še tujejezični del s prispevki v angleškem jeziku.

Koledarski del prinaša mesečne koledarske strani, obogatene z barvnimi zračnimi posnetki slovenskih krajev in mest (med njimi je tudi Novo mesto), nadaljuje pa se s prispevki, ki posegajo v naš sedanjik in v preteklost na različnih področjih, od etnografije do potopisa, prednjačijo pa pogledi na osamosvojitev in usmeritev mlade slovenske države. Izseljenski del prinaša nekaj zapisov iz zgodovine naseljevanja in delovanju Slovencev v svetu, v posebnem razdelku pa so predstavljeni uspešni in znani slovenski izseljenci v Novem svetu. Posebej bogat in pester je literarni del, kjer so objavljeni literarni prispevki, ki so bili izbrani na posebnem natečaju, ter prispevki drugih naših pesnikov in pisateljev iz zdomstva in domovine, ki zaokrožujejo Slovenski koledar v zanimivo in prebiranja vredno publikacijo.

MiM

naša anketa

»Kaditi prepovedano!«

Po podatkih ministrstva za zdravstvo v Sloveniji kadi tretjina prebivalcev, od teh tretjina žensk. Kadi vsak tretji mladoletnik med 14. in 17. letom, kar vsak drugi Slovenec med 26. in 40. letom, po 40. letu vsak peti in po 70. letu še vsak deseti državljan. Delež kadilcev še vedno počasi narašča, medtem ko v zahodni Evropi že upada (na Švedskem kadi le še vsak enajsti državljan), v ZDA pa je kajenje že postalo socialno nesprejemljivo. Poleg aktivnih kadilcev posledice kajenja prizadenejo tudi tiste, ki so kot pasivni kadilci — za otroke kadilcev računajo, da letno inhalirajo za 150 cigaret tobačnega dima — prisiljeni vdihovati cigaretni dim. Škodljivost kajenja je dokazana in že zelo dobro strokovno preverjena. Kajenje suši kožo, ki se hitreje stara, maši žile, povzroča težave s srcem in srčni infarkt. Povečuje verjetnost možganskih krvavitev. Verjetnost, da bodo zboleli za rakom na pljučih, je pri kadilcih desetkrat večja. Kajenje sodi med najpogostejše dejavnike tveganja tudi pri raku trebušne slinavke, ust, žrela, grla, požiralnika. Med kadilkami je neplodnost dva do trikrat večja kot med nekadilkami. Dejstev, ki so po vzoru razvitejših držav narekovala ministrstvu za zdravstvo pripravo zakona, ki bo omejil kajenje vsaj na javnih mestih in prodajo tobačnih izdelkov, je, skratka, več kot dovolj. Če že kadilcem ne prepovemo škodljivega kajenja, imajo nekadilci vsekakor pravico, da so vsaj deloma zaščiteni pred posledicami te škodljive razvade.

PETER MIRT, obrtnik z Blance: »Podpiram vse ukrepe, ki bi jih podobno, kot so to že storile nekatere zahodnoevropske države, sprejela naša država, da bi prepovedala oz. omejila kajenje na javnih prostorih, na delovnih mestih in sploh povsod, kjer moti druge ljudi, nekadilce, in škodi tudi njihovemu zdravju. V naši družini je šest otrok in nihče ne kadi. Dim me zelo moti, prav tako pretiran hrup, zato tudi ne hodim v diskoteke, čeprav imam glasbo rad.«

MARJAN HRIBERNIK, podjetnik iz Novega mesta: »Kajenje se mi zdi najbolj gnusna razvada človeštva. Zadnje čase je že opaziti, da so nekateri sestanki manj zakajeni pa tudi v boljših restavracijah se manj kadi. Mislim, da bi bilo treba kadilce pregnati z javnih mest, zanje odpreti posebne restavracije. Podražitev teh hudičevih zvitkov pa ne bi prinesla uspeha, kvečjemu bi manjkalo denarja za pomembne stvari.«

ALENKA MIRT, študentka FDV iz Krškega: »Sem za prepoved kajenja v prostorih, kot so na primer restavracije. Kadilcem naj se določi za kajenje poseben prostor. Vesela sem, da so uvedli več nekadilskih vagonov v vlakih, saj smo se nekadilci počutili ogrožene. Kadilcem kajenja ne moremo prepovedati, ne smemo pa dovoliti, da nekadilcem določajo počutje. Reakcije na prepoved kajenja v javnosti v Franciji pa kažejo na zapletenost zadeve.«

ZVONKO JAKŠA, vodja splošno-kadrovske službe v črnomaljskem Lesoju: »Občasno kadim, a podpiram zakonsko prepoved kajenja na javnih mestih. Morali pa bi natančno opredeliti, kateri prostori so to. Prepoved naj bi predvsem veljala za zaprte prostore. Nekadilcem moramo priznati pravico do čistega zraka, saj sedaj hote ali nehote skupaj s kadilci vdihavajo nikotin. Tako zdravstveno niso ogroženi le kadilci, ampak tudi nekadilci.«

BRANKA HAUPTMAN, ravnateljica metliškega otroškega vrtca: »Vesela sem bila, ko sem slišala za zakon o prepovedi kajenja na javnih mestih. Ko bo to zakonsko urejeno, bo na določenih mestih lažje prepovedati kajenje, predvsem pa prepoved ne bo videti kot kaprica nekadilcev. Opažam pa, da je osveščenost med kadilci vse večja in marsikateri se trudi, da bi se odvadil te grde razvade. Ne nazadnje gre za zdravje, ki naj bi bilo vodilo piscem zakona.«

MARINKA SILA, socialna delavka v trebanjskem Centru za socialno delo: »Vesela sem, da smo o problemu kajenja začeli razmišljati tudi pri nas in upam, da bo zakon o prepovedi kajenja v zaprtih in javnih prostorih kmalu sprejet. Mislim, da nas hoče opozoriti, da smo tudi sami dolžni več narediti za svoje zdravje. Hkrati s prepovedjo pa bo treba kadilcem ponuditi pomoč pri odvajanju nikotinske odvisnosti. V Trebnjem deluje že štirinajsto leto klub, ki pomaga tudi tistim, ki hočejo opustiti kajenje.«

PREDRAG PETROVIČ, sanitarni inšpektor na občini Kočevje: »Podpiram sprejem zakona o prepovedi kajenja, čeprav sem kadilec. Prav bi bilo, da bi bili povsod posebni prostori za kajenje. Nemogoče pa bo to speljati v obstoječih gostinskih lokalih, zato bo treba na to preiti postopno. S strokovnega vidika me najbolj zanima, kako bodo izvajali nadzor nad izvajanjem zakona in kako bodo ukrepali s kaznimi. Upam, da učinkovito.«

FRANC ČAMPA, upokojenec iz Ribnice: »Čas je, da bi prešli na evropske standarde, zato sem za to, da se kajenje omeji. Ne podpiram prepovedi kajenja na vseh javnih mestih, saj mislim, da za obstoječe gostinske lokale to ne bi bilo sprejemljivo. Prav pa je, da se na tem področju nekaj naredi. Čeprav sem kadilec, menim, da kajenje v nekatere prostore ne sodi. Ne kadim v spalnici in v avtomobilu.«

ANDREJA KRANJC, višja medicinska sestra v Zdravstvenem domu Brežice: »Osebno sem za zakon, ki bi prepovedal kajenje v javnih prostorih. Zakaj bi se morali nekadilci vedno prilagajati kadilcem in nikoli ne obratno? Prav bi bilo, da se v šolah in zdravstvenih domovih ne kadi, sploh pa ne na delovnem mestu, kjer kajenje ovira normalno delo. Ni mi še jasno, kako naj bi prepoved izvajali v gostinskih lokalih, lahko pa se zgledujemo po drugih državah.«

Ljubljansko pismo

Narod naš (predvolilne) dokaze hrani

Obljube delajo dolg

LJUBLJANA - Letošnje Miklavževo je končno srečno za nami. Skrajni čas! Če bi vse to, kar se je zadnje tedne dogajalo na Slovenskem, še trajalo, bi morda komu v tujini padlo na misel, naj nas pride mirit. Kaj prinašata takšna "miritev", se ve. Še dobro, da Karađorđeviči niso slovenskega rodu. Na tujce pa se Slovenci tako nismo nikoli (v zgodovini) preveč zanašali. Skrbeti znajo le zase.

In kaj se je spremenilo? Kako se nam bo godilo zdaj, ko sta komunala in dež sprala z reklamnih panojev, električnih stebrov in divjih kostanjev vse nasmejane obraze? Videli bomo.

Liberalno demokratska stranka - LDS. Drnovškovi poslanci se bodo v novi skupščini zavzemali za stabilne, vnaprej znane pogoje gospodarjenja, za varnost naložb tujega kapitala, znižanje uvoznih dajatev (carin), umirjeno denarno politiko in za takšne obrestne mere, ki bodo primerljive z evropskimi. Že zdaj so (in bodo tudi v prihodnje) za soodločanje delavcev v podjetjih. Niso za vsesplošno ukinjanje družbenih posestev v kmetijstvu: tudi privatizacija teh posestev naj bo takšna, kot bo obveljala za industrijska podjetja. Obljubljali so, da bodo poskrbeli za smotrnejše gospodarjenje z gozdovi, za vzpostavitev reda na tem področju. Pa še doslednejšo davčno politiko, odpiranje novih delovnih mest - predvsem za mlade ljudi, vse tiste, ki se zaposlujejo prvič. In še: laično šolstvo, učinkovito državno upravo, neodvisnost javnih medijev, moderna, ne predraga zunanja politična predstavništva...

Slovenski krščanski demokrati - SKD. Tudi program te stranke je nadvse obetaven: skrb za družino, otroški dodatki vsakemu otroku, brezplačna šola, dveletni porodniški dopust, stanovanja za mlade družine. Mladina lahko pričakuje pluralno in kakovostno šolstvo, gradnjo študentskih domov, štipendije, podporo amaterskemu in vrhunskemu športu ter Olimpiado treh dežel. Za zdravje naj poskrbi zmanjšanje onesnaževanja okolja, a tudi pravica do celovite zdravstvene oskrbe za vsakogar, enakomerno razporejena po vsej državi. Bogastvo naj prinese odprt prostor za nove tehnologije, neogrožajoč pritok tujega kapitala, spodbujanje obrti in dejavnosti, ki odpirajo nova delovna mesta - v srednjih in manjših podjetjih. Sistem pa naj slehernemu zaposlenemu zagotovi tudi pravičen dohodek. Kmeta naj ščiti nadzorovan uvoz živil, pravilno vrednotenje njegovega dela, za razvoj kmetijstva pa poskrbi državno usmerjanje, podpora hribovskim kmetijam, ustanavljanje pravih zadrug.

Predvolilnih obljub iz programov drugih strank oz. njihovih predvolilnih povezav se niti ne splača izpisovati, podobna so tem kot jajce jajcu. A tudi za branje teh sem poskrbel samo zato, da bi lahko v naslednjih štirih letih vsak izmed nas s svinčnikom v roki drsel po tem papirju in odkljukoval, kaj od tega je bilo uresničeno in kaj ne.

VINKO BLATNIK

NEUREJENA SVETOVALNA SLUŽBA

KOČEVJE - Status kmetijskih svetovalnih služb, organiziranih pri kmetijskih zavodih, zakonsko še ni urejen. Po zatrdilih delavcev kočevske kmetijske svetovalne službe, si svetovalne službe prizadevajo, da bi bile organizirane pri kmetijsko-gozdarski zbornici, ki pa še ni ustanovljena. Trenutno celotno njihovo dejavnost in plače pokriva republiško ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Zakonska neurejenost pa je po mnenju Jožeta Oblaka s kmetijske svetovalne službe v Kočevju tudi razlog, da so zaposleni pri Kmetijskem zavodu Ljubljana in pri njem organiziranih kmetijskih svetovalnih službah, med katere sodi tudi enota v Kočevju, novembrske plače prejeli z zamudo. Ministrstvo jim namreč ni v roku nakazalo denarja za plače.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Prvi tržni ponedeljek po Miklavževem je bila tudi ponudba na tržnici okrnjena. Zapisali smo cene naslednjim stvarem: solata 120, limona 130, rozine 280, suhe slive 280, orehi 799, pomaranče 79, čebula 30, banane 79, jajca od 12 do 16, repa 130, domača kokoš 2000, kumarice 400, smetana lonček 350, fižol 250. Pri Sadju in zelenjavi so ponujali radič po 185, kivi 159, kaki 106, mandarine 80, ohrovt 152, pomaranče 99, limone 140, hren 429 in orehe po 800 tolarjev. Đeladini je imel mandarine po 80, banane po 80, kivi po 180, grozdje je bilo 180, solata 150, radič 200, paprika 250, pomaranče 90, česen 280, krompir 40, zelje 48, por 180 in korenček po 80 tolarjev.

SAD ŠT. 11

KRŠKO - Izšla je decembrska številka Revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo. V njej inž. Janko Širec razmišlja o ameriškem sadjarstvu, inž. Milena Jazbec piše o novi jabolčni sorti braeburn, inž. Boris Koruza poroča o pomlajevanju starih trsov vinske trte, mag. Anton Vodovnik pa o mednarodnem ocenjevanju vin Vinoforum 92. Prof. dr. Slavica Šikovec se v daljšem članku sprašuje, ali je alternativna pridelava grozdja in vina res naša perspektiva, inž. Andrej Kos in inž. Aleš Germovšek pa v sliki in besedi objavljata pregled sort vinske trte v podravskem in posavskem vinorodnem okolišu. Mag. Anton Vodovnik in inž. Jurij Mamilovič pišeta še o ravnanju z letošnjim vinom.

Hrana je pomembnejša od orožja

Na zadnjem predvolilnem shodu krščanskih demokratov v Ribnici je dr. Jože Osterc spregovoril o pomenu kmetijstva za obstoj države

RIBNICA — V petek zvečer je bil v Miklovi hiši v Ribnici zbor krajevnega in občinskega odbora Slovenskih krščanskih demokratov iz Ribnice. Le nekaj ur pred pričetkom volilnega molka sta se zbranim predstavila kandidata za državni zbor in državni svet Benjamin Henigman in Anton Starc. O kmetijstvu in premajhni vlogi, ki ga ima v naši družbi, je spregovoril nekdanji minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Osterc.

»Kmetijstvo je temeljna gospodarska dejavnost, ki se ji ne more odpovedati nobena država, in le država, ki si lahko sama zagotovi 80 odst. hrane, je lahko suverena. Zato mora vsaka država ne glede na ceno, ki jo mora za to plačati, poskrbeti, da doma pridelajo vsaj minimalno količino hrane,« je dejal dr. Osterc in dodal, da je zato hrana pomembnejša od orožja. Kot primer visoke cene, ki jo za to plačujejo nekatere države, je navedel Norveško, ki bi lahko samo za tretjino stroškov, ki jih imajo s proizvodnjo hrane doma, kupila vso potrebno hrano v tujini.

Dr. Osterc je še povedal, da je ne glede na to, koliko ljudi dela v kmetijstvu, na primarno kmetijsko predelavo vezano približno 25 do 30 odst. vseh delovnih mest in da lahko le kmetijstvo zagotovi poseljenost države, ki je za tako majhen narod na tako majhnem ozemlju, kot je Slovenija, še toliko pomembnejša. Dodal je, da v Sloveniji ni možnosti za veliko kmetijsko proizvodnjo in da je zato potrebno poskrbeti za kakovostnejšo predelavo. Glede gozdov je dejal, da novega zakona, ki bi urejal to področje, še ni, da pa je jasno, da bo imel lastnik večje pravice kot doslej, vendar tudi obveznosti, in da je nerazjasnjeno v bistvu le še vprašanje števila gozdnih delavcev. Njegovo stališče je, da bi bilo pametneje, da se kmetu najprej svetuje, nakar se lahko sam odloči, kako bo ravnal.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Preveč vode najbolj škoduje

Kako je potrebno pred zimo pravilno poskrbeti za okrasne grmovnice, okenske in balkonske rastline

Bršljanke, pelargonije in ostale balkonske rastline nam bodo najbolje prezimile v hladnejšem, zračnem in svetlem prostoru. Tem rastlinam moramo sproti odstranjevati vse odmrle liste, da ne gnijejo na rastlinah in povečujejo možnosti okužbe s sivo plesnijo, ki je še posebno nevarna v vlažnih prostorih. Rastline, ki jih je napadla siva plesen, škropimo z 0,1-odst. ronilanom ali pinulinom, enovitom oz. drugimi pripravki proti sivi plesni. Rastline tudi redno pregledujemo, če jih niso morda napadle listne uši, in takoj ukrepamo. Te rastline malo zalivamo, čim hladnejši je prostor, manj jih zalivamo in pazimo, da ne močimo listov.

Drugače je s tistimi lončnicami, ki cvetijo pozimi. Te zalivamo normalno in jih tudi redno gnojimo. Seveda moramo biti pozimi oprezni tudi pri zalivanju sobnih rastlin, kajti prav v zimskem času se zaradi preobilnega zalivanja pojavi koreninska gniloba. Rastlinam začnejo rumeneti in odpadati spodnji listi. Take rastline zalijemo z 0,2-odst. antracolom.

Rast so zaključile tudi okrasne grmovnice, le tu in tam je v zavetnih legah še kakšen cvet vrtnice, ki ga izkoristimo za šopek. Pred zimo pa same rastline zaščitimo tako, da jih osipljemo z zemljo in malo skrajšamo visoke veje, ki nas motijo; z natančnim obrezovanjem pa počakajmo do pomladi. Pred hudo zimo vrtnice, posebno mlade, še dodatno zavarujemo s smrečjem.

Tudi rododendron, ki je pri nas vse pogostejši, zavarujemo tako, da okoli grma na debelo posujemo s šoto ali listjem in iglicami ter nad grmom napravimo ogrodje, ki ga sneg ne bo podrl, nanj pa naložimo smrekovih vej. Smrečje ga bo obvarovalo pred soncem in obenem tudi pred izsušitvijo.

Prav tako zaščitimo pred mrazom hortenzije. Te povežemo z vrvico in nato pokrijemo s smrečjem.

Amarilis, ki smo ga imeli do sedaj zunaj, pustimo mesec in pol počivati, nato pa ga posadimo, zalijemo in postavimo na toplo temno mesto. Če takega prostora nimamo, ga pokrijemo z drugim lončkom, dokler ne požene cvetnega nastavka. Amarilis damo nato na svetel prostor ter ga redno zalivamo in gnojimo.

V lončke posadimo tudi gomolje hijacint, katere smo imeli posajene na gredici ali vsaj štirinajst dni v hladnem prostoru (okoli 0° C), lahko pa kar v spodnjem predalu hladilnika. Čez dober mesec nam bodo ob rednem zalivanju in gnojenju bogato zacvetele.

Inž. CVETKA LAVRIČ

TEČAJ ZA DELO S TRAKTORJI

ČRNOMELJ - Tukajšnja kmetijskosvetovalna služba in AMD organizirata 20-urni tečaj o varnem delu s traktorji in traktorskimi priključki; začetek v četrtek, 17. decembra, ob 15. uri. S potrdilom o opravljenem tečaju lahko udeleženci pridobijo dovoljenje za traktor. Prijave in informacije dobite v AMD Črnomelj, tel. 51-066.

Konjerejci so se povezali v sekcijo

Še 181 rejcev konj

SEVNICA — Posavsko konjerejsko društvo Krško je 22. oktobra dobilo svojo sekcijo v Sevnici. Na ustanovnem zboru je bilo 17 ljubiteljev oz. rejcev hladnokrvnih konj. Za predsednika so izbrali Janeza Nunčiča, zaposlenega pri sevniškem Merkatorju, za tajnico pa svetovalko pri sevniški kmetijski svetovalni službi, inž. Slavico Kranjec.

»Za ustanovitev sekcije smo se odločili predvsem zaradi boljše informiranosti pa tudi zavoljo strokovnega izobraževanja,« pravi Nunčič in kar na pamet našteje, koliko od skupno 181 rejcev v občini jih je v katerem kraju. Vsi rejci skupaj premorejo okrog 300 konj.

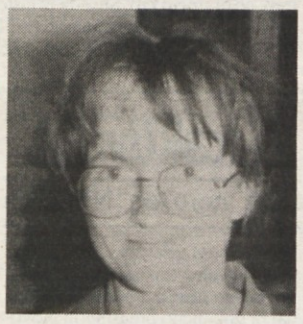

Slavica Kranjec

»Izdelava popolnega seznama rejcev in sodelovanje pri pregledu žrebic in sprejemanju v rodovnik sta med pomembnejšimi nalogami sekcije. V začetku novembra smo sodelovali na licenciranju žrebcev in kobil na hipodromu v Krškem. Pripravili bomo skupinsko pregledovanje kobil na brejost. Kobile naj bi prignali k zaenkrat edinemu žrebčarju v občini, k Francu Požunu v Lončarjev Dol. Organizirali bomo zimsko izobraževanje članov o načinu reje, prehrani in boleznih konj. Organizirali bomo tudi potujočo kovačijo. Pohvalimo se lahko, da že imamo mojstra kovača in podkovača Pavla Župevca,« je povedala Kranjčeva.

P. P.

O PRIDELAVI VRTNIN

METLIKA - Kmetijskosvetovalna služba Metlika organizira predavanje o pridelovanju vrtnin in organiziranem odkupu, ki bo v torek, 15. decembra, ob 10. uri v metliški Vinski kleti. Predaval bo Anton Komat, direktor zadruge Zeleni krog iz Ljubljane, ki se ukvarja s pridelavo in odkupom zelenjave. Vabljeni vsi, ki razmišljate o pridelavi vrtnin kot dopolnilni dejavnosti na kmetiji. V četrtek, 17. decembra, pa ob 9. uri vabijo na predavanje o pridelovanju krompirja, ki bo v gostilni Veselič v Podzemlju. Predaval bo dipl. inž. Ludvik Jerman.

DECEMBRSKO MLEKO PO 22,20 TOLARJA

LJUBLJANA - Decembra odkupljeno mleko naj bi plačali kmetom po 22,20 tolarja liter. Tako sta pristojni ministrstvi predlagali na seji odbora za mleko prejšnji teden. Le 3,7-odstotno zvečanje cene rejcev gotovo ne bo zadovoljilo, saj bo nadomestilo le mesečno inflacijo, medtem ko cena mleka ni bila spremenjena že pol leta. Zdaj komajda še dosega približno 70 odst. pridelovalnih stroškov.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Najprimernejše vinske sorte (6)

Š O J R E B E

Dozori: zmerno pozno, v drugi zoritveni dobi.
Rodnost: dobra.
Bujnost: velika.
Rez: dolga, na šparone.
Zahteva lego: ustrezna tudi slabša in nizka.
Zahteva tla: veliko apna, sicer pa so lahko peščena, glinasta ali tudi lapornata.
Odpornost: slaba proti oidiju in botritisu.
Posebne značilnosti: v primeru slabe dozorelosti je vino preveč dišeče, zato se priporoča sajenje na boljših legah, lahko nižjih, vendar sončnih.

Š I P O N

Dozori: pozno, v tretji zoritveni dobi.
Rodnost: dobra, obilna. Teža grozda 12 do 16 dag.
Bujnost: zelo velika.
Rez: kratka, na daljše reznike ali kratke šparone.
Zahteva lego: zračno in toplo.
Zahteva tla: suha, lahko do srednje težka, ne prenaša pa mokrih.
Druge zahteve: potrebno izvajati vršičkanje in pletev.
Odpornost: do nizkih zimskih temperatur slaba, odganja bolj pozno, občutljiv tudi za bolezni.
Posebne značilnosti: vino samo izjemno kakovostno, sicer tenko in kislo.

K R A L J E V I N A

Dozori: pozno, v tretji zoritveni dobi.
Rodnost: velika, vendar neredna. Teža grozda 15 do 40 dag.
Bujnost: velika.
Rez: srednje dolga, na krajše šparone.
Zahteva lego: dobro, sončno in toplo.
Zahteva tla: topla, globoko propustna, ne prenaša mokrih. Primerna za apnena, lapornata tla.
Druge zahteve: preudarno obremenjevanje in redčenje preobilnega nastavka.
Odpornost: slaba do nizkih zimskih temperatur, pomladi pozneje odganja. Občutljiva za bolezni.
Posebne značilnosti: propadanje oz. odmiranje starega lesa zahteva posebno temeljito kontrolo sadilnega materiala.

R U M E N I P L A V E C

Dozori: pozno, med tretjo in četrto zoritveno dobo.
Rodnost: velika. Teža grozda 15 do 40 dag.
Bujnost: zelo velika.
Rez: krajša, na kratke šparone.
Zahteva lego: toplo.
Zahteva tla: propustna, rahla, rodovitna.
Druge zahteve: potrebno je redčenje preobilnega nastavka.
Odpornost: proti pozebi slaba, proti botritisu manj občutljiv kot kraljevina.
Posebne značilnosti: zmerno obremenjen dosega primerno kakovost.

(Nadaljevanje sledi)

inž. JOŽE MALJEVIČ

Motnje molznic, ki veliko dajejo

Prihajajoča zima je pravi čas za izobraževanje, zato bodo koristni napotki o zdravstvenem varstvu visokoproizvodnih krav pred presnovnimi boleznimi

Krava je ena najčudovitejših živali na svetu. Pokladamo ji travo, za druge živali in človeka malo pomembno surovino, daje nam mleko in meso — najosnovnejša živila za obstanek življenja. Živimo v času, ko zahtevamo sami od sebe in od svoje okolice več kot včasih zmoremo. Nenadoma se zgodi, da smo utrujeni, da ne zmoremo več. Enako se zgodi z visokoproizvodno molznico, od katere smo zahtevali več, kot smo ji dajali.

Nekoč so krave dajale malo mleka, kljub temu pa so se pojavljale nekatere tipične motnje, kot so: težka obrejitev, zmanjšana proizvodnja, ležanje in težko vstajanje, lizavost in bolečine v nogah.

Težave so se pojavljale predvsem spomladi, ko je začelo primanjkovati sena ali je sčasoma postalo slabe kvalitete. S prehodom na zeleno krmo ali pašo se je stanje največkrat izboljšalo. Torej je šlo v opisanih primerih za t.i. »lačne krave«, ki so dobile v obroku veliko manj, kot so dajale. Začele so črpati telesne rezerve in shujšale, posledica izčrpanosti okostja pa so bile težave pri hoji in poleganje. Šlo je za pomanjkanje osnovnih sestavin celic, krvi in okostja, torej kalcija, fosforja, natrija, vitaminov.

Odpravljanje opisanih težav je lahko, če vemo, kaj se pravzaprav dogaja s tako kravo. Pokladati začnimo boljši obrok, dodajmo mineralne, vitaminske dodatke. Krave spuščajmo na sonce. Sonce je čudovito zdravilo za odpravo težav pri hoji, koristi dlaki in nasplošno prispeva za boljše počutje. Pod vplivom sonca se tvori vitamin D. Sonce je tudi dobro razkužilo.

Sedaj, ko lahko govorimo o intenzivni proizvodnji tudi na naših kmetijah, se verjetno tudi sami srečujete s težavami, za katere menite, da niso zdravstvene težave. Opažate, da se v vaši čredi nekaj dogaja, kar zmanjšuje proizvodnjo: krave se rade pregonjajo, ne ostajajo breje ob prvi osemenitvi, zmanjšuje se jim količina mleka v obdobju, ko bi morala biti najvišja, hujšajo in dlaka nima leska, krave niso videti ne bolne ne zdrave. Gre predvsem za molznice, ki dajejo veliko mleka, za krave sivo-rjave ali črno-bele pasme.

Živalski organizem je zapletena stvar. Če mu dajemo nekaterih snovi na pretek, pri tem pa manjka drugih snovi, ki so prav tako potrebne za izgradnjo organizma, ne bo mogel uporabiti prvih snovi in za ta organizem nismo naredili ničesar. Te snovi so: beljakovine, minerali in vitamini. Živinorejcem je običajno znano, da imajo pri presnovi poleg prebavnega trakta največjo vlogo jetra. Ta so pri nepravilni prehrani najbolj obremenjena. Posledice nepravilne prehrane se pokažejo najprej na jetrih, v krvi, na živčevju, okostju in dlaki.

Pri govedu je prehrana sestavljena večidel iz ogljikovih hidratov, ki so glavni energetski material. Lahko jih primerjamo s sladkorjem ali kruhom pri človeku. Če jih krmila ne vsebujejo dovolj, začne organizem razgrajevati beljakovine in maščobe, torej lastno telo. Pri tem nastajajo škodljivi produkti, aceton in kislina.

Dr. vet. VIDA ČADONIČ

Kmetijski nasveti

Sante ni lažno upanje

"Upanje se imenuje sante" smo spomladi tik pred sadilno sezono naslovili članek o semenskem krompirju. Upravičeno, saj se je zdaj izkazalo, da je ta, iz Nizozemske uvožena poskusna sorta, ki se naglo širi po svetu, edina sposobna nadomestiti enkratno, zdaj vemo, da celo neponovljivo slovensko (inž. Viktor Repanšek) sorto igor. Ob vseh odličnih sortnih lastnostih igor ni bil odporen proti virusni prstanasti nekrozi (PTRND), nizozemska sorta sante pa ji je vaj zaenkrat kos. Ali ji bo vedno, ne more nihče jamčiti.

Kakorkoli, štiriletna agonija je končana in treba bo začeti znova. Semenarstvo, zgrajeno na sorti igor, je v razsulu, kar je še posebej prizadelo dolenjske pridelovalce, znane po dobrem semenskem materialu. Kako začeti znova, še ni jasno, zlasti še, ker zaradi nedorečene administrativne poti santeja še ni v slovenski sortni listi. Ker formalnosti še niso urejene, ga ni dovoljeno razmnoževati. Na voljo je le original te sorte, in to v skladišču Kmetijskega inštituta Slovenije v Mostah pri Komendi. Ob ponovnem zagonu semenarstva bo treba določiti tudi zaprta območja, ki bodo bolj varna pred breskovimi ušmi, glavnimi prenašalkami krompirjevih virusnih bolezni. Po zamisli strokovne komisije naj bi ta območja na Dolenjskem zajemala okrog 200 ha polj.

Vrnimo se k santeju in mnenju, ki ga je o njem izrekel inž. Tadej Sluga, inštitutov specialist za krompir. Med mnogimi uvoženimi sortami oz. kultivarji, kot se reče po novem, se je sorta izkazala za najprimernejšo. Je zelo rodovitna, srednje pozna, dobrega okusa, primerna za pečenje, pripravo čipsa in pomfrija. Gomolji so lepo oblikovani, gladki in s plitvimi očesi, zato primerni tudi za industrijsko obdelavo. Njena slabost je rumena barva mesa, pa še ta zgolj zato, ker slovenski jedec te barve še ne prizna za enakovredno beli. Njena največja prednost pa je seveda odpornost proti prstanasti nekrozi, ki pa se je izkazala za odlično. Obeta se ji še lepa prihodnost.

Inž. M. LEGAN

DROBNA POZORNOST — Drečnikovi so med večjimi in najzvestejšimi kooperanti Vina Brežice z dolenjskega konca. Na svoji kmetiji imajo poleg ostalega posajenih tudi okrog 6.000 trt, v hiši pa Majdi in Marjanu dela veselje kar 8 sinov. Najmlajši Matjaž še ne šteje niti mesec dni, saj ga je ob našem obisku Majda komaj prinesla iz porodnišnice. Življenje v tako številni družini je pestro in marsikdaj veselo, ob današnjih življenjskih stroških pa tudi precej trdo. Direktor brežiškega Vina Karl Recer je zato ob rojstvu najmlajšega Drečnika mami Majdi podklonil bon v vrednosti 15.000 tolarjev. (Foto: B. D.-G.)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Od kolin do kolin (1)

Človek si je že v praskupnosti pripravljal zaloge hrane, ki si jo je pridobil predvsem z lovom. Meso je sušil, ga dimil in v poznejših obdobjih še obdelal s soljo. Skozi dolga časovna obdobja so se spreminjali tudi načini obdelave. Stari Grki in Rimljani so že 160 let pr. n. š. opisali postopke in pravila o soljenju pršuta in odstranjevanju kosti iz mesa. Sušenje se je uveljavilo najprej v krajih z naravnimi pogoji, kar je značilno pri nas za kraški svet.

S časom se je prvotni pomen sušenja zmanjšal, ker so nastopile nove tehnične in tehnološke možnosti za shranjevanje vseh vrst mesa. Vendar so danes suhomesnati izdelki nepogrešljivi v gostinstvu in turizmu, kot tudi sestavni del prehrane na kmetijah. S suhimi mesninami in vsemi postopki najstarejšega konzerviranja se ohranja tudi dediščina, ki je sestavni del praznikov, navad in običajev. Z nadaljnjim razvojem izdelave mesnin na kmetijah bomo prispevali k ohranitvi značilnih domačih izdelkov, ohranitvi izvirnih postopkov, ohranitvi znanja in izkušenj ter k spodbujanju in učenju novih izdelkov. S tem bi prispevali k večji ponudbi na trgu in omogočili dodatno zaposlitev na kmetijah.

Mesnine, ki so izdelane brez sodobnih kemičnih dodatkov in po starejšem izročilu, so znane pod imenom domače mesnine. Najstarejša mesnina, ki ji razen soli ne dodamo niti solitra niti nitratov, je pršut. Uvrščamo ga tudi med lažjo dietno hrano in v skupino biomesnin. Te so izdelane iz mesa prašičev, ki so vzrejeni na tako imenovanih ekoloških kmetijah. Pravimo jim tudi alternativne mesnine. Kmet pa bi moral predsem poznati vse dejavnike, ki vplivajo na končni izdelek, in se zavedati, da se skrb za kakovost mesnine prične že v hlevu. Na prvem mestu sta izbor pasme in zdrava prehrana živali.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 12. decembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Market, Kristanova
  od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas
  od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
  od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
  od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
- **Šentjernej:** Dolenjka, Market
- **Dolenjske Toplice:** Mercator-Standard, Prodajalna Rog
- **Žužemberk:** Mercator-KZ Krka, Samopostrežba
- **Straža:** Dolenjka, Market
- **Novo mesto:** v nedeljo od 8. do 11. ure: Dolenjka, Samopostrežba, Glavni trg
  mini market Maja, Bučna vas
  trgovina Gros, Ragovska 17
  od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
  Perko, market v Šentpetru

PODRAŽITEV OSKRBNIN

NOVO MESTO - Dom starejših občanov Novo mesto je v oktobru zabeležil nekaj izgube. Podražila se je prehrana in narasli so stroški za elektriko in kurjavo, kar se v bilanci doma, ki je najcenejši v Sloveniji, seveda takoj pozna. Iz teh razlogov jim je novomeška občinska vlada odobrila podražitev oskrbnin z decembrom za 12 odst.

PLAKETE NOVOMEŠKE BOLNIŠNICE

NOVO MESTO - Prejšnji petek je Splošna bolnišnica Novo mesto priredila srečanje upokojencev, ki jih je več kot 400, in jubilantov. Najprej je bil v kapiteljski cerkvi orgelski koncert v izvedbi Saše Freliha, na družabnem srečanju v prostorih srednješolskega centra v Šmihelu pa so podelili tudi plakete bolnice; prejeli so jih: dr. Jan Struhar, višji med. sestri Pavla Grah in Jelka Plaper, višji rtg tehnik Polde Grahek ter med. sestra Vida Pavlič.

Začasno delo

Občinska vlada zbira programe javnih del za leto 1993

NOVO MESTO — Javna dela kot način blaženja vse večje brezposelnosti in ohranjanja delovne kondicije nezaposlenih ter opravljanja del, za katera vedno zmanjka denarja, so se zaenkrat kar dobro izkazala. S pomočjo javnih del se jih je letos v dolenjski regiji vsaj začasno zaposlilo 350 ali skoraj desetina vseh brezposelnih. Z javnimi deli naj bi nadaljevali tudi v prihodnje.

Konec novembra je republiški zavod za zaposlovanje že objavil razpis programa javnih del za leto 1993, na katerega se morajo z ustreznimi programi javiti občinski izvršni sveti do 15. januarja. Da bi do takšnih programov prišel, je novomeški izvršni svet pozval vse sedanje izvajalce javnih del, krajevne skupnosti ter organizacije, zavode in podjetja komunalne infrastrukture, šolstva in športa, zdravstva, socialnega skrbstva, otroškega varstva, kulture, kmetijstva in gozdarstva, turizma in varstva okolja, naj jih do konca leta pripravijo. Izvršni svet namerava izbrati in v Ljubljano poslati tiste, ki bodo najprimernejši z vidika kadrovske strukture nezaposlenih in koristi za posamezno družbeno pomembno področje. Če bi se brezposelnost v prihodnjem letu še povečevala, je novomeški izvršni svet že predvidel tudi povečanje planiranega obsega javnih del in zagotavljanje za to potrebnega denarja v proračunu.

VISOKA ODLIKOVANJA

NOVO MESTO - Za izjemne zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Republike Slovenije je predsedstvo RS odlikovalo več zdravstvenih ustanov in zdravnikov. Predsednik Milan Kučan je prejšnjo sredo srebrni častni znak svobode izročil štirim bolnišnicam, med katerimi je tudi Splošna bolnišnica Brežice, ter štirim posameznikom, med katerimi sta tudi novomeška zdravnika specialista dr. Lavo Morela in dr. Tone Starc.

Črnograditeljev ni strah kazni

Novomeški izvršni svet pripravil predlog ukrepov za preprečevanje nedovoljenih gradenj —Izhod v novih predpisih, večjih kaznih in dodatnem inšpektorju?

NOVO MESTO — Na oktobrski seji je novomeška občinska skupščina sprejela predlog programske zasnove za zazidalni načrt stanovanjskostoritvenega območja v Dol. Kamencah. Nekaj ostrih razprav, da gre za nadaljevanje novomeškega urbanističnega sračjega gnezda in da je sporno, da črna gradnja (gre za bencinsko črpalko oz. večnamenski servis v Bučni vasi) prejudicira ureditev obrtnoservisne cone, tega ni moglo preprečiti. Da bi vsaj malo pomirili najbolj ogorčene, pa je skupščina zahtevala pregled črnih gradenj v občini s predlogom za ukrepanje. Tak dokument je zdaj nared.

Število črnih gradenj v novomeški občini se ne zmanjšuje. V zadnjih dveh letih se je urbanistična inšpekcija soočila z 99 primeri gradnje brez lokacijskega in gradbenega dovoljenja, gradbena inšpekcija pa s 43 primeri gradnje v nasprotju z izdanimi dovoljenji. Na črno je postavljeno vse mogoče: od raznih ograj in škarp do zidanic, stanovanjskih hiš in celo tovarniških hal, poglavje zase pa so posegi na sakralnih in spomeniško varovanih objektih. V tem času je bilo v občini odstranjenih 16 na črno postavljenih objektov. Veliko večino tistih, ki jih gradivo omenja kot trenutno najbolj izstopajoče, skoraj gotovo iz raznih razlogov ne čaka podobna usoda. Gre za pralnico s skladiščem v Revozu, za večnamenski servis v Bučni vasi, za poslovni Žlajpahov objekt ob Cesti herojev, za avtomehanični servis v Škocjanu, za poslovni objekt ob Ulici Slavka Gruma v Novem mestu, za kiosk v Šmihelu pod viaduktom, za gostinski objekt v Gor. Vrhpolju, za poslovni objekt v Stopičah, za lokal na novomeškem Prešernovem trgu zaradi spremembe namembnosti itd.

Poročilo o nedovoljenih posegih v prostor navaja, da gre za več vrst črnih gradenj. Ločuje med črnimi gradnjami iz nuje, predvsem v zvezi z reševanjem stanovanjskih problemov, ter tistimi, ki jim botruje popolno neupoštevanje zakonodaje in sosedov. Poseben problem pa naj bi bilo odkrivanje nedovoljenih gradbenih posegov in spremembe namembnosti v stavbah v zgodovinskem jedru Novega mesta. Odgovorni navadno zvedo za zadevo, ko je že napravljena nepopravljiva škoda.

Eden od vzrokov črnograditeljstva naj bi bila zahtevnost in dolgotrajnost postopkov za pridobitev lokacijskega in gradbenega dovoljenja. Drugi, vse bolj pogost razlog, je odškodnina za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča. V povprečju znaša že od 200 do 300 tisoč tolarjev, kar je za prenekaterega investitorja nesprejemljivo. Razlog za nedovoljene posege v prostor pa naj bi bila tudi neučinkovitost ukrepov zoper kršitelje predpisov in nizke sankcije. Kazen 8.500 tolarjev za prenekaterega črnograditelja ni vsota, zaradi katere si ne bi upal graditi brez ustreznih dovoljenj.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

• V novomeškem izvršnem svetu mislijo, da bi bilo treba inkovito borbo zoper črne gradnje najprej sprejeti za učnove predpise, ki bodo omogočali učinkovit nadzor in ukrepanje. Vsebovali naj bi tudi določbe o prepovedi priključitve nedovoljeno zgrajenih objektov na komunalne naprave in električno omrežje. Rešitev pa vidijo tudi v pospešenem izdelovanju prostorskoizvedbenih aktov za območja občine, ki še niso urejena, in v evidenci možnih lokacij za vsa naselja v občini. Rok za izdelavo lokacijske dokumentacije naj bi skrajšali in jo tudi pocenili. Za boljši nadzor nad poseganjem v prostor je izvršni svet odobril zaposlitev še enega urbanističnega inšpektorja, v proračunu pa namerava zagotoviti tudi denar za obravnavo črnih gradenj vključno z rušitvami, o čemer bo dokončno odločila skupščina. Ali bo vse to, ko bo sploh sprejeto, dovolj za preprečitev vsakovrstnega svinjanja okolja, bomo šele videli.

POSVET

OTOČEC - Območna gospodarska zbornica Novo mesto v sodelovanju z SDK, Društvom ekonomistov Dolenjske in podjetjem Infotehna organizira jutri, 11. decembra, posvet o računalniški izmenjavi podatkov v Garni hotelu na Otočcu.

VABILO NA ČAJANKO

Krajevna organizacija RK Kandija-Grm vabi starejše krajanke in krajane na novoletno čajanko s srečelovom, ki bo 18. decembra ob 16. uri na postaji RK v Kristanovi ulici.

Izvršni odbor RK

Nova stanovanja s posojili

V petih letih naj bi v novomeški občini zgradili 809 stanovanj — Stanovanj več, kot je gospodinjstev

NOVO MESTO — Po podatkih zadnjega popisa je v novomeški občini 21.447 stanovanj ali 3.576 več, kot je v občini gospodinjstev. Četudi bi od skupnega števila stanovanj odšteli vikende oz. stanovanja za počitek in rekreacijo, je stanovanj še vedno več kot gospodinjstev in stanovanjskih problemov ne bi smelo biti. Seveda ni čisto tako, saj je stanovanjski standard različen. Upoštevaje sedanje potrebe in načrtovano rast prebivalstva, bo treba v prihodnjih petih letih v novomeški občini po oceni zagotoviti 809 novih stanovanj.

Od tega naj bi v Novem mestu zgradili 350 stanovanj, druga pa v ostalih krajih po občini. Nova stanovanja v Novem mestu in v večjih naseljih bodo zgrajena predvsem v blokih, drugje pa kot individualne hiše. V občinskem središču so že komunalno urejena zemljišča za blokovno gradnjo 180 stanovanj. Predvideno je, naj bi v naslednjih petih letih 250 stanovanj zgradili v podjetniški režiji, od tega 40 profitnih, 150 neprofitnih, 20 službenih in 40 socialnih.

Kot glavni viri financiranja gradnje stanovanj so v petletnem občinskem stanovanjskem programu, ki ga je že potrdila občinska vlada, predvidena posojila iz občinskega in republiškega stanovanjskega sklada ter bančna posojila. V letos ustanovljenem občinskem stanovanjskem skladu so se odločili po 30 odst. razpoložljivega denarja namenjati gradnji stanovanj v zasebni in podjetniški režiji, petino za adaptacije obstoječih stanovanj, desetino pa za adaptacije in investicijsko vzdrževanje stanovanj v obrobnih, demografsko ogroženih naseljih občine z zelo slabim stanovanjskim standardom.

Z. L.-D.

• Po petletnem stanovanjskem programu, ki ga bo morala potrditi še občinska skupščina, naj bi v občini vodili čim boljšo stanovanjsko politiko. To pomeni, naj bi z različnimi ukrepi preprečevali propadanje obstoječega stanovanjskega sklada in skrbeli za racionalnejšo izkoriščenost stanovanj ter za racionalno zidavo novih. Predvideno je vodenje aktivne demografske politike, ki bo preprečevala praznjenje podeželja in propadanje tamkajšnjega stanovanjskega fonda. Pospešeno naj bi reševali stanovanjske probleme invalidov, posebno tistih, ki potrebujejo prilagojena stanovanja. Ponovno je omenjeno tudi postopno izboljševanje bivalnih razmer Romov.

Novo trženje in kakovost

Nova strategija prodaje za celoten Novoles

STRAŽA — V Novolesu se pod vodstvom novega direktorja prodaje Zvoneta Novine oblikuje skupina, ki bo vodila strategijo prodaje celotnega sistema Novoles, ki ga tvorijo 14 družb in krovno matično podjetje.

Z novo organizacijo Novolesa leta 1990 so sicer na nova podjetja prenesli tudi večino poslovnih funkcij, vendar se je pokazalo, da je treba v sedanjih zahtevnejših ekonomskih in tržnih razmerah nekatere teh funkcij ponovno centralizirati. Vendar, poudarjajo v Novolesu, gre le za centralizacijo na strateškem nivoju, da bi lahko Novolesove družbe uspešno tržno nastopale tako v tujini kot na trgih nekdanje Jugoslavije.

V preteklosti je Novoles ustvaril več kot 60 odst. izvoza prek velikih izvoznih firm nekdanje Jugoslavije, kot so bile Expodrvo, Jugodrvo, Brodocomerce itd. Z razpadom Jugoslavije se je prekinila tudi ta »naveza«, slovenski izvozniki pa se otepajo s svojimi likvidnostnimi in kadrovskimi težavami. Zato namerava Novoles vzpostaviti svojo komercialno mrežo, s pomočjo katere naj bi dokončno preusmerili Novoles iz velikoserijskega izvoznika, ki je izvažal pretežno na ameriški trg, v uspešnega zahodnoevropskega in svetovnega izvoznika manjših serij pohištva in polproizvodov za pohištveno proizvodnjo. S povečevanjem deležev na tržiščih, kjer je Novoles že prisoten, in osvajanjem novih naj bi v prihodnjih letih 80 odst. vrednosti svoje proizvodnje dosegli s prodajo na tujih trgih, vendar tako, da ne bi v nobeni državi, v katero izvažajo, v skupnem izvozu presegli 25 odst. vrednosti skupnega izvoza.

Seveda se v Novolesu zavedajo, da za uspeh tako na tujih kot na domačem trgu nikakor niso dovolj samo nove oblike in tržni prijemi, marveč je treba, kot pravijo, proizvodnjo prežeti z novo delovno kulturo, tako da bo celovita kakovost najpomembnejša vrednota.

A. B.

ODSTOPIL PREDSEDNIK RIBIČIČ — Eden najbolj zanimivih dogodkov ob volitvah je bil odstop predsednika Socialdemokratske prenove dr. Cirila Ribičiča. Res je, da je to potezo sam napovedal že pred meseci ter jo zdaj dodatno utemeljeval, češ da noče biti več politik, ki gostuje na Pravni fakulteti, kjer je profesor ustavnega prava, temveč raje obratno. Govori se, da bo njegov naslednik Borut Pahor ali morda mag. Janez Kocijančič, vendar bo o tem končno odločilo vodstvo. V petek ob 12. uri je bil dr. Ciril Ribičič s prvaki te stranke gost predvolilne kampanje na novomeškem Glavnem trgu. Karavano SDP oz. Združene liste, ki si je ta dan izbrala za potovanje od Kopra do Murske Sobote, je tudi v Novem mestu pričakalo in pozdravilo precej privržencev. (Foto: J. Pavlin)

KONČNO CESTA — Od Žužemberka do Budganje vasi je dober kilometer, pa bi kmalu ostal kolovoz zaradi 80 metrov. Na koncu je lastnik zemlje Jože Zupančič odnehal in v soboto je cesta le dobila asfaltno prevleko. Otvoritev je bila še »makadamska«, saj jo je predsednik krajevne skupnosti Franc Škufca pripravil dan prej v počastitev predsednika izvršnega sveta Boštjana Kovačiča in odgovornega za krajevne skupnosti Jožeta Drganca, ki sta zaslužna, da se je ta suhokrajinska uganka, ki je trajala več let, končno rešila. »Po tej cesti nam v Suhi krajini ostaja še 14 kilometrov neasfaltiranih cesta II. reda in 44 kilometrov takšnih cest III. reda. Te ceste bodo prišle na vrsto šele čez pet in deset let. Prej moramo narediti še nekaj kilometrov vodovoda in telefonijo«, pove Franc Škufca. (Foto: J. Pavlin)

OPEKARNA NOVO MESTO d.o.o.
Zalog 21, 68000 Novo mesto

ponovno objavlja

javno licitacijo za odprodajo

— tovorni avto TAM 260, nosilnost 12.500 kg, 3 osi, letnik 1991
— tovorna prikolica ITAS P-14, letnik 198
— nakladač RD, 2 kos, tip 130, 95 KW. letnika 1990 in 1982 (nov motor)

Licitacija bo v ponedeljek 14. 12. 1992, ob 12.00 uri na sedežu podjetja. Ogled je na dan prodaje do 10.00 ure. Na licitaciji lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki bodo pred licitacijo vplačale 10% kavcije od začetne cene.
Kupec mora skleniti pogodbo in plačati celotno kupnino z davkom najkasneje v 5 dneh po izlicitiranju, sicer varščina zapade prodajalcu. Prevzem osnovnih sredstev je mogoč po plačilu kupnine. Osnovna sredstva bomo prodajali po sistemu »videno — kupljeno«.
Kupcem tovornih vozil ponujamo pogodbene prevoze.
Druge informacije po tel. (068) 22-855.

Z Novotehno v novo leto
ZA CENEJŠI PRAZNIČNI NAKUP IN SERVISNE STORITVE
NOVOTEHNA
NOVO MESTO
TREBNJE
KOSTANJEVICA
KRŠKO
METLIKA

Novomeška kronika

LOJZKA - V petek, zadnji dan predvolilne kampanje pred zapovedanim volilnim molkom, je Združena lista pripravila vseslovensko prireditev Od Zahoda proti Vzhodu. Prvaki strank, povezanih v njej, in posamezni kandidati so naredili tisoč kilometrov po slabših slovenskih cestah od Kopra do Murske Sobote, da bi še bolj spoznali Slovenijo, predvsem pa, da bi ta še bolje spoznala in volila njih. Na poti so se ustavili tudi pred novomeškim Rotovžem. Na čelu skupine članov in simpatizerjev ali le priložnostnih firbcev, ki so popotnike pričakali, je bila nihče drug kot novomeška posebnost Lojzka. Prišla je kar prav. Medtem, ko se je na prizorišču po svoji vsem znani navadi zavrtela, so ravno uspeli vsaj za silo usposobiti crkujoče ozvočenje.

VOLITVE - Ali jim je petek kaj pomagal ali ne, je težko reči, vsekakor pa jim z volilnimi izidi ni treba biti nezadovoljen. Drugače je z novomeškimi volilci. Volili so Igorja Vizjaka in Sonjo Lokar, izvolili pa Mirana Potrča. Vsega se pač ne da imeti. Podobno je s tistimi, ki so proti svojim načelom volili SKD ali LDS. Na ta način naj bi pripomogli k izvolitvi novomeškega župana in premiera za poslanca v republiškem parlamentu. Saj ne, da bi verjeli, da lahko kaj bistvenega storita v Ljubljani za slovenski Jug, ampak iz upanja, da lahko Novo mesto brez vsake afere pride do novih prvih dveh mož. Iz te moke žal ni bilo kruha. Sicer pa nekaj upanja še je. Morda sta dovolj visoko na zaenkrat še tajnih nacionalnih listah, da bosta vendarle poslanca.

KOVANCI - Predvolilne hajke strank in kandidatov vendarle niso tako zelo zaposlile ljudi, da ne bi opazili še česa drugega od smehljajočih se obrazov kandidatov s plakatov in panojev, ki so nam obljubljali nebesa. Ali pa so morda ravno zaradi predvolilnih naporov posameznikov in strank postali pozorni na določene stvari. Opozorjeni smo bili, da telefonski avtomati še vedno reagirajo le na žetone, narejene v beograjski kovnici. Nekateri so še zelo lepo svetleči, kot novi. Ali je gospod, ki nas je na žetone opozoril, volil Jelinčiča, ne vemo.

Ena gospa je rekla, da Miklavž letos ni pozabil na nikogar. Enim je dal volilne glasove, v Novem mestu pa je že v soboto razveselil na tisoče otrok.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. do 30. novembra so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Količ iz Bosiljevskih Sel - Aleša, Bernarda Rozenberger iz Črmošnjic - Saša, Zlatka Jevnikar iz Velikega Gabra - Anamarijo, Suzana Saje iz Jablana - Nino, Kristina Kostevc iz Straže pri Šentrupertu - Francija, Tatjana Vranešič iz Tribuč - Tejo, Silva Kolman s Senovega - Tjašo, Slavka Klobučar iz Butoraja - Simono, Mihaela Zupančič iz Dol. Laknic - Simono, Tatjana Slanc iz Metlike - Kristino, Anica Trščinar iz Jurne vasi - Mitja, Vilma Jan iz Krškega - Jureta, Jelka Gerkšič iz Črnomlja - Matica, Katarina Grošič iz Metlike - Tamaro, Marjanca Kocjančič iz Zagrada - Janija, Nada Jelenič iz Globočic - Nejca, Jožica Žagar iz Gor. Karteljevega - Elvisa, Darja Govednik iz Čuril - Janeza, Jožica Šuštar iz Ždinje vasi - Alenko, Polona Kostrevc iz Breške vasi - Sebastjana, Mojca Englaro iz Črnomlja - Tadejo, Marjana Vidmar s Cviblja - Uršo, Irena Butala iz Gor. Radencev - Kristijana, Mihaela Ožbolt iz Žužemberka - dečka, Nada Metelko z Doljnih Orl - deklico, Marija Lekše iz Šmalčje vasi - dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Jožica Simonič iz Ragovske ulice 12 - Anjo, Sonja Balkovec, Slavka Gruma 5 - Blaža, Natalija Ribič iz Ragovske - Tjašo, Marija Kocjan iz Šegove 6 - Špelo. **Čestitamo!**

LUKNA PRI LUKNJI

PREČNA - Nedaleč od letališča bo jutri zvečer po toliko in toliko desetletjih spet zaživela pristava lukenjskega gradu. Boris Udovič, ki se je do sedaj ukvarjal z avtomobili "oldtimerji", je ruševine po skoraj petih letih trdega dela spremenil v novo dolenjsko diskoteko z imenom "Lukna". Nočni lokal bo odprt vsak dan med 21. in 4. uro zjutraj. Igral bo ansambel Čuki.

Črnomaljski drobir

ŠE O PLAKATIH - Čeprav je predvolilni direndaj že bližnja preteklost, pa ne gre, da se ne bi še enkrat spomnili afer s plakati, ki so vse do volilnega molka razburjale vse, ki so bili tako ali drugače v volilni igri. Med tistimi Črnomaljci, ki so bili zaradi vedno znova odstranjenih plakatov z živci najbolj na koncu, so bili tudi liberalni demokrati. Toda sosedje Metličani so bili do njihovih plakatov veliko bolj prizanesljivi. Celo toliko časa so viseli po Metliki, da so kandidatu LDS za državni svet Rajku Adlešiču "zrasli" brki. Plakat, na katerem je bila podoba kandidata Liberalne stranke za državni svet Silva Grdešiča, pa je toliko časa visel na drevesnem deblu sredi Metlike, da je kandidat postal slaboviden in so mu Metličani "nataknili" naočnike.

ŠE ENA PREDVOLILNA - Kandidat SLovenskih krščanskih demokratov za državni zbor Peter Dichlberger je na predvolilnih shodih, ki jih ni bilo malo, rad poudarjal, da morajo Belokranjci ob volitvah skočiti na vlak, da se bodo pridružili razvoju Slovenije in Evrope. Da je propagiral vlak in ne kakšno hitrejše prevozno sredstvo, je razumljivo, saj je zaposlen pri Slovenskih železnicah.

LEPOTA - Vsi politiki, ki so pred volitvami prišli v Belo krajino, so zatrjevali, kako je v deželici ob Kolpi lepo. Belokranjci so te vzhičene vzdihljaje politikov komentirali po svoje, češ da se le od lepote še ne da živeti, razen če se ne bi pričeli ukvarjati z najstarejšo obrtjo.

Sprehod po Metliki

ZADNJE DNI PRED volitvami se je krajanstvo prijetno zabavalo, če je le opazovalo menjavo strankarskih plakatov. Oglasne deske, narejene nalašč za plakatiranje, so imele domala vsako uro drugo podobo. Zdaj se je mimoidočim smejal z njih Kučan, čez dobro uro Tomšič, kmalu zatem Sirc pa Šturm, Matkovič, Bukovec, Beblerjeva in tako naprej in tako dalje. Osveščeni krajani so se spraševali, če bo po volitvah nastopil čas, ko se bo kaj podobnega dogajalo s plakati, ki bodo vabili h kulturnim prireditvam. Tega se ni bati.

DIREKTOR METLIŠKE KOMUNALE, Juš Mihelčič, je izdelal brošuro, ki prikazuje odpravljanje nedovoljenih odlagališč smeti v občini Metlika. Iz nje je razbrati, da je bilo ali da še je v tej domala najmanjši slovenski občini kar osemdeset divjih odlagališč. Šestdeset so jih v zadnjih dveh letih odstranili, dvajset pa jih še "kraljuje" po različnih krajih. Mihelčič je opremil brošuro z barvnimi fotografijami, kar seveda ne zmanjšuje črno-bele podobe našega malomarnega odnosa do človekovega okolja.

JAVNA DELA v metliški občini so se pokazala kot zelo učinkovita, zato mislijo z njimi nadaljevati tudi v prihajočem letu. Ljudje, čakajoči na zaposlitev, bodo zavihali rokave, da bi dokončali začeta dela na grajskem dvorišču. Lotili pa se bodo tudi drugih opravil, na primer: uredili bodo hrib nasproti trgovine Žito, očistili in posekali bodo grmovje ob Vinogradniški cesti, urejali bodo kamp v Podzemlju in podobno.

Trebanjske iveri

SAJ NI DENARJA - V Trebnjem pa verjetno tudi v drugih slovenskih občinah si komunalci že nekaj let prizadevajo, da bi odvoz odpadkov organizirali s celotnega območja občine, vendar jim do danes še ni uspelo. Da bi to v bližnji prihodnosti le naredili, je trebanjska Komunala predlagala nekaj sprememb odloka o ravnanju z odpadki. Mnogi se bojijo, da bodo ljudje odvoz smeti še naprej zavračali, čeprav se je tam, kjer so ga že speljali, pokazalo, da ni več črnih odlagališč. Kljub vsemu nekateri v Trebnjem še naprej menijo, da smeti na vasi lahko počakajo, saj tako in tako primanjkuje denarja, zakaj bi ga namenili za to.

TOLAŽBA IN RAZUMEVANJE- Še nekaj tednov nas loči od novega leta in tudi od dne, ko bo začel veljati nov zakon o zdravstvenem zavarovanju. Temu primerno se je povečala tudi nervoza in strah ljudi, kaj naj storijo, kje naj se zavarujejo, da bo ugodneje. Delavke na trebanjskem centru za socialno delo so zadnje dni ljudje dobesedno zasuli z najrazličnejšimi vprašanji glede zavarovanja. Čeprav niso ustanova, ki bi se s tem ukvarjala, jim svetujejo, kam naj se obrnejo, včasih pa tudi koga potolažijo. Sicer pa človek zadnje čase, ko ga vse bolj tolče po plitvem žepu (dohodnina, dodatno zdravstveno zavarovanje in še druge obveznosti), potrebuje tudi tolažbo in razumevanje.

- *Kdor se loti mrtvih, se bo prej ali slej lotil tudi živih. (Švarc)*
- *General je sentimentalen le pri rezanju čebule. (Jagodič)*
- *Edini cilj znanosti je v tem, da lajša napornost človeškega obstoja. (Brecht)*

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Začetek konca prometnega nereda?

Iz prometne študije mesta Črnomlja

ČRNOMELJ — Črnomelj ima večje prometne težave, še zlasti, ker vse prometne povezave potekajo skozi mestno jedro. Zato je republiška uprava za ceste naročila prometno študijo mesta Črnomlja, ki je osnova za ureditev prometa v mestu. Iz nje je razvidno, da skozenj na dan pelje tudi do 12.000 vozil, ki ogrožajo varnost udeležencev v prometu.

V Črnomlju poudarjajo, da bi predvsem iz varnostnih razlogov potrebovali cesto, ki bi razbremnila glavno mestno ulico. V prihodnosti bi bila sicer nujna obvoznica, vendar je zaradi prevelike dolžine v kratkem času ni moč zgraditi. Zato pridejo sedaj v poštev le kratkoročne rešitve. To pa je predvsem ureditev prometnih površin in križišč od križišča Kolodvorske ulice z Ulico 21. oktobra do »tromostovja«. Ta odsek ceste namreč ne zagotavlja vsem udeležencem potrebnih prometnih površin, zlasti pa ne kolesarjem in pešcem.

Tudi avtobusna postaja v središču mesta je trn v peti številnim prometnim udeležencem, tudi zato, ker je na njen račun manj parkirnih prostorov prav tam, kjer so najbolj iskana. Povpraševanje po parkiriščih je v Črnomlju večje od možnosti.

Črnomaljce čaka veliko nalog, če želijo urediti promet skozi mesto, ki je letos v primerjavi z lanskim letom narasel za nekaj deset odstotkov. Predvsem bodo morali prestaviti avtobusno postajo, zgraditi prvo fazo obvoznice ter urediti Kolodvorsko cesto. Projekti ali študije za vse to so že v pripravi. Največja želja Črnomaljcev pa je gotovo, da bi bila dela opravljena čim hitreje. Prvi načrti za avtobusno postajo so bili na primer narejeni že pred dobrimi dvajsetimi leti.

M. B.-J.

Kanal Lahinja

Izsledki raziskav so vse prej kot razveseljivi

ČRNOMELJ — Zavod za socialno medicino in higieno iz Novega mesta je nedavno obelodanil izsledke obsežne raziskave o kakovosti reke Lahinje v črnomaljski občini ter njenih pritokov Dobličice in Podturnščice. Rezultati niso razveseljivi, saj je Lahinja pri Spodnjem Nerajcu in Vranovičih v drugem do tretjem kakovostnem razredu, v Črnomlju pa celo v tretjem do četrtem. Tudi pritokoma ni uspelo, da bi se pri merilnih mestih uvrstila v najboljši, torej prvi kakovostni razred. Tako Dobličica v Črnomlju kot Podturnščica 100 metrov pred izlivom v Lahinjo sta v drugem razredu, pajavljajo pa se tudi že indikatorji, ki so značilni za tretji kakovostni razred.

V vzorcih Lahinje, odvzetih v Črnomlju, so določili kar tri vrste bakterij fekalnega izvora. Na vpliv komunalnih odpadnih voda opozarjajo še povišane vsebnosti nitritov, kar se odraža tudi v visoki kemijski potrebi po kisiku. Na nekaterih odvzemnih mestih je opozorila na obremenjenost vodotoka tudi višja temperatura vode. Primerjava koncentracij kovin v vodi in usedlinah pa je potrdila, da je obremenjevanje Lahinje s kovinami trajno, saj so v sedimentih visoke koncentracije kovin. Če bi hoteli spremljati, kako se izboljšuje ali poslabšuje kakovost vodotokov, zlasti Lahinje, bi morali opravljati analize, kakršna je bila letošnja, vsako leto ter glede na rezultate tudi primerno ukrepati.

M.B.-J.

Za razvoj na milijone tolarjev

V letošnjem letu za razvoj obrti in podjetništva kar za 47 milijonov tolarjev posojil — Premalo denarja z republike — Iskani poslovni prostori

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini so v zadnjem času naredili veliko za spodbujanje podjetništva in obrti. Letos so razdelili za 23 milijonov tolarjev posojil, konec novembra pa je občinska vlada sprejela sklep o tretjem letošnjem javnem natečaju, s katerim bodo razdelili še za 24 milijonov tolarjev posojil. Gre za denar iz občinskih obveznic, ki jih bo odkupila Ljubljanska banka. Izkupiček od nadaljnjih 250.000 nemških mark občinskih obveznic, ki jih bo prav tako odkupila LB, pa bodo namenili za ureditev komunalne infrastrukture za podjetniške namene.

Posamezniki in podjetja, ki se bodo prijavili na natečaj in prosili za posojilo, bodo morali pripraviti investicijski oz. razvojno-sanacijski program. Prednost pri dodelitvi posojil bodo imeli programi tistih, ki bodo zagotavljali ohranjanje obstoječih in zagotavljanje novih delovnih mest, prenos sodobne tehnologije v proizvodnjo in pridobivanje novih programov. Proizvodnja bo morala biti ekološko čista, povečevati bodo morali izvoz oz. nadomeščati uvoz, zagotavljati večjo narodnogospodarsko donosnost ter večji lastni vložek. Posojilojemalci bodo posojila s kreditno klavzulo in 10 odst. letno obrestno mero vračali štiri leta.

Kljub tovrstnemu finančnemu spodbujanju razvoja obrti in podjetništva pa v Črnomlju ugotavljajo, da program tega razvoja uresničujejo počasi. Razlogov za to je več. Precej podjetnikov ima na primer izdelane investicijske programe, a nimajo v celoti zaprte finančne konstrukcije. Zato ne morejo dokončati naložbe, kot so si jo začrtali. Mnogi, ki so kandidirali za republiška sredstva, jih niso dobili, četudi bi bili do njih še kako upravičeni. Zato bo občinska vlada zahtevala merila, po katerih delijo republiški denar. Hkrati Črnomaljci opozarjajo ministrstvo za malo gospodarstvo, da je za prihodnje leto za drobno gospodarstvo v republiki namenjenega premalo denarja, pa še ta je razdeljen po čudnem ključu.

- **O razmerah v črnomaljski obrti priča podatek, da je v letih 1990 in 1991 začelo z redno obrtjo 13 »popoldancev«. Letos pa jih je vse več, ki prehajajo iz redne v popoldansko obrt. Še v začetku letošnjega leta je bilo pri zasebnikih zaposlenih 190 ljudi, sedaj pa jih je le še 142.**

Podjetniki in obrtniki so v zadnjem času dobili v Črnomlju tudi precej prostorov. V poslovni coni Majer, torej v bivši vojašnici, je na dobrih 13 hektarih 28 podjetnikov in obrtnikov najelo 21 prostorov in igrišča, v štirih objektih pa so še begunci, a je tudi za te prostore izjemno zanimanje. Precej prostih poslovnih prostorov je še v nekaterih družbenih podjetjih. Zaradi previsoke najemnine ali odkupnine in pogojev, ki za zasebnike niso sprejemljivi, pa ostajajo prazni.

M. BEZEK-JAKŠE

UGODNA POSOJILA

ČRNOMELJ - V tukajšnji kmetijski zadrugi nudijo članom ugodna trimesečna posojila za nakup kmetijskega repromateriala. Obrestujejo jih namreč po R, kar pomeni, da je višina obresti enaka mesečni inflaciji. Sicer pa so na HKS pretekli teden pričeli tudi z deviznim varčevanjem in menjalnico, medtem ko so v mehanični delavnici pred kratkim začeli komisijsko prodajati rabljene kmetijske stroje.

SAMOPRISPEVEK NI BIL IZGLASOVAN

ČRNOMELJ - Ob volitvah so v treh črnomaljskih mestnih krajevnih skupnostih ter krajih, iz katerih pokopavajo pokojne na pokopališču v Vojni vasi, pripravili tudi referendum za samoprispevek za dograditev poslovilnega objekta na omenjenem pokopališču. Enoodstotni samoprispevek naj bi krajani plačevali tri leta. Čeprav je bila udeležba na referendumu kar 90-odstotna, se je za samoprispevek odločilo le 39 odst. krajanov.

Črno kupčkanje

Brezvestnežem ni mar narave — Apel črnomaljskim občanom

ČRNOMELJ — Pred dnevi je neznan prevoznik odložil na kupe odpadnega gradbenega materiala na zemljišču ob cesti Črnomelj-Stranska vas, nekaj sto metrov od podjetja Leso. Ker gre za neodgovorno ravnanje in odlaganje odpadkov brez dovoljenja, na črnomaljskem oddelku za družbeni razvoj pri skupščini občine prosijo občane, da jim pomagajo odkriti povzročitelja ter jim na občino sporočijo njegov naslov ali pa ga predajo v kazenski postopek.

Na oddelku za družbeni razvoj so toliko bolj ogorčeni nad dejanjem, ker so za sanacijo črnih odlagališč porabili že veliko truda, časa in denarja, brezvestneži, ki jim ni mar ne narave ne varstva okolja, pa ta trud sproti izničujejo. Zanimivo je, da je bilo tudi ob nedavni razpravi o sanaciji nedovoljenih smetišč, ki je v okviru javnih del potekala v letošnjem letu, na izvršnem svetu izražena bojazen, da bo večina saniranih deponij prihodnje leto znova polna odpadkov. V letošnjem letu so namreč iz črnih smetišč odpeljali 551 prost. metrov odpadkov, za to pa porabili več kot 1.700 delovnih ur. Ker je v občini evidentiranih okrog 80 črnih odlagališč, je bilo v izvršnem svetu slišati predlog, naj bi s čiščenjem v okviru javnih del nadaljevali tudi prihodnje leto. Vendar je veliko vprašanje, koliko je takšno čiščenje sploh učinkovito.

M.B.-J.

ODPRTI DAN VRTCA

METLIKA - V metliškem otroškem vrtcu pripravljajo v petek, 11. decembra, ob 15.15 odprti dan za otroke od 3. do 6. leta starosti. Otroci si bodo odledali lutkovno igrico "Strašilo motovilo", potem pa bodo sodelovali v različnih delavnicah, igricah, plesih. V vrtcu se hkrati zahvaljujejo zavarovalnici Tilia, cvetličarni Brinc, pečarju Juliju Rakarju, Beti, Kometu, Kolpa-keru, metliškem izvršnemu svetu in papirnici Radeče, ki so pripomogli k uspešnemu odprtemu dnevu vrtca ob tednu otroka v oktobru.

PROSILI ZA DENAR ZA INŠTRUMENTE

ČRNOMELJ - V črnomaljski godbi na pihala tarnajo nad velikimi stroški, ki jih imajo z najemnino, oblačili, vzdrževanjem in amortizacijo instrumentov, honorarji in potnimi stroški. Samo v letošnjem letu bi potrebovali 600 tisoč tolarjev za nakup treh klarinetov in dveh flavt, da bi lahko vsaj delno sledili razvoju drugih godb. Skupščina občine in nekatera podjetja so se odzvala prošnji godbenikov za denarno pomoč, občina pa jih je oprostila tudi plačila najemnine za prostor za prihodnje leto.

V bivšo šolo se vrača življenje

V nekdanji osnovni šoli na Radovici odprli prvo knjižnično izposojevališče v metliški občini — Prvi korak za obuditev kulturnega življenja

RADOVICA — Pretekli petek je bila učilnica v nekdanji radoviški osnovni šoli polna do zadnjega kotička. Ta dan je bil namreč za prebivalce Radovice, le nekaj sto metrov oddaljene od slovensko-hrvaške meje, nadvse pomemben, saj so v prostorih šole, ki so jo pred več kot dvema desetletjema zapustili zadnji učenci, dobili knjižnično izposojevališče, prvo v metliški občini sploh.

Poslopje nekdanje osnovne šole je bilo dolga leta prepuščeno zobu časa, sedaj pa bo tako kot nekdaj, ko je bil v njem še pouk, postalo zopet kulturno središče krajanov. Ko so pred letom dni pričeli s pripravami za ureditev izposojevališča, so z vso zavzetostjo priskočili na pomoč radoviški krajani, predvsem takratni predsednik krajevne skupnosti Janko Badovinac, skupščina občine Metlika ter ministrstvo za kulturo, ki je prispevalo denar za knjižnično opremo.

Iz naslova demografsko ogroženih območij pa že prejemajo denar za nakup knjižničnega gradiva. Ob otvoritvi je bilo v izposojevališču na voljo 1.021 enot tega gradiva: knjig, revij, radio in video kaset. Vendar pa si, kot je v nagovoru poudarila vodja metliške ljudske knjižnice Anica Kopinič, krajani tam ne bodo sposojali le knjig, ampak bodo pripravljali tudi ure pravljic, literarne večere in druge prireditve ter srečanja. Ob tem je povabila krajane, naj sodelujejo pri izbiri ob nakupu revij in knjig. Seveda bodo v metliški občini nadaljevali s širjenjem knjižnične mreže, kolikor jim bo dopuščal denar, in sicer v krajevnih skupnostih Suhor in Gradac.

Strokovno delo pri postavitvi knjižničnega gradiva je opravila knjižničarka Marta Strahinič, ki je tudi strokovni vodja izposojevališča. Odprto bo dvakrat na teden, ob torkih in sobotah, izposojala pa bo domačinka Anica Lilič. Sicer pa so ob otvoritvi pripravili prijeten kulturni program učenci metliške osnovne šole, o svoji življenjski in poklicni poti ter povezanosti z Radovico pa je govoril pisatelj prof. Jože Dular. Hkrati je metliški ljudski knjižnici podaril 15 svojih knjig, radoviškemu izposojevališču pa so podarili knjige še družina Badovinac, Mladen Desnica in Nikola Vukmanič.

M. BEZEK-JAKŠE

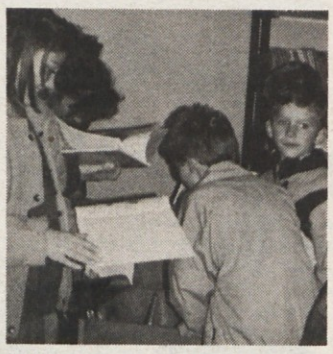

VELIKO ZANIMANJE ŽE OB OTVORITVI — V knjižničnem izposojevališču na Radovici je bilo že ob otvoritvi kot v čebelnjaku.

500 TISOČAKOV ZA DOKUP IGRAČ

METLIKA - V metliškem vrtcu bi potrebovali za dokup igrač za vseh 290 otrok v 14 oddelkih 800 tisoč tolarjev ali dobrih 2.700 tolarjev na otroka v celem letu. Vendar za to nimajo denarja, zato so za pomoč zaprosili občinski izvršni svet. Tudi tam jim tolikšne vsote niso mogli zagotoviti, obljubili pa so jim 500 tisočakov, medtem ko naj bi jim prav toliko namenili v prvih mesecih prihodnjega leta.

Predšolsko varstvo je neurejeno

Težave s financiranjem predšolskega varstva so prepuščene občinam — Trebanjski IS je skupaj s starši in vodstvom vrtca sprejel začasno rešitev

TREBNJE — Prejšnji teden je trebanjski IS med drugim obravnaval tudi pritožbo sveta staršev zoper povečanje deleža ekonomske cene od 55 na 70 odst., ki jo morajo prispevati za varstvo otrok starši, ki plačujejo polno oskrbnino. Po razgovoru s predstavnikom sveta staršev in vodstvom VVZ Trebnje je IS sklenil, da se poveča cena za varstvo otrok v jasličnih oddelkih za 11. odst., v rednih oddelkih pa za 15 odst. Ker se je prispevek staršev valoriziral v začetku novembra za 9,6 odst., so prispevek staršev, ki plačujejo t.i. polno oskrbnino, vrnili na 55 odst. ekonomske cene. Starše pa so razbremenili tudi dodatnega prispevka, ki so ga pred kratkim uvedli za plačevanje nad 8 ur varstva. Vsi ti ukrepi pa rešujejo ta problem le začasno, zato bodo od republiške vlade zahtevali, naj področje financiranja predšolske vzgoje nujno uredi, kajti sicer bodo problemi prihodnje leto še hujši.

S predšolsko vzgojo imajo v Trebnjem težave že približno dve leti, vzrok temu je, ker še vedno nimamo nacionalno urejenega in dorečenega področja predšolske vzgoje. Zaenkrat je vse prepuščeno občinam. Prav občina Trebnje ima precej težav, saj ima najnižjo vključenost otrok v organizirano varstvo v Sloveniji, poleg tega pada tudi dohodkovna moč staršev, omejen pa je tudi obseg javne porabe.

Vzgojno-varstvena storitev se financira iz občinskega proračuna in prispevka staršev, vendar prispevek staršev ni odvisen od cene vzgojno-varstvene storitve, temveč od dohodka družine. Ker so realni osebni dohodki vse manjši, je tudi delež staršev pri financiranju vrtcev vse manjši, povečuje pa se delež iz občinskega proračuna. Še dodatno pa je bil občinski proračun obremenjen, ker republiška vlada 1. avgusta ni sprejela valorizacije prispevka staršev v višini 28,9 odst. Prispevek staršev je bil valoriziran 1. novembra v višini 9,6 odst. na osnovo, ki je bila določena 1. maja. Vendar ko se je IS konec septembra odločal o povišanju prispevka staršev od 55 odst. na 70 odst., še ni vedel za 9,6-odst. valorizacijo. Zato je IS takrat ob renominaciji proračuna sprejel tudi program racionalizacije, kot ga je predlagal VVZ Trebnje. Del te racionalizacije je predstavljal tudi povečan delež plačevanja staršev od 55 na 70 odst. Polno ceno pa v Trebnjem plačuje le 16 odst. staršev.

- **IS je ocenil, da je pritožba staršev nad neurejenostjo predšolske vzgoje in varstva otrok v Sloveniji upravičena, zato bo IS od republiške vlade zahteval finančno razliko, ki je nastala zaradi zadrževanja valorizacije.**

J. DORNIŽ

Sporni lokali ob cesti

V Trebnjem jih ne bodo več dovoljevali

TREBNJE — Dober glas seže v deveto vas, slabši pa še dlje, so nedavno tega dejali v Trebnjem, ko so na ljubljanski televiziji videli prispevek, ki je govoril o začasnih bifejih, postavljenih ob magistralni cesti Ljubljana—Zagreb. Njihova kamera pa se je najdlje ustavila pri bifeju na Poljanah.

Občina Trebnje ima vzdolž magistralne ceste Ljubljana—Zagreb dva takšna objekta: eden je na Medvedjeku, drugi na Poljanah. Lastnik slednjega je Ljubo Grasch iz Ljubljane, ki je lani zaprosil za dovoljenje za postavitev mobilnega bifeja na parceli na Poljanah za čas od 1. maja do 30. septembra. Po preteku tega roka bi moral odstraniti vse objekte ter primerno zavarovati komunalne naprave. Ljubo Grasch je 16. oktobra ponovno zaprosil za dovoljenje za postavitev začasnega objekta za enako uporabo v zimski sezoni. K prošnji je priložil tudi dovoljenje oz. soglasje Cestnega podjetja Novo mesto, ki je kot upravljalec magistralne ceste Ljubljana—Zagreb dovolilo uporabo lokacije za postavitev prikolice. Vendar odlok o prostorskoureditvenih pogojih za območje občine Trebnje pravi, da se za začasne in naprave štejejo le tisti objekti, ki so namenjeni predvsem sezonski turistični ponudbi. Po odloku o poslovnem času iz leta 1985 pa je turistična sezona opredeljena od začetka maja do konca septembra.

Izvršni svet je ugotovil, da je upravni organ izdal dovoljenje za obratovanje v skladu s predpisi, v času zimske sezone pa postavitve začasnih objektov ob magistralni cesti ne dovoljuje. IS je tudi sklenil, da ob magistralni cesti, ki teče skozi trebanjsko občino, ne bo več dovoljeval postavljanje začasnih objektov, ki bi bili namenjeni turistični ponudbi.

Vsako podaljševanje poletne v zimsko sezono bi pomenilo, da bi lastnik za stalno postavitev teh objektov moral pridobiti lokacijsko dovoljenje, za kar pa ta lokacija nima možnosti. Ker mu na občini niso podaljšali dovoljenja za obratovanje, je pritožbi poslal na ministrstvo za malo gospodarstvo in ministrstvo za varstvo okolja, pa tudi na republiško in občinsko komisijo za vloge in pritožbe.

Na občini pravijo, da so ravnali prav, čeprav menijo, da bi te zadeve morali urediti na republiki, ker pa enotnega predpisa o tem ni, je urejanje o postavitvi lokalov prepuščeno občinam.

J. D.

ZA UGODNE KREDITE OBRTNIKOM

KOČEVJE - Kočevski izvršni svet bo pri eni izmed kočevskih bank brezobrestno položil 1,5 milijona tolarjev. Ali bo to Ljubljanska banka, SKB ali HIP KGP Kočevje, bo odvisno od tega, katera banka bo ponudila boljše pogoje za kratkoročno kreditiranje obrtnikov. Gre za kredite, ki jih obrtniki potrebujejo zaradi premoščanja obratnih sredstev in občasnih likvidnostnih težav, v višini od enega do največ pet tisoč mark. Ugodni pogoji bi bili 10,4-odst. obrestna mera, devizna klavzula in trimesečni krediti z možnostjo enkratnega podaljšanja. Prednost pologa proračunskega denarja je v tem, da banka takoj obračuna obresti in jih od kredita odtegne, kar pomeni, da so obresti nižje, poleg tega pa obrtnik ob najemu kredita tudi točno ve, koliko bo moral vrniti.

ZA VEČ SKRBI SPOMENIKOM NA ROGU

ŠALKA VAS - Vodstvo borčevske organizacije je ugodno ocenilo svoje delo v letošnjem letu. Na območju organizacije je 11 spomenikov in spominskih obeležij iz obdobja NOB. V tej zvezi so se zavzeli, da jih je potrebno primerno vzdrževati in več skrbi posvetiti tudi spomenikom v Kočevskem Rogu. Zavzemajo se, da bi občinska skupščina čimprej sprejela ustrezn predpis o varovanju teh zgodovinskih spomenikov.

MAGIC CLUB N0 1 — Tako je podjetna gostinska družina Fric poimenovala svoj novi lokal v bližini sevniškega gasilskega doma. Predsednik sevniške obrtne zbornice, Slavko Vilčnik, je čestital družini za pomembno obogatitev sevniške gostinske ponudbe, prav tako Jože Kovač, sevniški minister za gospodarstvo (na posnetku se mu Niko Fric zahvaljuje za pomoč).

Janez Janša

Janša zanikal kritike o »trdnjavi«

Ustanovili odbor SDSS

KOČEVJE — Minulo sredo so v prostorih hotela Pugled v Kočevju ustanovili občinski odbor Socialdemokratske stranke Slovenije. Pobudnik ustanovitve je bil iniciativni odbor na čelu z Ignacijem Vidrihom, ki je bil ob zaključku izvoljen za predsednika novega odbora stranke v Kočevju. Gost na ustanovnem zboru je bil član SDSS, minister za obrambo Janez Janša.

Janša je številnim zbranim spregovoril o pomenu socialdemokracije in programu njihove stranke. »Socialdemokracija je tista politična opcija v Evropi, ki je prispevala k temu, da je ekonomski razvoj v evropskih deželah tekel na način, ki ni za seboj puščal velikega prepada med veliko večino revnih in peščico bogatih, ampak je pripomogel k temu, da je revščina samo še marginalen pojem«, je dejal Janša in dodal, da mora država skrbeti poleg trde valute tudi za trden proračun.

Po ugotovitvi, da je kočevska občina po številu brezposelnih v samem vrhu v republiki, in da se veliko delovnih mest odpre, če se gradi infrastruktura, je Janša spregovoril tudi o povezavi Kolpske doline s Slovenijo oz. Kočevjem. Dejal je, da ne gre le za reševanje problema, ki je nastal z osamosvojitvijo Slovenije, ampak tudi za to, da se skrajša zelo dolga pot od Osilnice do Kočevja. Ob tem je spregovoril o možnosti izgradnje ceste, ki bi povezala Osilnico s Kočevsko Reko preko Borovca. Zanikal je trditve, da bi bila Kočevska Reka »trdnjava njegovega ministrstva«, in dodal, da je ministrstvo za obrambo na področju kočevske občine odprlo 100 novih delovnih mest.

M. L.-S.

Tržišče zahteva nove programe

Da bi se obdržali na zahtevnem tujem trgu, so v Itpp vpeljali nekaj novih programov — Za domači trg redna proizvodnja gasilnih aparatov na prah

RIBNICA — V ribniški industriji termičnih aparatov in žičnih tkanin (Itpp) se zavedajo, da je Slovenija sicer dobro, a premajhno tržišče, in da se bodo na trgu lahko obdržali le z izboljšanjem kakovosti. Da bi obstali na trgu, so vpeljali nekaj novih programov, veliko pa vlagajo tudi v sistem celovitega uvajanja kakovosti. Pri tem računajo, da bodo že čez leto ali dve pridobili mednarodni ISO standard kakovosti.

Glavni proizvodni program Itpp so žične tkanine, katerih 85 odst. izvozijo v tujino, in termični aparati, ki jih največ prodajo doma. Izvoz znaša v prihodku podjetja 35 odst., kar je za 15 več kot lani, že za prihodnje leto pa načrtujejo, da bo dosegel polovico celotnega prihodka. Zaposlenih imajo 160 ljudi, na novo pa so jih letos zaposlili kar 5 odst. So likvidni in redno izplačujejo plače; gibljejo se okoli 30 tisoč tolarjev, tisti, ki delajo nadure, pa zaslužijo celo dvakrat toliko.

Letos so investirali več kot v minulih šestih letih skupaj. Gre za okoli milijon mark, kar jim je omogočilo realizacijo razvojnih programov in nabavo visoko produktivne tkalne mašine. Med novimi programi, ki so jih vpeljali, da bi obstali na trgu, sta predvsem predelava žičnih tkanin za filtre oz. za prečrpavanje nafte in izdelava drobnih predmetov iz nerjavečega jekla. Oboje je namenjeno predvsem izvozu na nemško tržišče.

Te dni bo stekla tudi redna proizvodnja gasilnih aparatov na prah za domači trg, dogovarjajo pa se tudi že za njihov izvoz. Za izdelavo gasilnih aparatov so morali postaviti novo proizvodno linijo. Je pa to za Itpp pravzaprav nadaljevanje izdelave posod pod pritiskom. Tudi na področju toplotne tehnike oz. izdelave termičnih aparatov uvajajo novost v svoji proizvodnji. Skupaj z ministrstvom za znanost in tehnologijo razvijajo plinsko peč za ogrevanje prostorov in vode. Izdelek bodo že v kratkem testirali na Nizozemskem.

M. LESKOVŠEK-SVETE

DENACIONALIZACIJA POTEKA PREPOČASI

KOČEVJE — Predsedstvo kočevske občinske skupščine je minulo sredo pripravilo posvet o poteku reševanja vlog za vrnitev nacionaliziranih nepremičnin in premičnin. Delavci kočevske občinske uprave so povedali, da so prejeli skupno 81 zahtevkov za denacionalizacijo kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev in 14 za denacionalizacijo stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih stavb, poslovnih prostorov in stavbnih zemljišč. Do sedaj so izdali le 16 odločb za denacionalizacijo kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev, štiri zahtevke so zavrgli in dva zavrnili, pri večini ugodno rešenih zahtevkov pa so se odločili za vračilo v naravi. Vlagatelji zahtevkov so menili, da so postopki za pridobitev ustreznih listin predolgi in da vračila tečejo prepočasi.

KOČEVSKA JIH ŠE ZANIMA

KOČEVJE - Mesečnik Gottscheer Zeitung, ki izhaja v Celovcu, informira svoje zveste bralce, ki živijo v prekomorskih državah in Evropi, tudi z novicami, ki jih objavlja Dolenjski list. Na podlagi skrajšanih sestavkov so tako bralci tega časopisa bolj seznanjeni s tem, kaj se dogaja na ozemlju, kjer so živeli Kočevski Nemci kot manjšina na območju Slovenije. Novembrska številka med ostalim seznanja bralce z Drago pri Loškem Potoku.

ALI JE DIREKTOR IN ŽUPAN USPEL?

KOČEVJE - Danes se bodo kočevski poslanci zbrali na skupni in ločenih sejah vseh treh zborov kočevske občinske skupščine. Med drugim bodo obravnavali tudi rebalans občinskega proračuna. Tako bo danes znano, ali je direktor kočevskega zdravstvenega doma in kočevski župan dr. Mihael Petrovič uspel s predhodnim osebnim prepričevanjem posameznih poslancev o nujnosti dokončanja izgradnje dovozne rampe za reševalna vozila. Zdravstveni dom bi za dokončanje te investicije, ki je po mnenju dr. Petroviča v primerjavi z nekaterimi drugimi minimalna, za občane pa najpomembnejša investicija v kočevski občini v letošnjem letu, potreboval 3,229.000 tolarjev proračunskega denarja.

DEMOKRATSKA PREDSTAVITEV

OSILNICA - Minuli četrtek je bil v Osilnici sestanek pododbora Demokratske stranke. Ta stranka ima v Osilnici okoli 50 članov in je torej to eden najštevilnejših pododborov ne le v občini Kočevje, ampak tudi v Sloveniji. Sestanka se je udeležilo okoli 20 članov, poleg tega pa še nekaj gostov, med njimi kandidat za državni svet dr. Dušan Lavrič in kandidat za državni zbor Dušan Oražem. Demokrati so najprej izvolili vodstvo pododbora, in sicer za predsednika Željka Knavsa iz Ribjeka, za njegovega namestnika Mira Ferbežarja iz Bosljive Loke, za člane pa Petra Šercerja ml. iz Belice, Jožeta Žurgo iz Strojičev in Toneta Rugoleta iz Bosljive Loke. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Marjanka Medakovič, Jože Osmak in Jože Abramovič. Zanimivo pa je, da so izvolili še tri, ki bodo pomagali pri raznih delih (nabiranje članov, popularizacija stranke, obveščanje, pisanje, itd.), in sicer Genico Muhvič, Anico Štimec in Stanka Nikoliča.

J. PRIMC

NADOMESTNE VOLITVE

KOČEVJE - V Kočevju so hkrati z državnimi volitvami potekale tudi nadomestne volitve za zbor krajevnih skupnosti kočevske občinske skupščine. V krajevni skupnosti Šalka vas sta bila za delegata občinske skupščine izvoljena Miran Novak in Franc Štalcer, v krajevni skupnosti Stara Cerkev Jože Zupančič in v krajevni skupnosti Draga Drago Brinšek.

GD BUČKA IMA CISTERNO

BUČKA - Bučenski gasilci so ob 65-letnici svojega društva, ki po besedah predsednika GD Bučka, Toneta Avsca, vključuje že vsakega desetega krajana, saj je aktivnih preko 60 članov, so ob svojem jubileju in sevniškem občinskem prazniku le prišli do dolgo pričakovane cisterne. Rabljeno 3600-litrsko cisterno so kupili zlasti ob pomoči generalnega pokrovitelja novomeške zavarovalnice Tilia, obnovili in posodobili pa s pomočjo novomeškega Pionirja in sevniške občine.

LDS, SKD IN SLS PRI VRHU

SEVNICA - Od skupno 14.172 volilnih upravičencev v sevniškem volilnem okraju jih je na nedeljskih volitvah volilo 11.620. 372 glasovnic za predsedniške volitve je bilo neveljavnih, za Milana Kučana je v sevniški občini glasovalo 55,98 odstotka volilcev, za Ivana Bizjaka 26,41, za Jelka Kacina 8,96 za dr. Štanka Buserja 2,53, za dr. Alenko Žagar-Slano 2,36, za Darjo Lavtižar-Bebler 1,92, za dr. Ljuba Sirca 1,17 in za Franceta Tomšiča 0,9 odstotka. Za državni zbor je LDS (kandidat za poslanca Samo Hajtnik) dobila 17,48 odstotka glasov, SKD (Igor Umek) 16,61, SLS (Jože Kunšek) 15,91, Združena lista (Breda Mijovič) 11,72, SNS (Jože Turk) 9,06, NDS-SGS (Karl Vehovar) 7,40, DS (dr. Cveto Gradišar) 4,58, ZS (Alfred Železnik) 3,66, SSS (Albin Ješelnik) 2,19 odstotka glasov itd.

Delavcev ne bodo odpuščali

V kočevski tiskarni se pripravljajo na lastninsko preoblikovanje podjetja v kapitalsko družbo

KOČEVJE — V tiskarni Kočevski tisk v Kočevju so v pripravi na lastninsko preoblikovanje podjetja v eno od kapitalskih družb. Po zatrdilih direktorice Mirice Dimitrijevič zavoljo tega, nihče od delavcev ne bo ostal brez zaposlitve.

Mirica Dimitrijevič

Dolga leta so bile plače zaposlenih v kočevski tiskarni zelo slabe, danes pa 117 delavcev prejema plače, ki so nad občinskim povprečjem in le 10 odst. pod branžno kolektivno pogodbo. Vse ostale obveznosti po pogodbi izpolnjujejo. Imajo le občasne likvidnostne težave, kar je tudi zasluga razširitve njihove ponudbe na področje oblikovanja, tako da kupcem nudijo celotno tiskarsko storitev. V trgovini, ki je v prostorih podjetja že dobro leto, prodajajo pisarniški material, novost, ki jo uvajajo, pa so drobna poslovna darila.

Letos so precej vložili v nakup nove strojne opreme, preureditev prostorov in izboljšanje delovnih razmer. Zaposlovati zaenkrat ne nameravajo, zato tudi ne bodo obdržali 8 pripravnikov, ki so jih letos sprejeli na opravljanje pripravništva. Prav tako ne bodo odpuščali delavcev. Za tiste, ki jim manjka do upokojitve do 5 let, bodo odkupili delovno dobo. Gre za 8 delavcev, pri tem pa računajo na pomoč ministrstva za delo. Glede lastninskega preoblikovanja podjetja predvidevajo večinski delavski odkup in ustanovitev delniške družbe; kot je povedala direktorica Dimitrijevičeva, pa si preko gospodarske zbornice Slovenije prizadevajo pridobiti tudi tujega partnerja.

M. L.-S.

M KZ "KRKA"
PE AGROSERVIS
POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO
Vse vrste avtoplaščev za tovorna, osebna vozila in traktorje, dobite v trgovini
AGROSERVIS, Žabja vas,
kjer vam jih tudi brezplačno montiramo.
Cenjene kupce obveščamo, da smo v Agroservisu odprli nov specializirani oddelek za montažo in centriranje gum.

Krmeljčani zadovoljni z doseženim

Zaradi pomanjkanja denarja niso uresničili vseh načrtov — Največji dosežek posodobitev ceste od Hinjc proti Vrhku —Sodelovanje s KS Tržišče

KRMELJ — Ob vsakoletnih obiskih občinskih funkcionarjev in cestarjev po krajevnih skupnostih, ko družno pregledujejo uresničevanje zlasti t.i. komunalnih programov, je vodstvo krmeljske KS doslej lahko slišalo le spodbudne besede iz ust gostov. Včasih je lahko poslušalec takih pogovorov celo dobil vtis, da so Krmeljčani preskromni, nekoliko naivni, da ne rečemo prepošteni, kajti obče veljavno pravilo pri raznih takih načrtih je, da jih je treba umetno povečati, če hočeš dobiti pričakovano pomoč.

Predsednik sveta KS Krmelj, Jože Knez, ostaja stvaren in z veseljem ugotavlja, da je uresničenega približno 70 odst. programa krajevne skupnosti za letos, navkljub »večjemu izpadu finančnih sredstev«. Ker pa je leto naokrog, je Knez položil na mizo račune o tem, kaj so v letošnjem letu s skupnimi močmi postorili v krmeljski krajevni skupnosti.

»Na jugu Krmelja smo podaljšali glavno vodovodno omrežje za 250 metrov. Nabavili smo ves potreben material, izkopali jarke in cevovod tudi zasuli. Obnovili smo 80 m vodovoda proti Hinjcam. Za Stražberk smo nabavili črpalko za vodo. Uredili smo približno 150 m kanalizacije. Preselili smo sedež krajevne skupnosti v nove prostore, stari prostori pa so preurejeni za potrebe nove telefonske centrale. Poleg tega smo se ukvarjali z vzdrževanjem vodovoda, odvažanjem smeti, javno razvetljavo in nasploh z urejanjem kraja.

Akcija, v katero je bilo vloženo največ truda in denarja pa je bila posodobitev in asfaltiranje ceste Hinjce—Vrhek. Želja za to posodobitev sega še v leto 1988, ko so bili vgrajeni prvi kubiki gramoza v traso od Hinjc proti Govejemu Dolu. Zaradi pomanjkanja denarja ta akcija ni bila končana, zato smo se letos dogovorili, da ves denar v KS namenimo samo tej akciji. Toda navzlic velikemu prispevku krajanov in krajevne skupnosti ga je bilo še vedno premalo. Zato smo skupaj s predstavniki sevniške občine poiskali premostitvena sredstva in akcijo le pripeljali h koncu. Delo sta vodila in dobro sodelovala dva odbora iz naše KS in KS Tržišče, ker teče trasa po dveh krajevnih skupnostih in bodo cesto uporabljali krajani Tržišča in Krmelja,« je povedal Knez.

P. P.

Jože Knez

adriatik
PODJETJE ZA TRGOVINO, TURIZEM IN PROMET d.o.o.
68257 DOBOVA, SELSKA 21, tel/fax: 0608/64-625
VOZILA ZNAMKE:
OPEL, VW, SEAT, ROVER
NUDIMO UGODNO POSOJILO NA 4 LETA ALI LEASING
68257 DOBOVA, SELSKA 21, tel./fax (0608) 67-481, 64-625

Drobne iz Kočevja

ODVOZ SMETI - V Kočevju so se že pred leti dogovarjali, da bi Komunala dokupila tovornjak, ki bi ji omogočil, da bi enkrat tedensko odvažala smeti iz tistih krajevnih skupnosti, ki nimajo urejenega odvoza odpadkov. Da je vse ostalo le pri dogovoru, po katerem bi menda morali vaščani poskrbeti za nakup smetnjakov, priča nedavno zastavljeno delegatsko vprašanje krajanov Osilnice, zakaj to še ni urejeno in njihova zahteva, naj se razširi občinski odlok o odvozu odpadkov.

PROSTOR ZA KARITAS - Kočevska Karitas si že nekaj časa prizadeva, da bi pridobila nove prostore za skladišče in sprejemanje strank. Sedanji prostori v stavbi na Trgu zbora odposlancev lo, ki so jih dobili v začasno uporabo od občine, so zaradi vlage, trohnobe in glodalcev popolnoma neprimerni. Karitas je zato kočevskemu izvršnemu svetu predlagala, naj bi jim za pridobitev primernejših prostorov izpraznili stanovanje v stavbi na Ljubljanski cesti, za katero je dala Cerkev vlogo za vrnitev. To pa bo težko izvedljivo, saj občina nima stanovanj, tista, ki jih namerava kupiti, pa bo najprej morala dati kot nadomestna stanovanja trem strankam iz stavbe na Trgu zbora odposlancev lo, ki je predvidena za rušenje. Če se za Karitas ne bo našla druga rešitev, bo tako morda ostala tudi brez sedanjih začasnih prostorov.

SEČNJA GOZDOV - Ker še ni sprejet novi zakon o gozdovih,je v kočevskih gozdovih nered, vendar po mnenju vodje kočevskega Gozdnega gospodarstva enote Rog, Antona Starca, ne tolikšen, da bi vzbujal pretirano skrb. Po njegovi oceni se v zasebnih gozdovih premalo dela, saj lastniki gozdov posekajo le 20 tisoč kubikov lesa, čeprav bi jih lahko po etatu celo loo tisoč. Tretjina sečenj v teh gozdovih je sicer črnih sečenj, vendar je golosekov zelo malo.

Ribniški zobotrebci

POTRATA - Čeprav že lep čas nismo prisiljeni varčevati z električno energijo z redukcijami električnega toka, pa marsikoga zbode v oči njeno razsipno trošenje, nekoristna uporaba ali potrata, ne glede na to, ali je posledica premalo zavestnega odnosa do energetskih virov, malomarnosti, pozabljivosti ali okvare. Tako so v Ribnici za potratno označili tudi mestno razsvetljavo v začetku minulega tedna, ko so ulične luči "razsvetljevale" Ribnico tja do ranega popoldneva.

PRESELITEV - Oddelek za ljudsko obrambo ribniške občine je v začetku tega tedna pričel s preseljevanjem v nove prostore v stavbi, kjer je bila, pred preselitvijo v prostore nekdanje vojašnice v Ribnici, občinska teritorialna obramba. Ribnica, ki ima sedeže svojih občinskih upravnih organov v dveh stavbah, je tako dobila še tretjo občinsko stavbo, čeprav le začasno, saj se predvideva, da bodo občinski oddelki za ljudsko obrambo prešli pod ministrstvo za obrambo. Kdo bo zasedel prazne prostore v stari stavbi ribniške občinske skupščine, še ni znano, je pa to verjetno priložnost za nekatera društva, ki nimajo svojih prostorov.

Sevniški paberki

JELINČIČ - Na zadnjem sestanku vaščanov Šentjurja na Polju, ki ga ogroža HE Vrhovo, s predstavniki investitorja oz. izvajalca del na gradbišču te prve spodnjesavske elektrarne so usklajevali paket zahtev vaščanov. Ogorčeni vaščani so gospodom Smelta v brk povedali, da jim ne zaupajo, če bodo v resnici izpolnili vse obljube, ker jih pač ne poznajo. Zahtevali so, naj jim dajo v roke pravno veljavne listine. Predsednik loške krajevne skupnosti, Danijel Bevc, je skušal pomiriti strasti, mlajši vaščanki Šentjurja, Volaričevi, pa je prekipelo, ker se ji je zdelo, da je njihov "župan" preveč popustljiv in je zavpila: "Bevc, na čigavi strani ste?" Bevc je hladnokrvno odvrnil: "Na Jelinčičevi!"

PREČASTITI - Sevniški župnik Tone Hribernik je prebral tisto, kar je pred volitvami o volilnih "plonklistkih", ki jih je za simpatizerje SKD pripravil sevniški občinski odbor, priobčilo Delo. Gospod Hribernik se je glasno nasmejal, saj meni, da je ta dnevnik napravil lepo reklamo za SKD, odločno pa je zanikal, da bi "agitpropovsko obdeloval" farane. Pri oznanilih jih je le seznanil, kaj piše o volitvah Družina, pokazal pa jim je in priporočil v branje tudi portret predsedniškega kandidata Ivana Bizjaka v Ognjišču. Po Hribernikovih besedah naj ne bi le nekaj vernikov zapustilo sveti hram, ker da so, kot piše Delo, "prišli poslušat božjo besedo, ne pa političnega zanosa prečastitega." Cerkev so zapustili vsi hkrati, z župnikom vred; in to se je zgodilo v nedeljo, ne v soboto, torej natanko teden pred volitvami. Takšna je resnica oziroma druga plat medalje.

Krške novice

RAZBOJNIKI - Nedavno je v Krškem gostujoče gledališče izvajalo "Razbojnike". Tedaj, ko so nastopali "Razbojniki" na odru krškega kulturnega doma, so delovali razbojniki tudi zunaj tega krškega kulturnega hrama. Toda tisti zunaj so se bolj vživeli v vloge, saj je eden od zunanjih razbojnikov zabrisal kamen v stekleno steno kulturnega doma. Po čigavem scenariju in v čigavi režiji se je to zgodilo, kulturni javnosti vse do danes ni uspelo izvedeti. Kamen v steklu pa bolj ali manj trdno zagotavlja, da so se Krčani pripravljeni iti gledališče prav na vsakem koraku.

SEJE - Do tega trenutka še ni znano, kdaj bo naslednja seja krške občinske skupščine. Sklicali je verjetno niso zato, ker niti en delegat v katerem koli zboru krškega parlamenta že več dni ni vložil niti ene same zahteve za nezaupnico temu ali onemu človeku v Krškem, čeprav je prebivalcev toliko. Da skupščina ne deluje, se vidi tudi po slovenskem uradnem listu. Tam se različni krški akti, ki bi jih podpisal in jih prek uradnega lista dal v obtok predsednik krške občinske skupščine, ne pojavljajo že več mesecev. Tako Ljubljana ne ve dosti za različne krške akte. Zadnji uradni spis je bila menda uradna dolenjevaška prošnja ustavnemu sodišču, naj vendarle razveljavi krški odlok, po katerem nuklearka plačuje krški občini lepe tolarje "nadomestila". A tudi za to prošnjo se ne ve, če je res nastala in odromala, saj Branko Vodopivc, ki je z njo grozil Šoncu, Omerzuju & comp., včasih politično stališče tudi spremeni.

RAZBIJAČI - Neznanci so v Kostanjevici nehali barvati tablo "Milica", kar je razumljivo, saj je zdaj pribita tabla "Policija". Zdaj, ko imajo brez table manj možnosti za umetniško izživljanje, zainteresirani podirajo betonske cvetličnjake in snemajo smetnjake in jih na tleh teptajo. Še dobro, da ni v Kostanjevici turistov, verjetno bi kateri od teh prejel še kako zaušnico. Živ turist je namreč razbijačem lahko veliko boljša tarča, kot je kak smetnjak. Tak turist bi se še dvignil in bi ga zainteresirani lahko lopnil ponovno, medtem ko obrcani smetnjak prav nemočno obleži na tleh.

Novo v Brežicah

POŽREŠNI - Vsakič, ko se pojavimo v Brežicah, slišimo nove številke. Občinski načrti so vedno bolj požrešni in zahtevajo vse več kmetijskih zemljišč. Še konec poletja se je govorilo o 13 ha za mejni prehod Obrežje, kaj kmalu je številka narasla na 45 ha, nato na 55 in končno menda že presega 100 ha najboljših zemljišč na ravnini. Nekateri imajo res veselje naročati načrte.

V EVROPI - Krško in Brežice sta bili nekoč zaradi razprtij precej oddaljeni mesti, a pravijo, da bo kmalu bolje. Ne z razprtijami, ampak z razdaljami. Načrtujejo gradnjo hitre ceste med obema mestoma in to ne navadne, ampak prave dvopasovnice. To, da mesti že povezujeta dve cesti, regionalna in magistralna, ni nikomur mar. Tako kot tudi to, da obe, prva še bolj kot druga, razpadata.

AMERIŠKO - V Jesenicah na Dolenjskem imajo lesen most, nadvoz prek magistralke. Republika jim že dolga leta obljublja, da ga bo obnovila, a potem, ko bi bilo treba obljubo izpolniti, nanj čisto pozabi. Jeseničani pa, vsega hudega vajeni, ne obupajo nikoli. Tolažijo se približno tako: "Republika čaka, da bodo zaprli jedrsko v Krškem. Menda računa, da bodo spet naložili reaktor in ga peljali nazaj v Ameriko. V tem primeru bi morali itak porušiti jeseniški most, saj je preozek za tak tovor."

POST FESTUM - Brežiški izvršni svet je sprejel sklep o javni razgrnitvi programskih zasnov za zazidalni načrt obrtno proizvodnega kompleksa na Sromljah. Vse stroške z izdelavo programskih zasnov bo nosil zasebni investitor podjetje Forma. Nekateri v vodstvu občine niso mogli prehvaliti takega načina pokrivanja stroškov in so se zavzemali za več takih primerov v bodočnosti. S poveličevanjem takega investiranja pa so v resnici samo poskušali nekaj prikriti. Namreč, da Forma ni samo investitor programskih zasnov, ampak je zasnove v naravi že tudi dejansko izpeljala. Z "lepo gesto" bodo torej samo legalizirali črno gradnjo.

"MOŽ MOJE ŽENE"

BREŽICE - Priznana slovenska igralca Ivo Ban in Iztok Valič se bosta danes kar dvakrat predstavila v dvorani brežiškega prosvetnega doma s komedijo Mira Gavrana "Mož moje žene". Večerna predstava ob 19.30 je povsem razprodana, zato si bodo tisti, ki vstopnic niso mogli kupiti, predstavo lahko ogledali ob 17. uri. Organizacijo letošnjih gledaliških predstav je prevzel Studio Brežice, saj je občina ukinila Zavod za kulturo.

IZ NAŠIH OBČIN

Krško poznajo, ko ga potrebujejo

Krški zdravstveni dom ugotavlja, da je med najbolj obremenjenimi v državi — Ob polletju več, ob koncu leta premalo? — Manj sanitetnega materiala

KRŠKO — V Krškem zdravstvenem domu ugotavljajo, da jim je ustrezna republiška ustanova naložila za več kot četrtino več dela, kot ga morajo v povprečju opraviti drugi zdravstveni domovi po Sloveniji. Zaradi tako visoke norme vodstvo krškega zdravstvenega doma zatrjuje, da je ZD Krško še vedno med šestimi najbolj obremenjenimi tovrstnimi hišami v Sloveniji.

»Zaradi tega nisem prepričan, da bomo predpisano delovno obveznost zmogli. Računam, da bomo dosegli 95 odstotkov predvidenega obsega dela. Naredili bomo toliko, kot smo predhodno ocenili sami, da zmoremo,« razkriva črnogledost dr. Rudolf Ladika, direktor krškega zdravstvenega doma. Tistih pet odstotkov, če bodo ob koncu leta res manjkali, sicer lahko kvari celoletno bilanco, toda prave slike o 12-mesečnem delu krškega zdravstvenega doma ta neuresničena dvajsetina delovne norme ne more dati. Kajti, kot pravi dr. Ladika, zdravstveni dom je že v letošnjem prvem polletju dosegel z delom več točk, kot je »hišno« šestmesečno povprečje za zadnjih pet let. To pomeni, da je v letošnjih prvih šestih mesecih v ambulantah ZD Krško bil večji obisk, da je osebje dejansko opravilo več dela in da je zdravstveni dom s tem potrošil več sredstev.

Zaradi te nadpovprečnosti pa ne bo krški zdravstveni dom nič bogatejši. Osrednji državni medicinski zavodi morda res imajo presežke denarja, vendar tako daleč, kot je Krško, spričo popolne centralizacije odločanja v Ljubljani taki novci praviloma ne prispejo. Tako ugotavlja dr. Rudolf Ladika, ki bi lahko poiskal sto in en dokaz, da imajo republiške ustanove pri odločanju največ besede in da se tudi vedejo prav nastopaško do svojih terenskih izpostav.

L. M.

• Eden zelo svežih primerov za pretirano samozavest središča je nedavno sporočilo iz Ljubljane. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije je zmajšal pravice iz zdravstvenega zavarovanja nepokretnim bolnikom, s tem ko je zmanjšal pripadajoče količine sanitetnega materiala. Toda s tem dokaj bolečim ukrepom naj bi bolnike v krški občini in drugod seznanili zdravstveni delavci na terenu in s tem sami sebe postavili za tarčo javnih kritik.

»Z mladostjo svojega časa«

Srečanje delavcev v vzgoji in izobraževanju — Sodeloval minister dr. Slavko Gaber s sodelavci

KRŠKO — Učitelj mora živeti z mladostjo svojega časa, ne s časom svoje mladosti. Te besede so izrekli na srečanju delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki je bilo v krškem kulturnem domu 4. decembra, in bržda naj bi ponazorile učiteljevo stalno dejavno prisotnost v nekem času in prostoru.

Za določen čas in prostor je lahko drugo ime tudi kriza. Učitelji naj ne bi klonili pred njo. Kriza je, kot je poudarila v srce segajoča sklepna beseda, za šolo kvečjemu »nova možnost.« Navzoča šolski minister dr. Slavko Gaber in vladni svetovalec Niko Žibret takemu dojemanju težav nista ugovarjala. Najbrž sta se strinjala tudi zato, ker poznata odgovore na nekatera »krizna« vprašanja o šolstvu, ki jih zastavljajo šolska vodstva in tudi posamezni učitelji v krški občini. Vzemimo dve vprašanji, zastavljeni na petkovem srečanju: Ali bodo vendarle zgrajene šolske telovadnice, ki jih zdaj marsikje še ni? Ali bo elektrogospodarstvo ustanovilo lastne šole, kakršne ima za svojo stroko na primer pošta? O prvem je dejal Niko Žibret tole: bodo, »vendar v nekem zmernem času. V desetih letih tega problema nismo sposobni sanirati.« O šolah je odgovoril dr. Gaber, in sicer, da ni predvideno, vendar koncept šolstva take učne oddelke omogoča. Ta odgovor verjetno ni razveselil krške srednje šole, ki ima tudi elektro usmeritev in bi ustanavljanje novih strokovnih šol verjetno »plačala« z izgubo dela dijaške populacije.

Srečanja v kulturnem domu so se udeležili poleg dr. Gabra in Žibreta tudi Tone Pfajfar, predsedujoči RO SVIZ, Vladimir Tkalec, glavni tajnik RO SVIZ Slovenije, ter namestnika šolskega ministra Teja Valenčič in dr. Pavle Zgaga. Srečanju so med drugimi prisostvovali predsednik krške občinske skupščine Vojko Omerzu, predsednik krškega izvršnega sveta Franc Černelič, sekretar za družbene dejavnosti Danilo Siter, predstavnica Nuklearne elektrarne Krško — pokrovitelja prireditve Ida Novak-Jerele in predstavnik posavskih svobodnih sindikatov Marjan Urbanč.

L.M.

• Na srečanju so podelili jubilejna priznanja za 20 in 30 let dela v vzgoji in izobraževanju, se zahvalili upokojenim pedagoškim delavcem in izrekli nekaj bodrilnih misli začetnikom v učiteljskem poklicu. Srečanje so v kulturnem programu popestrili pianistka Ivana Novak, dekliški oktet Korona iz Boštanja in Silvester Mihelčič z elektronsko harmoniko.

ŠOLSKI VRH — Vladni možje, prvi poklicani za usodo posavskega srednjega in osnovnega šolstva so na petkovem srečanju v Krškem prispevali svoje misli in odgovore na vprašanja »s terena«. Za krško srednjo šolo je bila iz obilice tovrstnih informacij verjetno zlasti zanimivo Žibretovo obvestilo, da že nastajajo programske zasnove za novo krško srednjo šolo. (Foto: L. M.)

ZOPER MAMILA

KRŠKO - Krški občinski izvršni svet bo sofinanciral nabavo zloženke, s katero avtorji opozarjajo na škodljivost uživanja mamil. Omenjeni pisni material bodo dobili učenci višjih razredov osnovnih šol v občini. Uživanje drog, ki jih obravnava zloženka, je v Posavju že postalo zaskrbljujoč problem.

KOMU SREDSTVA

BREŽICE - Brežiška občina je za sanacijo škode ob poplavah v letu 1991 prejela 9,4 milijona tolarjev solidarnostnih sredstev. Občinska komisija za oceno škode je izvršnemu svetu že predlagala, da bi področju stanovanjskega gospodarstva namenili 2,2 milijona tolarjev, kmetijstvu 1,7 milijona in največ, 5,5 milijona tolarjev, področju komunalnega gospodarstva.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 27. novembra so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Marinč iz Krškega - Tjašo, Vanja Špan iz Čanja - Damjano, Rina Boršek iz Krškega - Severina, Majda Drečnik iz Gor. Pirošice - Matjaža, Mirjana Božič iz Dobove - Aljaža, Željka Kosetevc iz Krškega - Tomislava, Antonija Hribar s Senovega - Ines, Manda Gregurevič iz Bos. Šamca - Dubravka, Tatjana Brajdič iz Straže - Danijela, Marta Kavšek s Senovega - Mateja, Melita Knez iz Brezine - Tomaža, Erika Rostohar z Breg - Edvarda, Tatjana Poznič iz Sremiča - Lučko, Marina Požgaj iz Koritnega - Martino, Ida Horn iz Krškega - Sarah, Sabina Kostevc z Malega Vrha - Mateja, Danica Salmič iz Gorenje vasi - Viktorijo, Anica Savnik iz Brežič - Jožeta-Davida, Alvira Sejarič iz Krškega - Melisa, Alenka Kelbič iz Malega Mraševega - Denisa.

Čestitamo!

AGRO d.o.o.

Prodajalna SEJALEC

Cesta kom. Staneta 3
Novo mesto
Tel. (068) 24-132

vam nudi:
- veliko izbiro motornih žag STIHL, ALPINA, HUSQVARNA; posebna ugodnost STIHL 038; 65.205 SIT
- verige, meči, zobniki
- kotli za žganjekuho od 60 do 100 l
- cisterne za vino rostfrei od 25 do 300 l, črpalke za vino
- vrtno orodje GARDENA
- jesenski čebulček, vrtnice
- semenska koruza »PIONNER«, EVA, DEA HELGA
- velika izbira zaščitnih sredstev za rast rastlin

Radi bi namakali nasade

Projekti za 55 ha nasadov pri Arnovem selu

ARNOVO SELO — Letošnja huda suša je močno razplamtela razprave o namakanju in tudi močno prispevala k temu, da so naši strokovnjaki spet začeli razmišljati o nujnosti načrtovanja in izgrajevanja namakalnih sistemov. V Arnovem selu pri Brežicah, ki se je v zadnjih letih razvilo v eno pomembnejših občinskih območij intenzivnega sadjarjenja, so najbolj napredni sadjarji kmete pridobivali za namakanje že pred leti.

Vodnogospodarski inštitut iz Maribora jim je že pripravil projekte za namakanje 55 ha intenzivnih nasadov. Že od lanskoletne jeseni na tem območju potekajo raziskave malih vodotokov, da bi prišli do podatkov, koliko vode je na razpolago, kakšne cevi bi bile potrebne in kako načrtovati razvode. Letos so strokovnjaki naredili tudi geodetski posnetek terena, ki jim bo pomagal pri določitvi najbolj ustreznih mest za male zbiralnike vode.

Sadjarji upajo, da bodo načrti kmalu pripravljeni do take stopnje, da bodo lahko z njimi sodelovali na natečaju za republiška sredstva. Računajo na podporo, kajti prepričani so, da bi morali na tem koncu dati prednost intenzivni pridelavi sadja in vrtnin. V tem jim pritrjuje tudi poseben republiški projekt celostnega urejanja podeželja, ki posega v dolino Močnika in zatorej tudi v Arnovo selo. Predvideva namakanje 400 hektarjev obdelovalnih kmetijskih zemljišč iz potoka Močnik, ki bi ga pod Pečicami zajezili.

B. D.-G.

Videm in sečnja

Firma zavrača govorice o posekih

KRŠKO — Videm ima na poseku lesa zaposlenih 9 ljudi, ki zelo dobro sodelujejo z gozdnimi gospodarstvi in katerih delo zadnje čase temeljiteje nadzirajo. Les, ki ga podjetje seka v zadnjih mesecih, mora biti obvezno odkazan. Videm je res odkupil nekaj neodkazanega lesa, vendar ni šlo za goloseke. Krivcev za neodkazani les, posekan v Sloveniji, ne gre iskati predvsem v Vidmu. Tako se v Vidmu Krško odzivajo na govorice, ki krožijo v javnosti in ki obtožujejo to tovarno, da seka les na črno, in to z lastnimi sekači.

V Vidmu ob tem poudarjajo, da imajo pri oskrbi z lesom velike probleme. Slednji so za firmo toliko bolj boleči spričo dejstva, da je v preteklosti dosti vlagala v gozdove.

L. M.

NAJPREJ POPRAVILO, POTEM NOVA KLAVNICA

KOSTANJEVICA - Še ta mesec bodo opravili v tukajšnji klavnici najnujnejša obnovitvena dela. Za adaptacijo so se odločili zaradi inšpekcijske odločbe, po kateri bi morali objekt zapreti že konec letošnjega oktobra. Zaradi dotrajanosti in neustreznosti sedanje, bodo v krški občini najverjetneje gradili novo klavnico. Kaže, da jo bodo postavili v industrijski coni v Kostanjevici, in to lokacijo je na nedavni seji podprl tudi občinski izvršni svet. Krška vlada zahteva ob klavnici čistilno napravo.

JUTRI RAZSTAVA V GALERIJI OPUS

KRŠKO - V tukajšnji knjigarni in galeriji Opus bodo jutri, v petek, 11. decembra, ob 19. uri odprli skupinsko razstavo likovnih del (aktov) iz zasebne zbirke Petra Špilerja. O razstavljenih delih bo govoril Ivo Antič. Predstavila se bo tudi pesnica Marjanca Kočevar, ki bo prebrala nekaj pesmi iz svoje zbirke Pompeji.

VEČER ZNANIH MELODIJ

KRŠKO - V soboto, 12. decembra, bo v Kulturnem domu Krško ob 19. uri koncertni večer, ki ga bodo izvedli znani umetniki zagrebške Komedije: Sanda Miladinov-Langerholz, Neveka Perković-Sobjeslavski, Nada Abrus, Bori Pavlenić, Richar Simoncelli in pianist Petko Mlinac- Kandardžijev. Na sporedu bodo melodije znanih operet in priljubljenih muzikalov. Za vstopnico bo treba odšteti 400 tolarjev.

Je po Skladu še kakšna možnost?

KRŠKO — Potem ko so v krškem Vidmu zaposleni izglasovali predlog o prenosu kapitala na Sklad republike Slovenije za razvoj, so Skladu omogočili, da je prevzel skoraj celotno premoženje krške tovarne. Vidmovi zaposleni so kljub bodrilnim glasovom svojih in tujih menedžerjev in poznavalcev ob prenosu premoženja pomirjeni kvečjemu toliko, kot so pomirjeni mornarji na toneči ladji, katere kapitan sredi odprtega morja zagotavlja skorajšen varen pristanek v mirnem zalivu. Zaupanje Vidmovih zaposlenih v koristnost lastninskih operacij, kakršna je omenjeni prenos kapitala na Sklad, ni splahnelo brez razloga. Dosedanje vodstvo tovarne je doslej namreč prevečkrat knjižilo tovarniški kapital na razne naslove, in sicer na različne načine, vsekakor pa tudi s skritimi hipotekami.

Sedanji prenos na državni razvojni sklad naj bi pomenil vse kaj drugega od dosedanjih reševalnih akcij, tako vsaj obljubljajo oziroma upajo. Sklad Republike Slovenije naj bi iznašel v naslednjih dneh, kolikor tega že ni storil, za vse strani — tudi za socialno in »delavskozaščitniško« usmerjeni sindikat — sprejemljivo čarobno formulo, ki bi Videm rešila pred stečajem in zagotovila tovarni zdravo poslovanje. Pri tem bo menda pomagala tudi Ljubljanska banka, d.d., ki naj bi reprogramirala Vidmove dolgove.

Ta, verjetno zadnji poizkus, da bi Videm rešili iz nakopičenih gospodarskih težav, se dogaja v zaskrbljujočih razmerah. Verjetno ob tem še vedno manjka natančen odgovor, kolikšne so možnosti, da bi krški izdelovalci papirja in celuloze znatno povečali izvoz na zahodna tržišča. Znano je vsaj nekaj, a to žal razmer ne izboljšuje, čeprav mogoče pove, kaj bodo v bodoče počeli finančniki. Gre za malodane tragično Vidmovo bilanco: skupna izguba iz 1990. in 1991. leta in letošnjih prvih šestih mesecev je presegla 107 milijonov mark.

M. LUZAR

ZAPRTO ZA VES PROMET — Jutri po 10. uri se bo zagotovo vedelo, ali bodo krajani Jesenic na Dolenjskem spet prisiljeni zapreti promet na vseh cestah proti Hrvaški. Bodo v soboto na mejnem prehodu Obrežje spet take kolone? (Foto: B. D.-G.)

Kanček izsiljevanja nikoli odveč

Če vlada danes ne bo sprejela predloga o rekonstrukciji jeseniških cest, bodo krajani v soboto spet zaprli vse tri ceste proti Hrvaški

JESENICE NA DOLENJSKEM — Pretekli konec tedna je promet po magistralki proti Bregani tekel nemoteno, saj so krajani obmejne krajevne skupnosti Jesenice na Dolenjskem čakali na uresničitev dogovorjenega. Že sredi preteklega tedna se je na proteste krajanov in občine vendarle zganila tudi Ljubljana. Na pogovore v Brežice so prišli precej visoki predstavniki ministrstva za promet in zveze in ministrstva za notranje zadeve ter republiške uprave za ceste.

Dogovorili so se za rekonstrukcijo lokalne in regionalne ceste, ki vodita proti Hrvaški čez naselja KS Jesenice na Dolenjskem. Obe sta neprimerni in nevarni za povečan promet, še posebej ob različnih cestnih zaporah. Ena takih je trajala tudi ves minuli mesec, ko je bila magistralna cesta Novo mesto — Bregana zaprta zaradi del na hrvaški strani mejnega prehoda Obrežje. Dela naj bi po dogovoru končali 4. decembra, toda kljub temu da so Hrvati z deli menda šele na polovici, je slovenska stran že odprla cesto in prehod za ves promet.

Predstavniki ministrstva za promet in zveze so oblikovali predlog rekonstrukcije cest, vendar ga minuli četrtek vlada ni uvrstila na dnevni red. Kot pravijo, naj bi o njem razpravljala danes.

Predlog so krajani dopolnili še z zahtevo po obnovi dotrajanega lesenega mostu, po katerem je speljana regionalna cesta čez magistralno in bi ga republika že zdavnaj morala popraviti.

S prometom bo poslej precej lažje, toda zaradi preobremenjenosti lokalne in regionalne ceste krajani od svojih zahtev ne odstopijo. Če jutri do 10. ure dopoldan v Brežice ne bo glasu o tem, da je vlada predlog o rekonstrukciji njihovih cest podprla, bodo krajani ponovno zaprli vse ceste proti Hrvaški: lokalno, regionalno in magistralno. Pri tem se jim bodo pridružili tudi Dobovčani, tako da bo zapora prometa proti sosednji državi na tem območju popolna.

B. D.-G.

MIKO

Saloni pohištva in keramike MIKO vas vabijo na akcijsko prodajno razstavo, ki bo v KULTURNEM DOMU KRŠKO od 10. 12. do 17. 12. med 8. in 19. uro. (tudi v soboto in nedeljo)

Poleg ugodnih gotovinskih popustov proizvajalcev nudimo tudi nakup na čeke ali obročno odplačevanje z dodatnim novoletnim popustom. Nudimo vse vrste opreme za stanovanja in poslovne prostore, zavese in izredno pestro ponudbo italijanske in domače keramike, lepila in barvne fugirne mase.

PROGRAM ALEJA — TOM PO TOVARNIŠKIH CENAH!

Novinarji Dolenjskega lista komentirajo

Kočevska je čakala in bo še čakala

Najočitnejši dokaz, če že ne načrtne zapostavljenosti, pa popolnoma indiferentnega odnosa do dogajanja na Kočevskem, je dejstvo, da je z izjemo Kočevja in njegove bližnje okolice skoraj celotno območje kočevske občine demografsko ogroženo. Tega pa ni malo, saj je kočevska občina po velikosti med največjimi v republiki. Razlog za to, da je po številu prebivalcev bolj proti dnu republiške lestvice, je v tem, da podeželje ni imelo tovarn, saj je bila industrija skoncentrirana le v Kočevju. Ljudem s podeželja, ki na skopi kraški zemlji niso mogli živeti le od kmetovanja, in ob pomanjkanju vseh ostalih infrastrukturnih objektov na podeželju ni preostalo drugega, kot da so zapustili svoje domove in se preselili v večja mesta. Tako pa je še danes. O tem namreč pričajo številni zavrnjeni programi za pridobitev sredstev iz republiškega sklada za demografsko ogrožene, pa tudi republiška renominacija programa cestnih del v letošnjem letu, ki je Kočevsko popolnoma izločila in celo prerazporedila prvotno Kočevski odobrena sredstva v za Kočevce neznane namene.

Paradoks Kočevske je, da je imela in ima zaradi svoje lege in klime, bogastva gozdov, lepot ob Kolpi, naravnih in kulturnih znamenitosti tudi v drugih predelih občine pa tudi čistega zraka in neokrnjene narave, predvsem na območju krajevne skupnosti Draga, skoraj idealne možnosti za razvoj turizma, pa vendar se je Kočevju »vsilila« raznovrstna industrija. Danes ima Kočevje najvišji odstotek brezposelnih v Sloveniji. Prav v tem je dokaz vpliva zaprtega območja, saj je zaprtost izključevala možnost razvoja turizma. Danes, ko te zaprtosti ni več, ni nič bolje. Kočevska ni sposobna sama rešiti nakopičenih problemov, pomoč republike pa je komaj vredna omembe. Kočevcem se zdi, da se republika ne more otresti prepričanja, da lahko Kočevska, ki je že navajena čakati, počaka še nekaj let.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Zgodba o bradi in volilnem molku

Nedeljsko dopoldne je in peljem se z belokranjske strani čez Gorjance. Pred mano se odpira dolina, tam daleč na zunanjem robu zaokrožena z belo verigo Kamniških Alp. Cela Slovenija tako rekoč leži pred mano, Slovenija, v kateri se prav ta čas dogajo pomembne stvari: volitve predsednika in parlamenta. Ob pomisli, koliko ljudi se v tej deželici, ki jo človek zaobseže z enim očesom od južne do severne meje, prav v tem trenutku odloča o tem, komu bo dalo svoj glas, postane človek skoraj malce patetičen. "Če bi bil medij, vsemogočni duh, bi s teh višin dahnil svojo voljo med ljudi in jih zavedel, da bi volili, kakor bi jaz hotel," se misel nekaj trenutkov poigrava s fantazijo, a jo hitro zavrže, zavedajoč se, da še ni daleč čas, ko se je slovenski narod rešil prav takega duha. In potem spet pozorneje prisluhnem radiu. A glej, skoraj ne morem verjeti, da slišim prav. V etru teče pogovor z uglajeno gospo, katere posel je očitno friziranje naših menedžerjev, in gospa ravno razpreda misel o bradah in naših politikih. Nobenih imen sicer ne omenja, a antipatija je očitna. Neobriti, neurejeni hodijo po svetu in prosijo pomoč za Slovenijo, ona pa dobiva iz Amerike pisma, v katerih ji pišejo, da ni nič čudnega, če ne dobimo pomoči, ko pa jo hodijo prosit taki kosmatinci. In potem razlaga, da je brada znak zapoznelega patriarhalizma, nestabilnih, revolucionarnih razmer in očiten zunanji znak militarizma.

Na hitro v mislih preletim največje militariste in vojskovodje zadnjega časa, predsednike in diktatorje, ki so v zadnjih stoletjih zanetili in vodili vojne, od Napoleona, Hitlerja in Musolinija do Stalina, Brežnjeva, Johnsona, Huseina in Busha, kolikor se jih morem spomniti, pa ne vidim brade, ne med njimi, niti med njihovimi generali ali vojaki. Le gladko obrite obraze, na kratko pristrižene lase in morje, morje krvi. Celo za bradatimi četniki, ki prav zdaj koljejo po Bosni in Hercegovini se svetlika kot otroška ritka gladki svetohlinsko nedolžni Miloševićev obraz. No, morda gospa pozna raziskave, ki podpirajo njene teorije, pa še njen očiten odpor do brad, čeprav sama na koncu pravi, da osebno nima nič proti njim, a hkrati pomislim na Pluta, Kacina, Peterleta, Bavčarja, Voljča, Tanciga, Rupla in številne druge naše bradate politike, ki na ta volilni dan nestrpno čakajo volilnih rezultatov. In prav v trenutku, ko se njihovi volivci odpravljajo na volišča, jim je gospa razkrinkala skrivni pomen njihovih brad. Zakrknjeni patriarhi in militaristi, in v razpoznavnem podtonu še: takih ne gre voliti. Kakorkoli že, volilni molk v tej nedeljski dopoldanski oddaji je bil zelo zgovoren in prepričan sem, da bi se dalo, če je razgovor že bil nujen, tisto o bradah prihraniti za čas po volitvah.

T. JAKŠE

Ko sindikata in direktorja ni med delavci

Danes je bolj malo kolektivov, kjer bi bili delavci zadovoljni s plačami. Pravzaprav je ob naraščajoči brezposelnosti marsikakšen delavec zadovoljen, če sploh še kolikor toliko redno prejema plačo, se pravi, da se še ni znašel "na čakanju" ali kot ekonomski oz. tehnološki presežek predčasno pristal med upokojenci ali celo na cesti. Navkljub večji bojazni za delovna mesta, ko direktorji podjetij ob pridobljenih večjih pooblastilih svojim podrejenim žugajo z delovnimi knjižicami in tako kažejo svojo moč in nemalokrat tudi poniglavost, pa se stavkovni val zaradi zgoraj omenjenih in drugih razlogov še zdaleč ni umiril.

Zadnji izbruh nezadovoljstva v sevniški Lisci se je k sreči končal že z daljšim, nekajurnim vročim pogovorom šivilj s svojimi šefi. Povod za izbruh nezadovoljstva delavk v šivalnici je bil sklep vodstva, da bo treba zaradi obveznosti do kupcev do preklica delati tudi nadure, ob sobotah. Pred časom so namreč v Lisci poslali na t.i. čakanje kar 207 delavcev (od tega naj bi jih bilo na čakanju še 10) ravno zaradi pomanjkanja dela, kajti ta največji sevniški kolektiv je zelo prizadela izguba jugoslovanskega trga. Navkljub temu da je bila Lisca že poprej pretežni izvoznik na Zahod, te vrzeli nikakor ni mogla v kratkem preboleti. Tega šivilje za stroji ne morejo ali pač nočejo razumeti in naslavljajo vodstvu vprašanja z dokajšnjo mero uravnilovske miselnosti, češ ali niso za takšne razmere odgovorni predvsem nekajkrat bolje plačani šefi kot pa delavke, ki z bedno plačo ne shajajo niti iz meseca v mesec.

P. PERC

● Zdi pa se, da je v Lisci prišlo do izsiljenega sestanka ob vseh omenjenih razlogih zlasti zavoljo slabe obveščenosti šivilj. Te očitno niso vedele, da se je njihovo vodstvo svobodnih sindikatov, ki vključuje v tovarnah Lisce na Senovem, v Krmelju, Sevnici in Zagorju večino (1382 izmed 1439), že skoraj dokončno dogovorilo o povišanju plač. Ali pa so morda nekaj o tem celo slišale, a se jim ni zdelo lepo, ker si tudi njihov glavni direktor ni hotel vzeti nekaj časa, da bi se pokazal med njimi in se seznanil z vzroki njihovega gneva in obupnim položajem. Očitek, da si direktor ne upa mednje ali pač noče, so izrekle delavke Lisce, direktor Vili Glas pa pravi, da to že ne bo držalo.

Renta primernejša od političnega prepričevanja

Prihodnje leto bodo v črnomaljski občini "praznovali" desetletnico raziskav o primernem prostoru za občinsko centralno odlagališče komunalnih odpadkov. Leta 1983 so namreč začeli raziskave v kanižarski kadunji, in sicer v smeri proti Kvasici. Po devetih letih so še vedno v kanižarski kadunji, a ob Križanjem potoku, torej bližje Črnomlju. Vmes je bilo seveda predlaganih in analiziranih še nekaj lokacij, celo v sosednji metliški občini. Toda v Črnomlju ostajajo na začetku, prav tam, kjer so bili pred desetletjem. Smeti še vedno odlagajo na deponiji pri Vranovičih, ljudje pa se z vsemi štirimi otepajo odlagališč.

Zato bi usodo, kakršno je doživela mikrolokacija ob Križanjem potoku, ko jo letos spomladi delegati občinske skupščine niso hoteli vnesti v prostorski plan občine, gotovo doživel prav vsak za komunalno deponijo predviden prostor v občini. Argumentov proti odlagališču so delegati natresli za poln pehar, kot glavnega pa, da tudi strokovnjaki niso povsem prepričani, da je izbran prostor zares najbolj primeren. Motilo jih je tudi, da ostala potencialna območja niso bila tako podrobno raziskana. Prav zato se je nedavno v Črnomlju znova sestal projektni svet za osrednjo deponijo, v katerem so strokovnjaki s tega področja. Nasprotniki odlagališča njihovih ponovnih zatrjevanj o prostoru ob Križanjem potoku kot najprimernejšem gotovo ne bodo veseli, četudi so še do nedavnega tako zatrjevali, da zaupajo stroki.

Seveda nikakor ne gre deponije graditi na silo, zlasti ne v črnomaljski občini, kjer odlagališče pri Vranovičih še ustreza sedanjim predpisom. V naslednjih desetih letih pa bi bilo že potrebno najti ustrezno rešitev, in to ne le za občino, ampak tudi za bližnjo okolico, kajti v vsej Sloveniji naj bi bilo po novem le 9 do 13 regionalnih deponij. In če se Črnomaljci še tako želijo znebiti svojih smeti in jih potisniti čez tuj prag, jim bo to po novem morda še težje uspelo. Kanižarska kadunja bo po mnenju strokovnjakov aktualna tudi čez desetletje in ima celo vse pogoje za regijsko deponijo. Toda glede na to, da je v zavesti Belokranjcev, zlasti pa Črnomaljcev, še močno prisoten sindrom PCB in so zelo nezaupljivi do odpadkov, pripeljanih od drugod, si je težko zamisliti, da bi se strinjali z regijsko deponijo v svoji bližini.

Doslej je bilo očitno, da prepričevanje ljudi na javnih razpravah o primernem prostoru za deponijo ni obrodilo sadov. Poleg tega postaja vprašanje lokacije vse bolj političnega in vse manj strokovnega značaja. Prav zato bi še pred dodatnimi raziskavami morali doseči politično soglasje o lokaciji, strokovnjaki pa so za lažjo odločitev pripravljeni delegatom še enkrat strokovno razložiti svoje utemeljitve. A storjena bi bila velika napaka, če bi pozabili na lastnike zemlje in bližnje prebivalce bodoče deponije, kjer koli bi že bila. Gotovo bi tudi pri nas, tako kot v nekaterih bližnjih državah, bolj kot politično prepričevanje zalegla renta, ki bi jo plačali tistim, ki bi bili pripravljeni živeti ob odlagališču odpadkov.

M. BEZEK-JAKŠE

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

Komu posojila?

V Krškem so na predlog ustrezne komisije in po sklepu krške vlade razdelili 22 milijonov tolarjev obrtnikom in podjetnikom za njihov gospodarski razvoj. Komaj se je to zgodilo, so se že pojavile kritike omenjene odločitve. To se je sicer dalo pričakovati, saj gre za denar.

Tisti, ki se z vladno razdelitvijo denarja podjetnikom ne strinjajo, zatrjujejo, da so se omenjena sredstva znašla tudi v nepravih rokah. Če gledamo zadevo z drugega konca, kritiki torej menijo, da je vladna komisija za delitev posojil podjetnikom kršila pravila, ki si jih je sama napisala.

Kaj je v ozadju takih kritik, je za zdaj bolj ali manj lahko samo stvar domneve. Lahko ugibamo, ali so nejevoljo nad krediti nalašč zasejale "med ljudstvom na terenu" politične partije, ki bi rade bile pravične po čisto drugih, svojih, merilih. Toda namigi, da je nekdo uporabil tudi strankarski ključ za odklepanje občinske blagajne, iz katere bodo v prvi rundi vzeli tistih 22 milijonov in jih kot posojila dodelili 24 srečnežem, obstajajo. Spričo kritik na rovaš komisije za delitev posojil, češ da je bila nepravična, bodo v Krškem delili posojila letos še v drugo.

Godrnjaje nad posojili, ki poteka na uradni in še bolj na neuradni ravni, bi koga prepričalo, da Krčani gledajo na vsak tolar, kako kam "odpotuje". Vendar to ni res. Podjetneži od drugod so doslej po kapljicah ali na veliko odlili iz Krškega veliko kapitala, pa je Krško kot mesto in občina ta greh vsem bolj ali manj mimo odpuščalo. Zdaj naj se zaradi posojil spre še samo s seboj, pa ga bodo res razvijali samo še drugi, in to tako, kot bo ustrezalo njim.

M. LUZAR

Dogodki v sliki in besedi

NOVOSTI IZ MOHORJEVE DRUŽBE — Galerija krasilne umetnosti na sevniškem gradu, ki jo je leta 1987 zasnoval in podaril Sevnici Ivan Razboršek, je dobila velik poudarek tudi v njegovi knjigi Slovenska krasilna umetnost. Pretekli četrtek jo je predstavil kar avtor sam v sevniški občinski knjižnici (na posnetku prvi z leve), podobno in prikupno je to storila celjska mladinska pisateljica in pesnica Bina Štampe Žmavc s pravljico Pospravljalnica sanj, ki je izšla poleg omenjene knjige v redni zbirki petih knjig in Mohorjevega koledarja 93 pri Mohorjevi družbi. To je predstavil urednik Mohorjeve družbe v Celju, Matija Remše, duhovito pa ga je dopolnil oblikovalec Marjan Paternoster. (Foto: Perc)

BIRING NA JEDINŠČICI — Vse več firm in podjetnikov uporablja moderne fotokopirne stroje. Novomeška firma Biring, katere lastnik je Igor Frlan, je že nekaj časa na tekočem s ponudbo in servisiranjem. Prejšnji teden se je na Jedinščici pri Gotni vasi vselila v nove prostore ter še razširila ponudbo najnovejših, tudi barvnih fotokopirnih strojev z možnostjo skeniranja in računalniške obdelave slike. Ob vselitvi je zakonca Igorja in Vesno Frlan (na sliki s fotokopirnimi stroji Canon, za katere ima Biring pooblaščeni servis, speciliziran pa je še za Ricoh in Nashuo) obiskalo precej strank in poslovnih prijateljev. (Foto: T. Jakše)

POSLEJ ČISTEJŠA PITNA VODA — Najstarejši član metliške vlade Jože Gerbec je pred tednom dni odprl dotok vode v filter (na fotografiji) na Veselici nad Metliko, ki je tako začel filtrirati zadnje čase precej oporečno pitno vodo. Filter so postavili v pol leta in je veljal 600.000 DEM. Za Metličane je izrednega pomena, saj bo odslej po zagotovilih direktorja Komunale vodo spet mogoče piti, ker jo filter dokončno očisti. Njegove zmogljivosti so namreč precej večje, kot je poraba vode, medtem ko je stari filter iz leta 1936 očistil le 8 litrov vode na sekundo, poraba pa je znašala 30 litrov. (Foto: M.B.-J.)

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 18/84) ter 9. člena Odloka o opravljanju in razporejanju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS, št. 37/86, 40/87)

objavlja

Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice

JAVNI RAZPIS

za oddajo pravice uporabe na stavbnem zemljišču v izmeri
— 742 m² za gradnjo individualne stanovanjske hiše
— 1371 m² za gradnjo trgovine

v k.o. Trnje, v zazidalnem načrtu Trnje.

Vrednost stavbnega zemljišča in stroški delne komunalne ureditve stavbnega zemljišča za stanovanjsko hišo znašajo 4.613,00 SIT za 1 m² (izračun per 30. 11. 1992), za trgovino pa 5.748,00 SIT za 1 m². Dokončna cena stavbnega zemljišča in komunalne opreme se bo določila po valorizaciji v času sklenitve pogodbe.
Pod komunalno opremo je šteta možnost priključka na cesto, vodovod, kanalizacijo in elektriko.
Vsak ponudnik bo moral še posebej plačati:
— spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča,
— soglasje za priključek na električno, vodovodno in kanalizacijsko omrežje,
— na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave, cesto, vodovod, elektriko in kanalizacijo,
— sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene, kot npr. javna razsvetljava, telefonsko omrežje,
— stroške parcelacije zemljišča,
— stroške objave javnega natečaja in zemljiškoknjižnega prenosa,
— temeljni prometni davek.

1.
Veljavne prijave bodo tiste, ki bodo prispele v vložišče občine Brežice vključno sedmi dan po objavi do 10. ure.
Prijave morajo biti zapečatene, na ovojnici pa oznaka »Javni razpis — ne odpiraj«.
Naslovijo se na Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice, Cesta prvih borcev 18.

2.
Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 5% vrednosti zemljišča in delne komunalne opreme za površino lokacije, torej za stanovanjsko hišo 171.142,00 SIT in za trgovino 394.025,00 SIT.

3.
Varščino je potrebno nakazati na žiro račun sklada stavbnih zemljišč občine Brežice št. 51620-654-13063 in potrdilo o vplačilu varščine priložiti prijavi. Varščina se uspelemu ponudniku računa brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa vrne brezobrestno najkasneje v 15 dneh po izbiri najugodnejšega ponudnika.

4.
Ob odpiranju ponudb bo komisija za oddajo stabnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.

5.
Če se bo za posamezno lokacijo prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v Odloku o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na območju občine Brežice.

6.
Zoper odločitev o oddaji zemljišča lahko vsak, ki se je udeležil javnega razpisa, vloži v osmih dneh od dneva, ko je prejel obvestilo, ugovor na upravni odbor Sklada stavbnih zémljišč občine Brežice.

7.
Ponudnik, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v 5 dneh po pravnomočnosti postopka o ugotavljanju najugodnejšega ponudnika skleniti s Skladom stavbnih zemljišč občine Brežice pogodbo o oddaji zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku; v pogodbo se vnese klavzula.

8.
Odškodnino za zemljišče in delno komunalno opremo je ponudnik dolžan plačati v 8 dneh po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča; po tem roku tečejo zamudne obresti po veljavni stopnji za kratkoročne kredite LB.

9.
Ponudnik je dolžan začeti gradnjo v enem letu po podpisu pogodbe in zgraditi objekt do III. gradbene faze v 5 letih po pridobitvi tega zemljišča.

10.
Obrazci za prijavo so ponudniku na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Brežice, soba št. 21.

Sklad stavbnih zemljišč
občine Brežice

kultura in izobraževanje

Odličja ZKO že razpisana

NOVO MESTO — Novomeška Zveza kulturnih organizacij bo tudi v prihodnje s tradicionalnimi odličji in priznanji nagrajevala posameznike, samostojne skupine in kulturna društva za njihove pomembne dosežke ali pa za njihovo dolgoletno in kvalitetno delo na kulturnem področju. Zveza je v ta namen že razposlala po občini razpis o podelitvi takih odličij in priznanj za leto 1992 ter bo zbirala predloge za dobitnike do konca tega leta, se pravi do vključno 31. decembra. Slovesna podelitev odličij in priznanj bo ob osrednji občinski prireditvi, posvečeni slovenskemu kulturnemu prazniku, to je 8. februarja 1993.

»Majhen dober dan« (iz Dolenjske)

V Ljubljani predstavili Pavčkovo najnovejšo pesniško zbirko, ki jo je izdala Dolenjska založba, Franci Šali pa še ostalo dejavnost te založbe

LJUBLJANA — V prostorih Društva slovenskih pisateljev so v sredo, 2. decembra, predstavili najnovejšo knjigo Toneta Pavčka, pesniško zbirko Majhen dober dan, ki je z izvirnimi ilustracijami trebanjskega likovnika in knjižnega oblikovalca Lucijana Reščiča izšla pri Dolenjski založbi v Novem mestu, in sicer kot 4. zvezek drugega letnika literarne zbirke Utva. Dogodka, pomembnega tako za avtorja kot tudi za založbo, so se udeležili tudi vsi trije soavtorji zbirke Pesmi štirih iz leta 1953: akademika Ciril Zlobec in Janez Menart ter Kajetan Kovič.

O zbirki, prvi Pavčkovi knjigi, ki jo je izdala obnovljena Dolenjska založba, sta nekaj temeljnih misli povedala oba recenzenta, Ciril Zlobec in Miroslav Košuta, o tem, kako je v pesmih odkrival motive za likovno upodobitev, pa je govoril Lucijan Reščič. Nekaj hudomušnih ugotovitev je pristavil avtor, češ da je zdaj s to knjigo vendarle poplačal dolg svoji ožji domovini.

Z novo zbirko se Tone Pavček pesniško spet v celoti vrača k Dolenjski, ne k današnji, temveč k takšni, kakršno ima zapisano v spominih in mislih iz svojih otroških let. V pesmih poustvarja podobe in zgodbe krajev, ki jih je zapustil, ko se je kot mlad fant s pesniško ambicijo podal v svet. O rodni dolenjski pokrajini, ki ima vinograde, polja, ajdo, trnje in rože, kjer je življenje včasih bolj trpko, včasih pa bolj rožnato, poje tako, da je blizu otrokom in obenem odraslim, se pravi, da zna spoznanja odraslega, zrelega moža povedati na način in z besedo, ki gre lahko v otroška ušesa. To pa je tista dvojost, ki je lastna tudi prejšnjim Pavčkovim zbirkam za mladino.

Pavčkove pesmi torej lahko beremo kot prisrčne, otrokom namenjene pesmi ali kot pesmi o otroštvu za odrasle. V njih se namreč skriva globlji etični pomen, spoznanje, da je še kako pomembno tudi v neprijaznih, žalostnih časih ohranjati prvinsko voljo do življenja. Se vsaj v mislih vrniti v pokrajino lastnih korenin in ji zaželeti pa z njo doživeti vsaj »majhen dober dan«.

I. ZORAN

• Na predstavitvi nove knjige Toneta Pavčka, pesniške zbirke Majhen dober dan, minulo sredo v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani je Franci Šali, glavni urednik Dolenjske založbe, obširneje spregovoril o dejavnosti te novomeške založbe in o njenih naporih, da ostvari založniški program. Povedal je, da ima založba več knjižnih zbirk, v katerih izhajajo leposlovna dela, tudi knjižni prvenci, pa knjige za otroke in poljudnoznanstvena oz. strokovna dela, poleg tega pa izdaja še Dolenjski zbornik in Revijo rast. Pokazalo se je, da v Ljubljani ne vedo veliko o založništvu v Novem mestu, čeprav so knjige Dolenjske založbe redno na voljo tudi v ljubljanskih knjigarnah.

IZID POČASTILI V LJUBLJANI — S predstavitve nove pesniške zbirke Toneta Pavčka, Majhen dober dan, 2. decembra v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani — na posnetku (od leve) so: recenzent pesnik Miroslav Košuta, avtor Tone Pavček, urednik Dolenjske založbe Franc Šali in oblikovalec—ilustrator Lucijan Reščič. (Foto: I. Zoran)

Belokranjci v pripovedi Marije Nemanič

V knjižni zbirki DAR 93 Mohorjeve družbe tudi delo belokranjske kmetice

METLIKA — Na Miklavževo nedeljo so v župnijski cerkvi sv. Nikolaja v Metliki gostovali koroški Slovenci. Z enournim koncertom se je predstavil mešani pevski zbor Jakob Petelin Gallus, ki združuje pevce iz Podjune, Roža, Zile in z Gur. Zapel je predvsem slovenske narodne in umetne pesmi, a tudi nekaj pesmi drugih avtorjev in narodnosti. Mohorjeva družba iz Celovca pa je predstavila knjižno zbirko DAR 93, v kateri je poleg koledarja za leto 1993, otroške slikanice Pošastno, knjige Iz oči v oči Čingiza Ajtmatova ter dela O slovenski in koroški duši Antona Trstenjaka in Erwina Ringelja tudi knjiga kmetice Marije Nemaničeve ali Krakarjeve mame z Lokvice pri Metliki z naslovom Trdo, a lepo.

Kot je ob predstavitvi te knjige dejal predstavnik Mohorjeve družbe, gre za pripoved o prebivalcih ob Kolpi od monarhije do prvih povojnih let. Knjigo preveva trden krščanski etos, ki ni vsiljiv in pridigarski, ampak se razodeva skozi tisoč majhnih dejanj, pogovornih situacij in namigov. Gre za prisrčno napeto življenjsko izpoved, hkrati pa je knjiga prava zakladnica etnoloških podatkov. V njej avtorica razodeva podobo Belokranjcev, kakor jih je orisal tudi prof. Anton Trstenjak: so mehki, nežni, občutljivi, iskreni, ne hudobni, a trmasti, neradi odvisni, toda cenijo svobodo. So zavedni Slovenci, prežeti s pesmijo in vero v veliko slovenstvo.

M.B.-J.

Deveta revija posavskih godb

V soboto v Dobovi — Nastopilo bo pet pihalnih godb

DOBOVA — V tukajšnjem Prosvetnem domu bo v soboto, 12. decembra, ob 18. uri tradicionalna, že 9. revija pihalnih orkestrov Posavja. Obiskovalcem se bo predstavilo pet orkestrov, ki delujejo v brežiški, krški in sevniški občini. To so: Gasilska godba na pihala Loče pod taktirko prof. Jožeta Rusa, Delavska pihalna godba pri GD Sevnica z dirigentom prof. Francem Zupancem, Gasilska godba na pihala Kapele pod vodstvom Francija Arha, Pihalni orkester Senovo pod taktirko prof. Janeza Ceglarja in Pihalni orkester Videm iz Krškega z dirigentom prof. Dragom Gradiškom. Vsak orkester bo nastopil s tremi skladbami, glede na spored se obeta lep kulturni in glasbeno razvedrilni večer.

»BABICA« V NOVEM MESTU

NOVO MESTO - Ta teden bo prvi slovenski film, ki se je potegoval za kandidata za oskarja, to je film Vincija Vogue Anžlovarja Babica gre na jug, doživel nekaj predpremiernih predstav, ena od njih bo v Novem mestu, kjer si ga bodo ljubitelji filma lahko ogledali danes, 10. decembra, v Domu kulture. Na prodaj bodo še tudi laserske plošče z glasbo iz tega filma. Ploščo je izdal Mladina film in je prva tovrstna plošča na Slovenskem.

O glasbenem sožitju ver

Zborovodski seminar, imenovan Pesem upanja

LJUBLJANA — Slovenski Mešani pevski zbor SPD Šentjakob v Rožu na avstrijskem Koroškem se je maja letos predstavil v domačem kraju z zanimivim koncertom pod naslovom Pesem upanja. Zbor, ki deluje pod vodstvom Lajka Milisavljeviča, je namreč v en sam zborovski koncert sestavil glasbena obredja štirih verstev — islama, judovstva, pravoslavja in katoličtva, hkrati pa svoj nastop v vseh pogledih preoblikoval tako, da na nov, domišljen način omogoča globoko doživetje strpnega sožitja in plemenitega sobivanja različnosti. S tem koncertom je zbor uspešno gostoval po Avstriji in Italiji, v soboto, 12. decembra, pa ga bo prvič izvedel tudi v Sloveniji, in sicer tega dne ob 19.30 v ljubljanski Uršulinski cerkvi.

Nastop koroških pevcev bo v okviru rednega, že 28. seminarja za zborovodje odraslih pevskih zborov, ki ga ZKO Slovenije in Slovenska pevska zveza prirejata jutri in pojutrišnjem v Cankarjevem domu v Ljubljani. Tudi seminar ima naslov Pesem upanja, na njem pa bo govor o problematiki izvajanja liturgične glasbe na koncertnih odrih, zlasti še z vidika oblikovanja koncertnih sporedov. Priznani strokovnjaki bodo predavali med drugim o podobnosti in razločkih med krščanskim, judovskim in mohamedanskim verstvom, o glasbi v obredju, koralu, novejši slovenski cerkveni glasbi, kot tudi o študiju skladb zbirke, ki je na voljo seminarskemu izobraževanju in izpopolnjevanju zborovodij.

I. Z.

Razstava o restavriranju

Galerija slik novomeških proštov že nekaj časa pod budnim in skrbnim očesom strokovnjakov

NOVO MESTO — Novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je prevzel odgovorno restavriranje kapiteljskih oljnih slik, ki štejejo za pomembno zgodovinsko in kulturnozgodovinsko dediščino. Vrsta portretov novomeških proštov, in za te gre, je bogato dokumentarno pričevanje o 500-letni zgodovini kolegiatnega Kapitlja in ta jubilej bo Novo mesto praznovalo aprila prihodnje leto.

V restavratorski delavnici v Narodnem domu se restavrator specialist Anton Miklavžin s sodelavci iz Restavratorskega centra Republike Slovenije že kar nekaj časa poglablja v tehnološke in vsebinske probleme platen, slojevitost njihovega nastanka in preslikav ter dopolnjuje dosedanje vedenje o likovni tvornosti Novega mesta kot dolenjske metropole.

Dolenjski muzej pripravlja osrednjo razstavo ob 500-letnici kolegiatnega Kapitlja v Novem mestu in njen pomemben del bodo tudi portreti novomeških proštov. Ob restavriranju, ki poteka, kot rečeno, v Narodnem domu, naj bi bila razjasnjena tudi umetnostna in dokumentarna vrednost teh portretov.

Kolegiatni Kapitelj in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine odpirata danes, v četrtek, 10. decembra, ob 11. uri v dvorani novomeške proštije (na Trubarjevi 3) razstavo Kako restavriramo, ki bo z ustreznim izborom gradiva med delom obiskovalcem predstavila vmesno fazo restavriranja oljnih slik iz galerije proštov. Razstavljene slike bodo na ogled do četrtka, 17. decembra, do 12. ure.

V času razstave se bosta v dvorani proštije ob razstavljenih delih sestali podkomisiji, ki spremljata potek restavriranja in raziskovanja.

JOVO GROBOVŠEK

Sibirski večeri pri nas

Folklorni ansambel Metelica iz Krasnojarska je med turnejo po Sloveniji nastopil tudi v Novem mestu

NOVO MESTO — Minule dni je v Sloveniji prvič gostoval folklorni ansambel Metelica iz Krasnojarska v Sibiriji. Nastopil je v petih mestih: 3. decembra v Rogaški Slatini, 4. decembra v Novem mestu (v Domu kulture), 5. decembra v Novi Gorici, 7. decembra v Mariboru in 8. decembra v Ljubljani. Pokroviteljica te turneje je bila Metalka Commerce, sicer pa je stalni sponzor ansambla tovarna plemenitih kovin v Krasnojarsku.

Folklorni ansambel Metelica, ki deluje pod umetniškim vodstvom S. Savosjkina, je eden najbolj znanih ansamblov na območju nekdanje Sovjetske zveze, lavreat več vseruskih tekmovanj, ki ga dobro pozna tudi tujina. Spored njegovih nastopov sestavljajo predvsem pesmi in plesi iz Sibirije, ožje domovine ansambla, vendar pa so v programu vključene tudi pesmi in plesi iz Rusije. V koncerte za slovensko turnejo so vključili tudi atraktivne kozaške narodne pesmi, ki so v njegovi domovini prave uspešnice. To so: Tonkaja rjabina, Črni vran, Vsiljivi vasovalec in Korobejniki.

Ansambel, ki ga sestavljajo orkester, pevci in plesalci, nastopa v narodnih nošah narodov, katerih pesmi in plese izvaja. S tem še bolj navduši poslušalce in gledalce. Posebnega odobravanja obiskovalcev pa so bili tudi na slovenskih odrih deležni njegovi solisti: L. Morozov, V. Kukin, A. Sergejeva, A. Popovcev ter Irina in S. Tursin.

I. Z.

DANES O MONOGRAFIJI TREBANJSKE OBČINE

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 10. decembra, bo ob 18. uri v Študijski knjižnici Mirana Jarca predstavitev monografije občine Trebnje, knjige Naši kraji, ki jo je napisal France Režun, oblikoval pa Lucijan Reščič. Oba bosta sodelovala na predstavitvi.

RAZSTAVA PASTELOV

ŠMARJEŠKE TOPLICE - V avli tukajšnjega zdraviliškega hotela so na ogled pastelne slike novomeške slikarke Danje Bajc. Slikarka najraje upodablja krajino pod Gorjanci, dolenjske griče z vinogradi, starimi hrami in zidanicami, kakor tudi motive s kozolci, zapuščenimi domačijami in skrite kotičke ob Krki. Razstava bo odprta do sredine januarja, slike pa je tudi moč kupiti.

Dolenjska jesen v novih slikah

V Krkinem likovnem razstavišču v Ločni na ogled slike, nastale v letošnji, že tretji Likovni delavnici Krke — Dr. Komelj: »Dolenjska jesen poseben pojem«

NOVO MESTO — Od minulega četrtka so v Krkinem likovnem razstavišču v Ločni na ogled slikarski sadovi tretje Likovne delavnice Krke, v kateri so oktobra, predvsem na Otočcu in v okolici, ustvarjali: Milan Butina, Štefan Galič, Jožef Kotar, Jože Marinč, Vida Slivniker-Belantič in Alenka Sottler.

Že prvi pogled na razstavljena dela pove, da so udeleženci letošnje Likovne delavnice slikali v času, ko si je narava na Dolenjskem že nadela značilne jesenske barve in postala otožno poetična, lirična. Motivika je v glavnem takšna, kakršno je ponujalo okolje, v katerem je bila Likovna delavnica udomljena, se pravi motivi s Krko, drevjem in gradom, barve pa izbrane skladno z razpoloženjem v trenutkih ustvarjanja. Vse slike tudi izpričujejo pošten odnos slikarjev do narave, ki ni samo »model«, temveč tudi in predvsem navdih.

Sicer pa sta se o značilnostih letošnje Likovne delavnice poglobljeno in tehtno razpisala kritika Janez Mesesnel in dr. Milček Komelj, njuna zapisa pa sta natisnjena v zloženki, ki so jo izdali ob otvoritvi razstave. Medtem ko se Mesesnelov zapis dotika Likovne delavnice bolj na splošno, pri čemer ugotavlja, da je interes organizatorjev usklajen z interesom umetnikov, tako da je rezultat tega ponuditi lepo lepega željnim, pa se dr. Komelj loteva tega likovniškega ustvarjalnega srečanja drugače, predvsem pa širše, in sicer tako, da kritiško spregovori o tem, kaj so v Likovni delavnici ustvarili in razstavljajo posamezni udeleženci. Ob tem meni, da so slike med seboj težko primerljive, da je vsaka pač podoba svojega avtorja, kakšne so te podobe, pa je znano že od prej, kot tudi njihova kvaliteta.

Na koncu dr. Komelj pravi, da z dolenjsko jesenjo, ki je v našem slikarstvu postala že skoraj poseben pojem, nadahnjene slike značilno izpopolnjujejo dolenjsko »ikonografijo« in prinašajo nove ali drugačne poglede na dolenjsko motiviko.

I. Z.

• Ob otvoritvi razstave tretje Likovne delavnice Krke, ki je bila v četrtek, 3. decembra, ob 13. uri v Krkinem likovnem razstavišču v Ločni, sta krajši glasbeni program izvedla harfistka Mojca Zlobko in flavtist Cveto Kobal. Na otvoritvi pa je bilo manj obiskovalcev, kot se jih tam zbere na drugih prireditvah.

Knjiga o Slomšku

Delo o tem našem škofu napisal Vlado Habjan

LJUBLJANA — Minulo sredo so v prostorih Društva slovenskih pisateljev predstavili novo knjigo zgodovinarja Vlada Habjana, okoli 300 strani obsegajoče delo z naslovom Anton Martin Slomšek. Knjigo je izdala Založba Kres, kot je povedal pisec, pa bi morala iziti že zdavnaj prej v zbirki Znameniti Slovenci. Urednik te zbirke Josip Vidmar je Habjanu naročil pisanje knjige o Slomšku že pred petnajstimi leti, vendar se je pisanje zavleklo pa tudi preseglo določeni obseg.

Habjan v svoji knjigi obširno piše o življenju in delu slovenskega škofa Antona Martina Slomška, Prešernovega sodobnika, pri čemer še posebej utemeljuje Slomškove zasluge za politični in kulturni obstoj slovenskega naroda. O Slomšku govori kot o neusojenem slovenskem primasu, to pa je navedeno že v podnaslovu. Sicer pa je Habjan na predstavitvi opozoril, da je pričujoča knjiga le dopolnilo drugemu delu, ki bo pod naslovom Oris zgodovine Slovencev kmalu izšlo pri Prešernovi družbi.

Stiki z Evropo

S. Mihelčič iz Črnomlja vodil delegacijo Glasbene mladine Slovenije v Liegeu

LJUBLJANA — Prejšnji teden se je iz Belgije vrnila tričlanska delegacija Glasbene mladine Slovenije, ki jo je vodil podpredsednik Silvester Mihelčič, ravnatelj črnomaljske glasbene šole. Bila je v Liegeu, kjer je od 28. do 30. novembra zasedalo več komitejev FIJM (svetovne organizacije Glasbene mladine). Člani slovenske delegacije so sodelovali na zasedanjih komitejev za etno glasbo, mednarodni kulturni center v Grožnjanu in tisk.

Delegacija Glasbene mladine Slovenije je imela v Liegeu več srečanj s predstavniki Glasbene mladine iz raznih evropskih držav in se pogovarjala o navezavi tesnejših stikov, s predstavniki Glasbene mladine Danske in Nizozemske pa se že kar dogovorila za sodelovanje. Tako bo julija 1993 v Črnomlju vadil 100-članski mladinski simfonični orkester iz Amsterdama na Nizozemskem, imel v Sloveniji štiri koncerte, nato pa nadaljeval z nastopi na Dunaju, v Budimpešti in Pragi. V orkestru bodo igrali tudi mladi slovenski glasbeniki.

Znamke v počastitev božiču

V novomeški frančiškanski knjižnici odprta razstava Božič na znamkah sveta — Inž. Andrej Žnidaršič: »Prva božična znamka je izšla v Kanadi pred 100 leti«

NOVO MESTO — 20. novembra letos je izšla prva slovenska božična znamka in temu dogodku je posvečena razstava Božič na znamkah sveta, ki so jo v torek ta teden odprli v knjižnici Frančiškanskega samostana v Novem mestu. Razstavo, ki prikazuje več kot 300 znamk in bo odprta do 10. januarja 1993, sta pripravila samostanski knjižničar pater Felicijan Pevec in Filatelistično društvo Novo mesto. Znamke za to razstavo, prvo take vrste v Sloveniji, je posodil inž. Andrej Žnidaršič, predsednik novomeškega filatelističnega društva, lastnik bogate zbirke znamk iz vsega sveta.

Razstava je postavljena tako, da omogoča obiskovalcem različne preglede, od zgodovine izdajanja božičnih znamk do motivov, uporabljenih na teh znamkah. Motivi so kaj raznovrstni, na znamkah so upodobljene svetopisemske teme (npr.: Gospodovo oznanjenje, Jezusovo rojstvo, pastirji pri božjih jaslih, Sveti trije kralji, beg v Egipt) pa običaji o božiču, npr. postavljanje božičnega drevesa, igra otrok in razni zimski prizori.

»Kar je izšla prva božična znamka, bo kmalu sto let«, pravi inž. Žnidaršič, ki ima v svoji zbirki skoraj vse znamke, ki so jih na čast božiču izdali po svetu. »Po nekaterih zapisih je prva božična znamka izšla v Kanadi, in sicer gre za znamko, ki so jo dali v promet 7. decembra 1898,« pripoveduje. »Kanada je bila takrat v sestavi britanskega kraljestva. Na znamki je zemljevid sveta in na njem je britansko kraljestvo rdeče obarvano. Znamko so nameravali izdati kakšen mesec prej, kot so jo, in sicer že 9. novembra, v počastitev rojstnega dne britanskega princa, česar pa kraljica, vladarica tudi Kanade, ni dovolila. Zanimivo je tudi, da sta poštni minister William Mulock in poštna uprava v decembru tistega leta znižala poštne storitve za pisma od treh na dva centa, kar naj bi bilo darilo za božično in novoletno praznovanje.«

Prva evropska božična znamka je izšla štiri desetletja kasneje: 12. decembra 1937 so jo izdali v sosednji Avstriji. »To je bila zadnja znamka, ki je še izšla v neodvisni Avstriji, preden so jo priključili veliki Nemčiji,« omeni inž. Žnidaršič. Znamka je izšla v dveh barvah, v zeleni in rdeči, na njej je upodobljena vaza z rožami, ki so vse ovenele razen ene v sredini. Slednja napoveduje (takrat še skrivnostno) prihod Hitlerja in konec avstrijske neodvisnosti. Ta znamka je torej bila grobo izrabljena v politične namene. Ponovno so božično znamko v Avstriji izdali 18. decembra 1948. Znamka je izšla ob 130-letnici izvajanja danes po vsem svetu znane božične pesmi Sveta noč, ki sta jo ustvarila pesnik Josef Mohr in skladatelj Franz X. Gruber. »Šele ta znamka naj bi bila resnično božična, prava, filatelisti že menimo tako,« pripomni inž. Žnidaršič.

Kronologija izdajanja božičnih znamk pove, da so Avstrijcem prvi sledili Avstralci in 6. novembra 1957 izdali znamko, na kateri je upodobljen otrok pri molitvi. Britanci so prve božične znamke natisnili leta 1966 in od takrat jih izdajo vsako leto. »Svoje božične znamke pa izdajajo, in naj se to še tako neverjetno sliši, tudi Kubanci. Še več,« nadaljuje inž. Žnidaršič, »ko so se leta 1960 na Kubi pojavile takšne znamke, je bilo pravo presenečenje. Izšlo je namreč nič manj kot 25 znamk obenem, v seriji, in to z različnimi motivi in v različnih barvah.«

Inž. Andrej Žnidaršič: »Prva slovenska božična znamka je skoraj že pošla. Velik del naklade so pokupili filatelisti.«

In še marsikaj zanimivega v zvezi z božičnimi znamkami bi se dalo povedati, tudi v zvezi s prvo slovensko božično znamko. Inž. Andrej Žnidaršič meni, da bi lahko tudi naša božična znamka bolje služila promociji Slovenije v svetu, kot je, če bi se zavedali, da je znamka namenjena v prvi vrsti za frankiranje pisem, razglednic in ostalih poštnih pošiljk ter šele nato častilcem, zbirateljem. Tako pa se je zgodilo, da se je večji del sicer majhne naklade prve slovenske božične znamke znašel v albumih filatelistov in razmeroma le majhen del v poštnem prometu za frankiranje.

I. ZORAN

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

VLOM V OSEBNI AVTO - 2. decembra je v Črnomlju neznanec vlomil v osebni avto P 126, iz vozila pa odnesel potovalno torbo, spalno vrečo, očala in šest radiokaset ter s tem oškodoval Semičanko Marijo D. za kakih 15.000 tolarjev.

NA PARKIRIŠČU POŠKODOVAN AVTOBUS - V noči na 5. december je neznanec na parkirišču v Črnomlju poškodoval avtobus, last podjetja Gorjanci. Škode je za 40.000 tolarjev. Nepridiprav je med drugim razbil stekla na prednjih in zadnjih lučeh.

NEPRIDIPRAV V GOSTILNIŠKI KUHINJI - 4. decembra ob še neugotovljeni uri je neznanec nepovabljen neopazno stopil v kuhinjo gostinskega lokala na Rdečem Kalu in tam Alojzu R. iz predala zmaknil 20.000 tolarjev in tri čeke. Predrzneža še iščejo.

IZ AVTA ODNESEL ŽENSKO TORBICO - 5. decembra zvečer je še neznani nepridiprav na Koštialovi ulici v Novem mestu vlomil v osebni avtomobil Novomeščanke Nade G. Vlomilec je odnesel žensko torbico z dokumenti in 2.200 tolarji. Nada je oškodovana vsaj za 11.500 tolarjev.

Mlada vlomilca praznila sosedovo hišo

Marjan K. in J. K. osumljena vloma v Brezovici

BREZOVICA — Novomeški policisti so pred dnevi prijeli 21-letnega Marjana K. in šest let mlajšega J. K., oba iz Brezovice, ki sta utemeljeno osumljena kaznivega dejanja vloma. Fanta naj bi namreč 22. novembra v Brezovici vlomila v stanovanjsko hišo Ljubljančana Branka V., iz nje pa odnesla šivalni stroj, hladilnik ter še nekaj druge stanovanjske in gospodinjske opreme, vsega skupaj je bilo škode za kar 120.000 tolarjev. Kaj sta fanta nameravala z ukradenimi rečmi, bosta morala že v kratkem pojasniti tudi sodnikom.

Poslej redne radarske kontrole

Enaindvajset črnih točk je na dolenjskih cestah, koder bodo policisti uvedli redno radarsko kontrolo hitrosti motornih vozil

NOVO MESTO — Dolenjski vozniki nad naslednjo novostjo bržkone ne bodo posebej navdušeni. Policisti novomeške UNZ so se namreč po natančni analizi letošnjih desetmesečnih dogajanj na dolenjskih cestah odločili, da na najnevarnejših odsekih po Dolenjski uvedejo stalno radarsko kontrolo hitrosti motornih vozil. Tudi čas kontrole bo odvisen predvsem od rezultatov že omenjene analize, ki prinaša veliko zanimivih spoznanj.

Več kot polovica vseh letošnjih prometnih nezgod, skupaj kar 45, se je pripetila med 14. in 22. uro, od tega jih je bilo petnajst med 18. in 20. uro, enajst med 16. in 18. uro, deset med 20. in 22. uro, da ne naštevamo naprej. Samo ena nezgoda se je letos pripetila med 6. in 8. uro, dve pa med 4. in 6. uro. In kje bodo poslej redne radarske kontrole hitrosti? Na območju Novega mesta je osem točk, kjer so prometne nezgode najpogostejše. Gre za križišče Partizanske in Šmihelske ceste, za Cesto herojev, za Ljubljansko cesto, naselje Drska, za magistralno cesto med Gotno vasjo in Črmošnjicami, kontrole pa bodo še v vasi Otočec in v Šmarjeških Toplicah ter na regionalni cesti med Mirno Pečjo in Novim mestom. Na območju Šentjerneja bo radar služboval v Šmarju na lokalni cesti Šentjernej—Vrhpolje ter v Dobravi na regionalni cesti med Šentjernejem in Škocjanom. Na območju Dolenjskih Toplic bo radarska kontrola hitrosti najpogostejša na Potoku in v Jurki vasi na regionalni cesti Novo mesto—Vavta vas, potem v Rumanji vasi ter na Gornjem in Dolnjem Gradišču na lokalni cesti med Vavto vasjo in Dolenjskimi Toplicami ter v Žužemberku na regionalni cesti Soteska—Žužemberk. Na območju policijske postaje Trebnje se bo radar udomil na Veliki Loki in v Štefanu pa potem na Gorenjih in Dolenjih Ponikvah na regioanlni cesti, ki vodi naprej proti Mirni Peči, njegov delokrog pa bo tudi po mestnih ulicah Trebnjega. Na mokronoškem koncu bo na udaru regionalna cesta Trebnje—Mokronog v kraju Mirna, v črnomaljski občini pa bo redna radarska kontrola na mestnih ulicah ter na regionalni cesti med Kotom in Lokvami. Še pogled v Metliko. Radar bo redno meril hitrosti na magistralni cesti, ki pelje skozi Metliko od meje proti Gorjancem ter na regionalni cesti Metlika—Črnomelj v Gradcu.

S poostreno kontrolo in rednim merjenjem hitrosti motornih vozil na omenjenih črnih točkah in odsekih dolenjskih cest bodo policisti novomeške UNZ pričeli nemudoma, zelo verjetno jih je že nekaj, ki so na svoji koži občutili, kako resno je pričujoče opozorilo.

B. B.

Kdo ga je videl?

NOVO MESTO - Že 17. novembra dopoldne je neznano kam odšel 20-letni Stjepan Kikić s stalnim bivališčem v Straži, Pod vinogradi 5. Z zbiranjem obvestil je bilo ugotovljeno, da je bil Stjepan pred skrivnostnim izginotjem tri leta zaposlen v novomeškem Revozu na montaži osebnih avtomobilov R-5. Na delovnem mestu je bil tudi 16. novembra v popoldanski izmeni, domov se je vrnil okoli 22.30. Naslednjega dne dopoldne pa je odšel neznano kam, nazadnje so ga videli na novomeški avtobusni postaji.

Stjepan Kikić je visok 175 cm, vitke postave, ovalnega obraza, gladkih kostanjevih in gostih las, z lepotno piko na bradi. Tistega 17. novembra je bil oblečen v modre kavbojke, jakno in zeleno bundo ter obut v čevlje rjave barve.

Kdor o pogrešanem karkoli ve, naj o tem obvesti najbližjo policijsko postajo ali UNZ Novo mesto, telefona 21-080 ali 92.

KONEC ČRNIH GRADENJ?

METLIKA - Tukajšnji izvršni svet je nedavno obravnaval črne gradnje v občini, predvsem pa pet primerov, za katere je urbanistična inšpekcija zahtevala, da določijo izvajalca za odstranitev teh gradenj ter zagotovijo denar za posege. Predlagali so, naj upravni organ s pristojnimi inšpekcijami ponovno prouči vseh pet primerov, in če ni druge možnosti kot rušenje, bo IS nadaljeval postopek za odstranitev nedovoljenih gradenj. Sicer pa bodo Komunali, Elektro in PTT poslali zahteve, naj ne dovolijo priključkov v objekte, za katere niso bila izdana ustrezna gradbena dovoljenja, razen če gre za starejše stavbe.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● *Prejšnji teden je bilo vlomljeno v klet Črnomaljca Jožeta Ž., kjer je bilo spravljenih deset petindvajsetkilogramskih vreč krompirja. Od silne ozimnice ni ostal v kleti en sam krompir, Jože se bo moral preusmeriti v uživanje testenin.*

● *Zakonca M. G. in J. G. iz Šmarjete sta prejšnji teden bila hud prevolilni boj. Možakar je očitno goreč pristaš krščanskih demokratov, Bizjaka in Peterleta je tako vzljubil, da je pri šmarješki cerkvi postavljeni pano z njunima podobama lastnoročno odnesel domov. Žena mu ni ostala dolžna; stopila je do bližnjega drevesa in z njega snela velik plakat s podobo Milana Kučana ter ga nalepila v svojo spalnico. Izidi predsedniškega in strankarskega volilnega boja so znani, zamuja pa poročilo o tem, kako se je končal zakonski volilni dvoboj.*

● *Jože G. iz Črnomlja je bil prejšnji teden ob svoje pomožno prevozno sredstvo. Parkirano je bilo na reki Dobličici, z izginotjem pa je bil Jože ob vsaj 40 tisočakov.*

● *Minuli petek je s prodajnih polic črnomaljske trgovine KZ izginilo deset dvestogramskih čokolad, vrednih vsaj 2.000 tolarjev. Policisti sedaj preverjajo, kako je s prebavo okoliških otrok.*

TATVINA OB MONTAŽNEM TRAKU

NOVO MESTO - 25. novembra je še neznani storilec z montažnega traku za osebna vozila R 5 v novomeškem Revozu zmaknil zavorno oblogo, zavorno čeljust in vzvratno ogledalo. Škode je za 23.000 tolarjev.

VLOMA V SKLADIŠČE IN VIKEND

BREŽICE, PAVLOVA VAS - Med 23. novembrom in 3. decembrom je nekdo vlomil v skladišče civilne zaščite v pritličju stanovanjskega bloka na Kidričevi ulici v Brežicah. Izginila je zračna puška, z njo pa še dva daljnogleda. Najverjetneje so bili na delu otroci. V približno enakem času pa je bilo vlomljeno še v vikend Ivana Rončeviča v Pavlovi vasi pri Bizeljskem. Izginilo naj bi kar precej vrednih tehničnih predmetov, skupne škode je po prvih ocenah za okoli 300.000 tolarjev.

Z nesrečo le ob del bonusa

Triglav ponudil nove vrste zavarovanj — Pravičnejše obvezno zavarovanje — Paket avtomobilskega zavarovanja

NOVO MESTO — Dosedanji bonus in malus sistem pri obveznem avtomobilskem zavarovanju je bil dokaj nepravičen. Za pridobitev 50-odst. bonusa je bilo treba kar pet let, v katerih voznik ni smel povzročiti nesreče oz. prijaviti nobene škode. Če je imel nesrečo v šestem letu, je z najmanjšo prijavo škode izgubil ves bonus. V Zavarovalnici Triglav poslej ne bo več tako, saj so se ob še nekaj drugih novostih, ki zagotavljajo evropski pristop, odločili za spremembo zavarovalnih podlag pri obveznem zavarovanju.

Po novem bo s prijavo škode izgubljen le del bonusa. Vsi zavarovanci Triglava so uvrščeni v premijske razrede od 3 do 16. Osnovni je deseti razred s temeljno polno zavarovalno premijo. Z vsakim letom brez škode se avtomobilist pomakne za razred nižje. Največji bonus je še vedno 50 odst. osnovne premije, bonusnih razredov pa je sedem. To pomeni, da bo voznik, ki bo po sedmih letih brez nesreče prijavil škodo, sicer skočil v nižji bonusni razred, v katerem pa je še vedno maksimalni bonus. Podobno so razvrščeni razredi za malus, le da ta narašča hitreje od bonusa, posebno za tiste, ki bodo imeli v enem letu več prijavljenih škod.

Novosti pri avtomobilskih zavarovanjih pri Triglavu je še več. Bonus se več ne prenaša le na zakonca, ampak tudi na otroke, in to tako, da oče ali mati pri tem prenosu bonusa ne izgubita. Lahko bi rekli, da iz enega bonusa nastaneta dva. Pomembna je tudi permanentna zavarovalna polica. Zavarovancu je ne bo treba sklepati vsako leto znova, ampak bo ena veljavna za ves čas zavarovanja. Pomembna novost, ki to področje praktično izenačuje z evropsko prakso, pa je paket avtomobilskih zavarovanj. Če si zavarovanec izbere vsaj dve vrsti avtomobilskega zavarovanja, je deležen ugodnosti pri plačilu premije, popustov ali desetmesečnega odplačila premije. Kdor izbere obvezno, kasko in še nezgodno zavarovanje, mu v Triglavu dajo zastonj še zavarovanje pravne zaščite. Gre za kritje stroškov obrambe v postopkih zaradi nesreče in stroškov, ki nastanejo pri uveljavljanju odškodnin, bodisi da jo zavarovanec terja ali da je tožen zanjo. Ta oblika zavarovanja, ki se pri nas pojavlja prvič, je v svetu zelo pogosta. V novomeški enoti Triglava pa so se odločili, da bodo zavarovancu, ki bo plačal premijo za ves našteti avtomobilski paket, dali zastonj turistično zavarovanje, ki zajema praktično vse rizike, ki spremljajo voznika na poti v tujini.

V prostovoljno zdravstveno zavarovanje, ki bo očitno začelo veljati z novim letom, se je Zavarovalnica Triglav vključila le deloma. Ocenili so, da je za dodatno zdravstveno zavarovanje, ki je po izkušnjah v svetu tudi najbolj rizično zavarovalno področje, najbolj pristojen, strokovno podkovan in v veliki prednosti Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, zato se je Triglav odločil ponuditi le dvoje: zavarovanje zdravljenja v bolnišnici in zavarovanje na potovanju v tujini.

Z. L.-D.

V Krakovem prijeli krivolovca

Krška policijska patrulja je ob uri strahov v Krakovskem gozdu zasačila Draga J. in Leopolda R. — V varstveni dobi streljal srnjake

KRŠKO — Povsem naključno so posavski policisti prejšnji teden prišli na sled krivolovcu, za katerega se je izkazalo, da mu tovrstno opravilo ni enkraten hobi. Med svojim rednim delom je patrulja krške policijske postaje ob magistralni cesti med Novim mestom in Krškim v Krakovskem gozdu opazila fička, ob njem pa dvojico možakarjev sumljivega vedenja.

Ura je bila med 23. in 24.00, možakarja pa sta tisti hip, ko sta uzrla policijski avto, jadrno obrnila svoje vozilce in jo z njim po kolovozni poti popihala proti osrčju Krakovskega gozda. Možje postave tukajšnje območje na njuno nesrečo dokaj dobro poznajo, vedeli so, kam pelje pot, po kateri je krenil fičko. Krenili so do Smednika in nočna obiskovalca hoste mirno pričakali. V njihove roke sta padla 45-letni Drago J. s Štrita in 51-letni Leopold R. s Smednika. Zakaj sta možakarja ob pogledu na policiste bežala, je bilo kmalu jasno. Izkazalo se je namreč, da je Drago nekaj pred tem ustrelil srnjaka, za katerega sedaj velja varstvena doba, pri tem pa si je pomagal s svetilko, kar je seveda prepovedan način lova. Srnjaka so Dragu in Leopoldu zasegli, možakarja pa odpeljali k preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča, ki je odredil še hišno preiskavo. Med njo so pri Dragu J. našli več orožja, ki so mu ga seveda zasegli.

Nadaljnja preiskava pa je pokazala še nekaj. Drago J. je namreč letošnjega 18. novembra skupaj z Jožetom O. z Rake, prav tako v času varstvene dobe, ustrelil srnjaka. Odrezal mu je glavo, jo odvrgel, preostanek divjadi pa stlačil v nahrbtnik in jo mahnil proti domu. Imel pa je smolo, da ga je še v hosti srečal lovski nadzornik, ki gaa je zanimala vsebina nahrbtnika. Zoper Draga J. sta podani že dve kazenski ovadbi zavoljo krivolovstva.

B. B.

PEŠAKINJI STRGALA TORBICO

ČRNOMELJ - Še neznana predrzneža sta 2. decembra na Semiški cesti v Črnomlju dohitela 68-letno domačinko Ano H. in ji z ramen strgala torbico. Potem ko sta iz nje pobrala 4.500 tolarjev, sta torbico in denarnico odvrgla ter izginila neznano kam.

HULIGANI NA VLAKU

NOVO MESTO - Skupina vinjenih in objestnih fantov, ki je 4. decembra z vlakom potovala med Ljubljano in Novim mestom, je železničarjem povzročila kar precej škode. Mladi objestneži so v vagonu odtrgali straniščna vrata in jih vrgli skozi okno, ki so ga poprej razbili. Nasilneži so izstopili v Trebnjem, kjer se je za njimi izgubila sleherna sled. Škodo, ki so jo povzročili železničarjem, še ocenjujejo.

TAT V TELOVADNICI

NOVO MESTO - 4. decembra zvečer je neznani storilec šaril po bundi, ki jo je imel Novomeščan Predrag I. obešeno na obešalniku v telovadnici Osnovne šole Dragotin Kette. Predrag je ugotovil, da mu je nepridiprav odnesel denarnico, v kateri je imel 700 nemških mark, 20.000 tolarjev, dokumente ter čekovno kartico s čeki. Skupne škode je tako za 75.000 tolarjev.

Obsojen na izgubo državljanstva?

Dr. Tomislav Goranić se ne more sprijazniti z odločitvijo o zavrnjeni prošnji za pridobitev slovenskega državljanstva

NOVO MESTO — »Ni mi bilo vseeno, ko sem v nedeljo zjutraj z okna svojega stanovanja v Novem mestu gledal, kdo vse hiti na volišče. Tudi taki, ki so med zadnjo vojno dvignili glas in puško zoper državo, ki jim je dajala kruh in streho nad glavo. Sam sem ostal za volitve prikrajšan, počutil sem se, kot so se bržkone počutili oni, ki so jih v tistih povojnih procesih leta 1945 ali 1946 z nepravičnimi sodbami obsodili na odvzem volilnih pravic.« Tako je v nedeljo zagrenjeno razmišljal dr. Tomislav Goranić, človek, ki ga poznajo mnogi Novomeščani in Belokranjci in ki mu je Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije zavrnilo prošnjo za pridobitev slovenskega državljanstva. V odločbi piše, da zato, ker prosilec v Republiki Sloveniji dejansko ne živi in s tem ne izpolnjuje enega temeljnih pogojev za pridobitev državljanstva Republike Slovenije.

Tomislav Goranić je v Slovenijo prišel že leta 1965 in se kot zdravnik splošne prakse zaposlil v metliškem zdravstvenem domu, kjer je kot v.d. direktorja delal vse do leta 1968. Po opravljeni specializaciji rentgenologije se je kot predstojnik RTG oddelka zaposlil v novomeški splošni bolnišnici in tod delal slabih deset let. Želja po strokovnem izpopolnjevanju in znanstvenem delovanju je bila kriva, da se je leta 1977 kot predstojnik zavoda za radiologijo zaposlil v zagrebški bolnišnici »Sveti Duh«. Vseskozi pa je ohranil vez z Novim mestom, tod ima namreč družino, desetletnega sina, tod ima stalno bivališče, tod prebiva, na delo v Zagreb se vozi iz Novega mesta. »V Zagrebu prenočim le, kadar to zahtevajo službene obveznosti, celodnevna dežurstva, sicer pa nimam v Zagrebu nobenega stanovanja, tam nisem niti začasno prijavljen. Nesmiselna je torej trditev v odločbi, da dejansko živim v Zagrebu, kjer sem pač zaposlen. Ne nazadnje imam tudi vse osebne dokumente, od osebne izkaznice, potnega lista do orožnega lista itd., izdane v Novem mestu, tukaj sem bil vpisan v volilni imenik in tukaj sem na dan plebiscita glasoval o neodvisnosti in samostojnosti Republike Slovenije. Pa ne le to. Prvega dne, ko se je pričela vojna v Sloveniji, sem se, ne oziraje na mojo zaposlitev v Zagrebu, dal na razpolago potrebam novomeške bolnišnice.«

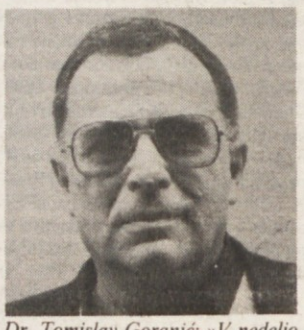

Dr. Tomislav Goranić: »V nedeljo sem se počutil kot oni, ki so jih v povojnih procesih obsodili na odvzem volilnih pravic.«

Dr. Goranića, ki je danes primarij radiološkega oddelka bolnišnice Sveti Duh v Zagrebu, dobro poznajo tudi belokranjski ljubitelji športa. Bil je ustanovitelj, predsednik in kasneje še klubski zdravnik v košarkarskem klubu Beti, slednji je zamrl kmalu po Goranićevem odhodu. Za svoje delo in prispevek k razvoju metliškega športa je prejel tudi Bloudkovo značko. Danes je Tomislav Goranić človek, ki se mu je Slovenija hote ali nehote odrekla. Odrekla se je tudi v svetu priznanemu strokovnjaku, in top prav v času, ko je ta razmišljal o vrnitvi v novomeško bolnišnico. »Ni mi vseeno, pritožil sem se na Vrhovno sodišče Slovenije, upam, da bo slednje pravičnejše od suhoparne odločbe o zavrnitvi moje vloge za pridobitev slovenskega državljanstva. Ne nazadnje sem s takšno odločitvijo materialno in strokovno ogrožen. Izteka se mi veljavnost potnega lista, ki ga nujno potrebujem zavoljo pogostih strokovnih potovanj v tujino. Za njegovo izdajo potrebujem slovensko državljanstvo, sicer pa mi novega niti na Hrvaškem ne bi mogli izdati, ko pa nimam tam prijavljenega bivališča.«

B. B.

Vinjenost za volanom kriva smrti pešakinje?

Marija Zorko je hudim poškodbam podlegla na kraju nezgode

TREBEŽ — V nedeljo, 6. decembra, je prišlo na regionalni cesti med Krškim in Brežicami do hude prometne nezgode, v kateri je umrla 78-letna Marija Zorko iz Spodnje Pohance pri Brežicah.

V zgodnjih jutranjih urah, ko je bila še tema, se je Zorkova od doma odpravila proti naselju Pohanca. Hodila je po desni strani ceste, ko je iz smeri Krškega proti Brežicam z osebnim avtomobilom P-126 pripeljal 23-letni Vladimir Pungračič iz Brestanice. Preiskava je pokazala, da je voznik vozil pod vplivom alkohola, slednji je bil najverjetneje kriv, da je zapeljal na levo stran ceste, nato vozil po bankini še devet metrov in zatem trčil Zorkovo. Slednja je udarila v vetrobransko steklo in po devetnajstih metrih padla z avta na cesto. Poškodbe so bile tako hude, da jim je na mestu trka podlegla, avtomobil pa je po dvajsetih metrih ustavil šele obcestni propust pri hiši Trebež 11/a. Pungračič je bil v nesreči le laže ranjen.

TESNILA, TRGOVINA, d.o.o.
Velika Loka

vam po ugodnih cenah nudi:

Parket HRAST EXTRA dim. 400x55x21 po 1.980,00 SIT/m² brez p.d.
Etažno hladilno vitrino EHV 150-V. Cena 216.230,00 SIT brez p.d.
Motokultivator D 14 KS - cena 155.000,00 SIT
Priključno frezo - cena 20.834,00 SIT
Škropilnico za motokult. - cena 36.617,00 SIT
Podvoznik freze - cena 13.356,00 SIT
Ružilec koruze - cena 45.579,00 SIT
Čelno koso za motokult. - cena 42.290,00 SIT
Traktorsko škropilnico, 400 l - cena 42.398,00 SIT
Vrtno kosilnico VK 400 - cena 23.650,00 SIT
Nakladalec gnoja NG 400 - cena 247.564,00 SIT
Prstno kosilnico Gaspardo - cena 133.000,00 SIT

Poleg tega so na zalogi razni avto deli (filtri...) ter PVC odtočne cevi od Ø 50 do Ø 160, dolžine 6 m. Informacije ob delavnikih po tel. (068) 44-223 in fax. (068) 44-301!

ZAJEC POVZROČIL NEZGODO - V soboto, 5. decembra, okoli 6. ure se je 21-letni Zlatko Begović iz Male Kladuše v Bosni in Hercegovini peljal z osebnim avtomobilom znamke BMW 316 po magistralni cesti od Ljubljane proti Trebnjemu. Blizu kraja Bič je z leve strani nenadoma na cesto pritekel divji zajec. Begović se je divjadi ustrašil, da ne bi vanjo trčil, je pričel zavirati, pri tem pa je avtomobil zaneslo na desno, zapeljal je na dvometrski zemeljski nasip in se tam prevrnil. Voznik Begović se je v nezgodi lažje poškodoval, huje pa njegova 20-letna sopotnica Redžifa Velić, medtem ko je bil 23-letni Šemso Karajić le nekoliko opraskan. Ranjence so odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Škode na zviti pločevini je za kar 400.000 tolarjev.

49 Priloga
Novo mesto, 10. december 1992

Novomeška 'vrata' razkrila svojo preteklost

Gradbena dela za plinovod v starem jedru Novega mesta so bila priložnost tudi za odkrivanje mestne preteklosti. Na območju spomeniškega kompleksa Na vratih so odkrili temelje starega mestnega obzidja in vhoda v mesto..

Razrito in prekopano Novo mesto, skrajno neurejene prometne razmere, v zadnjem času pa tudi neurejeno cestišče pred stavbo študijske knjižnice so vzroki za negodovanja in dokaj pogosta vprašanja, še posebno, ker je Novo mesto s starim mestnim jedrom eno od slovenskih mest, ki zaslužijo posebno skrb pri varovanju urbanistične dediščine, saj je bilo letos razglašeno za kulturni spomenik.

Prva naselitev mestnega območja sodi daleč v prazgodovinsko obdobje, tja v 9. stol. pr. n. št. O tem pričajo žgani grobovi nekropole na Marofu. Kontinuiteta naselitve tega območja, v katerem je okljuk Krke igral pomembno vlogo, sega preko starejše, mlajše železne dobe in antičnega obdobja vse do začetka 4. stol. n. št. To vse nam dokazujejo arheološke najdbe. Obdobje preseljevanja ljudstev in naselitve Slovencev nam ni zapustilo sledov, z novimi podatki pa se srečujemo od ustanovitve mesta dalje, torej od leta 1365, ko je naselje dobilo mestne pravice.

Na podlagi virov poznamo zgodovino in razvoj mesta dokaj dobro, vendar pa nam manjka precej podatkov, kadar hočemo povedati kaj več o razvoju stavb, njihovi rasti, načinu gradnje, utrdbeni arhitekturi itd. Delno je to posledica mnogih požarov, ki so prizadeli mesto, mnogi podatki pa se skrivajo v zidovih in temeljnih posameznih hiš, pod cestami, trgi in vrtovi. Pri raziskovanju in spoznavanju novih dejstev nam tokrat ne pomaga več arheologija sama, pač pa so arheološka metoda raziskav, dokumentiranje in interpretacija lahko zelo uporabni. Z novimi drobci tako dopolnjujemo mozaik, ki se imenuje zgodovina mesta.

Lahko torej rečemo, da obnovitveno komunalna dela ne pomenijo le izboljšanih pogojev za preskrbo z vodo, izboljšavo zraka zaradi uporabe plina za ogrevanje in gospodinjstva, ampak je to tudi prilika, da si pobliže ogledamo vrhnje zemeljske plasti in izluščimo njihove skrivnosti.

In zdaj k bistvu. Spomeniški kompleks "Na vratih" je območje med nekdanjo Kresijo (danes Študijska knjižnica Novo mesto), spominsko avlo, Savinškovim spomenikom "Pojmo bratje pesem o svobodi", nekdanjo Obrezovo gostilno (danes poslovna stavba Krke), Skabernetovo hišo (rojstna hiša skladatelja Marjana Kozine, danes poslovna stavba Krke) in Savinškovim spomenikom talca.

Ob ureditvenih delih, ki so leta 1952 in 1953 potekala pod vodstvom arhitekta Marjana Mušiča, je bil nekdaj ozki cestni prehod razširjen. Odstranjen je bil prizidek pred kresijo, nivo ceste pa je bil močno znižan. Pri teh delih je bilo ugotovljeno temeljno zidovje dveh stolpov ter ostanki mestnega obzidja, ki je bilo zgrajeno v 15. stol. zaradi nevarnosti turških napadov. Zaradi prevelike časovne stiske, piše arhitekt Mušič v Varstvu spomenikov, je bilo opravljeno najnujnejše dokumentiranje, raziskave pa niso bile zaključene.

Ob letošnjih delih je bilo to območje razgaljeno. Pred stavbo študijske knjižnice so se pokazali kletni zidovi in tlaki iz kamnitih oblik stavbe, ki je nekdaj stala tukaj. V liniji severozahodnega zidu študijske knjižnice pa je bil prebit širok in trden temelj starega mestnega obzidja, ki je bilo na tem mestu 2,5 m široko. Izkop smo razširili v vozišče in ugotovili, do kod je seglo obzidje in kakšen je bil nekdanji vhod v mesto. Kot je bilo že omenjeno, je bil za dober meter višje, širok pa je bil slabe 4 m. Obzidje se je nadaljevalo v nizu hiš ob Hladnikovi ulici proti Šancam. V steni Obrezove hiše je ohranjen del kamnite gradnje.

Prof. Janko Jarc je ob budnem spremljanju obnovitvenih del leta 1953 zapisal v Dolenjskem listu: "To odkritje temeljev nekdanjega mestnega obzidja na Ljubljanskih vratih nam omogoča približno predstavo o tem, kakšna so ta Gorenja ali Ljubljanska vrata bila. Potrjujejo nam trditve iz arhivalnih virov, da so bila izredno močno utrjena, saj sta oba pasova z obema stolpoma in vmesnim prostorom, ki gre v širjavo kakih 20 metrov, tvorila pravzaprav pravo bastijo, v kateri je bila shranjena kot vemo iz opisa iz leta 1736, mestna orožarna, v nadstropju nad Vrati pa tudi stanovanje mestnega vratarja".

Temelj obzidja je bil zgrajen iz sekanca, vezanega z močno apneno malto. V stopnicah pri študijski knjižnici je ohranjen tudi del zidu, ki pa je bil grajen iz lomljenih kamnitih blokov, vezanih z apneno malto. Za lažjo predstavo o tej gradnji naj spomnim na ohranjen originalen del obzidja na Šancah. Na notranji strani vhoda je bil temelj razširjen in morda je služil oporniku - kontraforju, kakršnega lahko slutimo v poševnem zidu na vogalu Obrezove hiše ob stopnišču, ki nas pelje v Hladnikovo ulico.

Vse potrebne raziskave smo opravili strokovnjaki Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ob pomoči ekipe delavcev in ob dvodnevni popolni zapori ceste. Ob tem je bila izdelana potrebna dokumentacija, ki obsega fotografije (črno-bele in dia), in geodetski posnetek.

Ker gre za pomembne ostanke novomeške preteklosti, se je že ob raziskavah porodila zamisel o možnostih subtilne prezentacije na mestu samem. Na zavodu je bil zato izdelan koservatorski program s predlogom izvedbe. Program je bil predložen in verificiran na sestanku predstavnikov Sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora, Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, Komunale in izvajalcev del. Izvedbo bo financiral Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora oziroma novomeški IS.

Someščanom želimo predstaviti očem skrite zidove tako, da bo v pločniku in vozišču temeljni zid obrobljen z granitnimi robniki v nivoju hodne oziroma vozne površine. V notranjosti tega območja bo izvedeno tlakovanje z granitnimi kockami v ravnih vrstah z zamikom, medtem ko je na vsem ostalem vozišču tlakovanje izvedeno v lokih.

Prezentacija naj bo izvedena v materialih, ki so bili doslej uporabljeni v mestnem jedru, brez vpijajočih in preveč izstopajočih detajlov.

Struktura zidov je segala tudi pod nekdanji prehod za pešce. Naš predlog je, naj se novi prehod postavi v iztek stopnišča pod Hladnikovo ulico, naj ne bo več asfaltiran, ampak tlakovan s kockami kot vse ostalo vozišče, za oznako pa naj na robu prehoda služijo medeninaste ali jeklene "kocke", nameščene 40 cm narazen. Na prehod je tudi doslej opozarjal prometni znak. Za korektno izvedbo prehoda je treba odstraniti asfaltne zaplate na tem delu vozišča in popraviti spodnji ustroj, saj so na tem mestu vedno znova nastajale luže.

Na tak način bi bilo potrebno rekonstruirati tudi ostale prehode v mestu, ki so bili zaradi neobstojnosti barve na kockah zamenjani z asfaltno prevleko. Gre za prehode pri mostu, pred knjigarno, na ustju Ceste komandanta Staneta 14 in pri vstopu na Ulico talcev.

FOTO: DANILO BREŠČAK

Temelji mestnega obzidja med izkopavanjem. Vhod na fasadi Obrezove hiše kaže na nekdanji nivo vhoda v mesto.

Menimo, da je taka rešitev primerna za historično mestno jedro, v katerem bo prej ali slej potrebno dodatno omejiti hitrost (npr. 30 km na uro), v prihodnosti pa urediti območje, namenjeno zgolj pešcem.

DANILO BREŠČAK

sarajevski slovenci

Od četniških nožev do birokratskih mlinov

Birokracija ima svoja pota. Občutili so jih že nekateri tukaj rojeni Slovenci pri dokazovanju, da so res slovenski državljani, zdaj birokracija dela razlike med potomci bosanskih Slovencev: tistim, ki jih je rešila slovenska država, nudi vse, tistim, ki so se rešili sami, pa nič.

Andrejka je prijazno triletno dekletce. Ko se sprehaja z očkom in mamico po novomeškem Glavnem trgu, je človek ne bi po ničemer ločil od drugih otrok, ki z očmi, polnimi otroške radovednosti in pričakovanja, ogledujejo Miklavževe, božičkove, novoletne in kaj vem še kakšne stojnice. A Andrejka je vendarle nekaj posebnega. Ko jo mati dvigne v naročje, da bi za časopis napravil družinsko fotografijo, se ob pogledu na fotoaparat, ki ga naperim proti njej, zdrzne in se prestrašeno stisne k materi. Ko tako gledam fotografijo, ki je nastala, šele razumem, kaj je pred nekaj dnevi na televiziji hotela povedati neka ženska iz Sarajeva. "To je grozno, neverjetno," je dejala, "štiri- in petletni otroci govorijo, da bi radi umrli. Kako je to mogoče?" Najbrž je mogoče, kajti skoraj štiri mesece je že minilo, odkar je Andrejka zunaj Sarajeva in zunaj neposredne življenjske nevarnosti, pa se še vedno zdrzne, ko neznanec dvigne roko proti njej.

"Ne smete ji zameriti," se opravičuje Andrejkin oče Željko Šetina, "tri mesece je spala v stranišču, edinem kolikor toliko varnem kraju v stanovanju, medtem ko je zunaj pokalo kot v peklu in se je cela stavba stresala od eksplozij."

Četniki na Prešernovi ulici

Do pričetka spopadov v Sarajevu so bili Šetinovi čisto normalna sarajevska družina. Stanovali so v blokih na Dobrinji v bližini letališča, kar je veljalo za malo boljše. Željko je bil ekonomist, višji kontrolor v sarajevski SDK, njegova žena Snježana pa pravnica, zaposlena v občini Dobrinja. Dopust so preživljali kot podobne sarajevske družine s približno podobnim standardom, le s to razliko, da so se kdaj oglasili tudi pri teti v Novem mestu. Željkov oče Alojz je namreč Slovenec, doma iz Vinje vasi pod Gorjanci. Svoj čas je bil vojaška osebnost, pa je v Mostarju spoznal dekle, Hrvatico po rodu, in se z njo poročil. Z družino se je nastanil v središču Sarajeva, kjer je bil rojen tudi Željko. Tam oče in mati in Željkina sestra z družino živi še danes, če še živi, kajti Željko že tam od pomladi s svojci nima nobenih stikov.

Začelo se je s spopadi okoli sarajevskega letališča. Postajalo je vse bolj nevarno. Topovskemu obstreljevanju je sledil pehotni ogenj in potem spet vse znova. V stolpnicah nekoliko stran so bili ljudje na boljšem, saj so imeli v kleteh prava zaklonišča, v nizkih stavbah, v kakršni je stanovala Željkova družina, pa je bilo hudo. Izstrelki protiletalskih strojnic so prebijali stene, kot bi bile iz sira. Tako je Andrejka dobila bivališče na najvarnejšem prostoru v stanovanju - v stranišču. A je bilo po nekaj mesecih strahu tudi te navidezne varnosti konec. V naselje so namreč vdrli četniki. V Ulico Franceta Prešerna, v kateri je stanovala družina, so prišli 26. junija. Najprej je prišla predhodnica, najemniki iz Srbije, šešljevci in arkanovci. Divje so streljali naokrog in metali bombe na vse, kar je bilo živo. Potem so pričeli z vdiranjem v stanovanja. Tudi v hišo, kjer je stanoval Željko, so prišli. Ropotali so po vratih, legitimirali ljudi in jih pretepali. Z Muslimani so bili najbolj kruti. Brez najmanjšega povoda so zaklali soseda z istega stopnišča, drugega so v kleti pretepli do smrti. Za temi prvimi udarnimi in morilskimi vodi so prišli domačini, sarajevski Srbi, ki so bili nekoliko bolj mehki. A tudi ti so imeli za Muslimane en postopek, za Hrvate in Romune pa spet drugega. Pričelo se je namreč narodnostno ločevanje. Željko je imel prav zaradi tega, ker je imel slovenski priimek, še srečo. A je tudi on v zaporu na letališču in pozneje na Ilidži prestregel kar prenekateri udarec.

Na letališču je bil priča tudi krutemu umoru sarajevskega televizijskega novinarja Vojka Musa, ki so ga četniki potegnili s kamiona in pred številnimi pričami ubili. Dovolj je bilo že, da so pri kom našli žepni nožiček, že so pričeli vpiti: "Ti si tisti, ki kolje Srbe!" In nesrečniku je bilo še prizaneseno, če je končal hitro in pod strelom. Pretepanje je bilo tudi pozneje na dnevnem redu, hrane pa za številne zapornike, ki so si morali na golem betonu postlati, kakor so vedeli in znali, več tednov ni bilo, le voda. Vse, kar so lahko zaužili, je bilo tisto, kar so jim čez ograjo skrivaj prinašale okoliške ženske.

Najdaljši tek v življenju

Snježano in Andrejko so medtem skupaj z drugimi ženskami in otroki odgnali v avtokamp na Ilidži, kjer so bile razmere nekoliko znosnejše, a prosto se zaradi številnih barikad vendarle niso mogle gibati. Družina je prišla spet skupaj šele sredi julija, ko so jih četniki s skupino drugih civilistov prignali pred prve bojne linije na Kiseljaku in jim ukazali, naj stečejo čez čistino na drugo stran, na ozemlje, ki so ga držali Hrvatje. Tek čez nikogaršnjo zemljo od srbskih do hrvaških položajev je bil za Željka in njegove najdaljši v življenju. Vedeli so namreč, da so včasih bežeči dobili strel v hrbet ali pa so jih četniki izrabili kot kritje za napad na nasprotnika. Tokrat se kaj takega ni zgodilo in vsi zadihani, a srečni, da so se po dolgih mesecih rešili srbskih krempljev, so iskali pot naprej po dolini Neretve. Do Splita, kamor so bili namenjeni, je bila pot še dolga in nevarna. Peljala je preko številnih barikad, ki so pomenile daljše ali krajše zastoje, često tudi stroške, tako da je kupček prihrankov v nemških markah, vse kar jim je od imetja v Sarajevu skrivaj uspelo vzeti s seboj, hitro kopnel. Balkan je pač Balkan.

V Splitu je Andrejka zbolela. Hrvatje so zanjo lepo poskrbeli, a čas je tekel in treba se je bilo odločiti, kam naprej. Split je bil eno samo veliko begunsko taborišče. Željko je vedel, da so vse poti nazaj zaprte, zato mu je bila edino upanje domovina njegovega očeta - Slovenija. Ko se je Andrejka toliko opomogla, da je bila sposobna za potovanje, je družina nadaljevala pot proti severu in 20. avgusta na mejnem prehodu Obrežje prestopila mejo med Slovenijo in Hrvaško. Teta Marija Mihelič v Gubčevi ulici v Novem mestu jih je gostoljubno sprejela pod svojo streho.

FOTO: T. JAKŠE

Željko Šetina, sin Slovenca iz Sarajeva, upa, da bodo slovenske oblasti postopale s njim tako kot z ostalimi potomci Slovencev, čeprav se je iz sarajevskega pekla rešil sam. Triletna Andrejka se boji fotoaparata in se tudi v mirnem Novem mestu takole skrije za varnimi rameni matere Snježane.

V birokratskem primežu

Negotovosti pa s tem, da so bili vsi trije na varnem pri teti, še ni bilo konec. To, da so prišli v Slovenijo 20. avgusta, je bilo že narobe. Slovenija je meje za begunce iz Bosne in Hercegovine zaprla deset dni prej. Statusa beguncev torej družina ni mogla dobiti. Pa saj jim za to niti ni šlo. Že zdavnaj pred njihovim prihodom v Slovenijo so prihajale na slovensko zunanje ministrstvo in na vlado številne zahteve, naj vendar kaj storita za Slovence, ki so še ostali v sarajevskem peklu. Akcija je po različnih kanalih le stekla in pred dnevi smo bili priča prihodu prvega konvoja Slovencev iz Sarajeva. Po tem, kar smo lahko videli in slišali, je med njimi le malo pravih Slovencev, se pravi tistih, ki bi bili rojeni v Sloveniji in bi še znali slovensko. Velika večina jih govori srbohrvaško, tako kot Željko in njegovi, in so prav tako kot Željko že druga generacija bosanskih Slovencev ali pa sorodstveno še bol odmaknjeni. Glede na to, da so bili ti v Sloveniji lepo sprejeti in nastanjeni v hotelih, torej obravnavani čisto drugače kot običajni bosanski begunci, je tudi v Željku vzkalilo upanje, da bo sprejet v to kategorijo ubežnikov. A so njegovi prvi poskusi naleteli na gluha ušesa. Na Rdečem križu, Uradu za begunce, Ministrstvu za zdravje in povsod, kamor se je do sedaj obrnil, so ga potrpežljivo poslušali, a odgovor je bil vedno hladnokrvno birokratski: v Slovenijo je prišel, ko so bile meje za begunce že zaprte, v kategorijo Slovencev iz Sarajeva, v katero sodijo ljudje iz organiziranega konvoja, pa ga tudi ne morejo uvrstiti, čeprav je slovenskega porekla, ker ni prišel v Slovenijo organizirano. Kot da bi bil sam kriv, ker je po lastni iniciativi in po igri naključij lahko zapustil Sarajevo prej, predno je Slovence tam dosegla odrešilna roka slovenskega zunanjega ministrstva! Če bi bil čakal, da bi ga iz Sarajeva rešil kdo drug, Željko, verjetno pa tudi Andrejka in Snježana danes ne bi bili več živi. S tem da je sam prečkal številne barikade, ki so ga ločevale od domovine njegovega očeta, slovenska država ni imela nobenih stroškov, med skoraj trimesečnim bivanjem tukaj pa za družino tudi ni žrtvovala več kot nekaj paketov, ki jih vsak mesec od Rdečega križa dobijo družine brez statusa begunca. Željko kaj posebnega tudi ne prosi niti ne zahteva, le tak postopek, kot so ga deležni drugi potomci Slovencev iz Bosne in Hercegovine, ter dovoljenje za delo, da bi sebe in preživljal z lastnim delom, saj od miloščine nikoli ni bil vajen živeti. Upa tudi, da se bodo z enim od naslednjih konvojev živi in zdravi pojavili v Sloveniji tudi preostali njegovi svojci. Tako on. Kako bodo postopale slovenske oblasti, bomo pa še videli.

TONE JAKŠE

Vsaka gostilna je lahko nevarnejša

Kar v treh krajih Slovenije so prebivalci zavrnili nastanitev don Pierinove skupnosti za zdravljenje zasvojencev z drogami v njihovi bližini, a strah je odveč. Kakšne sploh so, kaj se v njih dogaja, pripoveduje Ana Nahtigal, ki je obiskala eno od don Pierinovih skupnosti v Italiji.

Po zadnji raziskavi med novomeškimi osnovnošolci in srednješolci, ki jo je izvedla psihologinja novomeške gimnazije Jana Hosta, smo na Dolenjskem prišli do prvih bolj otipljivih podatkov o zasvojenosti dolenjske mladine s cigaretami, alkoholom in drogami. Podatki povedo, da je med mladimi veliko drog.

Predvsem so zaskrbljujoči podatki v četrtem letniku srednje šole, ko skoraj 4 odst. mladih pravi, da je vzelo že tudi kakšno drugo drogo, ne le marihuano. Takšno stanje nujno zahteva več preventive in tudi odprtje centra za zdravljenje odvisnikov, da bi tistim, ki se ne morejo več sami pozdraviti, pomagali pri zdravljenju. Po zgledu don Pierinovih skupnosti, ki so se pojavile najprej v Italiji in potem še drugje po svetu in se izkazale za najbolj učinkovite pri zdravljenju odvisnikov, so v letošnjem letu propadle že tri predlagane lokacije v Sloveniji: najprej na Planini, potem v Krogu pri Sečovljah in pred kratkim tudi v Višnji Gori. Nasprotovanje krajanov je bilo ponekod tako močno, da se niso hoteli niti pogovarjati. Med ljudmi je polno presodkov o nakomaniji, tisti, ki so imeli priložnost obiskati katero od don Pierinovih komun v Italiji, pa so drugačnega mnenja.

Na obisku v komuni

Pred kratkim je bila v Italiji skupina 100 delavcev iz različnih centrov za socialno delo v Sloveniji. Med njimi je bila tudi Ana Nahtigal iz Trebnjega, ki je sicer zaposlena kot profesorica pedagogike in psihologije na mirenski osnovni šoli. Na ogled komune v Oglej je šla prek ljubljanske škofijske Karitas, ki je srečanje organizirala.

"Vsi, ki so v komuni, so podvrženi natančnemu delovnemu urniku. Sami si kuhajo, vrtnarijo, skrbijo za živali, perejo na roke, razen posteljnine. Imajo pa tudi čas, ki je namenjen tišini, razmišljanju, molitvi in meditaciji," razlaga Nahtigalova. Imajo zelo dobre odnose z okolico, z mladimi iz te okolice organizirajo športna tekmovanja. Sprejmejo tudi delo, ki jim ga v kraju ponudijo, opravijo pa ga zastonj. Zdravljenje je sicer zaprtega tipa, vendar lahko vsakdo ob vsakem času komuno zapusti, če to želi. Vendar se to ne dogaja, ker so tja prišli tisti odvisniki, ki so se trdno odločili za zdravljenje.

"Ti odvisniki nimajo denarja za igle, tudi količino alkohola ali cigaret imajo strogo določeno. Po vsem tem, kar sem videla in doživela ob srečanju s temi ljudmi, mislim, da je verjetno vsaka gostilna bolj nevarna kot pa podobna komuna," pravi Ana Nahtigal.

Zdravljenje zasvojencev sloni na delu, vzgoji in razmišlanju. Imajo tudi zelo natančen dnevni red: 8 ur dela, 8 ur razmišljanja in 8 ur počivanja - spanja. Proces prevzgoje traja 30 mesecev, vodijo ga izključno zdravljeni narkomani. "V komuni v Ogleju imajo tudi triletno deklico, ker je bila njena mama narkomanka in jo je sodišče dodelilo njej, ker se je odločila za zdravljenje," razlaga Nahtigalova. Ti ljudje niso nikoli sami, vedno je nekdo ob njih, da se lahko pogovarjajo in drug drugemu pomagajo. "Ko si med njimi, čutiš to medsebojno ljubezen in spoštovanje, ki ga imajo drug do drugega in to je nekaj zelo prijetnega." Vsako leto jih približno 500 ob božiču odide iz komun, od teh 500 jih je samo 50 povratnikov.

27 Slovencev se zdravi v don Pierinovih komunah

Tudi notranjost Komune je prilagojena zdravljenju, npr. jedilnica s kaminom je center za pogovor, za predajanje tišini, da lahko razmislijo ali da tisti, ki so verni, zmolijo. Imajo tudi knjižnico, kamor ne hodijo obuti, tudi tu je prostor za razmišljanje. Zelo majhen prostor je namenjen potovalkam, kamor imajo vsi dostop in lahko, če hočejo, odidejo domov.

Tudi narkomanova družina ima možnost, da en mesec preživi v komuni, kajti tudi družina se mora na nek način prevzgojiti. Večina zdravljenih narkomanov dela potem kot prostovoljci, npr. na Kitajskem vodi don Pierinovo komuno Slovenec. Med mladimi narkomani je veliko izobraženih, vendar, ko se zdravijo, so med sabo vsi enaki. Zelo veliko skrb posvečajo tudi higieni. Proces prevzgoje je oblikovan na trdem delu, disciplini in tudi medsebojni pomoči. Drug do drugega so odprti. Delajo načrte za prihodnost, se poglabljajo v življenje, ki so ga že preživeli. Delovna terapija jim pomaga zopet vzpostaviti duševno ravnovesje.

V Pierinovih komunah se zdravi okrog 27 Slovencev, večina naših zdravljencev se pripravlja, da bo prevzela zdravljenje pri nas, seveda če bomo našli prostore. "Kljub vsemu, kar se je pred kratkim dogajalo okrog predlaganih lokacij pri nas, bi bilo prav, da jih strpno sprejmemo, saj potrebujejo pomoč, hkrati pa se lahko kasneje od njih tudi mnogo naučimo," meni Nahtigalova. V Ogleju sta dva Slovenca, želita si da bi čim prej v Sloveniji odprli to skupnost.

Pred dnevi je dr. Božidar Voljč, minister za zdravstvo, družino in socialno varstvo preko časopisov naslovil javno prošnjo na vse predsednike občin v Sloveniji, naj razmislijo, ali je v njihovi občini kakšna zanemarjena stavba, kjer bi lahko ustanovili komuno za zdravljenje odvisnikov. "Morebitna uresničitev ne bo samo odpravila neutemeljene predsodke med nami, ampak bo pomenila tudi resničen prispevek k reševanju odvisnosti od mamil med našo mladino," je zaključil minister Voljč.

Ana Nahtigal dela na osnovni šoli in tudi kot prostovoljka v Karitas Trebnje. Pravi, da na njihovi šoli še nimajo problemov z drogami, vendar se na različne načine trudijo: s predavanji, z obiski zunanjih sodelavcev, da bi učence pravočasno seznanili s to nevarnostjo, kajti po končani osemletki jih bo večina odšla v srednje šole v večje mestne centre, kjer je drog že veliko. "Prav zato moramo kar se da največ narediti na področju preventive, da bodo otroci, ko se bodo znašli pred ponujeno drogo, znali reči 'ne'," poudarja Ana Nahtigal.

JOŽICA DORNIŽ

usode in ljudje

Mihelček še ve za mejnike

Mejniki so bili krivi, da sem ga spet srečala. Iskali smo jih v gozdu, v tistem ozkem, dolgem pasu, ki sem ga pred skoraj petindvajsetimi leti dobila od sestre. "Vzemi ti polovico," me je prosila. "Ob doklade bom zaradi tiste hoste, ki mi jo je dala mama." V gozdu nisem posekala niti polenčka. V bloku so mi drugi kurili, graditi nisem mogla in tako se za mejnike nisem zmenila. Vedela sem, kje so naše Dele, več mi ni bilo treba. Za mejnike je vedela mama, je vedela sestra. Potem sta druga za drugo umrli v istem letu. A šele dvajset let po njuni smrti sem začela odstirati mah s kamnov, ko smo iskali mejnike zdaj s tem zdaj z onim vaščanom. S pomočjo katastrske skice sem jim skušala pomagati pa tudi ni šlo.

"Stari Mihelček bi zagotovo vedel," so menili. "Ja, on ve za vsak grm, za vsako drevo. Najbolje bi bilo, da stopiš do njega."

Janeza Zajca, Mihelčka, kot mu rečemo vsi, sem takoj poiskala. Našla sem ga skoraj takega, kot sem ga nosila v spominu, le brezzoba usta so ga malo spremenila in slišal je bolj slabo. On me seveda ni prepoznal, naštel pa je vse moje starejše brate in sestre. Vesel me je bil in rad mi je obljubil, da bo šel z mano v hosto.

Naslednji dan sem prišla zgodaj na dogovorjen kraj, kjer me je Mihelček že čakal. S kljukcem pod pazduho in krivko v desni sva spešila v hrib. Strmela sem vanj, kako se poganja od drevesa do drevesa, kako išče mejnike, se dotika debel, kot da jih boža. Hudo mu je, če kakega drevesa ne najde več, občuduje novo rast, uči me, kakšno bogastvo je gozd in vsake toliko časa vzklikne: "Joj, sem vesel, da sem spet tukaj!"

Najstarejši moški v fari

Kar naravnost ga vprašam po letih.

"Devetdeset jih bom imel čez dve leti. Tisočdevetstočetrtega sem rojen. Avgusta," pove s ponosom. "O, pa sem še zmeraj za kaj, čeprav sem najstarejši moški v naši fari. Od žensk je nekaj starejših, pa tudi ne veliko. Vsi moji kameradi so šli, jaz pa še kar vztrajam. Še kaj nasekam, listja prinesem pa košare in koše pletem. Če le morem, sem rad koristen."

O njegovi pridnosti smo vedeli že takrat tudi otroci. Zdaj ga poslušam, zrela ženska, kako mi pripoveduje o sebi in svojem življenju:

"Nič dobrega mi ni bilo nikoli. Zares nikoli. Šest otrok nas je bilo pri hiši pa sama revščina. Od šestega leta sem služil za hlapčka. Pri tistem v Kitnem Vrhu je bilo še posebno hudo: slaba hrana in priganjanje k delu. Ob dežju so me z dežnikom v roki nagnali okopavat. O, pa v 1. svetovni je bilo tudi hudo. Deset let sem bil star, a se dobro spominjam; pokalo ni, lačni smo bili pa hudo. Pa veliko fantov se je vrnilo invalidov."

Senca mu je legla čez obraz. Spet se požene naprej in mi z roko pokaže:"Lej, tamle je pa tvoj ata oglje kuhal! Veliko kop pa sem skuhal tudi jaz. Od čisto majhnih do velikih. Prav z ogljem sem se postavil na noge. Najprej sem ga prodajal trgovcu, a mi je slabo plačal, zato sem ga raje nosil kovačem. V vaši vasi sta bila kar dva, Strmec in tvoj oče. Ampak tvoj oče ga ni kupoval od mene, ga je sam kuhal in tudi naprej prodajal. Je bilo pri vas tudi hudo. Deset otrok, pa nobenega zaslužka. Ja, tako je bilo včasih!"

Tako hodiva med drevjem. Kaže mi mejnike in obuja spomine na svet, ki je bil tako drugačen od današnjega.

"Ko sem prišel iz Lazov pri Krki v Klečet, sem najprej vzel v najem bratovo hišo. Potem sem jo odkupil pa prodal, da sem lahko kupil bajto, ki je stala na tem mestu, kjer je zdaj naša stara hiša. Je bila taka, da se je kar naprej nekaj podiralo. Zemlje je bilo samo za gospodarsko poslopje. No, zdaj imam okoli hiše sedemdeset arov zemlje," pribije s krivko v tla in se zadovoljno smehlja. "Dokupil sem, malo po malo."

FOTO: J. MESTNIK

Janez Zajc - Mihelček iz Klečeta.

V tisti hiši se je rodilo šest otrok. Eden je mrtev, vsi drugi so pa premožni. "Jim nič ne manjka," zadovoljno pove in prida, da njemu tudi ne. Živi pri hčerki, ki lepo skrbi zanj. "Kaj pa človek rabi v teh letih? Teže hrane tako ne morem, obleke in obutve ne bom ponosil... Malo me ledvice mučijo, pa prsti na levi nogi so gluhi, tudi v desni me kdaj krči, drugače pa kar gre. Lahko bi bilo huje. Pred desetimi leti se je name prevrnil voz in ni dosti manjkalo, da me ne bi bilo več. Le zapomni si," me pogleda naravnost v oči, "boljše je biti živ v postelji kot zdrav v grobu! Še ti ne zdi?"

Kako rad živi, me prešine.

Človek mora biti tudi vesel

Doma mi potem pokaže svojo delavnico, ki jo ima v stari hiši. "Čeprav imam malo kmečke penzije, pride vsak tolar prav. Pa delati je treba. To človeka gor drži. Lej, v temle košu sem zadnjič štirinajstkrat prinesel listja. Vse življenje sem garal. Iz nič sem ustvaril vse. Koše sem se naučil plesti pri šestnajstih od gospodarja, kjer sem služil. Sem zmeraj vedel, kje raste denar. Ja, včasih je bilo hudo. V državni službi so bili le cestarji, kasneje elektrikar. Pa učitelji. Župnik je že od bere živel. Mi smo nabirali ostrogovino, leščevje, arniko, lipo, krhlikovino, jurčke. Z jurčki sem zaslužil za prepis hiše v štirinajstih dneh."

Gleda me in ves čas čutim, kako preverja, ali mu verjamem. Kako mu ne bi! Še zdaj, ko je blizu devetdesetih, je vse okrog njega v znamenju dela. Z grčevimi rokami otipava vitre, jih uvija, prepleta in razlaga: "Za vse sem bil samouk. In še zdaj vse delam sam. Vitre sam naredim, jih obelim in potem tesno prepletem, da je izdelek lep. Ljudje pridejo sem ali grem pa jaz k njim. Malo grem pogledat, če še kaj rabijo, pa zmeraj dobim nova naročila, ker so moji izdelki dobri."

Res so in tudi jaz kupim košaro, čisto navadno. Vanjo mi natrese suhih krhljev. Klepetava o vsem mogočem, tudi o politiki.

"O, za politiko se pa še zmeraj zanimam. Jo zasledujem. Veliko napako so naredili pri nas z industrializacijo. Zemljo je treba obdelovati! Samo zemlja nas lahko preživi. Naj pridejo domov, kaj čakajo v Ljubljani pa v drugih mestih na službo. So na čakanju, pravijo. Doma jih pa zemlja čaka!" Kar zjezi se.

O, ti modrost, globoka preprosta modrost!

"Kako mora človek živeti, da doživi tako visoko starost?" ga vprašam.

"Ja, kaditi ne sme pa piti tudi ne. Skromno mora jesti pa delati je treba, biti na zraku. Pa tudi vesel mora človek biti."

IVANKA MESTNIK

naše korenine

Kjer le še Kolpa samotno šepeta

FOTO: T. JAKŠE

Fanika Muhvič iz Bosljive Loke

Ko se Muhvičeva Fanika iz Bosljive Loke spominja svoje mladosti, so slike v njenem spominu čiste drugačne, kot jih človek vidi danes. Zdaj je dolina tiha in pusta in šumenje Kolpe, ki edina ostaja tej dolini zvesta, le poredko preglasi otroški vrišč. Kako pa bi, ko žive zdaj tukaj v glavnem le še starejši ljudje, mladi pa izginejo iz soteske, čim so godni za skok v širni svet. Vračajo se čedalje bolj poredko in nazadnje jih prinesejo na obrežja bistre Kolpe le še topla poletja. Faniko to žalosti, čeprav razume željo mladih po lagodnem življenju in udobju.

Ko je bila ona mlada, je bilo drugače. Otrok je bilo v vasi dosti, bilo je bolj zabavno, a tudi dosti truda za vse. Mati Nežka ji je pripovedovala, da je ob gradnji hiše, v kateri se je Fanika potem rodila, znosila toliko vode na glavi, da so ji odpadli lasje. To je bilo tam okoli začetka tega stoletja. A tudi Faniki ni bilo prizaneseno. Ravnine v soteski je bilo še za njive premalo, če so hoteli kmetje pripraviti še krmo za živino, so se morali podati na košenice na visokih skalnih pečinah, ki se dvigajo nad Kolpo. Od tam pa pokošenega sena seveda ni bilo moč voziti z vozmi, saj so bile strmine prevelike, ampak so ga morali znesti lepo na hrbtu po kozjih stezicah navzdol. Tako je Fanika nosila polno naložene koše z Nizke dražice iznad vasi pa od Turnove drage tam gori od kočevarske meje. Na teh košenicah pa so vaščani tudi pasli krave. Imeli so svojega črednika, ki je zbral živino in jo gnal na pašo. Dobil je svoje plačilo za to pa še na hrani in stanovanju je bil pri hiši. Kolikor krav od hiše je imel v svoji čredi, toliko dni je pri hiši lahko jedel in prenočeval. Krave pa so bile tiste čase za vprego in za mleko, zato kaj dosti ni bilo od njih. Fanikin oče se ni mogel načuditi, ko so mu pripovedovali, koliko mleka dajejo prave molznice: "Kaj," je rekel, "mi smo pa mislili, da je že dobra krava, če je dajala dva litra!"

Fanikin oče Jože Štimec je bil doma iz sosednjih Mirtičev nižje ob Kolpi. Že kot fant je še v prejšnjem stoletju hodil po Hrvaškem in Madžarskem ter prodajal in popravljal ure in druge reči. S prihranki od krošnjarjenja je v Bosljivi Loki kupil vrt in nekaj njivic in si postavil lepo hišo. V njej je imel trgovino in delavnico. Pet hčera in tri sinove mu je rodila Nežka, a so vsi trije sinovi kmalu po rojstvu pomrli, od sester pa ima Fanika živo samo še precej mlajšo Nežiko, ki se prav tako piše Muhvič, saj sta se brata Muhvič poročila s sestrama Štimec. Fanikin Matija, ki je prav tako krošnjaril, predvsem po Hrvaškem, se je priženil k Štimčevim na dom in pomagal očetu pri delu v trgovini.

Med vojno, po italijanskem razpadu, so ga mobilizirali partizani. V neki akciji so ga skupaj s še nekaterimi domačini zajeli Nemci. Odpeljali so jih na Reko, od tam pa v Rusijo, kjer so prišli v rusko ujetništvo. V Rusiji je bil dobro leto in pol, vrnil se je šele septebra leta 1945, sestradan, da ga je Fanika komaj prepoznala. Pripovedoval je o strahotah v ruskih ujetniških taboriščih, o lakoti in mrazu, ki sta vladala tam. Pripovedoval je, kako so množice Nemcev, lepih, mladih fantov, umirale kot muhe. Kot drva so jih zlagali v skladovnice in jih zakopavali. Cvet nemškega naroda je plačal strahotno kazen, ker se je dal zapeljati bolestnim idejam nekega zakotnega avstrijskega malarja. Če bi si Nemci svojo preteklost bolj pogosto poklicali v spomin, od tam zdaj ne bi spet prihajala tako zastrašujoča poročila.

No, Fanika je bila vesela, da se je Matija vrnil vsaj živ, saj ves čas ni imela od njega nikakršnega sporočila. Zadnje je dobila od njega takrat, ko so ga Nemci skupaj z drugimi peljali v ujetništvo. Na Delnicah je s kamiona zagledal neko znanko. Zaklical ji je, naj ženi pove, da je živ in da ga Nemci peljejo na Reko. Potem pa skoraj dve leti ni bilo o njem niti glasu. Tudi življenje po vojni je bilo v dolini težko, saj je vojna odnesla skoraj vse. "Če bi vedela, da bo tako, ne bi bila tako šparovna," se hudomušno nasmeje zdaj skoraj enaindevetdesetletna Fanika. Najprej so jih iz hiše za nekaj časa izgnali Italijani, nato so v njej imeli partizani bolnišnico in skladišče. Še dobro, da je hiša ostala kolikor toliko cela.

"Revščina pa je bila takrat velika," pravi Mici, edini Fanikin otrok. "Bila sem že dekle, ki bi rado dalo kaj nase, pa še obuti nisem imela kaj. Spominjam se, da sem prve opanke in obleko dobila tako, da je mati dala zanje nekaj kilogramov koruze. Dobila jih je od mestnih žensk, ki so imele obleke dovolj, hrane pa malo." Z leti so bili sledovi vojne le odpravljeni. Tudi Mici se je poročila, v dolini sta odrasla sina Toni in Jožek, se izšolala in odletela v svet, eden v Ljubljano, drugi v Kamnik, kjer imata svoji gnezdi. Mici in Fanika pa živita med temi hribi ob šumeči vodi sami. Saj vnuki in pravnuki radi pridejo sem. Marko je pri oranju s traktorjem že spreten, kot bi bil pravi kmet. A kaj, ko nobeden od njih ne kaže prave volje, da bi se zares nastanil tukaj! Klic zunanjega sveta je že zdavnaj preglasil vabljivo sepetanje Kolpe, razumljivo le še ljudem, ki imajo tukaj prave korenine.

TONE JAKŠE

NAGRADA V ŠENTJERNEJ IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 47. nagradne križanke izbral JOŽETA HUDOKLINA iz Šentjerneja in OLGO TOMAŽIN iz Novega mesta. Hudoklinu je pripadla denarna nagrada 2.000 tolarjev, Tomažinova pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 21. decembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 49! Ovojnico brez poštne znamke lahko osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 47. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 47. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: LIEGE, TOR, GIMNASTIKA, KOC, TEZEJ, VRIJ, RILA, RITMIČNA, IDE, NIANSA, PRIBALTIK, TN, RADO, ANN, STOK, SCILA, AGONIJA, KALOMEL, SENAR, KAVICA, ATENA.

prgišče misli

Človek mora biti mirnega duha, da je lahko razsoden.

A. PREVOST

Uspeh poklanja demon sreče, ki zdaj potisne enega navzgor, zdaj drugega poniža.

PINDAR

Zgine iz našega srca radost, ta lepi pa nestalni gost.

K. VONNEGUT

Čeprav se mi vsi z leti spreminjamo, pa je nekaj v človeku, kar se izmika temu tragičnemu minevanju: to je spomin, skrivnostni spomin na nas same, na to, kar smo in kar smo bili.

E. SABATO

NAGRADNA KRIŽANKA 49

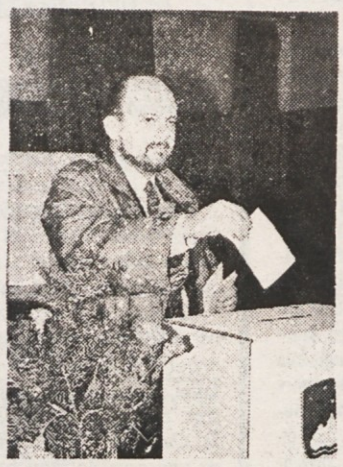

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST · IZUMRLI ROD SESALCEV TROBČARJEV · SONDA · KDOR NEKAJ STORI · NEKDANJI EGIPTOVSKI PREDSEDNIK · AVTOR: JOŽE UDIR · ČUTNOST · MOZOLJAVICA · MEHANIČNO URJENJE, UČENJE · DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST

LEPOTNA KRALJICA · ITALIJANSKI VELETOK · IZRAELSKA LUKA

AM. FILM. IGRALKA NIELSEN · NAR. RDEČKASTA BARVA / ALB. POL. HOXHA

ŽEBELJ ZA PRIBIJANJE SKODEL

JUŽ. ITAL. PLES / STEKLENA OMARA

DEKOKT · MANJŠA SLOVEN. REKA · JUDOVSKO IME ZA JAHVEJA

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST · SEMANTIKA · PERSONA, ČLOVEŠKO BITJE · MALIK / KOTAČ · OSNOVNA KOLIČINA / PRAZNINA

POŠTNINA · PRIPADNIK EVROPSKE RASE / SREDIŠČE MOLDAVIJE

OSORNA ŽENSKA · SLOVANSKI KNEZ / NADAV

ŽENSKO IME (SLIKARKA VOVKOVA) · TER / KEM. SIMBOL ZA TORIJ

TROPSKO DREVO (ČRNI HRAST) · MERNIK · PRVA ŽENSKA

STARODAVNA PRESTOLNICA JAPONSKE · SILOVITA JEZA · MARIBORSKI TEDNIK

praktični KRIŽ KAŽ

Triki pri oblačenju

Brezhibnih postav je malo. Kljub pomanjkljivostim pa ni nobene potrebe, da videz ni, kot je treba, saj se dajo hibe s primernim oblačenjem več ali manj skriti. Preširoka ramena na primer "skrijejo" bluze in puloverji z raglan rokavi. Trebuh je najbolje pokriti s široko bluzo, ki mora segati tudi preko zadnjice. Kratek vrat ne gre najbolje skupaj s puloverji z visokim ovratnikom. Bolj mu pristajajo bluze z odprtim ovratnikom in tanki suknjiči z globokim dekoltejem. Sled let na njem pa se da skriti z ruto. Če se kljub malo bolj zaobljeni zadnjici ne morete odreči hlačam, kaže izbrati takšne, ki so spodaj zožene. Velike prsi skrije širok suknjič. Kratke noge podaljšajo temne nogavice in zvonasta krila. Široke boke omili suknjič, ki jih prekrije, in krila, ki so zgoraj ozka, spodaj pa plisirana.

Kako očistite vaze

Oblog v vazah, ki niso na pogled prav nič prijetne, se lahko znebite na različne načine. Tako bel rob, ki kaže, do kod je segala voda v vazi, odstranite s pomočjo kosma vate ali papirnate brisače, prepojene s kisom. Pet minut jo pustite na oblogi, da se zmehča, nato pa jo odstranite. Če pa se hočete znebiti zelenih oblog, ki jih v vazi pušča cvetje, dajte vanjo kroglične ležaje ali kosce svinca in jih zavrtite po vazi. Lahko pa vazo pustite čez noč napolnjeno z vodo, ki ste ji dodali dve jedilni žlici gospodinjskega amoniaka, nato pa jo umijete in splaknete. Ali pa date v vazo tudi čisti pesek, malo detergenta za pomivanje posode in tople vode, dobro pretresete, pustite stati čez noč, ponovno pretresete in vazo splaknete.

Kolač z rozinami

Potrebujemo: vrečko suhega kvasa, 25 dag moke, 20 dag sladkorja v prahu, 6 jajc, 20 dag masla, 20 dag rozin, 3 - 4 žlice ruma, sol. Moko pomešamo s kvasom. Rozine namočimo v rumu. Zmehčano maslo in sladkor penasto stepemo z električnim mešalnikom. Potem postopno dodajamo jajce za jajcem z neprestanim mešanjem. Dodamo moko s kvasom, malo soli in rozine ter vse skupaj zmešamo. Podolgovat model obložimo s papirjem in namažemo z maslom ter ga napolnimo s pripravljeno maso. Postavimo ga v vročo pečico okrog 10 minut na temperaturo 220 sopinj Celzija, da se testo strdi, in tako preprečite, da rozine padejo na dno pekača. Potem temperaturo zmanjšate na 170 stopinj Celzija in naredite po celi dolžini pekača rez z nožem. Kolač pokrijete s papirjem, namazanim z maslom, in pečete še približno 1 uro.

Čas za božično zvezdo

Zelo primerna rastlina za ta letni čas je nedvomno ponsetia ali euphorbia. Da je tako razširjena in priljubljena, se ima gotovo zahvaliti zanimivi lastnosti: cveti namreč namreč pozimi in od tod tudi njeno ljudsko ime zimska ali božična zvezda. Zanimivo je tudi, da po lepoti ne slavijo cvetovi te rastline, saj so neznatni, pač pa socvetje obdajajoči ovršni listi, ki so pogosto večji kot pa pravi listi. Barva teh listov je najpogosteje rdeča, najdemo pa tudi rastline z belimi, rumenimi ali oranžnimi listi. Ponsetia ni zahtevna rastlina in dobro uspeva tudi v prostorih s centralnim ogrevanjem, kako pa jo razmnožujemo in sami pripravimo do cvetenja, vam bo naš svetovalev vrtnar Martin Župančič iz Birčne vasi opisal prihodnjič.

So verige še prave?

Čeprav je po dolinah zaenkrat še kopno, nas bele kučme dolenjskih hribov že spominjajo na to, da bo tudi tukaj prej ali slej nastopila zima. Ne smejo nas prevarati prijazne izkušnje nekaj zadnjih zim, ko smo prekrmali skoznje tako rekoč brez uporabe zimske opreme. Še najbolj brezskrbni so tačas vozniki avtomobilov s štirikolesnim pogonom, tisti, ki nimamo te sreče, pa moramo vedeti, da je zdaj zadnji čas za montažo zimskih gum, najmanj na pogonska kolesa, ter za kontrolo snežnih verig. Če smo med poletjem zamenjali model avtomobila ali dimenzijo plaščev, je prav, da izbrskamo stare snežne verige in preizkusimo, če jih na nova kolesa sploh lahko montiramo. Na ta način se bomo znebili zadrege takrat, ko jih bomo zares potrebovali. Če verige ne pašejo več, jih zamenjajmo ali kupimo nove.

zdravnik razlaga 4

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda:

Multipla skleroza

Slabijo intelektualne funkcije, zmanjšajo se mentalna okretnost in spominske sposobnosti, težje se koncentrirajo, večje je nihanje razpoloženja. Ker te spremembe duševnega stanja niso v celoti niti neposredno odvisne od bolezni same, niso pri vseh bolnikih enako izražene. Čvrsta in zrela osebnost bo ob ustrezni mentalni aktivnosti lahko dalj časa ohranila svoje sposobnosti. Ker je obravnava bolnikov z multiplo dolgotrajna in usmerjena predvsem na skupno premagovanje vedno večjih težav, ki jih bolezen prinaša, je potrebno, da se med bolnikom in zdravnikom ali drugim terapevtom vzpostavi ustrezen medsebojni odnos. Ta mora temeljiti na spoštovanju sočloveka in medsebojnem zaupanju. Le s takimi odnosi bo bolnik lažje vzpostavil omajano samozaupanje in se aktivno vključil v premagovanje prihajajočih težav, zdravstveni delavec pa bo lažje premagal občutek neuspeha, nemoči in nelagodnosti, ki mu jih delo z napredujočimi boleznimi pogosto vzbuja.

Večkrat je v zdravljenje potrebno pritegniti tudi svojce. Ti namreč pogosto potrebujejo pomoč, da ustrezno sprejmejo pojavljajoče se težave in ustrezno pomagajo oziroma zavzamejo ustrezen odnos do obolelega svojca. Nekateri namreč s svojo pretirano skrbjo in ustrežljivostjo udušijo vso preostalo bolnikovo iniciativnost in samostojnost ter ga predčasno naredijo popolnoma odvisnega od tuje pomoči. Včasih pa lahko vidimo prav obratno. Bolnik skuša bolezen izkoristiti, da z njo veže vso pozornost okolice nase, sam pa se izogiba vsem odgovornostim. Potrebno je, da ostane bolnik čim dalj časa normalno aktiven in udeležen v vsakdanjem življenju družine ter da prevzema tudi nekatere skrbi. Pomembno področje, ki se večinoma pojavi kot problem že v začetku, so vprašanja v zvezi z zaposlitvijo. Vsi bolezenski znaki se kmalu pokažejo tudi v zmanjšani delovni zmožnosti bodisi pri ročnem bodisi pri umskem delu. Kmalu se pojavi pri tej bolezni utrujenost, zato bolniki med delom potrebujejo več krajših odmorov. Iz več razlogov je smotrno, da ti bolniki ostanejo čim dalj časa redno zaposleni. Pri tem skušamo delo organizirati tako, da bo čim primernejše njihovim sposobnostim. Večkrat je potrebno sodelovanje z delovnim okoljem, ker je pogosto omajano tudi medsebojno zaupanje.

Večina ljudi ne ve, da bolniki z multiplo sklerozo merijo življenje z drugačnimi enotami in ga zajemajo z manjšo žlico. Drugače merijo tako zmage kot poraze. In tako jim majhne, vsakodnevne zmage pomenijo veliko in prav nanje so tako ponosni. Večina mimoidočih tudi ne ve, da je poslanstvo bolnikov z multiplo sklerozo v tem, da z dostojanstvenim premagovanjem težav pokažejo, da je njihovo življenje vredno življenja. In pri tem jim lahko pomagamo mi vsi. Pomagajmo jim, da bodo iz življenja, ki se jim edino ponuja, kar največ naredili!

Konec

katastrofe, ki trajajo

Černobilska apokalipsa

Jedrska nesreča v černobilski nuklearki leta 1986 je doslej zahtevala že 6000 življenj. Toda to je samo začetek smrtnega plesa, saj se dolgoročne posledice nesreče pričenjajo kazati šele zdaj. Bolnišnice v Ukrajini in Belorusiji se polnijo z otroki, ki so oboleli za levkemijo. Mnoge med njimi je ožarčilo smrtonosno sevanje iz černobilskega reaktorja, ko so bili še v materinem telesu. Število rakastih obolenj ščitnice je silovito poraslo, tako da je zdaj v Ukrajini in Belorusiji osemdesetkrat (!) večje, kot je svetovno povprečje. Kot poročajo mednarodni raziskovalci, ki so od nesreče petkrat obiskali ožarčena območja, radiacija še naprej škodljivo deluje ma vse živo, tudi na gensko snov tamkajšnjega rastlinstva in živalstva.

"Ko hodiš okoli, je na videz vse povsem normalno," pravi Cham Dallas, toksikolog z univerze Georgia, "toda opazili smo tudi močne genetske spremembe pri insektih, vključno s spremembami barv, ki so genetsko določene, in pri ribah." Strokovnjak dodaja, da sicer nihče ne more vedeti, ali bi že te spremembe lahko pomenile katastrofo za živali in rastline, verjetnost pa je velika predvsem zato, ker škodljivo žarčenje še traja. Namerili so namreč 40-krat večjo radioaktivnost, kot je normalno.

Na teh za zdravje nevarnih območjih kljub temu živi na tisoče ljudi: obdelujejo zemljo, redijo živino in uživajo pridelke. Še več, na ožarčena območja se vrača tudi veliko tistih, ki so bili preseljeni v varnejše kraje, in to kljub temu da vedo, da je bivanje na teh območjih nevarno. Černobilska apokalipsa ni končana.

zanimivosti iz sveta

Malarija ni premagana

Pred desetletji se je svet že pripravljal, da slavi zmago nad starodavnim sovražnikom človeštva malarijo ali mrzlico po naše. Svetovna zdravstvena organizacije je leta 1955 napovedala, da bo to izredno razširjeno bolezen v kratkem zbrisala s seznama obstoječih bolezni. Za optimistične napovedi je imela v rokah dobre adute, predvsem učinkovita zdravila in močna sredstva za uničevanje komarjev, ki prenašajo povzročitelja bolezni. Vendar se napovedi žal niso uresničile, kot so se pri izkoreninjenju črnih koz. Malarija še vedno straši in mori, celo huje je, saj število obolelih in umrlih za posledicami bolezni narašča.

Strokovnjaki ocenjujejo, da se vsako leto okuži z mrzlico kakih 270 milijonov ljudi, 100 milijonov jih težko zboli, umre pa jih več kot 2 milijona, torej za celo Slovenijo ljudi. Parazit plazmodij ali trešljika, ki bolezen povzroča, je postal odporen na nekatera zdravila, ki so nekdaj učinkovala, zdaj pa ne več. V jugovzhodni Aziji odpornost parazita do zdravil narašča tako hitro, da nekaterim generacijam trešljike kmalu ne bo kos nobeno zdravilo.

"Zdaj smo na slabšem, kot smo bili leta 1950," pravi dr. Louis Miller, vodja protimalarijskega inštituta v Marylandu.

Malarija spremlja človeški rod vse od začetka njegovega obstoja. Strokovnjaki pravijo, da je zaradi nje trpel že naš davni predmik pred milijonom let v gozdovih jugovzhodne Azije, od koder se je bolezen razširila v Afriko, nato v Evropo in po Kolumbovem odkritju tudi v Ameriko. Medtem ko so bolezen v razvitih državah praktično izkoreninili, pa v tretjem svetu še vedno kraljuje. Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije kar 90 odstotkov vseh mrzličnih obolenj odpade na Afriko, sicer pa je razširjena povsod tam, kjer je primerno okolje za komarja mrzličarja, to pa so tako tropski gozdovi kot savane ali mesta. Do 19. stol. medicina ni vedela za povzročitelja bolezni. Zdravniki so menili, da jo povzroča slab zrak (od tu ime malarija, kar pomeni bolezen slabega zraka). Leta 1880 je C. Laveran odkril prisotnost mikroba v krvi obolelih in raziskovalci so potem lahko sledili zapleteni poti, po kateri pride do bolezni. Obstajajo štiri vrste parazita trešljike, ki ga v človeka prenese s pikom samica komarja mrzličarja. Parazit potuje v jetra, kjer se spremeni in namnoži, nato pa napade rdeče krvničke, kjer se hrani s hemoglobinom in razmnožuje naprej. Po nekaj dnevih začnejo krvničke pokati, iz njih pa pridejo nove generacije parazitov v kri. Nekateri ljudje so odporni do bolezni; za medicino ostaja skrivnost, zakaj.

Tisočletni pasji grobovi

Pes je človekov najboljši prijatelj, pravi star izrek, ki mu lahko dodamo, da je pes tudi eden najstarejših človekovih živalskih prijateljev, saj ga spremlja že več tisoč let. Človek naj bi prišel v stik z volkom, praočetom današnjih psov, ob koncu zaledenitve pred 12.000 leti in ga postopoma privadil nase ter udomačil. Nekaj redkih dokazov o tem zgodovina pozna, najnovejše arheološke najdbe v dolini reke Illinois v Združenih državah Amerike pa potrjujejo tesno povezanost človeka in psa pred več kot 8500 leti.

Skupina raziskovalcev je našla štiri plitve grobove, posebej izkopane za pse. V njih so odkrili dobro ohranjena pasja okostja, položena na bočno stran. "To so najstarejši znani pasji grobovi na ameriški celini in med najstarejšimi na svetu sploh," pravi vodja skupine Darcy F. Morey z univerze Tennessee.

Pasji grobovi so vredni pozornosti predvsem zaradi tega, ker so bili psi položeni vanje z očitno skrbnostjo in ne zgolj zagrebeni. Pasja trupla so položili v grob na enak način, kot so tamkajšnji prebivalci pokopavali tudi ljudi. Arheologi ne vedo, ali so pasji grobovi povezani s kakšnim posebnim obredom, domnevajo pa, da so bili psi dragoceni človekovi pomočniki pri lovu in prenašanju bremen. Očitno je, da so pse visoko cenili in poskrbeli za njih po poginu podobno kot za ljudi.

Kot poveš

Videorekorder je tudi pri nas vse bolj nepogrešljiv del opreme. In ker gre za izdelek zapletene tehnologije, upravljanje z njim ni tako enostavno. Kot je pokazala neka ameriška anketa, kar osem od desetih lastnikov videorekorderja ne zna pravilno ravnati z napravo, ker jim je preveč zapleteno uporabljati vse možnosti, ki jih nudi. Veliko se jih bo torej oddahnilo ob najnovejših daljinskih upravljalcih, ki prihajajo na trg. Ravnanje z njimi je enostavno, saj uporabnik samo pove, kaj bi rad, naprava pa ga uboga.

Gre za glasovno programirani daljinski upravljalec za videorekorderje, ki so ga izdelali v kalifornijskem podjetju VPT. Podoben je običajnim tovrstnim napravam, vendar uporabnik za programiranje ne pritiska na gumbe, temveč preprosto pove, kaj bi rad, denimo, naj videorekorder posname oddajo na drugem kanalu v sredo ob 20. uri, ali ukaže, naj zavrti trak nazaj, naprej, ga zaustavi in podobno.

Nekoliko zapleteno je le uvajanje naprave, saj mora najprej zabeležiti glas uporabnika in vse ukaze, potem pa lepo in brez zastojev deluje. Kdor si bo vzel čas in se potrudil z nastavitvijo, bo lahko pozabil na gumbe in kombinacije.

preteklost v gosteh

LATERNA - Izmed različnih svetil na Slovenskem se po estetskem videzu posebej odlikuje laterna, izdelana iz perforirane železne pločevine v obliki valja s stožčasto strešico. Laterno so uporabjali za razsvetljavo na prostem, predvsem za spremstvo duhovnika k umirajočemu. Goreča sveča je v temi pokazala ornament z neverjetno jasnostjo in osupljivostjo. Te laterne sodijo v dobo od konca 18.stoetja in v 19. stoletje. V slovenskih muzejskih zbirkah jih je malo, Posavski muzej v Brežicah pa jih hrani kar nekaj. (Pripravila dipl. etnologinja Ivana Počkar)

Iz Trdinovih zapiskov

Kradejo, da napajajo kurbe *- Odraščeni sinovi so često tako brezvestni in samopašni, da kradejo staršem kar morejo in se s tem pozneje pri tujcih celo bahajo. Najraje pa kradejo otroci staršem vino, da napajajo kurbe, ker niso skoraj nikjer odrejeni v roditeljskem, še manj v božjem strahu. Ta zanikarna odreja je eden glavnih vzrokov dolenjske ubožnosti. Včasi proti novini mnoge hiše stradajo, da se jim v rit vidi.*

Ve se, kje se dobro je *- Kdor ne da posebno dobre hrane z nekaj vina ali hrano slabejo z mnogo pupe, iskal zastonj bo delavcev in delavk o žetvi, košnji etc. Ve se dobro daleč naokoli, v kteri hiši se dobro je in kaj obilno pije in vkterih ne. Kjer se grudi črn močnik, žganci z repo etc. ne pridejo dninarji.*

Med žlahto ni ljubezni *- Pomanjkanje ljubezni med žlahto bližo in naj bližo opazuje se i na Dolenjskem. V tem kraju imajo se naj raje ali prav za prav edini zares radi le otroci konjederčevi in pa cigani. Drugod včasi brat s sestro neče še občiti in je celo ne poznati. Če opravljajo sorodnika ne potegne se zanj, dostikrat pritisne mu naj hujo brco ravno on.*

Čudna ljubezen *- Posebno lahko zaljubi se Dolenka v farja - tudi trdne kmetice, češ da je bolj "napucan" kakor kmečki fant. - Kutarji se že javno sprehajali in vozili z ljubicami.*

KNJIŽNA POLICA

Sibirski cikel

Pri ljubljanski Založbi Mihelač je izšla Kajetana Kovača pesniška zbirka Sibirski cikel. V nasprotju z njegovo prejšnjo zbirko Poletje (1990), ki je bila v celoti napisana v prostem verzu, so v zdajšnji samo rimani stihi, večinoma soneti pa trokitične štirivrstičnice. Pesmi so nastale v razmeroma dolgem obdobju, med letoma 1976 in 1992.

Uvodni razdelek je most med Kovičevo zbirko Labrador iz leta 1976 in novimi motivnimi območji Sibirskega cikla. Ob podobah čutnih radosti in trpljenja, vezanih na antične in biblijske like, se odpirajo vprašanja o smislu in namenu človekovega bivanja. Izraz je skrajno zgoščen, tako da ima verz v sonetu vsega šest zlogov. Sibirija je sinonim za tesnobnost posebne človekove zemeljske in duhovne pokrajine. Ledeni piš v njej še ostri surovost, tam sta "plen in lovec v isto past ujeta". "V gozdu smrti in samote" žarijo samo mušnice, "kot v zelen emajl ulite": poudarjena lepota, ki pa je le "strup brez leka". Surove podobe te strašne zime trejo duha, ki pa se ne ukloni, saj trdno upa, da "na koncu vseh stvari je dan".

Vera v rešitev kliče v spomin zglede reševanja usod na primerih mitoloških in literarnih likov. To je klicanje iz dežele večnih senc, oživljanje mrtvih in njihovo vračanje v človekovo zavest. Vsak trenutek lahko oživijo v nas iń pred nami Orfej in Evridika, Tristan in Izolda, don Juan in don Kihot pa Othello s svojo muko ljubosumja. Z njimi se življenje vrača iz smrti kot feniks.

Pesnik tako spoznava usodo živih in usodo mrtvih. Ob tem se še bolj zave svoje lastne pesniške usode: ustvarjanja. V celoti se zaveda svojega daru in znanja pesniškega postopka, glasu torej, s katerim "služim črne maše in gostije, /razpet med čas razuma in ekstaz". A včasih se mu zdi, da to ne odtehta enega samega pogovora z očetom, ko "gib z roko in za hip pogled v oči/ je več kot vse besede iz slovarja". Ob pogovoru z mrtvim očetom spoznava, da "molk je zlato, ki le od mrtvih sije", pa tudi, da le "Orfej s pesmijo prežene čas".

IVAN ZORAN

Zakladnica znanja

Brez znanja ne gre, v sodobnem svetu to velja še toliko bolj, zato v razvitih državah skrbe, da jim raste podmladek, ki zna ceniti znanje in ki ga seveda že tudi dovolj zgodaj povoha, in to ne samo v šoli. Plod takih prizadevanj je nedvomno tudi velika slikovna enciklopedija, ki so jo v začetku letošnjega leta izdali pri znani londonski založbi Dorling Kindersley. Pripravili so jo izkušeni strokovnjaki, pisatelji, izvedenci in pedagoški svetovalci; ilustratorji in fotografi pa so poskrbeli, da je pestra, privlačna za oko in seveda zelo nazorna. Po zaslugi Mladinske knjige lahko otroške glavice črpajo iz tega izvira znanja tudi pri nas. Založba je namreč pohitela in pred dnevi izdala nekoliko prirejen slovenski prevod VELIKE ILUSTRIRANE OTROŠKE ENCIKLOPEDIJE. Slovenski prevod je tako prvi prevod

te zanimive in koristne knjige, ki bo zanesljivo ugledala beli dan še v mnogih drugih tujih jezikih. Od izvirnika se slovenska izdaja loči po dodatku o Sloveniji, ki sta ga napisala Matjaž Kmecl in Peter Skoberne.

Snov v knjigi je urejena po geslih, razvrščenih abecedno od A do Ž, 450 glavnih gesel je, od Afrike do žuželk. Vsako geslo je razloženo na eni ali več straneh z glavnim besedilom in obiljem barvnih slik ter z dodatnimi podpisi, podgesli in razlagami, ki jih je v knjigi več kot 1500. Za bolj vedoželjne je vsakemu glavnemu geslu pridan še napotek Preberi še!, ki navaja k drugim geslom, ki so vsebinsko in tematsko povezana z obravnavano snovjo. Za hiter in lažji pregled različnih podatkov je na koncu knjige 22 strani obsežen povzetek Zanimivi podatki s prikazi sočasnih zgodovinskih dogajanj na različnih koncih sveta, z grafikoni o prebivalstvu, znanstvenimi oznakami in razporeditvijo rastlin in živali ter glavnimi statističnimi podatki o planetih in raziskovanju vesolja. Enciklopedijo pa zaključuje obsežno abecedno kazalo z več kot 5000 enotami.

Najbrž se ne motimo, če zapišemo, da po knjigi ne bodo listale le otroške ročice, tudi odrasli bodo v nji našli jasno in preprosto razlago stvari, ki jih ne vedo ali so jih že pozabili.

MILAN MARKELJ

CZD se predstavi

Izšla je knjiga VESELJE IN RADOST SE BUDITA skupine iz Maribora Center za dehumanizacijo. V nji so zbrana besedila od začetka njihovega delovanja leta 1985 do danes. Poleg besedil knjiga prinaša še risbe, grafike ali fotografije. Besedila so več ali manj osebnoizpovedna. Gre za punk poezijo, ki, že odkar obstaja, negira prvotno funkcijo poezije, to je ugajati visokim principom lirizma.

Ob knjigi se nam zastavlja vprašanje: ali je možen rockovski tekst, pisan za glasbeno podlago, brez zvočne podpore? Tako ali drugače prebiranje te poezije približa bralca njihovemu pojmovanju sveta, kar je tudi namen knjige.

JANEZ GORENC

VAŠA ZGODBA

L.K.:

Ljubezen na martinovo

Bil je mlad, komaj 17 jih je imel, a poln življenja in samega sebe. Dekleta so zanj obstajala samo v sanjah.

Potem je prišlo martinovo, dan, ki ga ne bo nikoli pozabil, pa naj si tega še tako želi. Plesali so, pili in peli, polna zidanica jih je bila in vino je teklo v potokih, skratka, kot vsako martinovo. Tako je vsaj mislil.

Zagledal jo je med razposajenimi obrazi in motnimi očmi, lepo in nežno, s skuštranimi, vranje črnimi lasmi. Zdela se mu je plaha kot srna, zato se je začudil, ko se mu je, zibajoč se v bokih, približala in ga samozavestno skozi smeh povabila na ples. Sprejel je, čeprav so mu roke postale potne in ga je v grlu nekaj tiščalo. Zavrtela sta se v ritmu valčka, gledal jo je v oči in zdelo se mu je, da v njenih lepih očeh vidi nagajiv lesk. Bil je kakor začaran in ni se še dobro zavedel, že sta bila zunaj na terasi, daleč od pijanih pogledov in veselega petja. "Poznam te. Nekajkrat sem te že videla in priznati moram, da si mi všeč," je dejala skozi smeh. On, neizkušen in nevajen takega pogovora, je stal kakor vkopan. Zatrepetal je, ko je ob sebi začutil njeno telo in vroči dih.

"Ne bodi no tako sramežljiv," mu je zašepetala in ga poljubila. Prijela ga je za roko in že sta izginila v temi.

Ko sta se vrnila, je bil ves zmeden. Zavedal se je samo tega, da je ta večer postal moški in da jo neskončno ljubi. To dekle mora biti moja, si je mislil, pijan od ljubezni in zroč v njene lepe črne oči. Sedla sta za mizo in trčila s kozarci. Šele ko sta jih postavila na mizo, je opazil na njeni roki zlat poročni prstan. Gledal je kot skozi meglo prstan, njo pa zopet prstan. Opazila je. "Veš, tisto tam je moja hčerka Maja," je dejala in pokazala dekletce, ki je stalo v gruči razposajenih otrok, "tisto tam pa je moj..."

On je ni več slišal. S hitrimi koraki je odšel ven. Zazrl se je v temno nebo in vzdihnil: toliko sanj v enem samem večeru! Oko se mu je zarosilo. Bila mu je tako blizu in tako zelo daleč.

Začutil se je starejšega, mnogo starejšega, kot je v resnici bil.

Šest knjig Prešernove družbe

Prihodnje leto bo Prešernova družba praznovala 40. obletnico ustanovitve. Vse

od tedaj leto za letom poleg drugih zbirk in knjig redno izdaja letno zbirko, ki jo kot paket najcenejših knjig na Slovenskem kupujejo in berejo desettisoči ljubiteljev knjige. Njihovo število se precej spreminja, od 8.000 v najbolj mršavem letu do prek 50.000 pred nekaj leti, trenutno pa zaradi znanih razmer ponovno drsi navzdol, vendar kljub temu ostajajo knjige Prešernove družbe zvezda stalnica na slovenskem knjižnem nebu. Letos je zasvetila 3. decembra, na Prešernov rojstni dan, kot veli tradicija, na svetlo pa je prišlo šest novih knjig.

Tu je najprej seveda običajni in nepogrešljivi PREŠERNOV KOLEDAR, ki ob koledarskem delu z barvnimi reprodukcijami Jakopičevih slik prinaša vrsto zanimivih prispevkov o slovenskem osamosvajanju, o pomembnih dogodkih, od bitke pri Sisku do ustanovitve slovenske Opere, in o osebnostih, katerih obletnice bomo praznovali prihodnje leto, od fizika Jožefa Stefana do slikarja Riharda Jakopiča, nato še prispevke o sodobnih temah doma in v svetu ter tudi nekaj literarnega branja, skratka, knjiga, ki jo večkrat vzamemo v roke.

Janez Bogataj je napisal STO SREČANJ Z DEDIŠČINO NA SLOVENSKEM in v knjigi strnil svoje poglede na slovensko kulturno dediščino, ki je mnogo bogatejša in pestrejša, kot površno vemo. V pripovedi je zajel ves spekter, od dediščine kulturne krajine, naselbinske kulture, vsakdanjega gospodarskega prizadevanja, stavbarstva, prehrambene in oblačilne kulture do dediščine navad in šeg, glasbenega in ustnega slovstva, plesne kulture ter dediščine znanja. Knjiga je bogato opremljena z barvnimi slikami.

Pisan mozaik ZGODBIC O ZNANIH SLOVENCIH je prispeval **Igor Torkar**. V knjigi je zbral anekdote o naših znanih možeh in ženah iz predvojnega, vojnega in povojnega časa. Humoristično in satirično navdahnjeni zapisi na zanimiv način osvetljujejo čas in ljudi, bralca pa zapisi seveda zabavajo in uče življenjskih modrosti.

Polde Bibič se je lotil romansirane atobiografije in v knjigi PRAVLJIČAR podal literarno obdelane spomine na obdobja svojega življenja, znance, kolege in prijatelje. Pri tem ne gre toliko za zvesto po resnici zapisana dejstva, kakor za odnos do sveta in življenja, je na predstavitvi opozoril avtor.

Prešernov knjižni paket zaključuje dvoje literarnih del: **Tone Partljič** se predstavlja s kratkim romanom MALA, pripovedjo iz sodobnega življenja, napisano v avtorjevem znanem slogu, **Dim Zupan** pa je s knjigo TRNOVSKA MAFIJA poskrbel, da imajo svoje branje tudi mlajši najstniki, slednje bo pripoved o sovrstnikih iz Ljubljane in njihovih dogodivščinah pač najbolj pritegnila.

MILAN MARKELJ

Vinko Blatnik: Rojstvo in vzpon samostojne Slovenije

8

Ta trditev pa je močno enostranska. Do leta 1956 je bila v primarni delitvi res precenjena industrijska proizvodnja, vendar je hkrati treba upoštevati, da je bila akumulacija in celo amortizacija v veliki meri centralizirana v zvezne sklade in iz njih v precejšnjem obsegu družbeno usmerjena prav na tista območja Jugoslavije, ki naj bi bila po oceni "domicilnih" politikov in gospodarstvenikov zaradi takšne primarne delitve prikrajšana. Administrativno določanje cen tudi kasneje ni učinkovalo enakomerno na vse gospodarske dejavnosti, saj vse dejavnosti niso imele enakih možnosti gospodarjenja. Surovinsko-energetske dejavnosti so npr. poslovale v razmerah, ki so bile ugodnejše v primerjavi z drugimi (npr. selektivni krediti, omejevanje uvoza, boniteta pri financiranju razvoja, različne stopnje zaščite do tujine in drugo). V glavnem pa nobena dejavnost ni imela prepovedanega izvoza razen izvoza nekaterih redkih strateških proizvodov.

Ali je imela Slovenija torej res samo koristi od življenja v Jugoslaviji? To bo jasno, ko bo prišla na zeleno mizo celotna dediščina SFRJ. Koliko komu, bo presojala Evropa, saj se sami o njej ne bomo mogli strpno sporazumeti: preveč krvi je bilo že prelite, da bi se.

Glavno ceho pomoči manj razvitim je plačevala Slovenija

Jugoslavija je torej po vojni skrbela za razvoj manj razvitih precej drugače, kot je to počel pametnejši svet. Spoznanja, da je za gospodarski razvoj odločilen gospodarstvenik, so se razblinjala ob načelih socialnega in političnega. Neekonomsko, oblastniško razmišljanje je rodilo načelo, da morajo "manj razviti kmalu doseči razvite" skorajda za vsako ceno, tudi za ceno, ki pomeni zaostajanje celotne skupnosti.

Glavno ceho takšne politike je v Jugoslaviji plačala Slovenija. Materialnovrednostna bilanca, ki bi temeljila na spremljanju republiškolastninsko suverenega in odgovornega gospodarstva, bi prisilni davek nerazvitim nedvomno lahko postavila na bolj zdrave temelje. Večja odgovornost nerazvitih za lastni razvoj v povojnih letih bi zmanjšala strahovito razsipavanje prisilno podarjenih sredstev in omogočila pravilnejši izračun obsega, sestave in namena pomoči tako v celoti kot po posameznih podjetniških in družbenih enotah države.

Kako se je lahko zgodilo (dogajalo), da so morale severozahodne republike (predvsem Slovenija) plačevati tako visok davek nerazvitemu jugu države? Za pravočasno dospelost vseh terjatev federacije v Beograd je redno skrbela močna in razvejena federalna administracija, ki je "v imenu delavcev" urejala osnovne tokove družbenih, političnih in ekonomskih procesov. Ekonomska osnova te administracije je bil državni kapital, koncentriran v "različnih centrih odtujene politične in ekonomske moči" ali po domače v bankah.

Ti "centri" so si sicer prizadevali ravnati po racionalnih ekonomskih kriterijih, na podlagi upoštevanja ekonomskih zakonitosti, vendarle so ekonomske kriterije po pravilu podrejali temeljnim političnim odločitvam. Politični cilji razvoja so imeli prednost pred ekonomskimi.

Porazne posledice vmešavanja politike v gospodarstvo

Zaradi tako usmerjene ekonomske politike:

- je naraščalo število investicij, ki ekonomsko niso bile upravičene;
- so "socializirali" izgube ekonomsko neučinkovitih podjetij, kar je pomenilo, da je moral del dohodka ekonomsko uspešnih podjetij odtekati za kritje izgub ekonomsko neuspešnih; to pa pomeni tudi, da je ekonomska politika krepila slabo učinkovite člene proizvodnje in slabila visoko učinkovite (podobno kot je ravnala pri urejanju razmerij razviti - nerazviti);
- je bilo naraščanje družbene režije premalo nadzorovano (zato je danes toliko zaposlenih po pisarnah);
- so se družbene dejavnosti nenadzorovano razbohotile ne glede na stvarne ekonomske možnosti;
- so osebni dohodki in poraba rastli hitreje kot proizvodnost dela;
- je proizvodnost dela in učinkovitost izkoriščanja proizvodnih sredstev naraščala počasneje kot vrednost nove opreme;
- so ti in še nekateri drugi ukrepi imeli kot skupen učinek lahko samo zmanjševanje celotne akumulacije, to pa smo nadomeščali s tujo (krediti) in z emisijo, kar je pripeljalo do izredno visoke inflacije.

Ob vsem tem in zato se je zmanjševala zaposlenost, toda pritiska nezaposlenih sprva nismo občutili zaradi gospodarskega vzpona zahodnoevropskih dežel, zlasti ZR Nemčije, kar je omogočalo odtok nezaposlenih in zmanjšalo pritisk trga delovne sile in celo - zaradi nakazil zdomcev - zvišalo devizne rezerve Jugoslaviji in s tem njeno likvidnost do tujine.

Naj posledice povojne zgrešene ekonomske politike opisujemo na dolgo ali na kratko, v nobenem primeru ne bomo mogli obiti glavnega (skritega) krivca za polomijo jugoslovanskega gospodarstva, glavnega orodja vsakokratnih zveznih politikov - Narodne banke Jugoslavije. To smo Slovenci vedeli in občutili vsa povojna leta, uradno pa je to pisalo le v tem ali onem gradivu "za osebno uporabo".

Slovenskih tožb zaradi odtoka denarja po Savi navzdol je bilo nedvomno polna tudi Markovićeva "interna bančna literatura", ki tudi vanjo nepoklicani niso imeli vpogleda. Po robu pa se odlivu denarja na jug Sovenci nismo nikoli upali javno postaviti, čeprav smo imeli za to več kot preveč razlogov. Ne le v Kavčičevih časih, tudi kasneje.

Krošnjarjenje po Jugoslaviji namesto prodora v svet

Dejstvo, da sta bila slovenska industrija in celotno gospodarstvo bolj predelovalna kot jugoslovanska, je krepilo materialne tokove, ki so bili močnejši v smeri iz drugih republik in pokrajin v Slovenijo kot v nasprotni smeri.

IZBIRAMO ŠPORTNIKA LETA

ŠPORTNICA NOVEGA MESTA 1992

ŠPORTNIK NOVEGA MESTA 1992

EKIPA NOVEGA MESTA 1992

Izbiramo športnike leta

Dobitniki laskavih priznanj bodo znani v četrtek zvečer v Športni dvorani pod Marofom — Za zabavo bo skrbel Andrej Šifrer

NOVO MESTO — V četrtek, 17. decembra, ob 17. uri bo v novomeški športni dvorani pod Marofom tradicionalna prireditev s proglasitvijo športnika, športnice in športnega kolektiva Novega mesta, hkrati bodo ob tej priložnosti podeljena občinska Bloudklova priznanja, proglašeni pa bodo tudi najboljši na letošnjih delavskih športnih igrah novomeške občine.

Že po običaju pri izbiri najboljših novomeških športnikov sodelujejo tudi bralci Dolenjskega lista. Njihova naloga je le, da izpolnijo gornjo glasovnico, jo izrežejo in do **torka, 15. decembra, pošljejo na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68 000 Novo mesto, s pripisom: »Za športnika leta«.** V posebni anketi, ki jo je pripravila občinska športna zveza, so klubi in društva za športnika, športnico in kolektiv letošnjega leta predlagali nekaj imen, ki bodo bralcem zagotovo v pomoč pri izpolnjevanju.

Za laskavi naziv športnega kolektiva Novega mesta se letos potegujejo predvsem trije klubi. NK Elan Studio D je letos od vseh naredil največji korak naprej, spomladi je zmagal v II. državni ligi, jesen pa zaključil tik pod vrhom prvoligaške lestvice, za nameček se je uvrstil še v četrtfinale nogometnega pokala. Leto 1992 je prineslo preporod dolenjskega nogometa. KD Krka je po običaju v kolesarskem državnem vrhu, klub je pred nedavnim prejel republiško Bloudkovo plaketo, njihovi tekmovalci pa so tudi letos osvojili nekaj naslovov državnih prvakov in zastopali Slovenijo na dirkah po vsej Evropi. In končno še OK Pionir: moška ekipa že nekaj let sodi v slovenski odbojkarski vrh, letos pa je nastopila še na tekmovanju za evropski pokal.

Za športnico leta so predlagana štiri imena: Nuška More je članica SD Rog, na državnem prvenstvu v akrobatskem smučanju je bila druga; Nataša Podkrižnik je članica AK Novo mesto in državna mladinska reprezentantka v skoku v daljino; Darja Tratar je prav tako članica AK Novo mesto, nastopila je že v pionirski reprezentanci Slovenije, letos pa je dvakrat postavila državni rekord na 80 m z ovirami; Jana Vernig, igralka OK Pionir, je članica mladinske državne reprezentance. Veliko bolj pisan je seznam kandidatov za športnika leta; na njem je enajst imen: Bogdan Ravbar, član KD Krka, je gorski državni prvak in zmagovalec Kriterija slovenskih mest, bil pa je tudi 3. na dirki Po Bolgariji, ki je štela za svetovni pokal A kategorije; Gorazd Štangelj, član KD Krka, je državni prvak na dirkališču, osvojil pa 10. mesto na dirki profesionalcev Giro Bergamasca; tudi Uroš Murn je član KD Krka, letos ima v žepu naslov državnega prvaka na dirkališču, je član zmagovite ekipe na DP, bil pa je tudi v državni reprezentanci na svetovnem prvenstvu v Grčiji, kjer je zasedel 15. mesto; Igor Primc, član AK Novo mesto, je državni pokalni prvak Slovenije v metu diska in državni reprezentant; Igor Kogoj, član Triatlon kluba Novo mesto, je bil 20. na havajskem Ironman triatlonu, hkrati pa petkrat zmagal na tekmah po Sloveniji; Slavko Antončič, član KK Šentjernej, je letos trikrat zmagal na kasaških tekmovanjih po Sloveniji; Martin Gorenc je kot član ekipe novomeških paraplegikov osvojil 2. mesto na DP v streljanju z zračno puško; Tomaž Kralj, Matjaž Retelj in Borut Miklič so člani NTK Novotehna, Kralj je prvi na jakostni lestvici slovenskih pionirjev, bil pa je 17. na evropskem prvenstvu; Retelj je branil barve slovenske pionirske reprezentance in bil tretji na državnem prvenstvu posamično in v dvojicah, Miklič pa je bil član zmagovite pionirske ekipe na državnem prvenstvu; Danijel Terlep, član AK Novo mesto, je najboljši slovenski letalski modelar z nastopi v državni reprezentanci.

• Osrednji gost četrtkove prireditve s proglasitvijo najboljših novomeških športnikov bo Andrej Šifrer.

V soboto odbojkarski derbi jeseni

V ne najboljši formi pričakuje Pionir sobotni obračun z neporaženim Salonitom — Generalka le delno uspela

Ne najbolj prepričani vase, pričakujejo odbojkarji novomeškega Pionirja zadnje jesensko kolo, ki prinaša ne le derbi sobote, pač pa kar derbi jesenskega dela prvenstva med Novomeščani in Salonitom, doslej še edino neporaženo ekipo. Generalka na Bledu namreč ni najbolj uspela, pionirjevci so se morali krepko potruditi, da so osvojili načrtovani točki.

Novomeško ekipo je na Bledu vodil novi trener Davorin Gregurek, bivši trener zagrebške Mladosti, ne tako dolgo nazaj pa tudi igralec Pionirja. Kot smo namreč že zapisali, je klubska uprava na zahtevo igralcev pred dnevi odstavila dosedanjega ukrajinskega trenerja Viktorja Fedjušina, koliko uspešen in umesten je bil tak korak, bo pokazala šele sobotna tekma s Salonitom. Na Bledu pionirjevci niso blesteli, bili so celo na pragu drugega letošnjega prvenstvenega poraza, gostitelji so namreč nenadejano dobili prvi niz. Šele ko sta se razigrala Urnaut in Dolyja, so gostje zaigrali bolje, za zmago pa so se morali krepko potruditi. Zlasti v četrtem setu jim je ob strani stala tudi športna sreča in točki sta odpotovali v Novo mesto.

Če je soditi po tej tekmi, se Pionirju v derbiju proti Salonitu ne piše najbolje. Na srečo pa v takšnih tekmah ne odloča le trenutna forma, pač pa še kopica drugih okoliščin; upamo, da bodo slednje Novomeščanom šle na roke. Ne nazadnje ima Pionir ekipo, sposobno ugnati doslej še neporaženi Salonit, morebiten poraz pa bi krepko zamajal pred prvenstvom zastavljene novomeške cilje, ki segajo do naslova državnih prvakov.

V ženskih prvoligaških obračunih presenečenj ni bilo. Kočevke so zanesljivo upravičile vlogo favoritinj na gostovanju v Šoštanju, kjer so s 3:0 ugnale Topolšico. Odločilno je h končnemu razpletu pripomogel prvi niz, v katerem so gostiteljice vodile že s 14:8, a na koncu po osmih zaporednih točkah Kočevk ostale praznih rok. Od šoka si igralke Topolšice niso več opomogle in v pičle pol ure so gostje dobile še ostala dva niza.

MALI NOGOMET

METLIKA - Nogometni klub Kolpa KBM iz Podzemlja organizira v soboto, 19. decembra, s pričetkom ob 8. uri, turnir v malem nogometu, ki bo potekal v metliški športni dvorani. Žrebanje parov bo v četrtek, 17. decembra, ob 19. uri v podzemeljskem gostišču Veselič. Nagrada za prvo mesto znaša 30.000 tolarjev, za drugo 20.000 in za tretje 10.000 tolarjev, prijavnina pa je 3.000 SIT.

DVOBOJ NEPORAŽENIH EKIP

NOVO MESTO - V 3. kolu državne squash lige sta se v soboto v Novem mestu pomerili ekipi Fit Top iz Mengša in novomeškega Hrasta. V moški konkurenci sta bili do sobote obe ekipi še neporaženi, dvoboj pa je pripadel gostom, ki so zmagali s 4:1. Edino novomeško zmago je priigral Klemen Gutman. V ženski konkurenci so gostje zmagale z 2:1.

Pokalna zmaga za konec sezone

Z uspehom proti Kopru se je Studio D uvrstil v četrtfinale nogometnega pokalnega tekmovanja — Žreb danes popoldne

Prvenstveni spodrsljaj v Velenju je bil dobra šola za novomeške nogometaše, ki so se v nedeljo dostojno in z zmago poslovili od svojih zvestih gledalcev — na tribunah se jih je znova zbralo krepko čez tisoč — in od letošnje nogometne sezone. Upravičeno so se v taboru Studia D bali tekme osmine finala slovenskega nogometnega pokala proti enajsterici Kopra, tudi trener Gugolj se je zavedal pomembnosti srečanja, zato je povečal število treningov. Takšno mobilno stanje pa je prineslo tako željeni rezultat: Novomeščani so se uvrstili med osmerico klubov, ki se bodo spomladi spopadli za laskavo lovoriko pokalnega zmagovalca in s tem vstop v nogometno Evropo.

Žreb bo opravljen danes popoldne; možni nasprotniki Novomeščanov so SCT Olimpija, Cosmos Ljubljana, Kompas Holidays, Publikum, Triglav, Živila Naklo in Primorje. V Studiu D o žrebu ne razmišljajo kaj dosti, trener Gugolj je po nedeljski zmagi nad Koprom izjavil: »Nezadovoljen bom le, če nam bo žreb v četrtfinalu namenil tekmo za Bežigradom proti SCT Olimpiji, prav vesel pa bi bil, ako bi z Olimpijo igrali na domačem igrišču v Portovaldu.« Se je ta nenavadna želja novomeškega trenerja, ki bo ekipo Studia D vodil tudi v spomladanskem delu prvenstva, danes popoldne uresničila?

Nedeljska tekma s Koprom je navzlic težkemu, razmočenemu in blatnemu igrišču prinesla dopadljiv in predvsem borben nogomet. Radijci so znova zaigrali, kot znajo, že od prve minute dalje odločeni, da sezono zaključijo z zmago. Prvo priložnost so resda imeli Koprčani, vse ostalo je bilo v znamenju igralcev v zelenih dresih. Milanovič je gospodaril pred svojim šestnajstmetrskim prostorom in brez večjih težav ustavljal koprske napade, v napadu se je prebudil tudi Bracović, ki pa mu do spomladanske forme vendarle še precej manjka. Odločitev je padla v 64. minuti, ko je Kosič imenitno prodrl po levi strani, preigral nekaj nasprotnikovih igralcev in poslal žogo pred vrata gostujočih, kjer je akcijo z učinkovitim strelom zaključil Vrhovac. Do konca so imeli Novomeščani še tri imenitne priložnosti za dosego zadetka; dve je zapravil Bracovič, eno pa Milanovič. Tesna, a zaslužena zmaga novomeške ekipe, ki bo tako spomladi jurišala na dveh frontah: prvenstveni in pokalni. Ni vrag, da ji v eni ne bi uspelo priti do tako željenega cilja — nogometne Evrope.

Igralci bodo do prvih dni novega leta na zasluženem odmoru, pred klubsko upravo pa je, da skuša ekipo do spomladanskih obračunov okrepiti in osvežiti. Vsaj dva kvalitetna igralca naj bi pozimi prestopila k Studiu D; vse pogosteje je slišati imeni Židana in Glihe, koliko realna so takšna pričakovanja, je ta hip še prezgodaj govoriti. Eno je seveda na dlani: do spomladi se bodo okrepile prav vse ekipe, ki želijo potrkati na vrata nogometne Evrope, v boju z njimi pa sedanji anemični novomeški napad ne bi imel kaj prida možnosti. Ali, kot pravi trener Gugolj: »Če nam bo do spomladi uspelo sestaviti in pripraviti ekipo, ki bo znala igrati in zmagovati pred svojimi gledalci in ki bo do konca prvenstva v Portovaldu oddala največ eno točko, potem za končni razplet ni nobenih skrbi.«

B. B.

NOVOLETNI KOŠARKARSKI TURNIR

NOVO MESTO - KK Novo mesto 92-mladi organizira v soboto, 12. decembra, ob 9. uri v telovadnici bršljinske osnovne šole novoletni turnir osnovnošolcev za prvenstvo Novega mesta. Turnir bo dobra priložnost za izbiro bodočih igralcev v novoustanovljenem KK Novo mesto 92-mladi, posebnost sobotnega turnirja pa bo tudi tekmovanje v prostih metih.

MLADINCI MED ŠESTERICO

NOVO MESTO - Mladinci KK Novo mesto 92 so v boju za napredovanje med šesterico najboljših slovenskih ekip premagali Medvode s 87:82. Največ košev za Novomeščane je dosegel Červ (38), učinkovita pa sta bila še Černe (26) in Petrov (15).

BOŽIČNO-NOVOLETNO BRCANJE

NOVO MESTO - Športna zveza Novo mesto in ŠD Križe sta organizatorja velikega božično-novoletnega turnirja v malem nogometu, ki bo potekal 26. in 27. decembra v Športni dvorani pod Marofom. Prijave sprejema Športna zveza Novo mesto, p. p. 30, prijavnino v znesku 6.000 SIT pa je potrebno nakazati na žiro račun 52100-678-80347, s pripisom "Nogometni turnir". Žrebanje bo v sredo, 23. decembra, ob 18. uri v sejni sobi stavbe v Portovaldu, prvouvrščena ekipa bo ob pokalu prejela 30.000 SIT, drugouvrščena pokal in 10.000 SIT, tretja pa ob pokalu še 10.000 tolarjev.

PRVI PORAZ KK NOVO MESTO 92

LJUBLJANA - Ekipa ljubljanskega Bežigrada je prizadejala novomeškim košarkarjem prvi poraz na letošnjem prvenstvu območne košarkarske lige. Ljubljančani so zmagali s 102:98 (61:49) predvsem po zaslugi nekdanjega igralca Olimpije Volaja, ki je dosegel kar 35 košev. Strelci za Novo mesto 92 so bili: Bajc 29, Vučković 21, Plantan 18, Župevec 1, Munih 4, Lalić 6, Cerkovnik 2 in Kek 2. Ne oziraje se na poraz pa omajo Novomeščani igranje v play offu za vstop v II. ligo bolj ali manj že zagotovljeno.

Hriberško srebro, Ribiču bronasta kolajna

LJUBLJANA — Sevniški karateisti nadaljujejo z uspešnimi nastopi. Po uspehu Smiljana Hriberška, ki je na državnem kadetskem prvenstvu v športnih borbah v težki kategoriji osvojil srebrno medaljo, so sevniški mladinci osvojili še bronasto. Na državnem mladinskem prvenstvu v katah in športnih borbah sta med 92 tekmovalci iz 22 slovenskih klubov nastopila tudi Sevničana Silvo Koželj in Jani Ribič.

Ribič je v športni borbi v polteži kategoriji do polfinala premagal vse tekmece. V polfinalu pa je, kot je povedal trener sevniških karateistov Jože Sečen, tik pred koncem borbe z Žalčanom Hrenom izgubil z minimalno razliko 1:0. V repasažu pa si je Ribič proti Čretniku priboril bronasto kolajno. Drugi sevniški karateist Koželj je imel že v prvem kolu za nasprotnika lanskoletnega državnega prvaka, Mariborčana Igorja Štrausa, in izgubil borbo. Štraus je vse svoje nasprotnike gladko premagal in osvojil zlato kolajno. Na koncu prvenstva so se mladinci pomerili še v katah. Že tretjič zapored je prepričljivo zmagal Arnold Skuhala iz KK Partizan Ruše in postal državni prvak. Jani Ribič se je uvrstil v finalni krog in na koncu osvojil 8. mesto.

VORKAPIČU NASLOV DRŽAVNEGA PRVAKA

ZAGORJE - V prepolni dvorani v Zagorju je bilo pred dnevi 9. odprto prvenstvo Slovenije v semmi kontactu, na katerem je nastopilo kar 151 tekmovalcev iz 18 slovenskih, avstrijskih in hrvaških klubov. Člani novomeškega Karate kluba Suhorepec, Martinović, Plevnik, Ivandić, Jakše, Maranče, Cajner, Lazar in Dejanovićeva so se znova imenitno odrezali, še posebej to velja za Djeladinija, Vorkapiča in Skoka. Baškim Djeladini je namreč v večernih finalnih borbah izboril tretje mesto, medtem ko je Iztok Vorkapič v svoji kategroji celo zmagal. Na pragu podobnega podviga pa je bil še Franjo Skok: v odločilnem dvoboju je vodil, a je moral tekmo zaradi poškodbe po odločitvi sodnika in zdravnika prekiniti ter se na koncu zadovoljiti s še vedno imenitnim drugim mestom. Prihodnji teden se bo novomeška ekipa pod vodstvom trenerja Šemsa Šehića udeležila velikega mednarodnega turnirja v Frankfurtu.

"RIBNICA 92"

RIBNICA - Tukajšnja športna zveza pripravlja v soboto, 12. decembra, tradicionalni, že 13. turnir v malem nogometu, na katerem se bo 24 ekip pomerilo po pravilih Fife, svetovne nogometne organizacije. Prijavnina znaša 4.000 tolarjev, polovica vplačanega denarja pa bo namenjena za nagrade. Žrebanje bo danes ob 18. uri v dvorani ribniškega športnega centra, vse ostale informacije pa je moč dobiti na telefon (0601) 862-000 ali 861-126.

Preporod ribniškega rokometa

Sobotno rokometno vzdušje v dvorani ribniškega športnega centra je v mnogočem spominjalo na zlate čase ribniškega rokometa, ki se vračajo semkaj z velikimi koraki. Kar okoli tisoč ljubiteljev tega športa si je ogledalo derbi 9. prvoligaškega kola med vrstama KVM in Nove Opreme, drugouvrščene ekipe prvenstva. Mnogi so nejeverno zmajevali z glavo, ko so ribniški rokometaši napovedovali presenečenje, že prve minute tekme pa so pokazale, da take napovedi niso bile iz trte izvite.

Ekipa KVM igra v res imenitni formi, ali je to zasluga novega sponozorja ali spleta drugih okoliščin, navsezadnje ni pomembno. Moštvo resda zaseda šele deveto mesto na lestvici, a jo od tretjeuvrščenih Velenjčanov ločijo vsega tri točke. Ribničani so tekmo odlično pričeli, v 15. minuti so vodili že s 7:3, največ po zaslugi igre v obrambi, s katero pa so žal vzdržali le do 20. minute. Gostje iz Slovenj Gradca so prvi polčas zaključili celo sebi v prid, enakovreden boj pa se je bil tudi v nadaljevanju. Rezultat je bil kar šestkrat izenačen, zmagi pa so bili bližje Ribničani, ki so dvakrat povedli z dvema zadetkoma prednosti, vendar jim več od točke na koncu le ni uspelo iztržiti. Vsekakor je tudi neodločen izid velik uspeh, ekipa pa je dobila novo potrdilo, kako se lahko enakovredno kosa z vsemi moštvi v ligi, izjema in razred zase je le Pivovarna Laško.

Koliko v resnici veljajo, so v soboto pokazale tudi igralke kočevske Opreme, ki so v derbiju močno premagale vrsto Burje. Čeprav so igrale brez najboljših strelk Jovičićeve in Kondžićeve, so bile Kočevke vsaj za razred boljše, njihova zmaga pa ni bila nikoli ogrožena. Prvenstvo v beli skupini je tako Oprema končala na prvem mestu s kar štirimi točkami naskoka in si zagotovila nastop v višji, modri skupini prvoligaškega tekmovanja. Veliko bolj razburljivo je bilo v soboto zvečer v Izoli, kjer so hotele gostiteljice na vsak način zmagati nad Novomeščankami z razliko, ki bi jih odlepila z zadnjega mesta na lestvici. Točki sta resda ostali doma, a šele po trdem, izenačenem in razburljivem boju, v katerem tudi Novomeščanke niso bile brez možnosti, da uspejo. Izoljanke so zmagale s 25:24, kar pa je bilo premalo za skok na lestvici; Novomeščanke so tako ostale na petem, predzadnjem mestu.

Derbi zadnjega kola vzhodne skupine II. državne lige pa je bil odigran v Celju, kjer je gostovala ekipa Krškega. Gostje so po razburljivem finišu osvojili točko, s katero so tudi zadržali prvo mesto na lestvici in tako osvojili naslov jesenskega prvaka.

Odbojkarji po nogometni poti?

Odstavitev ukrajinskega trenerja bo opravičena le s sobotno zmago nad Salonitom — Igralci presenetili upravo

NOVO MESTO — Kaj bo novomeški odbojki prinesla za mnoge nepričakovana odstavitev ukrajinskega trenerja Viktorja Fedjušina? Veliko, če bodo igralci Pionirja v soboto premagali Salonit, malo ali nič, če bodo ostali praznih rok. V prvem planu je namreč rezultat, ki mora upravičiti vložena sredstva, nenadne menjave trenerjev, ki temeljijo na t.i. šok terapiji, so uspešne le, če za njimi stoji serija zmag. Kot se je to zgodilo v primeru nogometašev Studia D, ki so po menjavi trenerja ostali kar enajst tekem nepremagani. Bojda je prav nogometna izkušnja veliko pripomogla k takšni odločitvi odbojkarjev, hkrati pa je treba vedeti, da je podobnost obeh potez le navidezna.

Razlik med njima je veliko, osnovna pa je v tem, da so ukrajinskega trenerja odstavili igralci in da je klubska uprava Pionirja njihovo zahtevo sprejela, ne da bi imela pri roki takojšnjo zamenjavo. Odbojkarji so med poglavitne vzroke za takšno potezo navedli enoličnost treningov in trenerjevo aroganco na eni ter nemotiviranost ekipe in malodušje na drugi strani. Vse to so razlogi, ki tak ukrep upravičujejo, nenavaden in za novomeško odbojko poguben pa utegne biti le način, ki je pokazal, da imajo v klubu prvo besedo igralci. Stvar slednjih je predvsem, da vadijo in igrajo, stvar uprave pa, da bdi nad delom in rezultati ekipe ter ustrezno ukrepa, ako dogodki ubirajo druga pota od načrtovanih. Tokrat so ukrepali igralci, kar lahko pomeni, da se v Pionirju klubska uprava ravna po odločitvah igralcev, in ne obratno. Da je tako, kaže nepripravljenost uprave na tovrsten razplet, saj so šele po odstavitvi Fedjušina pričeli na vrat na nos iskati novega trenerja.

Kakor koli že, menjava trenerja je tu, z njo pa tudi prve izkušnje, ki jih v prihodnje pač kaže upoštevati. Upamo, da bo poteza požela vsaj približno toliko uspeha, kot ga je nogometna. Nogometaši so pot z novim trenerjem pričeli z zmago nad dotlej še neporaženo SCT Olimpijo, jo bodo odbojkarji z zmago nad doslej prav tako še neporaženo ekipo Salonita?

B. BUDJA

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

nogomet

OSMINA FINALA POKALNEGA TEKMOVANJA: STUDIO D—KOPER 1:0 (0:0)
Strelec Vrhovac v 64. minuti.
STUDIO D: Mohor 7, Pavlin 7, Kobe 7, Kosič 8, Prelogar 7, Milanovič 9, Juršič 7, V. Primc 7, Vrhovac 7 (Petrovič /), Oblak 7 (A. Primc /), Bracović 7.
Žrebanje četrtfinalnih parov je danes.

odbojka

I. LIGA, moški, 8. KOLO: MINOLTA BLED—PIONIR 1:3 (10, -10, -12, -13)
PIONIR: Brulec, Smrke, Urnaut, Gotenc, Travižan, Goleš, Černač, Mestnik, Kaliberda, Dolyja.
LESTVICA: 1. Salonit 16, 2. Pionir 14, 3. Kamnik 14, 4. Olimpija 12 itd.
Pari zadnjega jesenskega kola: Pionir—Salonit, Kamnik—Olimpija itd.
I. LIGA, ženske, 8. KOLO: TOPOLŠICA—LIK TILIA 0:3 (-14, -4, -8)
LIK TILIA: Kotnik, Turk, Vidmar, Klun, Briški, Hočevar, Drobnič, Akrap.
LESTVICA: 1. Abes Trade Celje 14, 2. HIT Casino 14... 6. LIK Tilia Kočevje 8 itd.
V 9. kolu igrajo Kočevke doma z Bledom.
II. LIGA, moški, 10. KOLO: PIONIR II—OLIMPIJA BREZOVICA 1:3
LESTVICA: 1. Ljutomer 18... 11. Pionir II 4, 12. Celje 0.
V zadnjem jesenskem kolu potujejo pionirjevci v Celje.
II. LIGA, ženske, 10. KOLO: CIMOS II—PIONIR 1:3 (-9, -5, 8, -2)
LESTVICA: 1. Mislinja STEEL 20, 2. Pionir 16, 3. Prevalje 14, 4. Alpin Triglav 14 itd.
V zadnjem kolu igrajo Novomeščanke doma s ŠD Tabor II.

rokomet

I. LIGA, moški, 9. KOLO: KVM RIBNICA—NOVA OPREMA 18:18 (9:10)
KVM RIBNICA: Gelze, Pajnič 1, Tanko 1, Šilc, Ilc 5, Marolt, S. Mihelič 2, P. Lesar 7, A. Mihelič 1, F. Lesar, Fajdiga 1, Sinanović.
ITALCO DOBOVA—GORENJE VELENJE 20:22 (10:10)
ITALCO DOBOVA: Marcola, Kovač, Voglar 5, Rak, Avsec, Starc 1, Levec 2, Glaser 9, Kranjc 1, Pavković, Deržič 2, Kuhar.
LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 17, 2. Nova Oprema 13... 9. KVM Ribnica 8, 10. Drava 8, 11. Pomurka 2, 12. Italco Dobova 1.
V naslednjem kolu igrajo: Drava—KVM Ribnica, Nova Oprema—Italco Dobova itd.
I. LIGA, ženske, bela skupina, 10. KOLO: OPREMA KOČEVJE—BURJA 28:17 (15:10)
OPREMA: Jesenko, M. Dragičević 8, Lindič, Guštin 4, Vuk 3, L. Dragičević 2, Klančar 1, Bejtović 5, Kondžić, Kersnič 1, Vinčić 4, Jovičić.
IZOLA—NOVO MESTO 25:24 (13:10)
NOVO MESTO: Novak, Drobnjakovič, Zupan, Knafeljc, Kožuh, Hvala 4, Veselič 7, Bračič, Turk 7, Tomas 4, Pate 2, Dermaž.
LESTVICA: 1. Oprema Kočevje 15, 2. Burja 11, 3. Branik 11, 4. Žalec 11, 5. Novo mesto 6, 6. Izola 6.
II. LIGA, moški — vzhod, ZADNJE KOLO: CELJE—KRŠKO 24.24 (14:12)
LESTVICA: 1. Krško 15, 2. Velika Nedelja 14, 3. Krog 12 itd.

košarka

II. SKL, moški, zahod, 11. KOLO: ČRNUČE—ZNEŽNIK KOČEVSKA REKA 62:81, KRAŠKI ZIDAR—ZADOM ČRNOMELJ 141:97
LESTVICA: 1. Kraški zidar 21... 4. Snežnik Kočevska Reka 18, 9. Zadom Črnomelj 14 itd.
II. SKL, ženske, 13. KOLO: METKA—NOVO MESTO 78:64 (38:31)
NOVO MESTO: Krpan 2, Zupančič 22, D. Verstovšek 3, Žagar 8, Čavlovič 8, Birsa 7, J. Verstovšek 12, Seničar 2.

streljanje

REPUBLIŠKA LIGA, jug, serijski program, 4. KOLO: KRANJ—ISKRA SEMIČ 1270:1325, SOP LESKOVEC—LJUBO ŠERCER 1256:1204, F. MRAK—29. OKTOBER GROSUPLJE 1305:1343
LESTVICA: 1. 29. oktober in Iskra Semič po 12, Kranj 10... 7. SOP Leskovec 8, 8. Kočevje 8 itd.

Sporočila, izjave

PREKINITE POSKUSE NA HE VRHOVO

Javno vas pozivamo, da prekinete poizkuse na He Vrhovo vse dotlej, dokler ne zagotovite, da bo naložba dokončana v skladu z zakonitimi določili lokacijskega odloka. To pomeni, zaščitite Radeče, zaščitite Šentjur na Polju, kjer zaradi nove struge grozi, da bo več stavb zdrknilo v preloženo strugo, poskrbite, da bo Sava ustrezno čista... Kot investitor ste dolžni uskladiti delo vseh, ki so prav tako dolžni upoštevati določila zakonitega odloka, starega že celih 5 let. To, kar zdaj delate, je nemoralno in celo podlo. Očitno je, našega protesta v Radečah dne 28. novembra letos niste dojeli, ga vzeli resno in ste ga - tako kot TV Slovenija - uvrstili celo med politične igre. V kratkem bomo pripravili nov protest in ta način bitke za zakonitost nadaljevali.

Slovensko ekološko gibanje

JAVNA OBLJUBA MINISTRA

Kot predsednik Sveta Zelenih Slovenije javno obljubljam, da bomo Zeleni Slovenije storili vse, da v javnih medijih - tudi na TVS (!) - po volitvah ne pride do kadrovskih pogromov zaradi predvolilnega obnašanja tako hišnih naročnikov kot izvajalcev pristranskega in navijaškega (ne)poročanja. Zelo si bomo pa prizadevali za prevlado strokovnosti in profesionalnosti ter za prekinitev nenaravnih koalicij s politiko. Enako dosledni bomo tudi pri sekanju vezi med politiko in drugimi avtonomnimi strokami, npr. z uzakonitvijo načela, ki bo npr. direktorjem javnih zavodov in inštitucij, diplomatom in visokim državnim uradnikom prepovedovalo istočasno delovanje v vodstvih strank. Prvi na vrsti za to osebno-politično odločitev bi, vsaj po mojem mnenju, moral biti direktor SDK, ustanove, ki celi Sloveniji - posamezno in skupinsko - gleda v žepe in finančno obnašanje. Ameriške sorodne ustanove IRS (Internal Revenue Service) se cele ZDA bolj bojijo kot vseprisotnega FBI-ja. To, da SDK pri nas vodi podpredsednik ene od strank z vsemi možnimi implikacijami oz. posledicami, nas uvršča tja nekam med mafijsko Italijo, hajduški Balkan in tribalistično Afriko. Verjetno pa tja tudi spadamo, saj se taka osebno-strankarska naveza vsem zdi kar normalna in je nihče ne problematizira.

Dr. PETER TANCIG
(Iz odprtega pisma TV)

• *Ne onesnažujmo Slovenije s panoji in jumbo plakati. (Tancig)*

• *Moramo varčevati, pa naj stane, kolikor hoče. (grafit)*

Občina zaklepa vrata San Sebastiana

Ugovor na delo inšpekcije in pisanje Dolenjskega lista (DL 3.decembra)

1. Ni res, da se je vojna med stanovalci Prešernovega trga 14-16 in picerije San Sebastian že končala. Kar se picerije San Sebastian tiče, se nikoli niti ni začela. Proti odločbi, ki sem jo prejel od sekretariata za družbeni razvoj občine Novo mesto, sem se seveda pritožil, ker je neutemeljena in temelji na napačno ugotovljenem dejanskem stanju. Odločba seveda zaradi pritožbe ni pravnomočna, torej me proglašate za krivega in pribijate na križ, še preden je bila moja krivda pravnomočno ugotovljena. Lokal torej še ni zaprt, s svojo nekorektno objavo pa mi povzročate vsakodnevno škodo.

2. Stanovalci Prešernovega trga 14-16 so res v vojni zoper picerijo San Sebastian. Pri tem so posebej aktivni gospodje Goričar, Rajnar in Tratar. Gospodu Goričarju še posebej ležim v želodcu. Avgusta letos je šel celo tako daleč, da je goste ob vstopu v lokal s svojega okna polival z vodo ter celo pljuval nanje. Vse skupaj se je dogajalo ob 20.30 pri svoji veliki skrbi za zakonitost in pravilnost poslovanja naše picerije pa pozablja, da je sam še pred kratkim brez vseh dovoljenj in poravnavanja davkov proizvajal in prodajal betonske izdelke. Očitno pa je, da so za inšpekcijo bolj zanimivi tisti, ki sicer plačujejo dajatve, niso pa Novomeščani. Gospod Rajner pa je očitno kot bivši oficir JLA obdržal svoje orožje, saj je poleti na vrtu grozil, da bo mojo delavko ustrelil s puško.

3. Vsi prekrški, ki jih omenjate v članku, so bili storjeni najkasneje 20 minut čez dovoljeni poslovni čas. Torej ne more biti govora o veseljačenju do jutranjih ur. Vsaj 500 gostov pricerije San Sebastian pa lahko potrdi, da potem, ko jih ob 22. uri ne spustimo v lokal, odidejo v druge lokale, ki obratujejo tudi do 23. ure ali pa celo dlje.

4. Gostje, ki so po 22. uri še v lokalu, niso več postreženi, če pa si gost ob 21.55 naroči pico ali pijačo, prav gotovo nimam pravice, niti mi moja gostiteljska čast ne dopušča, da bi mu ob 22. ure z mize odnesel še skoraj poln kozarec pijače ali napol pojedeno pico izpred nosa in ga postavil pred vrata.

Vsak od nas se lahko vpraša, če je že ali pa bi to storil svojemu gostu, ne glede, ali ga obišče doma ali v lokalu. Gospodu Goričarju pa, ki medtem, ko se njegova soproga zabava v diskoteki, vestno in vsakodnevno beleži čas odhoda delavcev iz picerije in ga sporoča inšpekciji kot zapiralni čas, moram sporočiti, da je lokal zaprt takrat, ko se vrata zaklenejo in gostje nimajo več vstopa, in ne takrat, ko ga zapustijo delavci in lastnik.

5. Vašemu časopisu pa predlagam, da med svojimi številnimi bralci izvedete anketo o zapiralnem času lokalov. Rezultati bi potrdili, ali pa tudi ne, odločitve občinskega parlamenta o poslovnem času lokalov. Če hočemo v Evropo, si prav gotovo ne moremo privoščiti, da se glavno mesto dolenjske regije spremeni v spalno naselje, v katerem človek po 22. uri ne more več nikamor.

BOJAN BRODNIK
Picerija San Sebastian

DOMAČE TRNJE

• *Politik, ki so mu preveč zrasle peruti, želi pristriči peruti novinarjem.*

• *Predvolilni boj se vedno bolj spreminja v predvolilno žigosanje.*

• *S spremembo imen ulic ne bomo prišli — iz slepe ulice.*

M. BRADAČ

GOLOTA IN NERAZSVETLJENE ULICE

Pred nekaj dnevi so bile po Metliki obešeni plakati oz. fotografije človeške golote različnih oblik. V bodoče prosim, da tistim, ki razstavljajo podobne fotografije, to preprečite. Prosim pa tudi, naj kdo poskrbi za razsvetljavo metliških ulic in zamenja žarnice, še posebej ob potoku Obrh. Urediti pa je potrebno tudi razsvetljavo avtobusnega voznega reda.

FRANC ŠTEPAN
Čurile 17
Metlika

NOBENA STRANKA SE NI SPOMNILA ŽIVALI

Vsote denarja za volilno propagando so šle v milijarde, torej je denar nas vseh tako rekoč vržen stran. Marsikatera stranka bi pridobila ugled, če bi naredila kako potezo v smeri humanosti, npr. podprla napore društev proti mučenju živali v Sloveniji. Za 4. oktober, svetovni dan varstva živali, sem slovenski javnosti s člankom v Delu predstavila prvi azil za zavržene živali v Mariboru. Hvala vsem dosedanjim darovalcem pomoči za vzdrževanje tega azila! Pohvale pa je vredna tudi akcija, ki jo je sprožil učitelj Jure Marussig na šoli Franca Rozmana Staneta v Šentvidu pri Ljubljani. Učenci te šole so zbrali več sto konzerv s hrano za pse in mačke in jo odpeljali v mariborski azil. Ker se niti ena politična stranka ni izkazala s podporo društvu proti mučenju živali, apeliram na na vse Slovence, naj vsaj oni prispevajo prostovoljne prispevke na račun na račun: 51800-620-00016-05-1257110-192535, s pripisom "Za azil".

Ponosne smo na minulo delo

Deset let sekcije kirurških medicinskih sester

1. oktobra je minilo natanko 10 let, odkar je bila kot trinajsta v okviru Zveze društev medicinskih sester Slovenije ustanovljena Sekcija kirurških medicinskih sester. Izšla je iz potrebe po spoznavanju, razkrivanju in sistematičnem proučevanju negovalnega procesa pri kirurških bolnikih, iz potrebe po interesnem povezovanju in organizirani izmenjavi teoretičnih in praktičnih znanj ter delovnih izkušenj. V vseh desetih letih smo v upravnem odboru Sekcije sodelovale sestre vseh kirurških oddelkov slovenskih bolnišnic, zato smo danes vse lahko ponosne na minulo delo.

Vsako leto smo se srečevali na strokovnih seminarjih in ekskurzijah, kjer smo reševali številna odprta vprašanja z vseh področij kirurgije, ki so se porajala pri delu z bolniki. Spremljali smo novosti, izmenjavali izkušnje, poslušali predavanja najboljših strokovnjakov. Zadnji dve leti je Sekcijo vodila glavna sestra Kirurškega oddelka novomeške bolnišnice Marta Gantar. Ob zaključku mandata smo sestre kirurškega oddelka organizirale dvodnevni strokovni seminar, ki je bil 19. in 20. novembra 1992 v Zdravilišču Šmarješke Toplice. Pri organizaciji so nam tudi tokrat priskočili na pomoč številna podjetja in zasebniki, posebej še glavni sponzor KRKA, tovarna zdravil, ki je omogočil, da je bilo srečanje prvič obogateno z Zbornikom predavanj.

Vsem se za razumevanje in sodelovanje najlepše zahvaljujemo.

Strokovni program je pripravila skupina strokovnjakov s področja medicine in zdravstvene nege UKC Ljubljana. Seznanili smo se z novostmi pri reanimaciji, glavna tema pa je bila kirurška rana, kjer smo želeli poenotiti kriterije pri oskrbi, negi in zdravljenju le te. Istočasno so se predstavili številni razstavljalci, proizvajalci medicinskih pripomočkov ali njihovi zastopniki.

Seminarja se je udeležilo doslej rekordno število medicinskih sester in tehnikov iz vse Slovenije.

M. GANTAR

V Šentjerneju ponosen samo še petelin

»Daj bogu božje, cesarju cesarjevo, tvoje pa je, kar ostane«

Tak je star pregovor, današnji pa naj bi bil: Daj upnikom njihovo, tvoje pa bo, kar bo ostalo — nič, po tako neodgovornem ravnanju stečajnega upravitelja Iskre—Upori Šentjernej. Čez dober mesec se nam bo vsem, ki smo ostali brez dela, izteklo prejemanje nadomestila iz naslova brezposelnosti. Težko verjamem, da je kje človek, ki misli na te ljudi iskreno, ne samo v predvolilnih obljubah. Tisti, ki sedi ob polni skledi, najbrž ne misli na lačnega.

Praktično iz nič smo ustvarili lepo veliko tovarno, z veliko odrekanja so rasle stavba za stavbo in ni se nam bilo težko odreči ničemur, saj smo bili prepričani, da delamo tudi za naše otroke. Toda bili smo v veliki zmoti: tudi za nas ni od našega ostalo nič. Nihče ni poklical na odgovor nikogar, zapravljali so vsak po svoje kot tudi sedaj stečajnik! Čeprav je že prodal velik del naše tovarne, med drugim tudi sindikalne počitniške prikolice, nam kljub pravnomočni sodbi ne more izplačati, kar nam je dolžan, čeprav je to zelo malo.

Imamo lepo demokratično deželo, imamo nešteto strank s krasnimi obljubami. Imamo pa tudi nešteto ljudi na robu preživetja, čeprav so delali 20 ali 30 let.

Če pridete sedaj v naš lepi kraj, ko se podobno godi tudi delavcem delovne organizacije Iskra Hipot, boste videli, da je ponosen in pokončen samo še naš »šentjernejski petelin« sredi kraja.

DANIJELA ŠTEMBERGER
Šentjernej

DELO IN NOVICE VEDNO BOLJ ZAMUJAJO

KOČEVJE - Časopis Delo smo naročniki včasih dobivali že ob 6. uri zjutraj ali celo prej. Potem so se raznašalci menjali in smo ga dobivali že proti 8. uri, pred dnevi celo okoli 10. ure. V sredo, 18. novembra, pa še ob 12.15 raznašalec ni prinesel ne Dela in ne Slovenskih novic (to je dan in ura, ko sem napisal to pismo in ga odnesel na pošto, časopisov pa še vedno ni). Če bo šlo tako naprej, bomo današnji časopis dobili naročniki šele jutri ali pojutrišnjem. To ni edini spodrsljaj, za katerega je odgovorna uprava teh dveh časopisov. Upam, da bodo odnos do bralcev in naročnikov v obeh časopisih popravili, sicer bomo prisiljeni ukrepati bralci.

Naročnik iz Kočevja

Menedžer kot vsestranski poslovnež

»Direktor Miloš Kovačič bi lahko vodil katerokoli ameriško podjetje«

Osmo številko je Utrip Krke v uvodu namenil razmišljanju o liku menedžerja leta, ko je bil med tremi najbolje ocenjenimi poslovneži v Sloveniji tudi glavni direktor Krke, magister Miloš Kovačič. Boris Česen je ob Kovačičevem 58. rojstnem dnevu in skoraj hkrati prejeti visoki nagradi povabil direktorja Krke na klepet ob izjemnem priznanju. Bogate življenjske izkušnje je priljubljeni »prvi mož Krke« strnil v nekaj glavnih značilnosti, ki naj bi odlikovale slehernega menedžerja. Gre za poslovneža, ki mora biti »najprej vodja in spodbujevalec drugih, ki hitro sprejema pretehtane odločitve, jih posreduje, spremlja in pričakuje povratne informacije. Pred očmi mora imeti predvsem posel in seveda dobiček — brez tega ni menedžerstva.

Sem sodi po mnenju mag. Miloša Kovačiča predvsem tudi sposobnost za pogajanja, prilagojena značajem poslovnežev v državah, kjer sklepajo posle. Pomembna je ustvarjalnost, iznajdljivost v slehernem položaju, kjer ni prostora za obup. Bojevati se je treba in vztrajati v delu z lastnostmi športnika. Vsestranskost, prepletena s kulturo in toplino do sodelavcev — vse to in še marsikaj daje spričevalo vodilnemu poslovnežu.

Zanimivo razpravlja o sedanjem in bodočem delu Novoterma njegov direktor Janez Bulc, ki v pogovoru s Katjo Štimac razgrinja pred bralci celotno pogodbo o prodaji večinskega deleža Krke—Novoterma Nemcem. Kot napeto branje je pogovor o finančnih zadevah Krke, ki sta jih ocenjevala dva ameriška poznavalca teh trgov in vlaganj v podjetja. Glavnega direktorja Krke je eden izmed njiju ocenil takole:

»...Gospod Kovačič spada med menedžerje, ki so naredili name najmočnejši vtis sploh, in v svoji karieri sem obiskal okrog 2000 podjetij. On bi lahko vodil katerokoli ameriško podjetje...« Po njunih ocenah potrebuje Krka svež kapital, da bi z njim rasla dovolj hitro, kot to zahteva razvoj vzhodnih trgov, in da bo konkurenčna tudi na Zahodu.

Zapis o solarni sušilnici Krkinih zelišč v Bršljinu je presenečenje za vsakogar, ki mu ni dano sproti spremljati podrobnosti o delu posameznih Krkinih tovarn oz. dejavnosti. Brez kulture v podjetju ne gre: o tem govori poročilo o letošnji slikarski koloniji. Dela šestih slikarjev bomo videli decembra v ločenski galeriji. In še o igralnici na Otočcu, ki jo bodo odprli prihodnji mesec: popestrila naj bi ponudbo Zdravilišč in ponovno pritegnila več gostov v prijazne prostore na obeh bregovih Krke.

Tg.

Nikoli nisem zahteval milijon mark!

Odprto pismo g. Danilu Plesničarju, generalnemu direktorju Adria, d.d., Novo mesto

Zaradi stalnih osebnih in direktnih obtožb na moj račun se čutim prisiljenega, da pismeno zavzamem stališče.

V začetku letošnjega maja ste me nasledili kot generalni direktor firma Adria, d.d. Ni se vam zdelo potrebno, da bi z menoj sedli za mizo in se pogovorili o vseh problemih, da bi skupaj našla pametne rešitve v interesu podjetja. Ob vsakem obisku v Parizu ste se izogibali stiku z menoj in tako sprejemali odločitve brez poznavanja stvarnih razmer (na primer Eurofinance).

Po vašem nastopu službe pri Adrii, d.d., sva se srečala 18. maja v Novem mestu. Takoj in kasneje ponovno, sem vam ponudil svoje sodelovanje v okviru kake nove organizacije, ev.v Slovenskem projektu«, in predlagal, da se novemu projektu prilagodim. Če bi s strani Novega mesta prišlo do želje, da se Adria International deloma ali popolnoma razpusti, bi jaz lahko s svojim poznavanjem situacije znatno pripomogel, da bi preprečili nepotrebne stroške in zaplete. Kljub mojim nenehnim pozivom (tako pisnim kot ustnim) tudi glede tega niste zavzeli nobenega stališča. Dali ste mi zgolj razumeti, da pri Adrii nimam nobene prihodnosti več, niste pa hoteli govoriti o odpovedi.

Kar konfuzna situacija!

Nikoli nisem zahteval odpravnine milijon nemških mark. Ta informacija, ki ste jo razširili, je napačna. V moji pogodbi je predvidena odpravnina, ki pa je mnogo nižja kot v pogodbah slovenskih direktorjev v tujini, vključno z vašo. Razume pa se samo po sebi, da se po 22 letih pripadnosti firmi in ne da bi mi kdo očital kaj konkretnega, nisem pripravljen posloviti od firme brez odpravnine. Ob tem mi ni jasno, zakaj se o odpravnini sploh pogovarjamo, ko pa odpovedi še nihče niti omenil ni. Upam, da vas je začetek poravnalnega postopka prepričal, da moje reakcije ne sledijo izključno mojemu interesu, da bi dobil odpravnino, kot ste to predstavili javnosti (v primeru konkurza izgubim namreč vsako možnost za odpravnino).

Ob vsakem kratkem obisku skupaj z gospodom Verdelom 9. julija v Parizu ste mi sporočili, da Adrii, d.d., Novo mesto ni uspelo napasti gospoda Anžurja in da zato potrebujete nekoga drugega, na kogar bi lahko zvalili vso krivdo. Hkrati ste me obvestili o svoji odločitvi, da sem od tistega trenutka dalje postavljen za glavnega krivca za vse nastale probleme in da boste jutri (10.7.) pred delavci razširili ustrezne informacije o meni.

Ob priliki trgovskega zbora francoskih, španskih in portugalskih trgovcev 16. in 17. julija v Lipici, na katerem so bili prisotni tudi novinarji in sodelavci Adrie France, ste me pred vso javnostjo hudo napadli in očrnili. Sam trgovcev na tem potovanju nisem spremljal, ker ste skupaj z gospodom Verdelom ob svojih potovanjih v Pariz (2. in 9. julija) izjavili, da zaradi vaših obtožb pred delavci ni izključeno, da bi moral računati z »nemirnimi dnevi in nočmi« (fizične grožnje), in da je možno, da me bodo delavci zasledovali do Pariza.

V svojem nagovoru ob prodajni konferenci 17. julija ste sporočili, da z dnem 31.7.1992 zapuščam firmo Adria, predtem pa ni bilo med nama, pa čeprav samo v tej zadevi, niti najmanjšega pogovora. Trgovce in novinarje je vaše obnašanje zelo razkačilo. Španskim uvoznikom, ki so bili tudi prisotni, ste na zelo neposloven način pojasnili, da morajo od zdaj naprej poslovati direktno z Novim mestom, sicer si bo Novo mesto samo poiskalo nove uvoznike (ste že pomislili na to, da imajo naši uvozniki pogodbe, da so homologirali proizvode Adrie, itd.). Že nekaj tednov pred tem zasedanjem in tudi po njem ste stopili v neposreden stik z najpomembnejšimi trgovci in jim predlagali direkten uvoz brez posredovanja Adrie France. S svojo lahkomiselnostjo ste podjetjem družbe Adria zelo škodovali (Francija, Španija in Portugalska pomenijo 25 odst. prometa družbe Adria v Evropi). Prodajna mreža, ki jo oskrbuje Adria France, je od tega zbora v Lipici zelo omajana.

Vaša obtožba v okrožnici na vsa predstavništva in uvoznike (fax z dne 25.8.1992), da sta projekt Adria International in delovanje Adrie France povzročila težko finančno situacijo, je napačna.

Projekt Adria International je obstajal že pred mojim nastopom (11.9.) funkcije generalnega direktorja pri Adrii, d.d., Novo mesto. Vi sami ste že spomladi 1990 skupaj z vašimi sodelavci iz Nemčije in Belgije delali na projektu, ki ste ga vodili pod nazivom »Adria International«. Sedež bodočega generalnega vodstva je bil prav tako planiran v tujini. Vaša pisna poročila o tem projektu so v Novem mestu.

Ekskluzivna pogodba, ki je bila podpisana med Adrio, d.d., in Adrio International, je predvidevala pokritje stroškov vključno s stroški zagona. Kot podlaga za to pogodbo je služila pogodba, sklenjena septembra 1990 med predhodnim generalnim vodstvom in nizozemskim uvoznikom (in ta, se zdi, je še vedno v redu?!). Pogodba zaradi močnih notranjih nemirov ni bila več uporabljena in Adria International je skupaj s stroški obtičala.

Adria International je imela nalogo, da močno zmanjša stroške pri nabavi, še posebej pri prodaji, in da ustvari bistveno boljšo, enotno evropsko finančno politiko. Za vsako proizvodno enoto naj bi spoštovali predpisani plačilni cilj, in ne kot, je bilo običajno: »Prioriteta za ven in ostanek za Novo mesto«. K vsem ugovorom ste celo meni očitali, da sem dovolil, da je v Novo mesto steklo preveč plačil.

Projekt Adria International je gotovo prinesel stroške, bil pa je ob času vašega nastopa sposoben delovanja in bi s koncentrirano evropsko politiko do konca leta 1992 prav gotovo lahko predložil prve rezultate. Ta projekt se je moral umakniti »Slovenskemu projektu«. Namesto da bi izrabili že obstoječe investicije v Adria International, ste dali prednost vašemu »Slovenskemu projektu« in Adria International sistematično prezrli.

Povezava z Eurofinance morda ni prinesla željenih rezultatov pravočasno. Moramo pa pomisliti tudi na to, da interni nemiri (stavke, nasprotni projekt »Slovenski projekt«) v tujini pri denarnih inštitutih niso ostali neznani, kar je otežilo iskanje kreditov. Prekinitev pogodbe z Eurofinance bi bila ob tem zelo preprosta in mogoča brez nadomestila škode v višini 1,5 milijona FF (vključno s stroški). Vi ste se želeli skupaj z gospodom Verdelom sami pogajati z Eurofinance, moje argumente pa ste pustili popolnoma ob strani.

Z denarnimi inštituti so obstajale tudi druge alternative v zvezi z projektom Eurofinance, vendar jih nismo več mogli izkoristiti.

Adria France: Ta firma je imela ob prometu v višini 150 milijonov FF dolga znotraj družbe Adria 39 milijonov FF. To odgovarja poprečnemu roku plačila 3 mesecev. Vaša trditev, da je Adria France slab plačnik, je napačna.

Kar se tiče računa, ki ga je Adria France 31.12.1992 izstavila za udeležbo pri stroških financiranja, sta z gospodom Verdelom ob vajinem obisku v Parizu 4. in 5. junija potrdila, da je Adria, d.d.; ta račun že akceptirala. Ob tej priložnosti ste mi predložili tudi različne dobropise za poslovno leto 1991 z znatnimi zneski za druga predstavništva, da bi jih naknadno še v svoji prejšnji funkciji generalnega direktorja Adrie, d.d., s svojim podpisom regulariziral. Vsi ti računi in dobropisi so bili po vaših navedbah že v marcu 1992 na nekem sestanku upravnega sveta podjetja Adria, d.d., akceptirani.

Naš zakonsko predpisani pregledovalec računov vas je pisno prosil, da potrdite ta račun za stroške financiranja. Na žalost je ostal klub večkratnim opominom brez odgovora. V svojem letnem poročilu je moral zato navesti pomislek glede realnosti rezultata. Ko je naša banka dobila v roke to poročilo, je tako reagirala z dramatičnim zmanjšanjem sicer odobrenih kreditov.

Ob svoje postanku 9. julija v Parizu ste mi sporočili, da Novo mesto in Deinze poslej ustavljata vse pošiljke za Adrio France. Čeprav je bila v novem mestu občutna zaloga končanih počitniških prikolic za Adrio France, za katere smo imeli tudi naročila od naših strank, ste dobavo brez argumentov blokirali.

• **Z vami se je bilo nemogoče pogovoriti o prihodnosti. Izbruhi besa in kričanje ne vodijo k rešitvi in ne morejo nadomestiti pomanjkanja koncepta. Notranja nesoglasja ste razširili v javnost, namesto da bi jih poskusili rešiti v internih okvirih. Interno rešiti pa bi pomenilo tudi, da bi morali izraziti svoje očitke osebno, človek človeku. Zdi se, da je za kaj takega primanjkovalo poguma in iskrenosti.**

Podjetje, ki ne razpolaga z nobenimi nabavnimi viri več in katerega prodajna mreža je hudo poškodovana, nima nobene možnosti za preživetje. Zato sem bil glede na francoski pravni sistem (enako kot v vsej EGS) prisiljen predlagati poravnalni postopek. Tudi pred tem sem vas posvaril. Namesto da bi med nama prišlo do razumnega in za podjetje konstruktivnega pogovora, ste ignorirali vse moje predloge, da bi stopila v stik, in me poskušali izolirati. Pred vami je bil en sam cilj: da bi me povsod očrnili (slovenski tisk, inozemski dobavitelji, evropska prodajna mreža). Niti po začetku izravnalnega procesa se vam ni zdelo potrebno, da bi v tako kritičnem položaju sedli skupaj in skušali najti rešitev, ki bi bila za Novo mesto sprejemljiva. Vse hočete storiti na lastno pest in ob tem ne upoštevate ne ekonomskih niti tržnogospodarskih in pravnih zakonov. Kaj takega v zahodni Evropi ni mogoče. Ali ne gre pri tem prej za osebno maščevanje zaradi prvih pobud Adrie International (odpoklic vašega prijatelja kot vodje poslovalnice v Nemčiji februarja 1992 zaradi nejasnosti v poslovanju)?

Družba Adria ima po mojem mnenju še vedno svoje mesto na trgu in v bodočnosti, vendar pod pogojem, da jo vodi kompetentna in sposobna direkcija s skupnim ciljem in da se izkaže kot realen ekonomski projekt. Za sanacijo podjetij družbe Adria je na vsak način potrebno prestrukturiranje in stvarna volja za dosego rentabilnosti.

ANDREAS POSCHACHER
Adria Caravan France

Dela po poplavah

Kolpa in Čabranka s pritoki poškodovali ceste

KOČEVJE, OSILNICA — Posebna komisija si je že ogledala škodo, ki jo je na območju zgornje kolpske doline naredilo zadnje močno deževje in ugotovila, da je cesto ob potoku Belica pri mali elektrarni treba popraviti čimprej, sicer bo pozimi neprevozna in hiše na tem območju ne bodo imele dovoda.

Pri kajakaškem centru v Starih malnih je deroča Kolpa odnesla okoli 1.000 kubikov materiala in izpodjedla betonsko škarpo, ki brani cesto pred vodo. To škodo bo potrebno popraviti v kratkem, saj bo sicer nova narasla voda naredila še več škode ali celo onemogočila promet po glavni cesti do Osilnice. Spomladi bo treba tu škodo temeljiteje popraviti in del škarpe ponovno zabetonirati.

Pri Bosljivi Loki je Kolpa poškodovala kamenito zložbo med cesto in reko, potrebno jo bo popraviti, komisija pa je še menila, naj bi na obnovljeno zložbo navozili tudi zemljo, ki se bo zarasla in tako varovala zložbo in cesto ob bodočih poplavah.

Cestno podjetje Novo mesto pa je že zasilno popravilo škodo na cestah Sela—Čačič in Podvrh—Padovo, da ni potreben več obvoz. Spomladi bo potrebno dokončno popravilo, predvsem pa bo treba urediti propustę ob cesti.

JOŽE PRIMC

Pazljivost ni nikoli odveč

Tudi dobri trgovci so

V ponedeljek, 23. novembra, sem dopoldne dala v denarnico nekaj bankovcev po 100 in enega za 500 tolarjev ter odšla naravnost v neko majhno trgovino, kjer sekajo tudi meso. Tu sem kupila dve tablici čokolade. To je bil ves moj nakup. Proti večeru sem doma odprla denarnico in ugotovila, da v njej ni več bankovca za 500 tolarjev, čeprav nisem z njim ničesar plačala. Takoj sem pomislila, da je edina možnost ta, da sem bila pri plačilu čokolade površna, namesto da bi pogledala bolj natančno, s kakšnim denarjem plačujem. Pa kaj, človek je zaradi neprevidnosti tudi ob življenje, ne samo ob denar.

Naslednji dan sem ob istem času dopoldne odhitela v to trgovino, misleč, da me verjetno denar čaka, saj je najbrž blagajničarka opazila mojo površnost. Vendar blagajničarki ni bilo jasno, kaj govorim. Obrnila se je k drugi stranki in z njo nadaljevala razgovor. Odšla sem ven z grenkim občutkom in s spoznanjem, da sem si pač sama kriva, ker ne pazim na denar.

Ker živim nedaleč stran od samopostrežne trgovine, hodim kupovat tja že dolga leta. Nekoč sem blagajničarki plačala račun s 1000 tolarji, a glej, pod njenimi prsti sta takoj nastala dva in je eden priletel na pult proti meni. Sploh so te blagajničarke zelo pazljive pri denarju. Ko že govorim o trgovcih, bi rada pohvalila še kiosk na Ragovski. Tam sem pred kratkim spraševala za krompir, vendar takrat nisem imela denarja, da bi ga lahko takoj kupila. Prijazni trgovec mi je dejal, da ni problem za denar, da bo že počakal. Vprašal me je, koliko ga potrebujem. V tem kiosku si kupec lahko izbere blago, na tehtnici pa vidi, da je dobil pošteno mero, pa še ceneje je, kot drugje.

Občanka z Grma

Cesta in sožitje

Pogovor z Željkom Knavsom iz KS Osilnica

OSILNICA — Željko Knavs je prvi predsednik pododbora Demokratske stranke v krajevni skupnosti Osilnica. Ta pododbor je najštevilnejši v občini Kočevje in tudi edini izven občinskega središča. Takoj po izvolitvi smo predsedniku Knavsu zastavili nekaj vprašanj, na katera je odgovoril tako:

— Zadovoljen sem, da ima stranka že okoli 50 članov in da se jih je 20 zbralo na volilnem sestanku. Program stranke je skladen s programom razvoja naše krajevne skupnosti. Iz tega programa pa dajeva jaz in stranka poseben poudarek cestni povezavi z občinskim središčem Kočevjem in Slovenijo.

Gre za dve cesti: preko Kočevske Reke in za obkolpsko cesto oz. dovozno cesto. Prva ima to prednost, da zelo približa Osilnico in Kočevje, in sicer kar za okoli 14 km v primerjavi s sedanjo cesto preko Hrvaške in Broda na Kolpi. Žal pa ta cesta ne povezuje naših vasi ob Kolpi. Zato daje večina v stranki in tudi jaz prednost obkolpski dovozni cesti, ki bi povezala vse vasi od Petrinje do Osilnice in naprej do Trave.

Posebna pozornost naše stranke bo veljala tudi sožitju s Hrvati, ki žive v naši KS ali pa so tu zaposleni, pa tudi s sosednjimi hrvaškimi kraji. Prebivalstvo na našem območju že od nekdaj ni poznalo in priznalo narodnostnih mej.

J. PRIMC

POMAGALI SO MIKLAVŽU IN DEDKU MRAZU

NOVO MESTO - Za novoletne prireditve in obdaritve otrok v občini Novo mesto so denar prispevali: Izvršni svet SOb Novo mesto; Krka - tovarna zdravil; Dolenjka; podjetje Zarja; obrtniki občine Novo mesto; Ljubljanska banka-DB Novo mesto; Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto; Skupnost krajevnih skupnosti Novo mesto; Služba družbenega knjigovodstva Novo mesto; zavarovalnica Tilia; Gozdno gospodarstvo; VVO Novo mesto; Dolenjski list; Srednja šola za gostinstvo; osnovne šole: Žužemberk, Šentjernej, Bršljin, Šmihel, Prevole, Otočec, Vavta vas, Brusnice; Temeljno javno tožilstvo Novo mesto; OO ZZB NOV Novo mesto; Termotehnika; Novotehna; Novoline; Tiskarna in podjetje Gorjanci (podatki so do petka, 4. decembra). Z delom so poleg aktivistov Zveze prijateljev mladine pomagali: Gasilsko-reševalni center, Komunala, Elektro, KK Struga, Studio D, Dolenjski list, Televizija Novo mesto, Tiskarstvo Opara, župnija Kapitelj in Črkoslikarstvo Gvido Hren. Organizatorji upajo, da bodo tudi v bodoče deležni pomoči pri organizaciji tako velike prireditve. Žiro račun ZPM še čaka na nove darovalce. Številka je: 52100-678-80209.

KLI
LOGATEC
IZREDNA PRILOŽNOST
ZA NAKUP STAVBNEGA POHIŠTVA IZ PROGRAMA
KLI LOGATEC
V ČASU
OD 10.12.1992
DO 15.1.1993
* redni program s posebno ugodnimi plačilnimi pogoji in popustom
* opuščeni domači in izvozni program do 50 % popusta
INFORMACIJE:
PRODAJNI SALON KLI LOGATEC,
tel.: (061)741-711

Vsakdo naj bi priznal svoje zmote

Sprava je lahko le obojestranska — Ob pisanju Stanislava Klepa iz Kranja

Teden za tednom se bralci časopisov srečujemo s pisanjem Staneta Klepa, odvetnika iz Kranja, ko trmasto pogreva Kardeljevo pismo iz leta 1942, ki naj bi partizanskemu vodstvu naročal, da je treba pobiti duhovnike in kulake. To pismo so belogardisti, ko so ga dobili roke, priredili za potrebe svoje propagande proti NOB. Pismo so spremenili in priredili.

In zdaj nam gospod Klep, nekdanji partizan iz leta 1944, servira to propagandno pismo, da bi tako dokazal svojo pripadnost antikomunistom. Menda v partizanih ni imel sreče, da bi se zrinil med kake višje, pa jih je potem razočaran zapustil. Zato se krčevito trudi, da bi se vsaj zdaj povzpel. Tako se je obesil tudi na že stokrat premleto slovensko vsenarodno spravo. Pri tem pa njemu in vsem njemu podobnim ni jasno, da tako zastavljene vsenarodne sprave ni in ne more biti. Zakaj in s kom naj bi se »spravljali« Štajerci, Korošci ali Primorci, ki bele garde niso imeli? Pri tem bi lahko vprašal gospoda Klepa in še koga iz njegove družčine, kako to, da na Štajerskem in Koroškem ni bilo bele garde in domobrancev. Nimamo kaj skrivati — odgovorimo si lahko sami: zato, ker na Koroškem in Štajerskem ni bilo duhovščine, ki bi sodelovala z okupatorjem. Nemci so jo izgnali takoj po svojem vdoru v deželo. Na Primorskem pa je duhovščina ostala, toda bila je narodno zavedna, z ljudstvom. Mnogo je pretrpela skupno s primorskim ljudstvom pod fašizmom.

Kar zadeva lipo sprave, ki si jo zdaj nekateri hočejo prilastiti kot svoj simbol, bi rekl samo tole: lipa je slovensko drevo. Ob lipi so naši predniki posedali, najraje ob nedeljah, modrovali in sklepali, kako bodo rešili to ali ono. Pod lipo so se tako dogodile pomembne reči. Zaradi tega je postala lipa za Slovence nekakšno sveto drevo, nekaj njihovega, s čimer so se čutili duhovno povezane iz roda v rod. Lipo sprave na ljubljanskih Žalah pa si je vzel v zakup gospod Klep.

Imamo komisijo za ugotavljanje zločinov, storjenih po vojni. Kak nesmisel! Kot da med vojno ni bilo zločinov! Kot da povojni zločini niso posledica medvojnih zločinov! Zdaj pa naj bi ta polovičarska komisija ugotavljala samo povojne zločine!

Ugotoviti bi bilo treba, kdo je leta 1942 ustanovil zloglasni Štajerski bataljon (na Dolenjskem) in kaj je ta bataljon počenjal, dokler ni bil razkrinkan; ugotoviti, kdo je ustanovil najprej vaške straže, iz katerih se je razvila bela garda in poznejše domobranstvo. Razčistiti bi bilo treba — in to temeljito — vlogo pretežnega dela predvojnih slovenskih politikov, ki so se povezovali z okupatorjem.

Ne bi rad ponavljal, kar je znano vsemu svetu: vsi svobodoljubni narodi so napovedali boj zločinskemu nacionalsocializmu in fašizmu, takorekoč vsa Evropa in Amerika. V številnih državah so se pojavila osvobodilna gibanja — vsa z enim in edinim ciljem, osvoboditi svet izpod jarma nacifašizma. Tudi pri nas.

Toda žal moram ugotoviti, da nobeno osvobodilno gibanje v Evropi ni bilo deležno tako podlega izdajstva kot Osvobodilna fronta slovenskega naroda! Toliko neresnic, toliko blatenja, kot ga je bilo nametanega na naš boj proti okupatorjem, prav gotovo ni doživelo nobeno drugo osvobodilno gibanje v Evropi.

Osvobodilni boj je pregloboko vraščen v našo narodno bit, da bi ga bilo mogoče iztrebiti. Naš boj za osvoboditev je vsenarodna last! Skoraj bo minilo pol stoletja, kar smo ta boj končali. Nujno je, da se odpre pred narodom in da na vpogled in kritično presojo vse, kar je bilo storjeno v zvezi z našim bojem za osvoboditev. Mislim, da tisti, ki se imajo česa bati ali sramovati, pač ne bi smeli biti ovira. Sprava pa bi lahko bila šele, ko bi vsi priznali svoje zmote in grehe.

RADO ZAKONJŠEK-CANKAR
Ljubljana

NOVOLES NIMA DOVOLJ STROKOVNIH DELAVCEV

O Novolesu smo dolgo menili, da ima dovolj usposobljenih delavcev. Novi pogoji poslovanja so pokazali, da manjka danes podjetju 40 sodelavcev z višjo in 30 s srednjo izobrazbo, 50 kvalificiranih in 300 polkvalificiranih sodelavcev. Mnogi se še vedno ne zavedajo, kaj pomeni v novih pogojih poslovanja kar 430 nekvalificiranih Novolesovih delavcev! Zato kadrovska služba Novolesa že pripravlja načrt za razvoj kadrov v letu 1993 in pri tem poudarja, da "... kapital podjetja ni samo materialno bogastvo, ampak tudi človeški kapital". Na želje in načrte direktorjev podjetij v sistemu Novolesa nudi kadrovska služba strokovno podporo. O teh perečih vprašanjih med drugim piše Bojan Bencik v novi številki NOVOLESA, kjer pravi: "Vprašanje preživetja bo v prihodnosti za vsako podjetje vprašanje, če razpolaga s kvalificiranimi, motiviranimi in zadovoljnimi sodelavci. Podjetje bo tako dobro, kot so dobri njegovi sodelavci."

Tg.

PO KRIVICI OB DOM?

RUDNIK - Stečajni upravitelj Industrije transportnih sredstev in opreme Kočevje v stečaju je obvestil člane Industrijskega gasilskega društva v tem kraju, da bo zaradi vnovčitve premoženja Itas prodal zgradbi dveh gasilskih domov. Gasilcem je dovolil pravico uporabe za dobo 10 let z obvezo, da bodo gasilci plačevali vse obveznosti. S tako odločitvijo člani tega gasilskega društva ne soglašajo. Pri gradnji doma so opravili 1.655 prostovoljnih delovnih ur, pomagali pa so tudi s prostovoljnim prispevkom v denarju še Občinska gasilska zveza Kočevje, Samoupravna stanovanjska skupnost, Krajevna skupnost Rudnik - Šalka vas, Gozdno gospodarstvo - enota transport in gradnje ter Podjetje Oprema Kočevje. Prostovoljni gasilci menijo, da je njihovo društvo na teh objektih pridobilo dobroverno posest. Ker ta neposredna posest traja še izpred druge svetovne vojne, menijo, da to zadošča za pridobitev lastninske pravice na poslopju starega in novega gasilskega doma.

V. D.

Prvi zasebni zobozdravnik na Dolenjskem

V Šentrupertu dela dr. Siniša Kulašević

ŠENTRUPERT — Z nastankom zasebnih zobozdravstvenih ordinacij si bodo ljudje še lažje izbrali primernega zobozdravnika, pa tudi dolga čakanja na popravilo zob bodo verjetno odpadla. Pred kratkim je prvo zasebno zobozdravstveno ordinacijo na Dolenjskem odprl dr. Siniša Kulašević v Šentrupertu, v prostorih Stanovanjske zadruge Šentrupert. Ambulanta je zaenkrat samoplačniška, vendar je zobozdravnik Kulašević trebanjsko občino že zaprosil za koncesijo.

Prav šentruperški konec trebanjske občine je zobozdravnika že dalj časa zelo potreboval. Še posebej bo ordinacija lahko koristila otrokom, ki obiskujejo šentruperško osnovno šolo in so jih morali do sedaj starši voziti k zobozdravniku na Mirno ali v Trebnje. »Za koncesijo sem zaprosil predvsem zaradi tega, da bi lahko poskrbel za zdravje zob šentruperških osnovnošolcev, jih dovolj zgodaj naučil, da bodo znali skrbeti za svoje zobe,« razlaga dr. Kulašević, ki dela kot zobozdravnik že 14 let. Kajti, kar se Janezek nauči, to Janez zna. »V zakonu res piše, da smo ljudje dolžni skrbeti za svoje zdravje, vendar se tega vsi še ne zavedajo,« pravi dr. Kulašević.

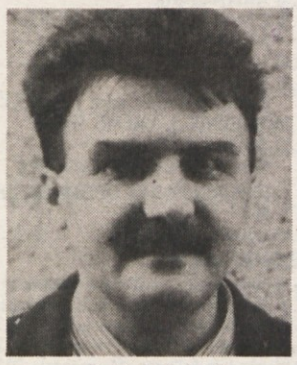

Siniša Kulašević

Sicer pa dr. Siniša Kulašević pravi, da bo tudi brez koncesije imel dovolj dela. In o tem ni dvoma, saj je sodobno opremljena ambulanta z visoko nadstandardnimi materiali že sedaj, ko je bila komajda odprta, polna ljudi. Verjetno pa h kvaliteti dela prispeva tudi dokaj zmerna cena. »Pozornosti ne bom posvečal le kariesu, ampak tudi parodontozi — vnetjem dlesni, do katerih pride predvsem zaradi neustrezne higiene. Ljudem je treba najprej pokazati in povedati, kako naj skrbijo za svoje zobe, seveda je najbolje, da to povemo že otroku,« dodaja dr. Kulašević.

Poleg moderne tehnologije pa je dr. Kulašević na tekočem tudi z najnovejšim znanjem na področju zobozdravstva, saj pogosto obiskuje seminarje v tujini. Zato razmišlja, da bi nekoč pomagal ljudem, ki so ostali brez zob, z implantati—vsaditvami.

J. D.

Kamera odkriva

KAJ JO JE PREMOTILO? — Kdo bi vedel, kaj je premotilo češpljo v Regrči vasi v Novem mestu, da je zdaj na zimo, ko prihajajo mrzle sape in je pomlad še daleč daleč, pognala drobno cvetje. Če bi drevesa imela volitve, bi lahko razumeli, da je nasedla predvolilnim obljubam o skorajšnjem soncu, tako pa iz tega cvetja ne bo sadov, kot najbrž tudi ne od mnogih obljub, ki smo jih ljudje slišali prejšnji teden. (Foto: MiM)

IMA KDO VEČJO LIMONO? — 65-letni obrtnik Stane Fabjančič iz Brestanice vzgaja limonovce v svoji prostorni hiši že okrog 30 let. Ko je pred tremi leti odnesel 75 dag težko limono na Poljoprivredni institut v Zagreb so se strokovnjaki čudili, češ da česa takega še niso videli. Na limonovcu, ki ga je podaril prijatelju in so ga morali s tovornjakom odpeljati v Koper, je zraslo tudi 30 sadežev. Ljudje, ki so na avtobusnem postajališču pod Fabjančičevo hišo skozi velika steklena okna občudovali limone, so bili prepričani, da gre za plastične sadeže. Stane pravi, da rad zvedel, če ima še kdo večje limone, da bi izmenjal cepiče. Sam si je v teh treh desetletjih s križanjem nabral že precej izkušenj, saj mu je 7 let star limonovec letos obrodil 4 sadeže, za največjega, ki mu je po dolgem izmeril obseg 38,5 cm (na posnetku), meni, da bo še težji kot rekordni. Da se ne bi sadež odtrgal pred popolno zrelostjo, ga je pričvrstil kar s selotejpom. (Foto: P. Perc)

- *Naglavni greh Slovencev je napuh. (Kmecl)*
- *Konvertita spoznaš po tem, da že od daleč smrdi po sveži barvi. (Petan)*

Angelci v spomin

Danes me je v daljni Argentini dosegla žalostna vest, da je zemlja pokrila še enega člana stare ruperške družine, Angelco Kastelic, rojeno v Župančičevi družini iz Češnjic. Na Ruperč Vrhu smo bili obdarjeni z izrednim bogastvom, z neizmerno lojalnostjo Župančičevega rodu, od koder so prihajali k nam na delo in v službo, kot bi prihajali pod lastni krov. Tudi Angelca je bila zvesta in je čuvala gospodarjev blagor, kot da bi bil njen. Spominjam se, da mi je Angelca še potem, ko je bil dom požgan in je šlo vse po zlu, iz ruševin gradu pozimi 1944 prinesla usnja za nove čevlje, ker si sam nisem upal domov. Vse življenje je bila trdna slovenska kmečka žena, vajena znoja in dela na polju, ena tistih, ki so slovenski rod obdržale na tej skopi zemlji. Zdaj, ko se na obzorju kažejo možnosti, da bi se izpod zasnežene Aconcague v Argentini vrnil domov pod Gorjance, bi zelo potreboval njen nasvet, saj je bolj poznala naš grunt, kot pa ga poznam jaz. Tako pa ji lahko izrazim le globoko zahvalo za vse, kar je dobrega storila naši rodbini.

Ruperški Antol

KOLERABE VELIKANKE — Vse tako kaže, da bo pri Prhnetovih iz Orehovice letos dovolj kolerabne krme za domače pujske. Na njivi so zrasle takšne debelinke, da nobena ne tehta manj kot tri kilograme. Dve na sliki, ki ju drži Maja, sta na tehtnici, verjeli ali ne, potegnili 5,40 kg in 4,80 kg. (Foto: J. P.)

Rešeni iščejo rešitelje

Rešeni člani posadk zavezniških letal, bi se radi sešli z ljudmi, ki so jim med vojno pomagali

NOVO MESTO — »Bilo je na cvetno nedeljo leta 1944, malo pred poldnevom. Nebo je bilo čisto kot solza. Tedaj sem bil partizanski obvečevalec. Na Pristavi v vznožju Gorjancev sem sedel in poslušal bobnenje zavezniških bombnikov, ki so se po opravljeni nalogi vračali v svojo bazo. Eno od letal je nekoliko zaostalo za strnjeno skupino. Nenadoma sem opazil dve senci, ki sta hušknili proti osamljenemu letalu iza obronka Gorjancev. Bila sta nemška lovca iz Cerkelj. Zaslišal sem oddaljene strele, letali sta se hitro, kot sta prileteli, umaknili, zavezniški bombnik pa je, zadet, čedalje bolj negotovo nadaljeval polet. Zavil je iz smeri in pričel čedalje bolj strmo padati, za njim pa se je vlekel gost dimni rep. V istem trenutku sem na jasnem nebu zagledal bele pikice, ki jih je veter odnašal stran proti ozemlju, ki so ga imeli pod kontrolo Nemci in belogardisti.«

Tako pripoveduje Stane Erjavec, doma z Ljubna pri Novem mestu, danes pa kot daleč naokoli poznan zeliščar živi v Ljubljani. Bele pikice, ki so se hitro večale, je veter zanesel nazaj proti svobodnemu Podgorju, medtem pa se je letalo raztreščilo na gospodarskem poslopju gradu Gracarjev turn. Enega od padalcev je zaneslo na ravnico med Pristavo in Jurno vasjo in takrat osemnajstletni Stane mu je stekel naproti. Amerikanec se je osvobodil padala in ko je zagledal bližajočega se oboroženega človeka, hitro odvrgel za bližnji grm torbico in pištolo in dvignil roke. Očitno je vedel, da oborožene letalce Nemci na mestu ustrelijo. Stane je oboje pobral in mu s prijazno gesto ponudil nazaj. Nekako sta se le sporazumela, da gre za partizana. Ker so Nemci tudi poskušali priti do sestreljenih letalcev, sta se hitro odpravila v štab brigade, kjer je že bilo zbranih še preostalih devet članov posadke. Vse so partizani potem odpeljali na letališče v Beli krajini. Kot je zvedel pozneje Stanko, je bila kolona na poti napadena. V napadu je bil en član posadke ubit, poveljnik Fred Streicher pa ranjen in zajet. Preostala osmerica se je vrnila v letalsko oporišče v Italiji.

Ameriški piloti, ki so bili sestreljeni nad Slovenijo in se potem po napetih dogodivščinah vračali v letalske baze, se doživljajev in ljudi radi spominjajo. Več jih je po vojni že obiskalo kraje, kjer so srečali ljudi, ki so jim takrat pomagali. Joseph L. Maloney iz Kanade, član posadke iz letala B 24, ki je bilo takrat sestreljeno nad gorjanskim pogorjem, se je oglasil Stanetu Erjavcu in mu sporočil, da bi se preživeli letalci prihodnje leto radi sestali z ljudmi, ki so jih rešili. Ker jih Stane ne pozna dosti, preko Dolenjskega lista prosi vse, ki so reševali letalce, da mu čimprej sporočijo svoje podatke na naslov: Stanislav Erjavec, Poklukarjeva 57/A, Ljubljana, tel. 061/ 264-900, ali pa kar na Dolenjski list.

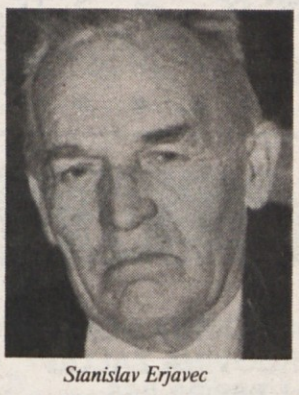

Stanislav Erjavec

T. JAKŠE

zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto

68000 Novo mesto, Cesta herojev 1
Tel.: 068/22-152, 24-615, 23-726,
28-454, 28-459, 28-478, 28-492

v času, ko razpadajo veliki sistemi, mi nismo preveliki

v letu 1991 smo obračunali za 63% več zavarovalnih premij kot v preteklem letu, izplačali pa tudi za skoraj 2/3 več odškodnin

obvezno zavarovanje motornih vozil nam je v preteklem letu zaupalo blizu 80% vseh lastnikov avtomobilov v petih dolenjskih občinah

kasko zavarovanje seveda lahko sklenete na 10 obrokov brezobrestno, s tem, da je zavarovanje proti kraji vključeno brez vsakršnih doplačil

zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto

KOVINAR
trgovina
»ŽELEZNINA«
Ljubljanska c. 28,
Novo mesto
MERKUR KRANJ

NOVA PRODAJALNA — SAMOPOSTREŽBA
s tehničnim blagom v Kovinarju na Ljubljanski 28 v Novem mestu

Obiščite nas in se prepričajte o pestri ponudbi:
- izdelkov podjetja KOVINAR,
- okovja, vijakov...,
- strojnega in ročnega orodja,
- vodoinstalacijskega materiala,
- elektroinstalacijskega materiala,
- gospodinjskih aparatov, bele tehnike, akustike,
- izdelkov črne in barvne metalurgije,
- varilnotehničnih materialov.

VI NAM — MI VAM

OPEKARNA NOVO MESTO
TRGOVINA ZALOG
tel. 068/22-855
fax. 068/21-490

AKCIJSKA PRODAJA KERAMIKE
(GORENJE, KERAMIKS — MARTEKS)

Cenjene kupce obveščamo, da po ugodnih prednovoletnih akcijskih cenah nudimo iz zaloge bogato izbiro keramike (že od 300 SIT m², pod ugodnimi prodajnimi pogoji — posebne ugodnosti za obrtnike in podjetja.

PRED NAKUPOM PREVERITE NAŠO PONUDBO!

OBČINA BO VRNILA DENAR

ČRNOMELJ - Pred časom smo pisali o problemu, ki je nastal, ko so kupci stanovanj v blokih na Čardaku, ki so ogrevana iz kotlovnice, izvedeli, da so zaradi že pred leti napačno ovrednotenih stanovanj plačali večjo kupnino, kot bi jo sicer. Med drugim je bilo prodanih tudi 57 občinskih stanovanj in občinski izvršni svet se je odločil, da bo tem kupcem vrnil preveč plačano kupnino. Gre namreč za 3,5 milijona tolarjev, zaradi katerih se po mnenju občinske vlade ne splača "ljudem dajati v zobe". V vladi so se tako odločili, še preden so dobili mnenje javnega pravobranilca, ki je svojo dolgo ugotovitev o tem primeru zaključil z mislijo, da je občina dolžna vrniti preveč prejeti del kupnine. Seveda pa bo občina izterjala tudi šest preveč izplačanih odpravnin od tistih, ki so zapustili družbena stanovanja. Prav tako pa bo izterjala preveč plačan davek na kupnino in preveč odveden prispevek republiškemu stanovanjskemu skladu.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 10. XII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 12.10 in 14.20 - 0.40 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 PROGRAM ZA OTROKE
REPICA
JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
KUPITE VROČI KOSTANJ
10.55 ŠOLSKA TV:
ANALITIČNA MEHANIKA (10/52)
ANGLEŠČINA - FOLLOW THROUGH, 3. lekcija
MUZZY, ANGLEŠČINA ZA NAJMLAJŠE (10/20)
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
14.35 VIDEO STRANI
14.45 NAPOVEDNIK
14.50 TENIS, posnetek iz Muenchna
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
ŽIV ŽAV
18.00 PODELITEV LETNIH PRIZNANJ V TURIZMU oddaja
19.05 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 TVARIETE
21.40 TEDNIK
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.05 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA
23.15 DRAGI JOHN, amer. naniz., 34. epizoda
23.40 SAM SOBOTA, angl. naniz. (5/6)
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Video strani - 16.40 Sova (ponovitev) - 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi - Koper - 19.00 Video lestvica - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Pari (TV igrica) - 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (50. epizoda nemške naniz.) - 20.55 Po sledeh napredka: Nevronske mreže - 21.20 Življenje s sevanjem: Umetni viri (2. oddaja) - 21.55 Umetniški večer: Riff-Raff (angl. film) - 23.25 Tenis (posnetek iz Muenchna) - 1.00 Video strani

PETEK, 11. XII.

SLOVENIJA 1

8.40 - 12.10 in 14.15 - 0.55 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.05 PROGRAM ZA OTROKE
TELOVADKA, franc. nadalj. (1/10)
MEDVEDEK NA OBISKU, lutkovna igrica, (2/3)
9.50 PO SLEDEH NAPREDKA: NEVRONSKE MREŽE, ponovitev
10.15 ŽIVLJENJE S ŠEVANJEM, ponovitev 2. oddaje
10.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, ponovitev
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
14.30 VIDEO STRANI
14.40 NAPOVEDNIK
14.45 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.20 GOSPODARSKA ODDAJA: MADE IN SLOVENIA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK, TOK, oddaja za mladostnike
18.55 ZLATI PRAH
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, FORUM
20.30 USPEH, nemška nadalj. (4/6)
21.20 SOVA
BAGDAD CAFE, amer. naniz. (9/15)
21.50 DNEVNIK 3, VREME ŠPORT
22.20 SOVA
SAM SOBOTA, angl. naniz. (6/6)
NEPOBOLJŠLJIVA OPTIMISTA, irski film
0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Vide strani - 16.40 Sova (ponovitev) - 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi - Maribor - 19.00 Jazz in blues - 19.30 Dnevnik RAI - 20.00 Pari (TV igrica) - 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (51. epizoda) - 20.55 Večerni gost - 21.45 Studio City - 23.15 Koncert orkestra Slovenske filharmonije (posnetek 1. dela) - 0.15 Video strani

SOBOTA, 12. XII.

SLOVENIJA 1

7.25 - 12.10 in 13.15 - 2.10 TELETEKST
7.40 VIDEO STRANI
7.50 IZBOR
7.50 ZLATI PRAH
8.00 RADOVEDNI TAČEK
8.15 LONČEK, KUHAJ!
8.30 OSCAR JUNIOR (10/11)
8.40 UTONILO JE SONCE
9.10 KLUB KLOBUK
11.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
12.00 POROČILA
13.30 VIDEO STRANI
13.40 NAPOVEDNIK
13.45 VEČERNI GOST, ponovitev
14.35 TEDNIK, ponovitev
15.25 OSTRŽKOVE PRIGODE, italij. nadalj. (6/6)
16.10 NOVOSTI ZALOŽB
16.20 MARIJANA, franc. risanka (6/13)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 CLIVE JAMES KOT AVTOMOBILSKI DIRKAČ, ponovitev angl. dok. oddaje
18.00 PRISLUHNIMO TIŠINI
18.30 DOBER TEK! - KUHARSKI NASVETI PAULA BOCUSEJA (14/22)
18.50 ZLATI PRAH
19.00 RISANKA
19.05 NAPOVEDNIK
19.10 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.30 KRIŽKRAŽ
21.35 HILTON, BANGKOK, avstral. nadalj. (6/6)
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA:
POPOLNA TUJCA, amer. naniz. (8/28)
ŽELITE, MILORD? angl. naniz. (1/6)
AMITYVILLE II: OBSEDENOST, amer. film
2.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

10.35 Video strani - 10.45 Tok tok (ponovitev) - 12.30 Sova (ponovitev) - 13.55 Muenchen: tenis - 17.45 Poglej in zadeni - 18.00 Izbor miss sveta (prenos iz Bocvane) - 20.15 Feliks 92 (prenos iz Berlina) - 22.15 Tračarije - 23.15 Tenis (posnetek) - 0.15 Video strani

NEDELJA, 13. XII.

SLOVENIJA 1

9.20 - 14.00 in 15.05 - 0.35 TELETEKST
9.35 VIDEO STRANI
9.45 PROGRAM ZA OTROKE
ŽIV ŽAV, ponovitev
10.35 25 LET FOLKORNE SKUPINE EMONA
11.05 SPREHODI PO STARI LJUBLJANI, ponovitev 8. oddaje
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.05 LJUDJE IN ZEMLJA
12.35 VIDEOMEH
13.05 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.20 SLOVENCI V ZMEJSTVU, ponovitev
15.30 NAPOVEDNIK
15.35 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA SAMGINA, ruska nadali. (11/14)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 SMRTONOSNA MAGIJA, amer. film
18.40 ZLATI PRAH
18.50 TV MERNIK
19.05 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 O PRAZNIKIH, 1.oddaja
BOŽIČ, 2. oddaja
21.50 ŽIVLJENJSKE PREIZKUŠNJE, angl. poljudnoznan. serija (8/13)
22.40 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.05 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
DRUŽINA ADDAMS, amer. naniz. (4/16), ČB
ŽELITE, MILORD, angl. naniz. (2/6)
0.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

10.50 Video strani - 11.00 Sova (ponovitev) - 12.20 Napovednik - 12.25 Športna nedelja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Video godba - 20.30 TV prodaja nepremičnin - 20.35 Po puščavskem viharju (angl. dok. oddaja) - 21.30 Leninov vlak (TV nadalj., 3/4) - 22.20 Mali koncert - 22.30 Športni pregled - 23.00 Video strani

PONEDELJEK, 14. XII.

SLOVENIJA 1

9.10 - 12.10 in 15.50 - 1.15 TELETEKST
9.25 VIDEO STRANI
9.35 PROGRAM ZA OTROKE
10.10 USPEH, ponovitev nemške. nadalj. (4/6)
10.55 MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitve
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
16.05 VIDEO STRANI
16.15 NAPOVEDNIK
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
RADOVEDNI TAČEK
ZLATA RIBICA, (1/7)
OSCAR JUNIOR, naniz. (11/11)
ZLATI PRAH
18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.45 MOJA KNJIGA O DŽUNGLI, nemška poljudnoznan. serija (15/27)
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 DOSJE
21.20 HERAKLEJA V DRUGO, drama MTV
22.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.10 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
KORAK ZA KORAKOM, amer. naniz. (2/13)
ŽELITE, MILORD?, angl. naniz. (32/6)
ZNAKI ZODIAKA, nemška naniz. (2/12)
1.05 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Video strani - 16.10 Sova (ponovitev) - 17.30 Športni pregled (ponovitev) - 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi - Ljubljana - 19.00 Videošpon - 19.30 Dnevnik RAI - 20.00 16 črk (TV igrica) - 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 52/53) - 21.00 Gospodarska oddaja: 10.000 obratov - 21.30 Sedma steza - 22.00 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah (10. oddaja) - 22.40 Ciklus filmov znanih režiserjev: Beneix: Diva (franc. film) - 0.35 Video strani

TOREK, 15. XII.

SLOVENIJA 1

8.40 - 12.10 in 13.45 - 0.40 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.05 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 ŠOLSKA TV, ponovitev
11.10 SEDMA STEZA, ponovitev
11.30 PRISLUHNIMO TIŠINI, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
14.00 VIDEO STRANI
14.10 NAPOVEDNIK
14.15 ZGODOVINA SLOVENCEV V FILMSKIH FRESKAH, ponovitev 10. oddaje
14.55 DIVA, ponovitev franc. filma
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
LONČEK, KUHAJ!
O PRAZNIKIH: BOŽIČ
JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
DENVER, POSLEDNJI DINOZAVER, amer. naniz. (12/20)
POLICAJ IN CEFIZELJ
ZLATI PRAH
18.45 PORTRET: LADKO KOROŠEC
19.05 MALI KONCERT
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 OSMI DAN
21.25 NOVOSTI ZALOŽB
21.40 SESTRE, amer. nadalj. (2/7)
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.05 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA:
FINA GOSPA, angl. naniz. (1/6)
ŽELITE, MILORD?, angl. naniz. (4/6)
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.40 Video strani - 14.50 Dosje (ponovitev) - 15.30 Sova (ponovitev) - 17.20 Svet poroča - 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi - Koper - 19.00 Orion - 19.30 Dnevnik ORF - 20.00 16 črk (TV igrica) - 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 53/53) - 21.00 Glasba, show in cirkus: Portret princa Charlesa - 22.00 Omizje - 0.00 Svet poroča (ponovitev) - 0.40 Video strani

SREDA, 16. XII.

SLOVENIJA 1

9.40 - 12.10 in 14.20 - 0.10 TELETEKST
9.55 VIDEO STRANI
10.05 PROGRAM ZA OTROKE
ZLATI PRAH
DENVER, POSLEDNJI DINOZAVER (7/20)
POLICAJ IN CEFIZELJ
11.00 SESTRE, ponovitev amer. nadalj. (2/7)
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
14.35 VIDEO STRANI
14.45 NAPOVEDNIK
14.50 OMIZJE, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
KLUB KLOBUK
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.35 FILM TEDNA - SODOBNI NEMŠKI FILM
PRISRČNO DOBRODOŠLI
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 NAPOVEDNIK
22.45 SOVA:
RADIO FM, amer. naniz. (12/13)
ŽELITE, MILORD?, angl. naniz. (5/6)
0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.40 Video strani - 15.50 Osmi dan (ponovitev) - 16.40 Sova (ponovitev) - 18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi - Maribor - 19.00 Psiho - 19.30 Dnevnik HTV - 20.00 Športna sreda - 22.00 Ob Sori s Škofjeloškim oktetom - 22.30 Video strani

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA
NOVO MESTO, p.o.
68000 Novo mesto, Ragovska 18

razpisuje
prosto delovno mesto

VODJA PREHRANE

Prijavijo se lahko kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
- inženir živilske tehnologije (VŠ, VSŠ in 2 leti delovnih izkušenj),
- ali tehnolog kuharstva (VŠ in 2 leti delovnih izkušenj)
- ali poklic sorodne usmeritve (VŠ, 5 let delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih opravilih).

Kandidati naj v vlogi za prijavo na razpis opišejo dosedanje delo in priložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev.
Prošnje pošljite na naš naslov do vključno 18.12.1992.

"GA - MA", d.o.o.
NOVO MESTO
Zagrebška 2
Tel., fax: (068) 21-071

sprejme v delovno razmerje za nedoločen čas
VEČ GRADBENIH DELAVCEV:
- NK delavce,
- KV zidarje,
- KV tesarje,
- železokrivce.

Prijave pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

Podjetje "ŽAGA", d.o.o., Sevnica
Savska 24, 68290 Sevnica

ponovno razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA (ni reelekcija)

Pogoji:
- najmanj srednješolska izobrazba
- najmanj pet let delovnih izkušenj v lesnopredelovalni ali gozdarski dejavnosti
- aktivno znanje enega tujega jezika
- referenca o dotedanji poslovni uspešnosti kandidata

Rok prijave: 8 dni na Upravni odbor podjetja.

KURIVOTRANS d.o.o.

Trgovina in prevozne storitve
Kanižarica, 68340 ČRNOMELJ
tel., fax.: (068) 52-370

Cenjene stranke obveščamo, da smo v Kanižarici št. 10 odprli trgovino z urejenim, prostornim parkiriščem, v kateri vam nudimo:
- elektroinstalacijski material
- vodovodnoinstalacijski material
- material za toplovodne instalacije
- železnino
- belo tehniko
- gradbeni material
- premog za ogrevanje

Opravljamo prevoze s kamioni nosilnosti 2 do 20 ton.
NIZKE CENE - OBROČNO ODPLAČEVANJE!

·BRAMAC·

Bramac, d.o.o., Škocjan - vse za streho
Strešna kritina vrhunske evropske kvalitete
BOŽIČNO-NOVOLETNE UGODNOSTI!

Vse informacije v vseh dobrih trgovinah z gradbenim materialom ali po telefonu: (068) 22-016, (068) 76-494, (0602) 85-074.

ŠE SREČA V NESREČI

ŠE SREČA, DA

SEM ZAVAROVAN PRI TRIGLAVU

Ko gre za naš avto, smo vsi zelo občutljivi. Trenutek naše ali tuje nepazljivosti nas lahko precej stane. Prav tako je nemogoče predvideti višjo silo. Ko ostanemo brez avta, nas zgrabi panika. Kako bomo prišli v službo, kako bomo peljali otroke v vrtec, in seveda, kako bomo plačali nastalo škodo. Zato je najbolje, da smo popolnoma zavarovani. Dosedanje možnosti avtomobilskega zavarovanja poznamo.
Zavarovalnica Triglav je v prizadevanju za celovitejšo zavarovalniško ponudbo oblikovala vrsto novosti :

PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE

PERMANENTNI NAČIN ZAVAROVANJA

NOV BONUS-MALUS SISTEM.

V Sloveniji imamo tako prvič možnost, da naš avto in vse druge vrste motornih vozil res popolnoma zavarujemo.

Odlomek iz novih prednosti in koristi za zavarovance :
- prepričljivi popusti
- ugodnejši pogoji plačevanja premij
- brezplačne zavarovalne vrste
- brezplačni tehnični in preventivni pregledi vozil
- enkratno zavarovanje s polico, ki se po želji avtomatično podaljšuje
- brezmejno število kombinacij zavarovanja
- bonus se ohranja in prenaša

Vseh ugodnosti, prednosti in koristi, ki jih prinaša nova ponudba ZAVAROVALNICE TRIGLAV, je toliko, da si boste želeli imeti avto samo zato, da bi ga lahko zavarovali.

P.S.
Dodatne informacije dobite na vseh poslovnih mestih Zavarovalnice Triglav

zavarovalnica triglav d.d.

STUDIO MARKETING

KUPON

za brezplačen tehnični pregled dobite ob sklenitvi avtomobilskega zavarovanja na sedežu enote, v predstavništvih in pri vseh zastopnikih zavarovalnice TRIGLAV

PRAZNIČNI SUPER CENIK

sušilni stroj SP 600 **GORENJE**	61.344
pralni stroj 350 **GORENJE**	54.536
štedilnik K 39.11 **GORENJE**	47.820
mikser M 202 **GORENJE**	2.399
podstavek za mikser **GORENJE**	1.677
mikser set 202 **GORENJE**	4.113
multipractik SS 101 **GORENJE**	10.411
kavni mlinček **GORENJE**	1.818
varilec folije **GORENJE**	2.909
rezalni stroj SR 501 **GORENJE**	11.244
rezalni stroj SR 403 **GORENJE**	3.940
BTV **NOKIA** 3712 37cm	39.686
radiokasetofon **NOKIA** Camping	17.841
BTV **DAEWWOO** 51 cm	43.302
BTV **DAEWWOO** 55 cm	46.912
garnitura **KOZARCI** 12 kom	1.225
grt. jedilni servis **SONJA**	7.590
MLINČEK za mletje orehov	1.299
2-tarifni 3-fazni elekt. števec **ISKRA**	22.900
žarnice **PHILIPS** 40-100W	79.30
električni kabel PPR 3 X 1.5	53.40
električni kabel PPR 3 X 2.5	74.90
vibracijski vrtalnik **ISKRA** VV 458	9.990
grt. spiralnih svedrov 1-10/19 kom	1.932
rezalke za kovino 178 **COMET**	298
STIKALA TEM Čatež	25% POPUST
ura budilka **ISKRA**	893.40
sesalec TS 700 **CORONA**	7.522
prekopne **LOPATE**	756
SANI-lesene	3.700
mehčalec 4L **WÄSCHEWEICH**	315.50
pralni prašek **JOLLY** 3kg	391
toaletni papir-**UVOZ**	198
papirne serviete 160 kom-**UVOZ**	199
umetni sneg **ŠAMPIONKA**	330
NOVOTERM Lip 10 cm	338.40
strešna lepenka **TIM** 10 m^2	650.40
ker. ploščice **GORENJE, INKER**	20% POPUST
RADIATORJI DE LONGHI, AKLIMAT, VOGLL NOOT	

NAJBOLJŠI KREDITNI POGOJI IN PRODAJA NA ČEKE

ZA VSE OSTALE NAKUPE Z GOTOVINO NAD 12.000 SIT 10% POPUST

ZDRAVJA IN OSEBNE SREČE VOŠČIMO

KOVINOTEHNA

TRGOVINA Alfaqraf

BOŽIČEK IN DEDEK MRAZ

KUPUJETA PRI NAS

OČETJE, MAMICE, DEDKI, BABICE - ZAKAJ NE BI ŠE VI!!

VELIKA IZBIRA IGRAČ

90 VRST PLIŠASTIH IGRAČ S PRODUKCIJO ZVOKA

AVTOMOBILČKI - ELEKTRIČNI, NAVADNI, NA DALJINSKO VODENJE, PUZZLE - SESTAVLJANKE

JOLLY PROGRAM: SVINČNIKI, BARVICE, RADIRKE ŠILČKI, FLOMASTRI...

BARBIE in KEN

LEGO SISTEMI od 2-15 let

MOŽNOST DOPOLNJEVANJA PO KATALOGU

DRUŽINSKE IN DRUŽABNE IGRE ZA KRAJŠANJE ZIMSKIH VEČEROV

TOMBOLA, DAMA, MONOPOLI, PROFIT

PIATNIK PROGRAM:

KARTE OD ČRNEGA PETRA DO TAROKA

REPREZENTANČNA DARILA

KOLEDARJI STENSKI NAMIZNI ROKOVNIK PLANERJI

PISALA MICRO PILOT PARKER MARXWELL

Z DARILOM KUPLJENIM PRI NAS BO VAŠ POSLOVNI PARTNER PONOVNO VERJEL V "DEDKA MRAZA"

UGODNE CENE - MOŽNOST PLAČILA NA DVA OBROKA - PRI NAKUPU NAD 3000 SIT

OB VSAKEM NAKUPU - DARILO STENSKI KOLEDAR '93

Alfaqraf d.o.o. Novo mesto, Prešernov trg 3

SALON POHIŠTVA KRAJNC

na Regrških košenicah v Novem mestu

vam v industrijski prodajalni

tovarne oblazinjenega pohištva

NOVA OPREMA

iz Slovenj Gradca

nudi:
sedežne garniture, vzmetnice, postelje in tudi posamezne elemente oblazinjenega pohištva po ***zelo ugodnih tovarniških cenah.*** *Nudimo vam tudi zavese in notranjo dekoracijo po naročilu podjetja VOAL in umetniške slike.*

V decembru nas lahko obiščete vsak dan med 9. in 19. uro, ob sobotah od 8. do 12. ure.

Vse informacije lahko dobite tudi po telefonu na številki

(068) 21-674

TRADICIONALNI NOVOLETNI

15% POPUST

OKNA, VRATA, SENČILA, PRENOVA OKEN...

Našim zvestim kupcem se zahvaljujemo za zaupanje in jim želimo veliko osebnih in delovnih uspehov v novem letu 1993

JELOVICA

NOVO MESTO Ob potoku 5, 068/22-772, **METLIKA** Vinogradniška41, 068/58-716,

KRŠKO CKŽ 21, 0608/21-236

TREMEX Trebnje, KERA TRADE Zagorje ob Savi

Džirlo

Tel.: (061) 40 787

Čang - Šlang

shujševalni čaj

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosedanji preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjevanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je **Čang - Šlang**, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo teka. Z rednim pitjem čaja **Čang - Šlang** bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj **Čang - Šlang** je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti.

Čang - Šlang so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica **Čang - Šlanga** vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za dosego želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže, niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa **Čang - Šlang**, čaj s tradicijo več kot 1.700 let.

Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja in vsi problemi bodo rešeni. Zaradi izgube telesne teže ne boste nervozni, nasprotno, ohranili boste dobro razpoloženje.
Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici **Čang - Šlanga** pred spanjem.
Čaj **Čang - Šlang** lahko naročite po pošti na naslov: Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana in po telefonu: (061) 271-135, (068) 46-568.

Čang - Šlang prodaja na slovenskem tržišču ekskluzivno podjetje Džirlo, d.o.o., Ljubljana.

Cena **Čang-Šlanga** je 599 SIT + poštni stroški. Plačate po povzetju.

NAROČILNICA

ime in priimek

ulica in št.

poštna št. in kraj

število zavitkov

Naročilnico pošljite na naslov:
Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana

TOM
Tovarna opreme, d.d., Mirna

vabi k sodelovanju

kvalificirane šivilje in druge, ki to želijo postati

Nastop dela je možen takoj. Začetnicam nudimo usposabljanje, v nadaljevanju pa možnost šolanja ob delu za poklic šivilje. OD v skladu s kolektivno pogodbo in pravilnikom o uspešnosti.

Prijave pošljite na naslov: **TOM, Tovarna opreme d.d. Mirna, 68233 Mirna.**

Podrobnejše informacije dobite v kadrovski službi, **tel. 47-030, int. 236.**

NEVERJETNO!

VORWERK
PARNAD

BOŽIČ 1992

Vse stranke, ki so kupile **VORWERK** sistem za čiščenje v času do 30.9.1992, čakajo prijetna presenečenja! POHITITE IN ČIMPREJ POKLIČITE na tel. **(061)573-479, 191-231, int. 382** (od 9. do 12. ure); IZJEMOMA LAHKO POKLIČETE TUDI OB SOBOTAH (od 8. do 12. ure)!

SLOVENSKI ŠPORTNI ČASOPIS

EKIPA

VSAKO SREDO PRINAŠA OBILICO ZANIMIVEGA ŠPORTNEGA BRANJA

Uprava inšpekcijskih služb občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

razpisuje prosto delovno mesto:

a) INŠPEKTORJA ZA DELO
Pogoji:
visoka izobrazba pravne smeri, pet let delovnih izkušenj, strokovni izpit za delo na svojem področju.

b) URBANISTIČNEGA INŠPEKTORJA
Pogoji:
visoka izobrazba arhitektonske, gradbene, geodetske ali pravne smeri; pet let delovnih izkušenj, strokovni izpit za delo v državni upravi.

Kandidata morata biti državljana Republike Slovenije ter aktivno obvladati slovenski jezik in izpolnjevati druge pogoje, določene v Zakonu o delavcih v državnih organih.
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po odločitvi.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov:
Uprava inšpekcijskih služb Novo mesto, Cesta kom. Staneta 30, Novo mesto.

JUGOTANIN

KEMIČNA INDUSTRIJA, p. o., SEVNICA

odkupuje les
PRAVEGA KOSTANJA

Les odkupujemo direktno ali preko območnih gozdnih gospodarstev in kmetijskih zadrug. Odkupujemo tudi les, ki ga je napadel kostanjev rak, s posekom takih dreves boste postopoma obnovili svoj gozd.

Vse druge informacije dobite po telefonu (0608) 81-349 oziroma na Hermanovi 1 v Sevnici.

AVTO HIŠA BREŽICE d.o.o.
C. bratov Cerjakov 11
68250 Brežice
Telefon: 0608 61-000, 61-633, 61-001
Telefax: 0608 61-634

Ugodna prodaja vozil Renault
Kratki dobavni roki
Razne ugodnosti brez plačila
V račun vzamemo vaše vozilo
Možnost deviznega vplačila
Vleka vozil — dostava vozila na dom
Komisijska prodaja vozil po vaših cenah
Vse vrste avtomehanskih, kleparskih in ličarskih popravil vozil Renault, VW, Audi po konkurenčnih cenah
Ročno pranje in vulkanizerska dela
Pri popravilih nad 10.000,00 SIT dajemo 5% popust.

VIDEO — RADIO TV
SERVIS ROŽIČ
tel. (068) 21-229
Pod Trško goro 45

vam nudi naslednje storitve:
— **prodajo mini vrhunske širokopasovne antene (sprejema LJ1, LJ2, ZG1, ZG2) in montažo**
— **prodajo satelitskih anten Maspro 300 S**
— **popravilo vseh vrst Videorecorderjev, TV sprejemnikov in radijev**
— **servisne usluge nudimo tudi na domu**

Sporočamo, da imamo novi delovni čas, in sicer:
vsak dan od 9. — 18. ure,
ob sobotah od 8. — 12. ure

SE PRIPOROČAMO!

ŽELITE DODATEN ZASLUŽEK ZA BOŽIČNE PRAZNIKE?

Iščemo nove sodelavce za delo v večernih urah in ob koncu tedna. Če ste delavni, komunikativni, s polno mero intuziazma
- pokličite TAKOJ!!!
Tel.: (066) 24-796, (066) 24-481

- **dober zaslužek**
- **prijazna delovna atmosfera**
- **možnost potovanj**

Kavčič Jaka
Gojzer šivana obutev
64226 Žiri
- **za Dolenjsko zastopa in prodaja MANA d.o.o.**
Partizanska 7, Novo mesto
tel. (068) 28-136

PLANINCI, LOVCI in vsi, ki potrebujete kvalitetno zaščitno obutev
- **najkvalitetnejši čevlji iz mastne kravine ali hidrofobirane juhte z VIBRAM** podplatom edinega proizvajalca gojzer — šivane obutve v Sloveniji — zastopa in prodaja **MANA d.o.o., Partizanska 7, tel. (068) 28-136**

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

OBRESTNE MERE LJUBLJANSKE BANKE — DOLENJSKE BANKE, d.d., NOVO MESTO ZA DEVIZNO VARČEVANJE OBČANOV

Banka ponuja svojim varčevalcem naslednje obrestne mere za devizno varčevanje:

Letne obrestne mere

Valuta	Devizni tekoči račun	Devizna varčevalna knjižica	Depoziti, vezani nad 1 mesec	3 mesece	6 mesecev
ATS	4,00 %	5,00 %	7,00 %	7,20 %	7,40 %
ITL	5,00 %	6,00 %	7,50 %	7,75 %	8,00 %
DEM	3,00 %	4,00 %	7,00 %	7,20 %	7,40 %
CHF	4,50 %	5,20 %	5,75 %	6,00 %	6,30 %
USD	2,00 %	2,40 %	3,80 %	4,00 %	4,20 %

Devizni nenamenski depoziti s fiksno letno obrestno mero, vezani nad 12 mesecev

v DEM nad	10.000	7,65%
nad	50.000	7,85%
nad	100.000	8,05%
nad	500.000	8,30%
nad	1.000.000	8,50%
v ATS nad	70.000	7,50%
nad	350.000	7,65%
nad	700.000	7,85%
nad	3.500.000	8,10%
nad	7.000.000	8,45%
v CHF nad	10.000	6,70%
nad	50.000	6,85%
nad	90.000	7,05%
nad	440.000	7,25%
nad	880.000	7,40%
v ITL nad	7.000.000	8,35%
nad	35.000.000	8,60%
nad	70.000.000	8,80%
nad	360.000.000	9,00%
nad	750.000.000	9,25%
v USD nad	5.000	4,50%
nad	25.000	4,60%
nad	60.000	4,70%
nad	290.000	4,85%
nad	580.000	5,00 %

ljubljanska banka

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

LUDVIK KNAUS

z Vinjega Vrha 32

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom. Posebno se zahvaljujemo Jereletovim za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo pa se tudi SGP Pionir Novo mesto, KRKI Zdravilišču Šmarješke Toplice, KLI Logatec, Gasilskemu društvu Bela Cerkev ter Orešje, Domu starejših občanov Novo mesto, g. župniku iz Bele Cerkve za opravljen obred ter govorniku za ganljive poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu in v tihi žalosti pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: žena Štefka, sin Ludvik z družino, hči Danica z družino ter sin Tone z družino

ZAHVALA

V 69. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in sestra

MARIJA LAMOVŠEK

rojena MAJCEN

iz Podboršta pri Šentjanžu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in maše ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo družinam Oštir z Vrha nad Mokronogom, Žužek iz Gabrijel, Sladič iz Svinjskega, Jontez z Brunka, nakupovalnemu centru Dolenjka z Drske in gospodu župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po zahrbtni bolezni nas je v 70. letu zapustila naša draga

LJUDMILA ČEŠEK

iz Armeškega

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, sveče in sočustvovanje ter vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala gospodu župniku za opravljen obred, govornici krajevne skupnosti Brestanica, pevcem in Faniki Mirt za pomoč. Posebno se zahvaljujemo internemu oddelku bolnišnice Brežice za skrbno nego v času bolezni.

Žalujoči: mož Martin, sin Jože in hčerka Helena z družinama

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je za vedno zapustila naša draga sestra, teta in svakinja

MARIJA JAKLIČ

iz Metlike, Partizanski trg 19

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in sveče in nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom iz Metlike, vaščanom Gribelj, g. župniku iz Podzemlja, osebju pljučnega oddelka novomeške bolnišnice ter g. Videtiču in predstavnici invalidskega društva za poslovilne besede. Vsem, ki ste ji želeli lajšati bolečine ob njeni bolniški postelji, posebno g. patru Luki, še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po dolgi in hudi bolezni nas je v 68. letu zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

ALOJZ KUZMA st.

Brdarci 1

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sosedom za nesebično pomoč. Zahvaljujemo se GD Dragatuš, Tanča Gora in Zapudje za častno spremstvo, ZD Črnomelj, posebej patronažni sestri Zvonki za obiske v času bolezni. Zahvaljujemo se njegovim kolegom pevcem in govornikom g. Cestniku, Bečaju in Ivaniču. Posebna zahvala g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala za darovano cvetje in spremstvo ob slovesu.

Vsi, ki smo ga imeli radi

tedenski koledar

Četrtek, 10. decembra - **Emilijan**
Petek, 11. decembra - **Danijel**
Sobota, 12. decembra - **Ivana**
Nedelja, 13. decembra - **Lucija**
Ponedeljek, 14. decembra - **Dušan**
Torek, 15. decembra - **Kristina**
Sreda, 16. decembra - **Albina**

LUNINE MENE
10. decembra ob 0.17 - **ščip**
16. decembra ob 20.13 - **zadnji krajec**

kino

BREŽICE: 10.12. (ob 20. uri) gledališka predstava Mož moje žene. Od 11. do 13.12. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno orožje 3.

ČRNOMELJ: 11. in 12.12. (ob 19. uri) ter 13.12. (ob 18. in 20. uri) ameriški grozljivi film Mesečniki.

KRŠKO: 10. in 11.12. (ob 18. uri) ter 13.12. (ob 16. uri) ameriška risanka Peter Pan. 13.12. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Gladiator. 15.12. (ob 18. uri) ameriški ljubezensko-pustolovski film Vrnitev v plavo laguno.

METLIKA: 11.12. (ob 20. uri) ameriški erotični film Lolita. 13.12. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Papež mora umreti.

NOVO MESTO: 10.12. (ob 18. in 20. uri) ter od 11. do 14.12. (ob 16., 18. in 20. uri) slovenski film Babica gre na jug.

SEVNICA: 11.12. (ob 19. uri) in 13.12. (ob 18. uri) ameriška komedija Laž ima kratke noge.

kmetijski stroji

PAJEK 230 prodam. ☎ 42-609. 5115

KABINO za traktor TV prodam. ☎ 42-779. 5122

TRAČNI OBRAČALNIK Favorit 220, ohranjen, ugodno prodam. Jože Markelj, Šentjurij 2, Mirna Peč, ☎ 78-215. 5174

TRAKTOR ZETOR 6245 PRODAM. ☎ (068)73-208. 5201

kupim

HLODOVINO bukve in jesena odkupujemo. ☎ (064)58-094. 5100

Kupim dva prašiča (130 in 150 kg) hranjena z domačo hrano. ☎ 068/23-585 (zvečer).

motorna vozila

FIAT 132 2000 i, elektronik, letnik 1980, registriran do 11/93, prodam. ☎ 23-976. 5099

JUGO 45, letnik 1986, prodam. ☎ 76-541. 5106

OPEL ASCONA, 1.6 D, letnik 1983, registriran celo leto, prodam. ☎ (0608) 60-037. 5116

Z 101, letnik 1990, prodam. ☎ 27-393. 5118

AUDI 100, letnik 1986, prodam ali menjam za BMW. ☎ 50-123. 5129

GOLF TURBO D, letnik 1987, pet vrat, prodam. Jože Švalj, Dol. Brezovica 5, Šentjernej. 5130

AUSTIN, registriran do 9/93, prodam za 1.100 DEM. ☎ (068)22-683, od 15. ure dalje. 5133

LADO SAMARO, letnik 1988, in golf D, letnik 1987, prodam. ☎ 52-246. 5134

TOVORNI AVTO, 2 t, prevoženih 60.000 km, prodam. Kupec ima možnost nadaljevati delo. Naslov v oglasnem oddelku. 5140

Z 128, letnik 1989, prodam. ☎ (068)27-033. 5147

Z 101 SKALA 55, letnik 1990, prodam. ☎ 44-762, po 15. uri. 5152

ALFETO, letnik 1981, registrirana do 9/1993, prodam. ☎ 068/27-485.

KARAMBOLIRANO vozilo odkupim, takojšnje plačilo v DEM. ☎ (061) 218-941. 5157

AUDI 80, letnik 1987, ugodno prodam ali menjam za golfa. ☎ (0608)60-136. 5165

BMW 518, letnik 1977, prodam. Cena po dogovoru. Martin Meke, Gaberje 64, Brusnice. 5171

HONDO CIVIC 1.4, 16 V, letnik 4/90, bele barve, lita platišča, prodam. ☎ 27-112, popoldan. 5179

GOLF bencinar, 11/81, prodam. ☎ 73-282, popoldne. 5183

FIAT 127, letnik 1974, obnovljen in registriran, prodam. ☎ 25-235, dopoldne. 5186

LADO KARAVAN, letnik 1987, ugodno prodam. ☎ 24-992, popoldne. 5187

R 4 GTL, letnik 1990, beš barve, prevoženih 23.300 km, prodam. ☎ 28-553.

Prodam R-trafic, l. 90, in CITROEN XM, l. 91, ali menjam. ☎ 068/24-620.

R 4, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ 22-893. 5193

R 4, karamboliran, prodam skupaj ali po delih. ☎ 22-787. 5194

GOLF JX BISTRO 1,3, sive kovinske barve, letnik 1988/89, dodatno opremljen, prodam. ☎ 45-374, po 16. uri. 5198

LADO RIVO 1500, letnik 1987, 60.000 km, prodam. ☎ (0608)31-482. 5204

Z 101, letnik 1983, prodam. ☎ 21-857. 5205

BMW 524 td, l. 84, BMW 320 i, l. 84 (potreben barvanja), ter GOLF JXD, l. 87, prodam. ☎ 068/28-915.

ZASTAVO 650 AD, 5 t in VW kombi prodam ali menjam za osebni avto. Anton Putiš, Mala Cikava 11, Novo mesto. 5206

LADO 1200 KARAVAN, v voznem stanju, prodam. ☎ 23-763. 5208

obvestila

ŽALUZIJE - ROLETE in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 4531

VRHUNSKE SATELITSKE antene od 599 DEM dalje. Elus elektronika, ☎ 24-454. 5123

TRGOVSKO PODJETJE
razpisuje
prosta dela in naloge
1. PRIPRAVNIKA
- končana ekonomska šola
2. PRIPRAVNIKA
- končana trgovska šola
Ponudbe pod: **TAKOJ!**

VSE ZA POROKO ALI BOŽIČNE IN NOVOLETNE PRAZNIKE:
orehove in rozinove potice z domačo smetano, drobno pecivo, biskviti, rolade! Naročila po tel. (068) 73-083.

Za novoletno noč na Glavnem trgu v Novem mestu **iščemo izvajalca gostinske dejavnosti. Dovoljena živa glasba.** Pokličite na telefon: **(068) 23-905.**

ŠPECERIJA "PEHTRA"
Ul. Marjana Kozine 40
tel.: 21-466

EKSKLUZIVNA PRODAJA:
- kaviar postrvi, pasteta jastoga, dimljene jegulje
- losos, dimljeni losos, rusli, slanik, pastete morskega zajca, račjih jeter, gosje in divjačinske pastete, školjke v paradižnikovi omaki, file morskega jezika itd.

Vabljeni!

Zasebna zobozdravstvena ordinacija
Dr. Siniša Kulašević
Šentrupert 124
Delovni čas: vsak dan od 8.30 do 12. in od 15. do 18.30
Naročila in informacije: tel. (068)40-071 47-641

Po ugodni ceni prodam videoteko (kompletno) za takojšnjo uporabo (500 kaset), in sicer na tri obroke.
Telefon: **(068) 27-182, (068) 24-292.**

SEMIŠ JAKNE, podložene, s kapuco, prodajamo po 8.600 SIT. Cvelbarjeva 5, tel. 27-560 od 7. do 18. ure.

TONSON, d.o.o.
vpisuje v:
TEČAJ OBLIKOVANJA KERAMIKE
Vsebina: oblikovanje reliefa, nakita, posod, polne plastike, glaziranje in žganje izdelkov. Število udeležencev je omejeno.
TEČAJ SLOVENSKEGA JEZIKA ZA TUJCE
Vsi tisti, ki bi se radi naučili ali izpopolnili svoje znanje slov. jezika - vabljeni!

Naši tečaji so lahko tudi lepo božično ali novoletno darilo za vaše najbližje. In ne pozabite - račun za izobraževanje lahko prištejete k stroškom pri izračunu dohodnine!
Pokličite nas po tel. (068) 85-882!

ugodno
RAČKA, d.o.o.
68000 Novo mesto
tel/fax: (068)21-058
računalniški sistem
PC RAČUNALNIK 386sx/25MHz
- *MAINBORD 386sx/25 MHz*
- *SVGA CARD (1024x768)*
- *AT I/O CARD (2s/1p/1g)*
- *AT (IDE) BUS CONTROLER*
- *FLOPY DISK 5 1/4", 1,2 MB*
- *HDD CONNER 80 MB*
- *AT BABY CASE +200 W*
- *SAMSUNG TIPKOVNICA*
- *VGA P/W MONITOR*
- *2 MB RAM MEMORY*

96.591 sit
(s prometnim davkom)
samo še en teden

PRODAJA GUM MICHELIN RENAULT
Servisno prodajni center
Alojz Vrtin
Črnomelj, Kočevje 21
tel in fax: 068/51-638

TEHNOAVTO d.o.o.
Zabukovje 73
Sevnica
tel. (0608) 88-118
Prodaja vseh tipov vozil PEUGEOT
106 od 17.300 DEM dalje
205 od 17.100 DEM dalje
Možen kredit ali leasing. Vse informacije po tel. (0608) 88-118

AVTO ŠOLA SROBOTNIK
obvešča vse kandidate za vozniški izpit A in B kategorije, da se še lahko vključijo v tečaj iz CPP, **in to jutri, v petek, 11. decembra, ob 16. uri v gasilskem domu v Straži.**

ZRNO d.o.o.
Gmajna 6, Raka •
Tel. (0608) 75-541 •
Trgovina, v kateri dobite vse za kmetijstvo in gospodinjstvo ter gradbeni material po najugodnejših cenah!
apno—vreča 300 SIT
cement Trbovlje 450 450 SIT
modelarna opeka 33 SIT kom.
betonska opeka 25 blok 52,50 SIT
armat. mreže 9/6 3.590 SIT kom.
armat. mreže za tlake 1.350 SIT kom.
opeka Bramac 71 SIT kom.
hrastov lamel parket 1 m² 1.050 SIT
posoda na kilogram 340 SIT
umetna gnojila:
kan 695 SIT vreča
urea 825 SIT vreča
NPK 15X15X15 1.100 SIT vreča
NPK 8X26X26 1.365 SIT vreča
škropiva:
antracid 1.015 SIT kg
radazin 850 SIT kg

BUBBI — trgovina
Trgovina za dojenčke, otroke in bodoče mamice
Pod Trško goro 27 — Mačkovec
tel. (068) 21-204
- plenice pamper's po 1.450 SIT
- otroške žametne hlače od 1 do 12 let od 2.200 do 2.450 SIT
- igrače po trenutno najnižjih cenah
- modni volneni puloverji po 3.100 SIT
- bluze za nosečnice ali močnejše postave po 5.300 SIT

Vabimo vas, da se pred prazničnimi nakupi oglasite pri nas in se prepričate o ponudbi in konkurenčnosti cen!

EVROPA 93
»Iščemo sodelavca v Sloveniji z znanjem nemškega jezika (ni pogoj). Če se zanimate za delo na področju bančnega poslovanja z nepremičninami ali zavarovanja, ste idealen partner za nas! Tel. (0608) 61-345.

KMETOVALCI POZOR!
V prodaji imamo po ugodnih cenah traktorje UNIVERZAL DEUTZ, ZETOR, TOMO VINKOVIČ, LINDNER, SAME, URSUS, viličarje DESTA z dieselskim pogonom, STEKLENJAKE od 9 do 30 m² ter rabljene traktorje vseh vrst in tipov po naročilu s priključki na kredit do 5 let. Informacije AGROAVTO Kranj, Gorenjesavska 17 ali tel. 064/221-192 od 8. do 16. ure, sobota od 8. — 12. ure.

Kozmetični salon Zdenka Žibert
Ul. talcev 9a, Novo mesto (poleg ELBE)
tel. (068) 24-427
vam nudi sledeče storitve: nega obraza, depilacija obraza in nog itd. Naročila po telefonu ali osebno. Se priporočamo!

Električne omarice, zunanje ter notranje, kompletno opremljene ali prazne, ugodno prodam. Dostava do Novega mesta. Izvajamo tudi električne inštalacije. Tel. (061) 752-979.

Avto NOVO MESTO
Ljubljanska 27, NOVO MESTO (Javna skladišča)
- prodaja vozil Fiat, VW, Renault, Opel, Ford
- gotovinski odkupi rabljenih vozil
- posredniška prodaja po vaši ceni
- prenos lastništva, izvedeniška mnenja

Tel. (068)26-010

IGRALNI AVTOMATI
Prodaja igralnih avtomatov **JOLLY-CARD, 5 x 5,** sadje. Prodajamo vse dele za aparate, vključno s ploščami. Cene v decembru **ugodnejše.** Delovni čas od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.
LAMBO elektronika
Turnerjeva 22, Maribor
Tel. (062)211-504

SPECIALIZIRANA DELAVNICA ZA POPRAVILO ZAVOR
- za vsa osebna vozila
- na zalogi ves zavorni material
- ugodne cene
- popravilo istega dne

Zavorni servis — JENIČ
Rejnovšče 6, Novo mesto
Tel. (068) 43-633
Se priporočamo!

TV - VIDEO SERVIS PLANKAR
Pod Trško goro 44
tel./fax.: (068) 25-918
Poleg servisiranja vseh vrst **TV-VIDEO** aparatov vam omogočamo nakup aparatov **SELECO ORION.** Prodaja na obroke!

KOP LONGAR, d.o.o.
vam nudi
* **SNEGOLOVE** - enostavna montaža
* **KOMPRESORJE** od 25 do 500 litrov

Vse po ugodnih, **konkurenčnih cenah!**
Tel.: 068/84-647

posest

V STAREM TRGU pri Trebnjem ugodno prodam parcelo, 550 m², z nedograjenim poslopjem. ☎ (061)772-848. 5103

VINOGRADNIŠKO PARCELO, 1000 m², med Rako in Leskovcem pri Krškem, prodam. ☎ (061)219-682. 5108

PARCELO v Beli krajini, v izmeiri 21.000 m², ugodno prodam ali zamenjam za dober avto. ☎ 23-241. 5109

GOZD, v izmeri 1.5 ha, v neposredni bližini Črnomlja, prodam, lahko deljeno več kupcem. ☎ 56-423. 5110

V DOLNJIH KAMENCAH je naprodaj 1 ha njive, 5000 m² vrta za zazidljivo parcelo in 1 ha travnika v Potočni vasi. ☎ (064)51-381. 5111

V BREŽICAH, na železniški postaji, ugodno prodam večjo nedokončano stanovanjsko hišo, v peti gradbeni fazi, s poslovnim prostorom. Informacije na ☎ (0608)67-006, po 16. uri. 5113

TRAVNIK, 42 a, na Gmajni pri Raki, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 5143

STAREJŠO malo kmečko hišo, vseljivo, na parceli 1000 m², nekaj vinske trte, voda in elektrika v hiši, 5 km iz Sevnice, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (0608)82-665, od 19. do 22. ure. 5159

PARCELO 25 a, primerno za vikend, prodam. ☎ 27-596. 5173

GRADBENO PARCELO v izmeri 14 a, na Potoku pri Straži prodam. ☎ 22-661. 5184

prodam

VEČ KRAV v A kontroli prodam. ☎ 49-198. 5102

TRAKTORSKI GUMI VOZ, živinsko in tovorno pikolico in podvozje prikolice prodam. ☎ (068)44-051. 5119

Prodam termoakumulacijsko peč 3 KW. ☎ 068/25-000.

PRODAM skoraj nove snežne verige za 101 145/155x13. ☎ (068) 23-585.

PLAŠČ, semiš usnje, podložen s krznom, št. 40, ugodno prodam. ☎ 24-006, dopoldne. 5124

PRISTEN cvetlični in kostanjevi med prodajam po 250 SIT. Nad 5 kg dostavim na dom. ☎ 85-116, zvečer. 5125

NOVA GARAŽNA VRATA prodam. Pot na Gorjance 44, Novo mesto. 5126

TRAJNO ŽAREČO peč ugodno prodam. ☎ 28-317. 5127

KRAVE v A kontroli in čelni nakladalec TN 360 Riko Ribnica, z vpetim za traktor Zetor, prodam. Alfonz Jaki, Brinje 6, Šentrupert, ☎ 40-005. 5132

PRAŠIČE, kmečke reje, od 100 do 150 kg, prodam. ☎ (068)73-337. 5135

ŠTEDILNIK GORENJE ugodno prodam. Legan, Ivančna Gorica, Ljubljanska 30 b. 5138

POGRAD, 190 x 90 cm, prodam. ☎ (068)25-444, 27-520. 5142

KRAVO, brejo 9 mesecev, prodam. Vinko Muhič, Češence 24, Mirna Peč. 5148

Prodam sintesizer, primeren za začetnike. Tel. (068) 24-329 popoldne.

PRAŠIČA za zakol in dve kozi prodam. ☎ 73-623. 5149

AVTOMOBILSKO prikolico za prevoz živine in vozno kobilo, staro 8 let, prodam. ☎ 87-424. 5153

LJUBITELJEM ŽIVALI podarim mlado mucko. ☎ 25-986. 5154

PRAŠIČA prodam. ☎ 76-373. 5155

HLADILNIK in barvni TV prodam za 400 DEM. Slavko Barborič, Regrča vas 9, Novo mesto. 5156

VINO, belo, rdeče ali šmarnico, prodam. ☎ 73-119. 5158

KRAVO SIVKO, brejo 7 mesecev, prodam. Katarina Štiglič, Mihelja vas 13, Črnomelj, ☎ 52-803. 5161

ELEKTRIČNI BOJLER, 10 l, 3-fazni elektromotor 1,5 KW, in gasilski aparat prodam. ☎ 45-626, Slavka. 5169

PRAŠIČE za zakol in brejo kobilo prodam. Franc Rupar, Goriška vas, Škocjan, ☎ 76-521. 5170

ELEKTRONSKI igralni aparat prodam. Velike Brusnice 2. 5176

REVOLVER STRUŽNICO BRT 36 prodam. Drago Borštnar, Tržišče 14. 5181

TELICO, brejo, črno-belo, prodam po ugodni ceni. Štajnar, Petrušnja vas 12, Šentvid pri Stični. 5185

KRAVO SIVKO in molzni stroj prodam. ☎ 22-187. 5188

PUJSKE, stare 9 tednov, težke po 20 kg, prodam. Penva, Volčkova vas 7, Šentjernej, ☎ (068)42-217. 5191

10 TON SENA prodam po 12 SIT/kg in 4 prašiče, težke okoli 50 kg. ☎ 85-017. 5195

BUKOVA DRVA in vino prodam. Štimfelj, Vel. Strmica, Trebelno. 5196

SEMENSKI KROMPIR dezire, prva množitev, prodam. Dostava na dom. Janez Eržen, Zg. Bitnje 41, Kranj, ☎ (064)312-056. 5197

razno

ANGLEŠČINO, kemijo in vse za osnovno šolo inštruiram - učitelj. ☎ 21-215. 5097

EMAJLIRANJE KOPALNIH KADI z uvoženim materialom. Garancija dve leti. Možnost plačila na dva čeka. ☎ (064)66-052. 5114

NUJNO iščem inštruktorja za gimnazijko za fiziko in matematiko. ☎ 65-384. 5117

STAREJŠE OSEBE brez skrbnika! Ste blizu Novega mesta, imate svoj dom, majhno kmetijo, potrebujete pomoč za skupno življenje na vašem domu? Družina srednjih let vam ponuja roko in vso človeško skrb. Nisva pijanca. ☎ (068)84-713. 5120

DVA LOKALA v centru Novega mesta oddam. ☎ (068)20-577. 5141

ODKUPUJEM vse vrste hlodovine in žaganega lesa. ☎ (068)58-068. 5167

SATELITSKI SISTEM FREE - COM. 100 kanalov, stereo, popolnoma predprogramiran s čudovito grafiko, HELP funkcija, vgrajena TIMER in ura, frekvenčno področje do 2050 MHz, parabola OFFSET 90 cm, brezhibna slika in ton. Cena kompleta 845 DEM na dva čeka. Pri gotovinskem plačilu 5 % popusta. Sistem si lahko ogledate v Trebnjem. ANTENE MARKO GERDEN, d.o.o., ☎ 44-129. 5178

POSLOVNE KNJIGE za obrtnike - podjetnike vodim. ☎ 28-309. 5182

GARAŽO v Novem mestu, v bližini ulice Slavka Gruma, najamem. ☎ 26-708. 5199

MED VAŠO ODSOTNOSTJO nudim oskrbo vašemu štirinožnemu prijatelju. V poštev pridejo vse pasme. ☎ (068)45-616. 5210

POPRAVEK

Pri zahvali **MARIJE MOLEK** iz Slamne vasi 12 je prišlo do pomote pri rojstnem priimku. Pisalo je: rojena Žuge, namesto Žugelj. Za napako se opravičujemo!

službo dobi

PET PREDSTAVNIKOV za predstavitev knjižne uspešnice na območju Dolenjske (Novo mesto, Črnomelj, Metlika) iščemo. Dober zaslužek in možnost kasnejše redne zaposlitve. Zaželena urejenost, samostojnost in lasten prevoz. Ponudbe na naslov: Jalšovec, Vrhnje 34, 68258 Kapele. 5105

POLAGALCA KERAMIKE zaposlim. Zaželeno tudi znanje ostalih zidarskih del. Plačilo stimulativno. ☎ (068)21-967. 5112

IŠČEM DEKLE, ki bi bila pripravljena pomagati v gostinstvu. Stanovanje in hrana v hiši. Naslov v oglasnem oddelku. 5131

DOBRO PLAČANO honorarno delo na Dolenjskem in v Beli krajini. Potreben avto. ☎ (068)73-009. 5137

TAKOJ ZAPOSLIM NATAKARICO ali kuharico za delo v strežbi na Dobravici 38, Šentjernej. ☎ (068)42-117. 5139

V OKREPČEVALNICI zaposlimo dekle. ☎ 85-150, interna 23. 5146

POZOR! Če imate osebni avto in veliko prostega časa, se pridružite uspešni organizirani skupini pri prodaji tekstila na terenu. ☎ (068)85-325, (061)447-580. 5151

VABIMO vse vodje akviziterjev na območju cele Slovenije za prodajo novega artikla na domačem trgu. Dobimo se v motelu v Trebnjem v soboto, 12.12.92, ob 12. uri. 5160

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: ***Dolenjski list Novo mesto, p.o.***
UREDNIŠTVO: ***Drago Rustja*** *(direktor in glavni urednik),* ***Marjan Legan*** *(odgovorni urednik),* ***Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Jožica Dorniž, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj*** *(urednik Priloge),* ***Pavel Perc*** *in* ***Ivan Zoran.***
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka ***70 tolarjev;*** *naročnina za 4. trimesečje* ***830 tolarjev;*** *za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd.* ***1.660 tolarjev;*** *za tujino letno* ***40 USD*** *ali* ***70 DEM*** *oz. druga valuta te vrednosti.*
OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase ***1.200 tolarjev,*** *na prvi ali zadnji strani* ***2.400 tolarjev;*** *za razpise, licitacije ipd.* ***1.400 tolarjev.*** *Mali oglas do deset besed* ***800 tolarjev,*** *vsaka nadaljnja beseda* ***80 tolarjev.***
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: ***52100-603-30624.*** *Devizni račun št.:* ***52100-620-970-25731-128-4405/9*** *(LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).*
NASLOV: ***Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni:*** *uredništvo in računovodstvo* ***(068) 23-606, 24-200;*** *ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij* ***23-610;*** *mali oglasi in zahvale* ***24-006; telefax 24-898.***
Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.
Časopisni stavek, prelom in filmi: ***Grafika Novo mesto, p. o.*** *Tisk:* ***Ljudska pravica, Ljubljana.***

SIMPATIČNA DEKLETA za delo za šankom redno ali honorarno zaposlimo. Javite se na ☎ 22-366 ali osebno v pizzeriji San Sebastian, Prešernov trg 14, Novo mesto. 5163

ŽENSKO za čiščenje lokala v jutranjih urah iščemo. Javite se na ☎ 22-366 ali osebno v pizzeriji San Sebastijan, Prešernov trg 14, Novo mesto. 5164

IŠČEMO več terenskih prodajalcev z zelo zanimivimi artikli. ☎ 85-142, zvečer. 5166

SLUŽBO DOBIJO natakarica, kuharica in trgovka živilske stroke. Naslov v oglasnem oddelku. 5168

ZAPOSLIM KV mesarja, ☎ (068) 41-188. 5172

TRGOVSKE POTNIKE za sindikalno prodajo tekstila iščemo. ☎ (068)24-781 ali (068)28-779, zvečer. 5175

DEKLE v gostilni zaposlimo. Ponudbe na ☎ (0608)60-199. 5180

DVA POHIŠTVENA MIZARJA z najmanj triletno prakso zaposli mizarstvo Jaklič, Dvor 11, ☎ (068)87-058. 5189

ZAPOSLIM delavca, ki ima smisel za prašičerejo in druga kmetijska dela. Pavel Bobič, Škocjan. 5192

ZELO VISOK HONORAR nudim komunikativnim osebam z lastnim prevozom. Informacije v četrtek na ☎ 65-711. 5200

GOSTIŠČE HRIBAR, motel Trebnje, zaposli natakarico, usposobljeno za samostojno delo. Možno stanovanje. ☎ (068)44-058. 5202

KAVA BAR Črni baron v Novem mestu zaposli natakarico. ☎ 20-606. 5203

stanovanja

STANOVANJE 60 m², prodam ali oddam, Dvor pri Žužemberku. ☎ 068/26-228.

HIŠO pri starejšem paru v okolici Krškega najameva. Nudiva skromno plačilo in pomoč. ☎ (0608)32-994. 5096

NUJNO iščem dvosobno stanovanje v Novem mestu. ☎ 23-129, dopoldne, 23-882, popoldne. 5098

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici iščem. Šifra: »DOBRO PLAČILO« 5101

V TREBNJEM poceni prodam pritlično stanovanje, cca 85 m². ☎ (061) 772-849. 5104

DVOSOBNO STANOVANJE, 65 m², v Črnomlju ugodno prodam. Cena 840 DEM/m². ☎ 51-902. 5121

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu najamem. Ponudbe pod Šifro: »NUJNO« 5128

DVOSOBNO STANOVANJE v Krškem ugodno prodam. ☎ (0608)33-702. 5145

DVOSOBNO STANOVANJE, 67 m², s centralno in telefonom, v okolici Trebnjega prodam. ☎ (061)371-534. 5177

GARSONJERO v Novem mestu, 21,52 m², prodamo. ☎ 23-326. 5207

ROKOMETNI KLUB LOKA, Novo mesto, išče garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolico za določen čas. ☎ 23-701, dopoldne ali 24-414, popoldne. 5209

OHRANJENO DVOSOBNO STANOVANJE, po možnosti s telefonom, v Novem mestu, kupim. Ponudbe sporočite na ☎ (068)21-578 int. 16. 5211

ženitne ponudbe

AGENCIJA ALBATROS, ženitna posredovalnica. ☎ (063)411-648, od 16. do 19. ure vsak dan. 4523

SI STAREJŠI UPOKOJENEC, invalid ali bolan? Potrebuješ pomoč? Sem starejša upokojenka, ki bi ti prišla v pomoč. Šifra: »ZIMA« 5150

AFRODITA, ženitna posredovalnica iz Kranja, vabi vse osamljene, posebej pa kmečke ženske, brezposelna dekleta do 35 let, za katere je brezplačno, da se oglasijo na ☎ (064)324-258 in (064)51-245. 5162

OSMRTNICA

Zapustil nas je dragi mož, oče, brat, dedek, stric, svak in tast

CIRIL PUCELJ

frizerski mojster v pokoju iz Novega mesta

Od njega smo se poslovili v družinskem krogu v soboto, 5. decembra 1992.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

JOŽETU VLAŠIČU

iz Jankovičev 4 pri Adlešičih

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, nosite na njegov grob cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi

12. december 1992

ZAHVALA

Trpljenja mnogo, cvetja malo,
to ti je življenje dalo.
Utihnil je glas,
obstal je korak...

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in sestre

ANGELE PIRC roj. GORŠE

Podhosta 11, Dol. Toplice

se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in svete maše ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja pevcem za zapete žalostinke in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: hči z družino, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 88. letu nas je za vedno zapustila

ANTONIJA ZALOKAR

iz Ločne 9

Ob izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Iskrena hvala Jožefovim, Kosovim in Žagarjevim, tovarni Labod in Krki, obrat specifika. Posebna hvala gospodu proštu za lepo opravljen poslovilni obred ter pevskemu društvu Šmihel.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, teta in prababica

MARIJA GRLICA

iz Jelš pri Mirni Peči

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in številno spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Kvasiču za lajšanje bolečin na domu in g. župniku za obiske in lepo opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Šele sedaj, ko smo jo izgubili, spoznavamo, kaj nam je pomenila naša mama

MARIJA KRHIN

1912 — 1992

iz Ostroga 34 pri Šentjerneju

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od nje, ji darovali cvetje, sveče, mašne darove in molitve. Še posebno zahvalo smo dolžni vsem dobrim sosedom, ki ste nam tako nesebično priskočili na pomoč, ter gospodu župniku za obiske na domu in ganljivo opravljen pogrebni obred. Vsem, ki ste s svojimi dejanji dokazali, da ste jo spoštovali, še enkrat HVALA.

Njeni domači

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega 25-letnega brata

ANDREJA KLEMENCA

iz Črnomlja

se zahvaljujem za vsestransko pomoč podjetju LESO Črnomelj in njegovim delavcem. Topla zahvala za pomoč dobrim sosedom, vsem prijateljem in znancem, vsem za izrečena sožalja, za poklonjeno cvetje in za številno spremstvo na Andrejevi poslednji poti. Posebna zahvala tudi gospodoma Matkoviču in Grahku za lepe besede v slovo dragemu Drejcu. Enaka hvala gospodu CVEJIĆU za zaigrano Tišino.

Brat Stane in sorodstvo

Črnomelj, Novo mesto, Nova Gorica

ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je za vselej zapustila naša draga mama in stara mama

MIKA GRIL

Regrča vas 47, Novo mesto

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo Splošni bolnišnici Novo mesto ter učiteljem in učencem 3.a SKŠ GRM in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi, ki jo imamo radi

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica

JOŽEFA KASTELIC

iz Meniške vasi 36

Zahvaljujemo se vsem vaščanom, sosedom, podjetju Lignus žaga Straža, Boru Dolenjske Toplice ter Iskri Keko Žužemberk. Posebno se zahvaljujemo osebju kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto. Zahvala velja tudi Petru Jazbecu za poslovilne besede in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njeni

V SPOMIN

V zemljo je grobar izkopal
tiho, hladno jamico.
Vanjo moj zaklad najdražji
so zagrebli - mamico.

ljubljeni mami

ALOJZIJI KOLENC

iz Dol. Podboršta pri Trebnjem

Vsem, ki se je spominjate in prižigate sveče, iskrena hvala.

Vsi njeni

14. 12. 1990

Le čutiš,
da si,
in že
si sredi cvetov.
In potem,
ko te ni;
cvet govori,
da si bil...

V SPOMIN

V 46. letu življenja se je od nas mnogo prezgodaj poslovila naša draga hčerka, žena, mamica, sestra, teta in svakinja

KARLINCA GLAVOČEVIĆ

rojena Škofljanec

iz Ljubljane

Bolečina premnoge stre, jih izpije in odmre, a le posameznike oplemeniti z vrlinami, ki sežejo v srce. Rada je živela in z odprtim srcem podoživljala vso razsežnost življenja, ki se je zrcalilo v njenih očeh kot nasmeh in toplina razumevanja. Bolezen ni nikoli zlomila njenega duha, ne zaupanja v ljudi; le telo je z dnevi postalo zaradi našemu umu še nerazumljivega nesporazuma narave pri obnavljanju mišičnih celic nemočno, da bi ohranjalo harmonijo dihanja in korakov. Takšno so poznali ljudje, ki so se v velikem številu zbrali ob njenem grobu na ljubljanskih Žalah in prisluhnili ganljivim besedam duhovnika ter zvokom trobente. Ohranili jo bomo v spominu... za trenutke... ko svojemu življenju ne bomo našli najvišje cene.

Ljubljana, 25. novembra 1992

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustil naš ljubljeni mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON FAJDIGA

iz Lipovca 2 pri Semiču

Ob boleči izgubi našega dragega se toplo in prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za nesebično pomoč, ki ste nam jo izkazali v teh težkih trenutkih, pokojniku darovali cvetje, nam izrekli sožalja in pokojnika v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujemo za vso pomoč sosedom, govornici Moniki Šuštarič, praporščakom ZZB NO'/ Kot pri Semiču, DU Semič, ŽG Novo mesto, PTT Novo mesto, kolektivu pošte Semič, duhovščini za lepo opravljen obred in pokopališko - pogrebnemu odboru Kot - Brezje za organizacijo.

Vsi njegovi

Lipovec pri Semiču, Bukovščica, Kanada, Postojna

portret tega tedna

Dr. Tone Starc

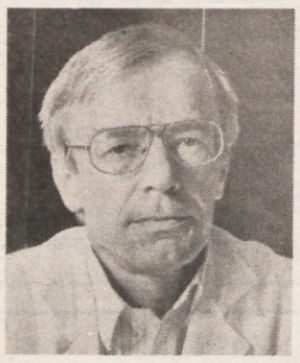

Toneta Starca poznam že skoraj 40 let, odkar je prišel v Novo mesto v gimnazijo. Bil je sošolec mojih starejših sosedov in prijateljev ter vnet tabornik, kot nas je bilo takrat toliko mladih Novomeščanov. Je eden redkih ljudi, ki se, vsaj v mojih očeh, od tistih časov ni nič spremenil. Seveda je zorel in dozorel, si od takrat naložil toliko let kot mi vsi, takrat je bil mladenič, danes je zrel mož, zdravnik specialist in direktor bolnice. A je kljub vsemu tisti Tone, ki ni nikoli ne zavrgel, kaj šele izdal mladostnih idealov. Če bi ga hotel človek z eno besedo označiti, bi rekel, da je zvest. Zvest rodni Beli krajini, zvest Novemu mestu, kjer je kot gimanzijec doživljal najlepšo mladost, zvest ljubezni do glasbe, zvest gasilstvu, ki mu pripada od deštva, zvest še eni mladostni ljubezni - letalstvu oziroma padalstvu (čeprav je aprila letos dobil od jugoslovanske uprave za letenje pošto, "da mu se ukida ovlaštenje" za zdravniške preglede letalcev, jih Tone še naprej pregleduje in njegove zdravniške ocene v neodvisni Sloveniji kar upoštevajo), zvest starim prijateljem in, ne nazadnje, zvest svojemu poklicu zdravnika. Kljub temu da je direktor novomeške bolnišnice, dan ali dva na teden dela še v specialistični ambulanti, občasno tudi dežura. Pa je dela za direktorja v taki ustanovi, kot je novomeška bolnišnica - z več kot 800 zaposlenimi, od tega je 93 zdravnikov, je četrta največja bolnišnica v Sloveniji - več kot dovolj, še posebej v teh časih. "Moje glavno delo je zmanjševati razkorak med finančnimi zmožnostmi ter strokovnimi zahtevami in potrebami bolnice," pravi. In v tem stavku je najbrž skrito veliko tistega, kar lahko tudi specialista za srce pripelje do infarkta. Je pa dr. Štarc kot direktor bolnice v teh časih gotovo prava izbira. V novomeški bolnišnici je bil vse, od stažista do specialista in vodje internega oddelka, bil (pol)direktor že pred leti in potem pomočnik direktorja Bajuka za strokovne zadeve, po njegovem odhodu pa spet direktor. "Nova zakonodaja tudi zdravstvo postavlja na trda tla tržnosti. Pacient si bo lahko izbiral zdravnika in bolnišnico, odločilna bo kakovost storitev. Naša bolnišnica je, odkar je Slovenija samostojna, izgubila kakšnih 12 odst. trga, da se tako izrazim. Prebivalci hrvaškega dela Obkolpja so sto let hodili v bolnico v Novo mesto, sedaj je tega konec in temu se moramo prilagoditi. Kljub težkim časom bo naša bolnica z malo sreče drugo leto imela ne vse, ampak vse najpotrebnejše, kar bolnica take velikosti in ranga potrebuje za dobro delo," je optimističen dr. Starc. Sedaj je največja skrb dograditev nove porodnišnice, zdravniki in zdravstveni delavci nasploh pa že nestrpno zahtevajo, naj se "oni gori" končno le zmenijo, kaj ti ljudje počenjajo od treh popoldne do sedmih zjutraj: ali je dežursto delo ali sprenevedanje. "Pri nas se tako vprašanje ne sme zastavljati, kajti bolnica mora nuditi vso svojo strokovnost 24 ur na dan. Upoštevati pa je treba seveda, da smo tudi zdravniki samo ljudje. Pri nas je veliko mladih, strokovnih in ambicioznih ljudi, ki jim moramo, če hočemo biti dobra in upoštevana ustanova, nuditi možnosti za strokovno izpopolnjevanje in napredovanje."

Za konec pa še nekaj o Tonetovi zvestobi. Kot gimnazijec je stanoval pri Zoretovih. Bil je kot član družine. Ko je šel zjutraj na maturo, mu je dobra gospa Zoretova za zajtrk pripravila tri jajca za moč in mu dala dva deci črnine za korajžo. Pa molila je, da bi se vse dobro izteklo. Ne samo, da je Tone do danes z Zoretovimi obdržal tesne stike, njegova otroka sta najlepše in najbolj razburljive zgodbe hodila poslušat k Zoretovim.

ANDREJ BARTELJ

Bambijev dom sredi mesta

Srnjaček se je udomačil pri Kremeščevih iz Metlike

METLIKA — Kremeščevi iz Metlike so znani po tem, da imajo doma pravi živalski vrt v malem. Čeprav živijo v mestu, imajo številne domače živali, oče Franci pa je daleč naokrog znan tudi kot konjerejec. Malim domačim živalim, dvema hladnokrvnima in eni toplokrvni kobili ter dvema žrebičkoma pa se je pridružil še srnjaček Bambi, ki po polletnem bivanju pri Kremeščevih ni prav nič manj domač kot ostale živali.

Bambi in njegov bratec sta našla nov dom pri Kremeščevih povsem po naključju. Prinesel ju je Tomo Hudorovac, ki ju je našel stara le nekaj dni, ko je čistil gozd. Veliko potrpežljivosti je bilo potrebno, da sta se srnjačka, ki sta v začetku zavračala hrano, navadila na dudo. Toda hčerka Darja je bila dovolj vztrajna, tako da sta nova družinska člana kmalu popila tudi po tri litre mleka na dan. Po nekaj mesecih so enega od srčnjakov vrnili Hudorovcu, Bambi pa je ostal hišni ljubljenček Kremeščevih. Gospodar Franci ne ve, kaj bo z njim, ko odraste. Če ga bo klic narave zvabil nazaj v gozd, mu tega ne bodo preprečili. A o tem sedaj še ne razmišljajo, zlasti ne mala Nadja, ki je postala njegova najboljša prijateljica.

M.B.-J.

DOBRA PRIJATELJA — Nadja Kremesec s hišnim ljubljenčkom Bambijem

RAZSTAVA ČINČIL V LJUBLJANI

NOVO MESTO - Društvo rejcev južnoameriških činčil Slovenije, ki ima svoje člane tudi v Novem mestu, pripravlja 12. in 13. decembra v Ljubljani na Rozmanovi 12 osmo mednarodno razstavo činčil. Med razstavljalci bodo tudi rejci te dragocene vrste iz Novega mesta.

MED IZKOPOM NAŠEL GRANATO

CVIBELJ - Jože K. iz Žužemberka je pred dnevi med izkopom zemljišča na Cviblju pri Žužemberku našel neaktivirano granato, za katero je novomeški pirotehnik ugotovil, da izhaja še iz druge svetovne vojne. Nevaren ostanek je že uničen.

BOMBA NA STUDIU D

NOVO MESTO - 2. decembra zvečer je neznanec zavrtel telefonsko številko lokalne radijske postaje Studio D in tamkaj zaposlenim sporočil, da je pri njih nastavljena bomba. Radijci so o prijavi obvestili policiste, ki so si skupaj s pirotehnikom prostore temeljito ogledali, vendar kmalu ugotovili, da je bila prijava - kot vse tovrstne doslej - lažna.

IZGINILE TOPLOVODNE CEVI

ČRNOMELJ - Minule dni je neznanec z dvorišča begunskega centra v Črnomlju ukradel 52 metrov toplovodnih cevi, za nameček pa še radiator. Novomeški zasebnik Drago L. je oškodovan za natanko 68.885 tolarjev. O tatu še ni nobenih podatkov.

Spet razstava malih živali

V športni dvorani

NOVO MESTO — Novomeško društvo rejcev malih živali je eno najstarejših v Sloveniji, saj je bilo ustanovljeno že pred 38 leti. Danes ima 37 članov, ki jih vodi upokojenec Ivan Šantelj iz Žabje vasi.

V Športni dvorani bo po nekaj letih premora spet sejem malih živali. Od petka, 11. decembra, do 13. decembra bodo med 9. in 18. uro rejci razstavljali vse vrste kuncev, ptic, perutnine, za otroke pa bo še posebej zanimiva razstava morskih prašičkov, hrčkov, polhov, belih miš in drugih malih živali, ki jih bodo ljubitelji lahko tudi kupili. Razstava bo tudi priložnost za izobraževanje. V petek ob 17. uri bo veterinar Edi Staroveški predaval o kunčereji, v soboto pa agronom Milan Mirnik o kozjereji kot dopolnilni kmetijski dejavnosti. Obe predavanji bosta v učilnici osnovne šole Center. Sodelovale bodo tudi članice aktiva kmečkih žena, ki bodo pod mentorstvom Helene Mrzlikar pripravile razne domače specialitete.

Ivan Šantelj: »Imamo okoli 25 rejcev kuncev, ki imajo 300 samic. Te imajo na leto okoli 5000 mladičev, ki dajo 7 ton dietnega mesa.«

Pod novim vodstvom želi društvo narediti kaj več. Predsednik Ivan Šantelj ima bogate načrte: »Pomagati želimo vsem, ki se že ukvarjajo ali pa to želijo, z rejo malih živali. Obiskali bomo vsakega rejca, če nas bo povabil, in mu svetovali. Vodili bomo matično evidenco o pasemskih živalih in opravljali zaznamovanje potomcev. Ena od naših glavnih dejavnosti pa bo še naprej organizacija sejmov in razstav.«

J. P.

Kaj je na sliki?

3.000 SIT ZA PRAVILEN ODGOVOR — Število dopisnic z odgovori na zastavljeno uganko narašča iz tedna v teden. Zgrešenih odgovorov je bilo tokrat več kot prejšnji teden, saj ste nekateri Valvasorjev kip v Krškem zamenjali s Prešernovim v Kranju in Baragovim v Trebnjem. Mari Šenica, Pot na Gorjance 10, p. Novo mesto, je na kupon pravilno napisala, da je na sliki Valvasorjev spomenik v Krškem, in imela tudi pri žrebu največ sreče. Denarno nagrado bo prejela po pošti. Kupon z izpolnjenimi podatki prilepite na dopisnico in pošljite na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, Novo mesto. Lahko pa kupon vržete tudi v naš poštni nabiralnik na Glavnem trgu 24. Za žrebanje bodo prišli v poštev vsi, ki bodo odgovore poslali do ponedeljka, 14. decembra.

Kaj je na sliki? .....

Moj naslov: .....

.....

Kupone pošljite na dopisnici na naslov:
Dolenjski list, p.p. 130, 68000 Novo mesto

FIAT

TUDI V NOVEM MESTU

FIAT SERVIS GRIL
Dol. Kamence 46 b
Novo mesto
tel./fax. (068) 28-714

- Pooblaščen servis za vsa vozila FIAT
- Prodaja vseh vrst vozil FIAT s katalizatorjem
- Rezervni deli zagotovljeni

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Minister je o Elanu preveč tiho — So lovci na Tolstem vrhu na manevrih? — Zakaj nič o nesreči? — Otroci v otroški ambulanti zadnji na vrsti

Dežurni telefon si prejšnjega četrtka ni dal niti trenutka premora in je zvonil še krepko v nadure. Najprej je poklical **g. Kastelic s Komunale** in potolažil bralko, ki je prejšnji teden klicala zaradi mokre ceste ob romskem naselju Žabjek, da to ni voda iz počene vodovodne cevi, pač pa meteorna voda, ki se i močvirnega terena po vsakem deževju dlje časa izceja na cestišče. Vodovodne napeljave potekajo drugje in niso poškodovane.

Bralca **Ivana Cvirna iz Arnovega sela** zanima, zakaj pravzaprav plačujemo notranjega ministra, ko pa ob nacionalnih katastrofah, kakršna je afera Elan, še do sedaj ni položil kart na mizo in razkrinkal krivcev, ki so pognali slovenski ponos v izgubo, sami pa jo odnesli brez kazni. Odgovor notranjega ministra, katerikoli že bo, bomo z veseljem objavili.

Bralca s šentjernejskega konca jezijo lovci, ki so v soboto, 28. oktobra, dopoldne uprizorili lov kar med zidanicami in vikendi na Tolstem Vrhu. Pravi, da je pokalo kot na vojaških manevrih, ker pa so na tistem hribu tudi stanovalci, med drugim tudi otroci, se ne čudi, da se potem dogajajo nesreče, o kakršnih smo letos v Dolenjskem listu že pisali.

Ko smo že pri nesrečah, omenimo še klic **M.K. z Nad mlinov v Novem mestu,** ki se sprašuje, zakaj naj bi se pravzaprav dozavarovali, ko pa je slišala, da ima skupnost za zdravstveno zavarovanje kar 18 milijard presežka, reklam za dozavarovanje pa je toliko, da so ljudje vsi zmedeni. Jezi jo tudi, da so pločniki na Partizanski cesti v Kandiji zasedeni z avtomobili, da pešci nimajo kje hoditi, policista pa nobenega od nikoder.

»Katero stranko bo volilo Novolesovo vodstvo in odkod bodo dobili nagrado za humano ravnanje?« se sprašuje **nekdanji delavec Sigmata,** in to zato, da ne bi on volil iste stranke. Pravi namreč, da noče imeti nič skupnega z ljudmi, ki so pustili delavce eno leto brez plač, sedaj pa so dobili odločbo o stečaju in obvestilo, da se lahko prijavijo zavodu za zaposlovanje.

Bralka iz Posavja se čudi, kako to, da so v podjetju Klan na Senovem v vodstvu tujke, ki ne znajo slovensko. Ena govori, ali bolje, vpije samo hrvaško, druga pa bi sicer rada pomagala, a kaj, ko govori le italijansko in je delavke prav tako ne razumejo. Slišala je tudi, da so morale delavke nenapovedano ostati na delu preko običajnega delovnega časa, tiste pa, ki niso mogle drugače in so morale po otroke v vrtec, so od lastnika dobile opomine in grožnjo s prekinitvijo delovnega razmerja.

Bralcu P. B. iz Otočca, ki ga zanima, zakaj sproti ne pišemo o prašičji kugi in zaprtih sejmih, obljubljamo, da bomo pisali o tem, čim bo kaj novega, težje pa bomo ustregli bralki Majdi Vizler iz **Osrečja pri Škocjanu,** ki sprašuje, zakaj nismo nič pisali o nesreči, ki je prizadela njeno prijateljico, ko se je z veliko hitrostjo pri vulkanizerju Mestniku v Žabji vasi zaletel vanjo vinjen voznik A. R. in ji močno poškodoval vozilo. Mi objavimo tisto, kar dobimo od policije.

Nobenega pomisleka, da bi ga objavili s polnim imenom, nima tudi **Vinko Lamut iz Dragatuša.** Močno ga je namreč razjezilo, ko je bil zadnjič z dvemesečno hčerko pri otroškem zdravniku v črnomaljskem zdravstvenem domu, a je moral zaradi ljudi, ki so pri stranskih vratih in po zvezah dobivali prednost, čakati od druge do pol pete ure popoldne, ko bi po normalnem čakalnem redu lahko vse opravil v dvajsetih minutah. »Kaj se pravi čakati toliko časa z majhnim otrokom, si lahko predstavljate,« je dejal še vedno ves razburjen in seveda povedal tudi priimka dežurne sestre in zdravnice.

T. J.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. ***Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068)23-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.***

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 10. decembra, bo med 18. in 20. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala psihologinja Irena Germ.

diskoteka kosov hram
Gornje Vrhpolje

Delovni čas:
sreda, četrtek, petek, sobota, nedelja
od 20.00 — 03.00

v petek, 11. 12. '92 ob 21. uri

POP-DESIGN

NIČ NI LEPŠEGA — Za med se prodaja nova kaseta starotrškega skladatelja in vodje ansambla, Tonija Verderberja, z naslovom Nič ni lepšega. Kaseta je zagledala beli dan pred kratkim in je po besedah glasbebnih poznavalcev do sedaj najboljši izdelek belokranjskega Boba Dylana. Večino besedil je »čudežnemu dečku iz Poljanske doline« napisala Črnomaljka Fanika Požek, tekstopiska nežne duše in večno zaljubljenega srca. Verderberjeve novosti bodo osvojile mlado in staro, in to ne samo v Beli krajini in na Dolenjskem, ampak v vsej Sloveniji.

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado JANEZU ZIDARIČU z Otočca ob Krki. Nagrajencu čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

1 (2) Špilaj stari - PETER MOVRIN
2 (3) Pika poka - ANS. BRATOV POLJANŠEK
3 (1) Na Trško goro - FANTJE Z VSEH VETROV
4 (5) Slovenska Micka - IGOR IN ZLATI ZVOKI
5 (9) Kam bova vandrala - ANS. TONIJA VERDERBERJA
6 (4) V maju - KARLI GRADIŠNIK
7 (8) Stara polka - TRIO SVETLIN
8 (6) Nate smo ponosni - ANS. PETRA FINKA
9 (7) Praznujmo skupaj - ALFI NIPIČ
10 (-) Pot domov - ZASAVCI

Predlog za prihodnji teden: Zimski dan - SLOVENSKI KVINTET

KUPON št.50

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

KAKO SE ZNEBITI PRIŠLEKOV

V Repičevini je iz dneva v dan naraščala nestrpnost do tujcev.

- V naš alpski mir so vnesli južnjaški nemir, je imela ob razpravah navado reči Klotilda Zračnikova.

- Dežela na sončni strani Alp zaudarja po čevapčičih in čebuli, namesto da bi dišala po nageljnih, se je razburjal Predalnik.

- Nadlegujejo naše ženske, je pristavil lonček Komolčič.

- In kar je najvažnejše: našim ljudem odžirajo kruh, se je zavzel za brezposelne Repičane gospod Funkcič.

V takšnem vzdušju so ustanovili Repičani Repiško nacionalno stranko. Na priponkah, ki so jih delili članstvu brezplačno, je pisalo: Ta dežela bo ponovno repiška! Izmislili so si celo himno. V refrenu, ki so ga ponavljali sedemkrat, so bile besede:

Pojdite domov,
dovolj vas imamo,
saj sami brez vas
delati znamo.

Ta kitica je porodila tudi izvirno zamisel, kako se znebiti tujcev. Predsednik Repiške nacionalne stranke je na shodu pred spomenikom žrtvam tujih delavcev na repiško ozemlje rohnel:

- Z orožjem tujcev ne bomo pregnali čez Zeleno reko. Bomo pa se poslužili bolj pretkanih metod in načinov. Predlagam, da brezposelni Repičani, ki jih je približno toliko, kot je tujcev v Repičevi Dragi, enostavno ukradejo tujim delavcem - priseljencem - delo.

Jožiču Repiču je vzelo sapo.

- Saj je nor!

- Meni pa je ideja všeč, je zagovarjal gospoda Predsednika stoječi poleg Repiča.

- Menda gospod Predsednik ne cilja na to, da bomo hodili Repičani po Repičevini in kradli južnjakom krampe in lopate iz rok?

- Prav to misli, ja. Tujci v Repičevi Dragi v glavnem vihtijo krampe in lopate, saj sam veš. Pa še k plavžem bo treba planiti in jim prevzeti delo.

- Hvala lepa in zbogom! Sem pa že rajši prijavljen na Zavodu za zaposlovanje.

TONI GAŠPERIČ